

Eierskapsmelding 2010

SAMMEN FOR EN LEVENDE BY
er til stede – vil gå foran – skaper framtiden

STAVANGER KOMMUNE

Innhold

1. Forord	5
2. Stavanger kommunes eierskapsmelding 2010	6
2.1 Stavanger kommunes eierskapsmelding	6
2.2 Leseveiledning	7
2.3 Oppdatering og revidering av eierskapsmeldingen	8
3. Kommunalt eierskap	9
3.1 Kommunalt eierskap i Norge	9
3.2 Stavanger kommunes direkte eierskap	10
4. Eierskapspolitikk	12
4.1 Stavanger kommunes eierskapspolitikk	12
4.2 Politisk og administrativ eieroppfølging – roller og ansvar	12
4.2.1 Stavanger bystyre	12
4.2.2 Kommunalutvalget	13
4.2.3 Rådmannen	14
4.3 Rammene for kommunens eierstyring	15
4.3.1 Juridiske rammer for eierstyring og selskapsledelse	15
4.3.2 Stavanger kommunes overordnede prinsipper for eierstyring.....	20
4.3.3 Kategorisering av kommunens eierskap	23
4.3.4 Selskapsspesifikke eierstrategier	24
4.3.5 Retningslinjer for eierstyring og selskapsledelse	25
4.4 Stavanger kommunes forventninger til selskapene	31
4.4.1 Avkastningskrav og utbytteforventninger	31
4.4.2 Samfunnsansvarlig forretningsdrift	32
4.4.3 Krav til selskapenes rapportering	33
4.5 Tilsyn og kontroll	35
5. Selskapsformer.....	38
5.1 Selskapsformer	38
5.2 Selskapsform som ramme for styring og kontroll	38
5.3 Kommunalt foretak (KF)	41
5.3.1 Stavanger Byggdrift KF	46
5.3.2 Stavanger Natur- og idrettsservice KF	50
5.3.3 Stavanger Parkeringsselskap KF	54
5.3.4 Sølvberget KF	58
5.4 Interkommunalt samarbeid (kompl. kapittel 5)	62
5.4.1 Rogaland Kontrollutvalgssekretariat IS	64
5.4.2 Ryfylke Friluftsråd	66
5.4.3 Jæren Friluftsråd	68
5.5 Interkommunalt selskap (IKS)	71
5.5.1 IVAR IKS	76
5.5.2 Brannvesenet Sør-Rogaland IKS	79
5.5.3 Renovasjonen IKS	82
5.5.4 Rogaland Revisjon IKS	85

5.5.5 Nytt konserthus i Stavanger IKS.....	87
5.5.6 Stavangerregionen Havn IKS	90
5.5.7 Sørmarka Flerbrukshall IKS.....	92
5.5.8 Multihallen og Storhallen IKS	94
5.6 Aksjeselskap (AS).....	97
5.6.1 Lyse Energi AS.....	101
5.6.2 Forus Næringspark AS.....	106
5.6.3 SF Kino Stavanger/Sandnes AS	109
5.6.4 Rogaland Teater AS.....	111
5.6.5 Universitetsfondet for Rogaland AS	113
5.6.6 Invivo AS.....	115
5.6.7 Allservice AS.....	118
5.6.8 Forus Industri AS	120
5.6.9 Oversikt over andre aksjeselskap.....	122
5.7 Stiftelse, Samvirkeforetak (SA) og Gjensidig forsikringsselskap.....	124
5.7.1 Stiftelser.....	126
5.7.2 Region Stavanger BA	128
5.7.3 Kommunal Landspensjonskasse (KLP).....	130
6. Resultatrapportering.....	135
6.1 Finansielle nøkkeltall	135
6.2 Selskapenes finansielle stilling.....	135
7. Vedlegg	138
7.1 KS-Eierforum – Anbefalinger om eierstyring og selskapsledelse	138
7.2 Avviklede selskap (siste 5 år).....	139

Figurliste

Figur 1 – Fordeling av kommunale selskaper på selskapsform. Prosent. N = 2617.	9
Figur 2 – Stavanger kommunes direkte eierskap	11
Figur 3 – Forvaltningsloven § 6 første ledd bokstav e og annet punktum.	18
Figur 4 – Rapportering fra kommunale selskap til Stavanger kommune v/ rådmannen.....	34
Figur 5 – Avveininger ved valg av selskapsform.....	39
Figur 6 – Styring og kontroll av kommunale selskaper	40

Tabelliste

Tabell 1 – Kommuner med flest kommunale selskap N = 2617.....	9
Tabell 2 – Nøkkeltall kommunale selskap – 2009. N 2617.	10
Tabell 3 – Automatisk inhabilitet, jf fvl. § 6 første ledd bokstav e.....	18
Tabell 4 – Stavanger kommunes overordnede prinsipper for eierstyring	21
Tabell 5 – Kompetansekrav for styret som collegium	26
Tabell 6 – Prioriteringsliste for selskapskontroller for perioden 2008-2011	37
Tabell 7 – Interkommunale selskaper (IKS)	75
Tabell 8 – Aksjeselskap (AS).....	100
Tabell 9 – Oversikt over stiftelser (oversikten er ikke uttømmende).....	128
Tabell 10 – Definisjon av finansielle nøkkeltall	135
Tabell 11 – Kommunale foretak – finansielle nøkkeltall	136
Tabell 12 – Interkommunale selskap - finansielle nøkkeltall	136
Tabell 13 – Aksjeselskap - finansielle nøkkeltall.....	137

1. Forord

Stavanger kommune har etablert 4 kommunale foretak (KF), er deltaker i 11 interkommunale samarbeid (§ 27) og selskap (IKS), og har eierinteresser i overkant av 15 aksjeselskap (AS).

De kommunale selskapene utfører oppgaver og tjenester innenfor et bredt spekter av sektorer, herunder kraftproduksjon, renovasjon, rednings- og brannberedskap, parkeringsvirksomhet, arbeidsmarkedstiltak, oppføring og drift av kulturinstitusjoner mv.

Målet med kommunens selskapsorganisering har blant annet vært å oppnå kostnadseffektiv tjenesteproduksjon, bedre kvalitet på tjenester samt bedre ansvars- og oppgavefordeling i kommunen. Selskapsorganiseringen er også et resultat av interkommunalt samarbeid. Stavanger-regionen utgjør et felles bolig- og arbeidsmarked. Det kan av den grunn være formålstjenelig for kommunene i regionen å løse oppgaver i fellesskap gjennom ulike selskap og samarbeid.

Stavanger kommune utøver styring, tilsyn og kontroll overfor selskapenes virksomhet hovedsakelig gjennom eierorganene. Stavanger kommune ivaretar videre en rekke roller overfor selskapene. Kommunen er blant annet kunde, eier og myndighetsutøver. Selskapsorganiseringen introduserer således nye styringsutfordringer.

Selskapsorganiseringen fordrer at kommunen skiller og opptre ryddig i rollene for å ha legitimitet og troverdighet i utøvelsen av hver rolle. Det vil følgelig være hensiktsmessig å rendyrke og øke bevisstheten knyttet til kommunens eierrolle.

Stavanger kommunes eierskapsmelding har som formål å bidra til å øke kunnskapen om selskapene som inngår i kommunens eierportefølje samt rammene for kommunens eierstyring. Eierskapsmeldingen kan følgelig anvendes som en håndbok for eierstyring og selskapsledelse. Stavanger kommunes eierskapsmelding vil utgjøre et fundament for kommunens eierstyring og vil således kunne bidra til at kommunen realiserer målene med selskapsorganiseringen.

Inger Østensjø
rådmann

Kristine C. Hernes
direktør økonomi

2. Stavanger kommunes eierskapsmelding 2010

2.1 Stavanger kommunes eierskapsmelding

Stavanger kommune skal utøve en aktiv eierstyring gjennom å settes eierskap på den politiske dagsorden, delta aktivt i selskapenes eierorgan samt legge til rette for en løpende eierdialog gjennom eiermøter/kontaktmøter. Stavanger kommune skal videre være en forutsigbar og langsiktig eier gjennom å uttrykke motivasjonen for eierskapet, angi klare mål og strategier for selskapenes virksomhet, angi prinsipper og retningslinjer for kommunens eierstyring samt uttrykke forventninger til selskapenes forretningsdrift.

Eierskapsmeldingen har som formål å skape et fundament for et aktivt, forutsigbart og langsiktig eierskap. Eierskapsmeldingen skal blant annet;

- Presentere en ajourholdt oversikt over kommunens eierportefølje
- Presentere kommunens eierskapspolitikk, herunder
 - roller og retningslinjer for administrativ og politisk eieroppfølging
 - kommunens overordnede prinsipper for eierstyring
 - retningslinjer for eierstyring og selskapsledelse
 - forventninger til selskapenes virksomhet
- Redegjøre for selskapsformer som kan anvendes ved selskapsorganisering i kommunal sektor, herunder rammene for eierstyring knyttet til den enkelte selskapsform.
- Presentere en selskapsomtale av det enkelte selskap, der bl.a. følgende inngår;
 - a) sammendrag av sentrale moment i selskapets årsberetning
 - b) sentrale nøkkeltall fra årsregnskapet
 - c) rammene for selskapets organisering og virksomhet (sentrale styringsdokument)
 - d) sammendrag av eierstrategien for det enkelte selskap
- Redegjøre for selskapenes økonomiske utvikling

Eierskapsmeldingen vil bidra til å fremme åpenhet knyttet til kommunens eierskap ved å gi en samlet presentasjon av den ovennevnte informasjonen. Eierskapsmeldingen gir en sammenfattet oversikt over sentrale moment i selskapenes årsberetninger og årsregnskap. Eierskapsmeldingen vil således bidra til å systematisere rapporteringen til bystyret. Eierskapsmeldingen vil også ha en funksjon som håndbok for eierstyring og selskapsledelse som kan anvendes av folkevalgte, styremedlemmer, representanter i eierorganene samt andre interessenter.

I eierskapsmeldingen presenteres overordnede prinsipper og retningslinjer som hovedsakelig vil være gjeldende for samtlige selskap i kommunens eierportefølje. I eierskapsmeldingen inngår imidlertid også retningslinjer som er særegne for den enkelte selskapsform. Eierskapsmeldingen legger til rette for en politisk behandling av kommunens samlede eierskap.

De overordnede retningslinjene i eierskapsmeldingen vil suppleres av selskapsspesifikke eierstrategier som regulerer forhold som er gjeldende for det enkelte selskap. Utviklingen og revideringen av selskapsspesifikke eierstrategier vil legge til rette for en politisk behandling av strategiske og

prinsipielle sider ved eierskapet og virksomheten til det enkelte selskap. I eierskapsmeldingen vil det presenteres en oppsummering av hovedelementene i eierstrategien overfor det enkelte selskap.

2.2 Leseveiledning

Stavanger bystyre behandlet kommunens første eierskapsmelding (2008) den 20. oktober 2008 som sak 106/08. Bystyret vedtok kommunens overordnede prinsipper for eierstyring i den angjeldende saken. Bystyret behandlet en oppdatert versjon av eierskapsmeldingen (2009) den 15. februar 2010 som sak 05/10. I sak 05/10 ble det varslet at det vil foretas en revisjon av eierskapsmeldingen i 2010.

Stavanger kommunes Eierskapsmelding 2010 er en revidert utgave av de foregående meldingene. Det er foretatt endringer i både struktur og innhold. Eierskapsmelding 2010 har følgende oppbygning:

1. Forord

2. Stavanger kommunes Eierskapsmelding 2010

I kapittel 2 blir det redegjort for eierskapsmeldingens funksjon og oppbygning, samt retningslinjer for revisjon og oppdatering av meldingen.

3. Kommunalt eierskap

Kapittel 3 gir en oversikt over omfanget av kommunal selskapsorganisering i Norge, fordelt på selskapsformer, sektorer mv. Det gis videre en oversikt over foretak, samarbeid og selskap som inngår i kommunens eierportefølje.

4. Eierskapspolitikk

I kapittel 4 blir det redegjort for Stavanger kommunes eierskapspolitikk, herunder;

- Roller, ansvar og retningslinjer knyttet til administrativ og politisk eieroppfølging
- Juridiske rammer for kommunens eierstyring
- Stavanger kommunes overordnede prinsipper for eierstyring
- Generelle retningslinjer for eierstyring og selskapsledelse
- Kommunens forventninger til selskapenes virksomhet
- Tilsyn og kontroll med kommunale selskap

5. Selskapsformer

I kapittel 5 blir det redegjort for selskapsformene som er benyttet ved selskapsorganisering i Stavanger kommune. Det blir bl.a. redegjort for lovhjemmel og rettslig stilling, arbeidsgiveransvar, styrende organ samt kommunens økonomiske ansvar og risiko knyttet til den enkelte selskapsform. Det blir også redegjort for hvordan selskapsform påvirker rammene for styring, tilsyn og kontroll av kommunale selskap.

I kapittelet blir det videre presentert selskapsomtaler av selskapene som sorterer inn under den enkelte selskapsform. Selskapsomtalenene omfatter følgende moment;

- Stiftelsesdato, eiere og eierandel
- Organisasjonsform, lovhjemmel og styringsdokumenter
- Formål og sentrale oppgaver
- Styringsform og styrende organ, samt kommunens representasjon i de styrende organ
- Datterselskap og tilknyttede selskap
- Kommunens økonomiske engasjement og nøkkeltall for selskapet
- Rapporteringsrutiner og samhandling mellom selskapet og kommunen
- Selskaps-spesifikk eierstrategi

6. Resultatrapportering

I kapittel 6 sammenstilles resultater og finansielle nøkkeltall for de kommunale selskapene.

7. Vedlegg

Vedleggene i kapittel 7 omfatter bl.a. en oversikt over hvordan Stavanger kommune følger opp KS-Eierforums anbefalinger om eierstyring og selskapsledelse.

En rask oversikt over kommunens eierportefølje og eierstyring

Eierskapsmeldingen har en funksjon som håndbok for folkevalgte og andre interessenter. De ulike kapitlenes relevans for leseren vil avhenge av leserens utgangspunkt. For representanter i selskapenes styrende organ kan det for eksempel være hensiktsmessig å fokusere på den relevante selskapsformen og selskapsomtalen. Det vil ikke være nødvendig å lese hele dokumentet for å få en oversikt over kommunens eierportefølje og eierstyring.

Følgende leseveiledning er egent til å gi en rask oversikt over kommunes eierportefølje og eierstyring;

- **Kapittel 2.2 og 2.3** gir en oversikt over eierskapsmeldingens funksjon og oppbygning
- **Kapittel 3.2** gir en oversikt over selskapene som inngår i kommunens eierportefølje.
- **Kapittel 4.2** gir en oversikt over roller og ansvar knyttet til politisk/administrativ eieroppfølging
- **Kapittel 4.3.2** gir en oversikt over kommunens overordnede prinsipper for eierstyring
- **Kapittel 4.3.4** redegjør for arbeidet med å utvikle selskapsspesifikke eierstrategier
- **Kapittel 5.1 og 5.2** gir en oversikt over selskapsformer som er anvendt ved selskapsorganisering i Stavanger kommune, herunder selskapsform som ramme for styring, tilsyn og kontroll.
- **Kapittel 6** sammenstiller resultater og finansielle nøkkeltall for selskapene.

2.3 Oppdatering og revidering av eierskapsmeldingen

Stavanger kommune skal være en forutsigbar og langsiktig eier. Det vil derfor være formålstjenelig at kommunes overordnede prinsipper for eierstyring, forventninger til selskapene, strategier og mål for selskapenes virksomhet mv. ikke endres årlig. Kommunens eierskapspolitikk bør følgelig fastsettes for en lengre periode.

Det kan således være hensiktsmessig å revidere de overordnede delene av eierskapsmeldingen én gang i valgperioden, og ellers ved behov. Det kan være nødvendig å revidere de overordnede delene oftere enn én gang i valgperioden som følge av for eksempel lovendringer.

De øvrige delene av eierskapsmeldingen, herunder selskapsomtalen, inngår som en del av den årlige rapporteringen til bystyret. Det vil således være hensiktsmessig at bystyret behandler en oppdatert versjon av eierskapsmelding hvert år.

3. Kommunalt eierskap

3.1 Kommunalt eierskap i Norge

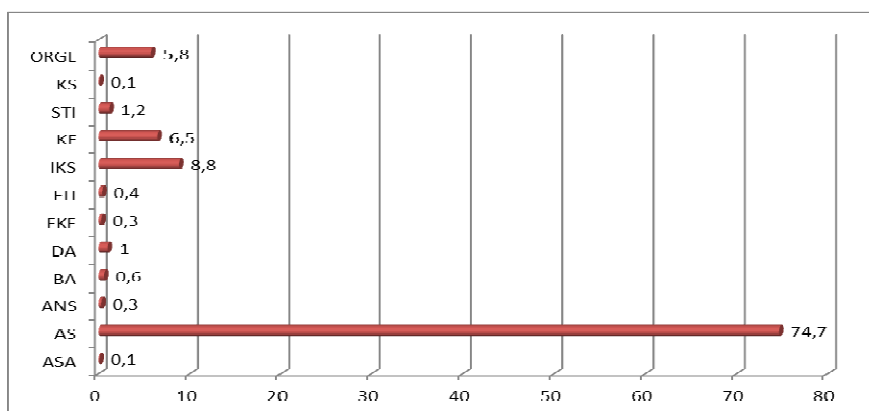
Omfanget av kommunal selskapsorganisering har økt betydelig de siste årene. I 2009 var det registrert 2617 kommunale selskaper i Norge.¹ Nærmere ett tusen selskap har forretningsadresse i fylkene Nordland, Møre og Romsdal, Hordaland, Buskerud og Rogaland. I overkant av 38 % av selskapene er således lokalisert i de fem fylkene, utenom Oslo, med flest kommunale selskaper.

Fordelingen av selskaper mellom kommuner viser at det er en relativt nær sammenheng mellom kommunestørrelse og antallet registrerte selskap. Tabellen nedenfor viser fordelingen mellom de fem kommunene som har etablert flest kommunale selskaper.

Kommune	Antall	Prosent
Oslo	128	5,3 %
Kristiansand	64	2,4 %
Bergen	59	2,3 %
Drammen	53	2,0 %
Stavanger	46	1,8 %
Sum	350	13,8 %

Tabell 1 – Kommuner med flest kommunale selskap N = 2617.

Figur 1 viser fordelingen av kommunale selskaper mellom ulike selskapsformer. Av figuren fremgår det at hele 74,7 % av de kommunale selskapene var organisert som aksjeselskap (AS) i 2009. Figuren viser videre at interkommunalt selskap (IKS) (8,8 %) og kommunalt foretak (KF) (6,5 %) er de mest anvendte selskapsformene etter aksjeselskap. Kommunesektoren har hatt anledning til å organisere kommunal virksomhet i tråd med de sistnevnte selskapsformene kun de siste ti årene. Dette kan forklare noe av differansen i omfang mellom aksjeselskap og de to andre selskapsformene.

Figur 1 – Fordeling av kommunale selskaper på selskapsform. Prosent. N = 2617.

¹ Kilde: Telemarksforskning, Bent Aslak Brandtzæg – ”Kommunal selskapsstatistikk. Status per mars 2009”. Dataene omfatter alle selskaper registrert i Enhetsregisteret med sektorkode 660 *Kommunal forretningsdrift* og sektorkode 680 *Selvstendige kommuneforetak*, samt alle interkommunale selskap. Selskaper registrert som kommunale har alle en kommunal eierandel på over 50 %. Dataene kan avvike fra annen statistikk over kommunale selskaper (SSB) på bakgrunn av ulike avgrensninger knyttet til definisjonen av et kommunalt selskap.

Fordelingen av kommunale selskap mellom ulike hovednæringer viser at det er fem hovednæringer som dominerer. Klassifiseringen er basert på Standard for næringsgruppering (SN2002).

- Eiendomsdrift, utleievirksomhet og forretningsmessig tjenesteyting: (30 %)
- Andre sosialtjenester og personlige tjenester: (15,7 %)
- Kraft- og vannforsyning: (15,2 %)
- Transport, lagring og kommunikasjon: (13,1 %)
- Industri: (11,2 %)

De kommunale selskapene hadde i 2009 en samlet omsetning på 98,7 milliarder kroner. Ordinært resultat før skattekostnad utgjorde 24,8 milliarder kroner. Det er de kommunale selskapene i Oslo, Hordaland og Rogaland som har høyest omsetning. Tabellen nedenfor viser enkelte nøkkeltall for de kommunale selskapene i Norge.

Aggregerte nøkkeltall:	
Samlet omsetning:	98 660 932 379
Ordinært resultat før skattekostnad:	24 806 658 531
Antall ansatte:	46 645
Antall styremedlemmer:	11 554
Prosentandel kvinnelige styremedlemmer:	31,4 %
Antall selskaper registrert før 2000:	1446
Antall selskaper registrert mellom 2000-2009:	1171

Tabell 2 – Nøkkeltall kommunale selskap – 2009. N 2617.

3.2 Stavanger kommunes direkte eierskap

Stavanger kommunes direkte eierskap omfatter om lag 30 selskap og foretak. Det direkte eierskapet forvaltes direkte av kommunen og omfatter følgelig ikke datterselskap eller tilknyttede selskap. Stavanger kommune har indirekte eierinteresser i overkant av 30 datterselskap og tilknyttede selskap. Stavanger kommune er videre deltaker i tre interkommunale samarbeid og ett samvirkeforetak og ett gjensidig forsikringsselskap.

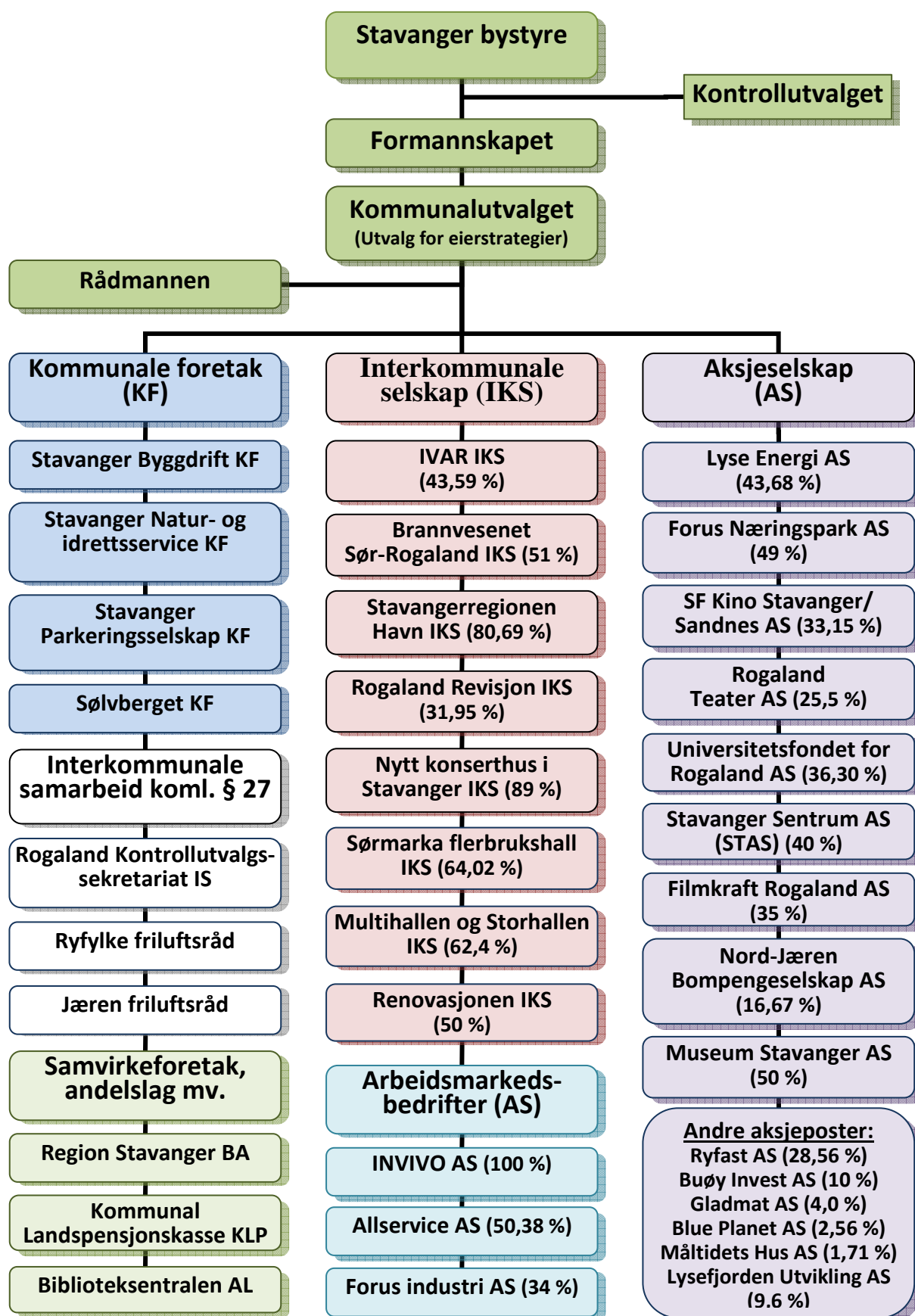
Stavanger kommune har også medvirket til opprettelsen av et betydelig antall stiftelser. Når en stiftelse er opprettet har oppretteren ikke lengre råderett over formuesverdien som er overført til stiftelsen. Forvaltningen av en stiftelse hører under styret, som er stiftelsens øverste organ. En stiftelse er en selveiende juridisk person og kommunen kan følgelig ikke utøve eierstyring. Stiftelsene inngår av den grunn ikke i oversikten over kommunens direkte eierskap.

Stavanger kommune har etablert en rekke nye selskap de siste ti årene, herunder de kommunale foretakene, de interkommunale selskapene samt flere aksjeselskap. I samme periode har flere selskap blitt omdannet, avviklet eller avhendet (vedlegg 7.2). Nettoveksten i antallet selskaper har av den grunn vært relativt moderat de siste fem årene.

Figur 2 gir en oversikt over Stavanger kommunes direkte eierskap fordelt på selskapsform. Figuren viser at ca 59 % av selskapene er organisert som aksjeselskap (AS), ca 27 % er organisert som interkommunalt selskap (IKS) og ca 14 % er organisert som kommunalt foretak (KF).

Selskapene som inngår i kommunens eierportefølje hadde i 2009 en samlet omsetning på ca kr. 6,280 milliarder (konsern). Samlet årsresultat utgjorde ca 600 MNOK. Selskapene sysselsatte til sammen over 2500 personer (konserntall).

Det gis en nærmere omtale av det enkelte foretak og selskap, herunder nøkkeltall, i kapittel 5.

Figur 2 – Stavanger kommunes direkte eierskap

4. Eierskapspolitikk

4.1 Stavanger kommunes eierskapspolitikk

Stavanger kommune arbeider kontinuerlig for å profesjonalisere eierstyringen gjennom å videreutvikle kommunens eierskapspolitikk. Stavanger kommunes eierskapspolitikk innbefatter alle overordnede prinsipper, retningslinjer og strategier som regulerer kommunens styring og kontroll av kommunale selskaper. I eierskapspolitikken inngår også retningslinjer og strategier som er spesifikke for den enkelte selskapsform og det enkelte selskap.

Eierskapspolitikken stiller krav til kommunens eieroppfølging. Eierskapspolitikken vil således sikre at kommunen opptrer som en aktiv, forutsigbar og langsiktig eier overfor de kommunale selskapene. Eierskapspolitikken vil imidlertid også stille krav til selskapenes virksomhet. De selskaps spesifikke eierstrategiene vil uttrykke kommunens mål med eierskapet og forventninger til selskapets virksomhet. Eierskapspolitikken vil dermed legge til rette for at selskapenes styrende organ kan forvalte selskapene i tråd med kommunens interesser.

I dette kapittelet blir det redegjort nærmere for overordnede prinsipper, retningslinjer og strategier som regulerer kommunens eierstyring. I kapittel 5 blir det redegjort nærmere for retningslinjer og strategier som er spesifikke for den enkelte selskapsform og det enkelte selskap.

4.2 Politisk og administrativ eieroppfølging – roller og ansvar

Den politiske eieroppfølgingen forestås hovedsakelig av Stavanger bystyre og kommunalutvalget. Bystyret skal som kommunens øverste myndighet behandle saker av stor prinsipiell og/eller strategisk betydning. Bystyret behandler også saker som i henhold til vedtekter, avtaler eller selskapslovgivning skal inngå i bystyrets myndighetsområde.

Kommunalutvalget behandler saker av prinsipiell og strategisk karakter i kraft av å være kommunens utvalg for eierstrategier. Kommunalutvalget vil ha en funksjon som arbeidsutvalg for bystyret i slike saker. Kommunalutvalget vil også sluttbehandle enkeltsaker som angår kommunens eierskap.

Rådmannen skal primært legge til rette for politisk styring av selskaper som inngår i kommunens eierportefølje, herunder bidra til å videreutvikle kommunens eierskapspolitikk. Det vil i det følgende redegjøres nærmere for bystyrets, kommunalutvalgets og rådmannens rolle i eieroppfølgingen.

4.2.1 Stavanger bystyre

Stavanger bystyre er kommunens øverste myndighet. Bystyret har av den grunn en sentral rolle ved etablering og avvikling av selskaper, utforming av kommunens eierskapspolitikk samt oppfølging, tilsyn og kontroll med kommunens eierinteresser.

Bystyret skal selv fatte vedtak om oppretting/avvikling av et kommunalt foretak (KF), herunder velge styret og fastsette vedtekter for foretaket, jf koml. § 62 nr. 1. Bystyret er direkte overordnet styret i et kommunalt foretak og utgjør således foretakets generalforsamling. Bystyret kan innskrenke styrets normalkompetanse ved å ta inn bestemmelser i vedtektene om at visse vedtak må godkjennes av bystyret, jf § 69. Bystyret behandler videre foretakenes årsbudsjett og årsberetning/regnskap.

Bystyret skal også fatte vedtak om deltakelse, uttreden, opptak av nye deltakere samt avvikling av et interkommunalt selskap (IKS), herunder vedta selskapsavtalen, jf inntakssel. §§ 4 og 32. Bystyret skal selv oppnevne kommunens representanter i selskapets representantskap, jf § 6. Dersom de interkommunale selskapenes budsjetter forutsetter tilskudd fra deltakerne, er ikke budsjettene endelige før bystyret har behandlet kommunens budsjett etter kommunelovens § 45.

Bystyret er videre beslutningsorgan ved etablering av aksjeselskap (AS), herunder ved kjøp og salg av aksjer. Bystyret skal tilsvarende fatte vedtak vedrørende deltakelse i interkommunalt samarbeid (koml. § 27), vertskommunesamarbeid (koml. § 28 a-k) og andre juridiske enheter.

Stavanger bystyre oppnevner kommunens representanter i selskapenes eierorgan. Styremedlemmer i interkommunale selskap og aksjeselskap oppnevnes formelt av eierorganet. Bystyret kan imidlertid fremme navneforslag på styremedlemmer for valgkomité eller eierorgan.

Bystyret skal som kommunens øverste myndighet behandle saker av stor prinsipiell eller strategisk betydning. Det vil følgelig tilligge bystyret å fastsette kommunens eierskapspolitikk, herunder overordne prinsipper og retningslinjer for kommunens eierstyring samt eierstrategier for det enkelte selskap. Bystyret angir dermed også rammene for den operative eieroppfølgingen som utøves av kommunens representanter i eierorganene, kommunalutvalget og rådmannen.

De overordnede aspektene ved kommunens eierskapspolitikk fastsettes ved den årlige behandlingen av eierskapsmeldingen. Bystyret vil også regelmessig behandle strategiske spørsmål knyttet til det enkelte selskap gjennom fastsetting og revidering av selskaps-spesifikke eierstrategier. Stavanger bystyre vil i tillegg behandle saker som i følge vedtekter, selskaps-/aksjonæravtaler eller selskapslovgivning skal behandles av bystyret.

Bystyret har også et tilsyns og kontrollansvar i forhold til forvaltningen av kommunens eierskap. Kontrollutvalget skal på vegne av bystyret påse at det føres kontroll med kommunens eierinteresser i selskaper. Bystyret skal vedta en plan for gjennomføring av selskapskontroller. Kontrollutvalget skal avgi rapport til bystyret om hvilke kontroller som er utført og resultatene av disse. I underkapittel 4.5 redegjøres det nærmere for kommunens tilsyn og kontroll med forvaltningen av eierinteressene.

4.2.2 Kommunalutvalget

Stavanger bystyre behandlet den 18. september 2006 sak 61/06 – ”Oppfølging av sak om politisk organisering 2007-2011”. Bystyret vedtok i den angjeldende saken at kommunalutvalget skal gis funksjon som kommunens utvalg for eierstrategier. Kommunalutvalget skal følgelig være politisk styringsgruppe i arbeidet med å utforme overordnede og selskaps-spesifikke eierstrategier. De selskaps-spesifikke eierstrategiene skal utarbeides i samråd med selskapenes styre og daglige ledelse, samt med tillitsvalgte representert i prosessen. Strategiene skal endelig godkjennes av bystyret.

Kommunalutvalget behandler også enkeltsaker som i ulik grad er av strategisk og/eller prinsipiell karakter. Kommunalutvalget vil i slike saker hovedsakelig ha en funksjon som et arbeidsutvalg for bystyret som er beslutningsorgan. Kommunalutvalget vil imidlertid også sluttbehandle enkeltsaker som angår kommunens eierskap. Bystyret fastsetter kommunalutvalgets myndighetsområde.

Det skal avholdes kontaktmøter mellom de kommunale selskapene og den politiske ledelsen i Stavanger kommune. Kontaktmøtene avholdes med kommunalutvalget for å legge til rette for en tilfredsstillende dialog med selskapene. Kommunalutvalget skal hovedsakelig avholde kontaktmøter med kommunale foretak, interkommunale selskap samt de mest sentrale aksjeselskapene.

Våren 2009 avholdt kommunalutvalget to kontaktmøter med henholdsvis de kommunale foretakene og utvalgte interkommunale selskap. Foruten medlemmene av kommunalutvalget deltok representanter fra administrasjonen, samt styreleder og daglig leder i hvert selskap. Kommunalutvalget avholdt tre kontaktmøter våren 2007. I 2010 ble det ikke avholdt kontaktmøter med kommunalutvalget. Det ble imidlertid avholdt eier-/kontaktmøter med formannskapet samt ordfører/rådmann.

Kontaktmøtene gir kommunalutvalget som utvalg for eierstrategier mulighet til å drøfte ulike forhold direkte med de kommunale selskapene. Selskapene skal informere om virksomheten, resultater, rammevilkår, markedsforhold, framtidsutsikter mv. Kontaktmøtene skal videre benyttes til å avklare målforståelse og evaluere partenes oppfølging av eierstrategier. Kontaktmøtene har til hensikt å sikre en tilfredsstillende informasjonsutveksling mellom partene. Kravet om likebehandling av eierne er et utgangspunkt for all informasjonsutveksling. Saker som krever tilslutning fra eierne skal følgelig tas opp i eierorganene. Direkte styringssignaler fra eierne til styret skal også fremmes i eierorganene.

Kontaktmøtene er et viktig element i den politiske eieroppfølgingen og det bør av den grunn avholdes årlige kontaktmøter med de kommunale selskapene. Møtene bør primært avholdes i perioden februar-mars slik at kommunen kan fange opp de mest sentrale elementene som vil inngå i selskapenes årsberetninger/-regnskap. Dette vil gi kommunen anledning til å utøve et aktivt eierskap gjennom å forberede og melde inn aktuelle saker for behandling i eierorganene. Selskapene skal minimum være representert ved styreleder og daglig leder på kontaktmøtene.

Ordføreren og kommunalutvalget har også en sentral rolle overfor kommunens representanter i eierorganene i forhold til å bistå med avklaringer knyttet til kommunens eierskapspolitikk.

4.2.3 Rådmannen

Rådmannen skal legge til rette for den politiske eierstyringen av selskapene. Rådmannen skal bidra til å videreutvikle kommunens eierskapspolitikk gjennom å foreta en regelmessig revidering av eierskapsmeldingen. Rådmannen skal bistå kommunalutvalget i arbeidet med å utforme generelle og selskapsespesifikke eierstrategier. Rådmannen skal også fremme enkeltsaker knyttet til foretak og selskap som inngår i eierporteføljen samt tilrettelegge for opplæringstiltak knyttet til eierstyring og selskapsledelse. Rådmannen skal påse at saker som legges fram for folkevalgte organer er forsvarlig utredet og at vedtakene blir iverksatt, jf kommunelovens § 23 andre ledd.

Rådmannen har videre et ansvar for å bistå kommunens representanter i eierorganene med å avklare kommunens mål og strategier for eierskapet i det enkelte selskapet, jf kommunens eierskapspolitikk og selskapsespesifikke eierstrategier. Rådmannen vil for eksempel bistå eierrepresentantene med faglige vurderinger i forbindelse med utformingen av høringsuttalelser knyttet til selskapskontroller.

Rådmannen er representert på kontaktmøter mellom den politiske ledelsen og kommunale selskap. Ordføreren og rådmannen representerer også kommunen på eiermøter. Eiermøtene avholdes ofte etter initiativ fra selskapene. Eierkommunene tar imidlertid også initiativ til å avholde slike eiermøter når det er behov for å drøfte en bestemt sak.

Rådmannen skal ha oversikt over kommunens representanter i eierorganene, sakspapirer til møtene i eierorganene, sakspapirer til styremøter i kommunale foretak (KF), selskapenes vedtekter, selskaps-/aksjonær- og eieravtaler samt årsberetninger og årsregnskap.

Foretakenes årsberetning/-regnskap inngår som en del av kommunens årsberetning/-regnskap. Foretakenes budsjett inngår i kommunens Handlings- og økonomiplan. Årsberetninger/-regnskap for de øvrige selskapene blir ikke formelt behandlet i politiske organ. Rådmannen innarbeider imidlertid sentrale element i årsberetningene/-regnskapene i selskapsomtalen i eierskapsmeldingen. Rådmannen kommenterer også selskapenes utvikling og finansielle stilling i eierskapsmeldingen. Årsberetninger/-regnskap for selskapene vil videre legges på bordet i kommunalutvalget. Dokumentene kan for øvrig lastes ned fra selskapenes nettsider eller framskaffes av rådmannen.

Rådmannen har ingen form for instruksjons- eller omgjørelsesmyndighet overfor styret eller den daglige ledelsen i interkommunale selskap og aksjeselskap. Eierstyring utøves gjennom selskapenes eierorgan. Rådmannens rolle overfor de kommunale foretakene reguleres av kommuneloven § 72. Det redegjøres nærmere for bestemmelsene i § 72 i kapittel 5.3 samt eierstrategiene overfor foretakene, jf bystyresak 86/10.

Rådmannen har et løpende samarbeid med administrasjonen i de øvrige eierkommunene. Samarbeidet legger til rette for en koordinert eieroppfølging av selskap med flere eiere og bidrar til kompetanseoverføring knyttet til prinsipper og retningslinjer for kommunenes eierstyring. Samarbeidet er formalisert gjennom en administrativ eierskapsgruppe bestående av representanter fra kommunene Stavanger, Sandnes, Sola, Randaberg, Gjesdal, Time, Klepp og Hå, samt Rogaland fylkeskommune. Den administrative eierskapsgruppen utarbeider blant annet forslag til felles eierstrategier for selskap som kommunene eier sammen. Forslagene utarbeides i samråd med selskapene.

4.3 Rammene for kommunens eierstyring

Stavanger kommunes styring og kontroll av kommunale selskaper skal utøves i tråd med norsk lovgivning, selskapenes vedtekter, aksjonær-/selskaps- og eieravtaler, kommuneovergripende planer og strategier samt kommunens vedtatte eierskapspolitikk. Det vil i det følgende bli redegjort for de juridiske rammene for eierstyring og selskapsledelse. Det vil også redegjøres nærmere for de ulike elementene som inngår i kommunens eierskapspolitikk.

4.3.1 Juridiske rammer for eierstyring og selskapsledelse

De juridiske rammene for eierstyring, tilsyn og kontroll samt selskapsledelse fremgår hovedsakelig av kommuneloven, lov om interkommunale selskaper og lov om aksjeselskaper. Kommunens eierstyring og selskapenes virksomhet vil også omfattes av andre rettslige rammer som forvaltningsloven, offentleglova, regnskapsloven, lov om offentlige anskaffelser mv.

Kommuneloven

Lov av 25. september 1992 nr 107. om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) fastsetter rammene for styring av kommunale foretak og interkommunale samarbeid. Lovens kapittel 11 regulerer kommunalt foretak (KF). Lovens kapittel 5 regulerer interkommunalt samarbeid, herunder interkommunalt samarbeid opprettet i tråd med § 27 og vertskommunesamarbeid opprettet i tråd med § 28 a-k. Foretakene omfattes videre av flere forskrifter som er fastsatt av departementet med hjemmel i kommuneloven. Kommuneloven med tilhørende forskrifter regulerer videre tilsyn og kontroll samt revisjon av kommunale foretak og selskaper.

Kommunelovens kapittel 12A ble tilføyd ved lov av 19. juni 2009 nr. 91. Lovendringen medfører krav til kjønnsbalansert sammensetning av styrene i kommunalt kontrollerte aksjeselskap. Bestemmelsen krever at hvert kjønn skal være representert med et visst antall medlemmer i styret, tilnærmet likt 40 % av styret, der kommuner og/eller fylkeskommuner eier 2/3 eller mer av selskapet. Departementet kan gi forskrift om at bestemmelsen også skal gjelde for aksjeselskap der kommuner eller fylkeskommuner eier mindre enn 2/3 av aksjene, når de resterende aksjene eies av staten eller selskaper som direkte eller indirekte er heleid av staten.

Lovendringen trådte i kraft 01. januar 2010. For selskap som er stiftet og registrert i Foretaksregisteret før loven trådte i kraft, skal styret være sammensatt i samsvar med bestemmelsen innen to år etter ikraftsettsdatoen. Bestemmelsen er langt på vei tilsvarende bestemmelsene om kjønnsbalanse i allmennaksjeloven §§ 6-11a og 20-6, aksjeloven § 20-6 og likestillingsloven § 21. Styret i et interkommunalt selskap skal sammensettes i tråd med bestemmelsene om kjønnsbalanse i § 10 i lov om interkommunale selskaper.

Lov om interkommunale selskaper (intkomsel)

Eierstyring av interkommunale selskaper reguleres av lov av 29. januar 1999 nr. 6 om interkommunale selskaper med tilhørende forskrifter. Selskapsformen er regulert i større grad enn et kommunalt foretak (KF). Interkommunale selskap er også selvstendige rettssubjekt. Dette bidrar til å skape klare ansvars og myndighetsforhold mellom deltakerne og selskapenes styrende organ. Eierstyring utøves gjennom representantskapet. Det kan inntas bestemmelser i selskapsavtalen som gir deltakerne økt mulighet for styring og kontroll av selskapets virksomhet.

Aksjeloven

Aksjeselskap reguleres av lov av 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper (aksjeloven). Aksjeselskap er den mest gjennomregulerte og fristilte selskapsformen. Et grunnleggende element ved selskapsformen er at eiernes økonomiske ansvar er begrenset til den innskutte aksjekapitalen. Eierstyring utøves i selskapets generalforsamling.

Aksjelovens krav til likebehandling begrenser styringsmulighetene til enkeltaksjonærer i deleide selskap. Generalforsamlingen kan ikke treffe beslutninger som er egnet til å gi visse aksjeeiere eller andre en urimelig fordel på andre aksjeeieres eller selskapets bekostning, jf § 5-21. Kravet om likebehandling påvirker den generelle styringsdialogen med selskapene. Eierandelen vil videre påvirke graden av styring og kontroll og bør derfor være tilpasset målsettingen med eierskapet.

Offentlighetsloven

Gjeldende offentlighetslov med forskrift trådte i kraft 01. januar 2009. Hovedregelen i loven er at saksdokumenter, journaler og liknende register for organet er åpne for innsyn dersom ikke annet følger av lov eller forskrift med hjemmel i lov. Alle kan kreve innsyn i saksdokument, journaler og liknende register til organet hos vedkommende organ, jf § 3. Loven vil i utgangspunktet omfatte selskaper med over 50 prosent offentlig eierandel eller innflytelse i eierorganet. I henhold til offentlighetslovens § 2 vil loven gjelde for;

- a) ”staten, fylkeskommunane og kommunane,
- b) andre rettssubjekt i saker der dei gjer enkeltvedtak eller utferdar forskrift,
- c) sjølvstendige rettssubjekt der stat, fylkeskommune eller kommune direkte eller indirekte har ein eigardel som gir meir enn halvparten av røystene i det øvste organet i rettssubjektet, og
- d) sjølvstendige rettssubjekt der stat, fylkeskommune eller kommune direkte eller indirekte har rett til å velje meir enn halvparten av medlemmene med røysterett i det øvste organet i rettssubjektet”.

Bokstavene c) og d) gjelder ikke for rettssubjekt som hovedsakelig driver næring i direkte konkurranse med og på samme vilkår som private. I forarbeidene til offentlighetsloven legges det opp til at unntaksbestemmelsen skal tolkes relativt strengt. Spørsmål knyttet til hvorvidt et rettssubjekt er unntatt fra loven må baseres på en helhetsvurdering. Det enkelte selskap kommunen eier, eller er deleier i, vil måtte avklare sitt forhold til den nye offentlighetsloven.

Kommunal- og regionaldepartementet fremmet i Prop. 152 L (2009-2010) forslag til nye regler om møteoffentlighet i kommuneloven. Målet er at lovendringene skal gjøre reglene om møteoffentlighet mer presise og lettere å praktisere for kommuner og fylkeskommuner. Lovendringene er hovedsakelig av en teknisk og redaksjonell karakter. Lovendringen har videre til hensikt å samordne reglene i kommuneloven om møteoffentlighet med reglene om dokumentoffentlighet i offentlighetsloven.

Kommunelovens § 31 (møteoffentlighet) endres ved lov av 14. januar 2011 nr. 1 (i kraft 1. juli 2011, etter res. 14 jan 2011 nr. 38). Endringen medfører oppheving av tre lukningsgrunnlag i gjeldende § 31, herunder ”tungtveiende private grunner” i § 31 nr 3. Det samme gjelder for § 31 nr 4 som slår fast at kommunestyret selv kan av hensyn til personvern gi bestemmelser om at møtene i andre organer eller i visse sakstyper i andre organer skal holdes for lukkede dører. Endringen medfører også oppheving av § 31 nr 5 som regulerer kommunestyrets rett til å lukke møte i andre organ når organet ikke selv skal fatte vedtak i saken. Det vil videre tilføyes en ny § 31 a ved lov av 14. januar 2011 (i kraft 1. juli 2011, etter res. 14 jan 2011 nr. 38) som angir prosedyreregler mv.

Forvaltningsloven

Kommunelovens § 40 nr. 3, lov om interkommunale selskaper § 15 og forvaltningslovens kap. II angir habilitetsregler for folkevalgte og offentlige tjenestemenn. Habilitetsreglene har til hensikt å sikre korrekte avgjørelser samt å opprettholde tilliten til den offentlige forvaltningen, herunder opprettholde

tilliten til dem som treffer avgjørelser og beskytte beslutningstakerne mot at det sås tvil om deres upartiskhet og troverdighet.

Habilitetsreglene i forvaltningsloven gjelder både for offentlige tjenestemenn og folkevalgte. At en person er inhabil innebærer at vedkommende ikke kan tilrettelegge grunnlaget for eller treffe avgjørelse i en *forvaltningssak*. Forvaltningslovens § 6 første ledd oppstiller flere nærmere spesifiserte forbindelser mellom vedkommende tjenestemann eller folkevalgt og sakens parter. Foreligger det forhold som er beskrevet i § 6 første ledd, kan det uten videre konstanteres at den offentlige tjenestemannen eller folkevalgte er inhabil.

I forvaltningslovens § 6 første ledd bokstav e fremkommer det at en person er ugild til å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse eller treffe avgjørelse i en forvaltningssak når ”han leder eller har ledende stilling i, eller er medlem av styret eller bedriftsforsamling for, et selskap som er part i saken og ikke helt ut eies av stat eller kommune, et samvirkeforetak, eller en forening, sparebank eller stiftelse som er part i saken”.

I forvaltningslovens § 2 første ledd bokstav e defineres begrepet ”part” som en ”person som en avgjørelse retter seg mot eller som saken ellers direkte gjelder”. Hvorvidt det foreligger partsstatus vil bero på en skjønnsmessig vurdering. Kommunal- og regionaldepartementet legger til grunn at et selskap typisk vil være part i en sak om å inngå kontrakt mellom kommunen og selskapet, eller hvor kommunal myndighetsutøvelse rettes direkte mot selskapet.

Et selskap vil videre typisk være part når bystyret behandler saker som gjelder endringer i selskapets vedtekter eller i selskapsavtalen. Selskapet vil også som utgangspunkt være part når bystyret gjennomgår og behandler sakskartet for møter i det operative eierorganet, og på denne bakgrunn treffer avgjørelser som instruerer kommunens representant i eierorganet. Departementet legger også til grunn at selskapet som hovedregel vil regnes som part når det er aktuelt å utføre kontrollhandlinger rettet mot selskapet, slik som selskapskontroll i henhold til kommunelovens § 80.

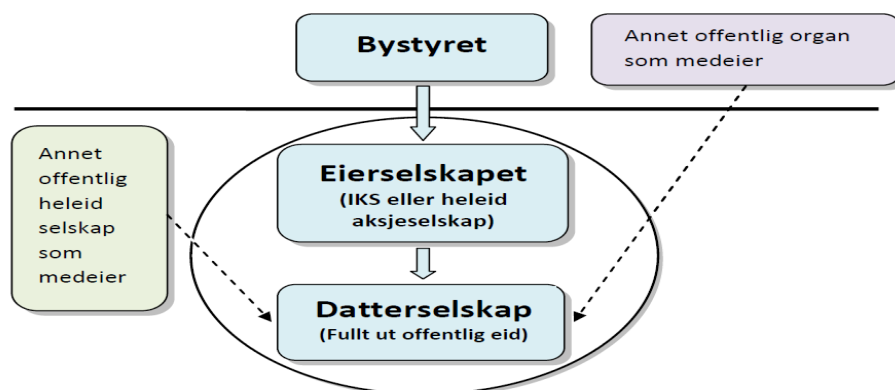
Forvaltningslovens § 6 første ledd bokstav e er ikke gjeldende for styremedlemmer mv. i kommunale foretak (KF), eller vertskommunesamarbeid (§ 28 a-k) fordi organisasjonsformene ikke er selvstendige rettssubjekter og omfattes dermed ikke av selskapsbegrepet. Spørsmål om inhabilitet skal imidlertid vurderes ut fra § 6 annet ledd.

Bestemmelsene er heller ikke gjeldende for selskaper som helt ut eies av stat eller kommune. Bakgrunnen for dette unntaket er at folkevalgte og tjenestemenn skal kunne ha ledende stillinger eller styreverv i kommunale selskaper ut i fra hensyn til samordning, effektivitet og styring, uten at dette får konsekvenser for deres habilitet.

Forvaltningslovens § 6 endres ved lov av 19. juni 2009 nr. 90. Lovendringen medfører at unntaket for offentlig heleide selskaper i forvaltningslovens § 6 første ledd bokstav e, oppheves. Endringen vil med andre ord medføre at inhabilitet automatisk vil inntre for tjenestemenn og folkevalgte som også er ledere eller medlemmer av styre eller bedriftsforsamling i offentlige heleide selskaper, når saker hvor selskapet er part skal behandles i folkevalgte organer eller administrasjonen. Lovendringen trer i kraft 01. november 2011 iflg. Res. 19. juni 2009 nr. 819.

Lovendringen innebærer imidlertid en delvis videreføring av unntaket i en selskapssammenheng. Inhabilitet vil ikke inntre automatisk for en person som utfører tjeneste eller arbeid for et selskap som er fullt ut offentlig eid og dette selskapet, alene eller sammen med andre tilsvarende selskaper eller det offentlige, fullt ut eier selskapet som er part i saken, jf ny § 6 første ledd bokstav e annet punktum.

Denne delvise videreføringen av unntaket vil kun være av betydning for et offentlig eid konsern. Dette illustreres ved figur 3. Unntaket vil være gjeldende ved saksbehandling internt i konsernet, dvs. innad i sirkelen. Forvaltningslovens § 6 første ledd bokstav e første punktum vil fortsatt være gjeldende ved saksbehandling i bystyret, dvs. organ over den uthevede streken.

Figur 3 – Forvaltningsloven § 6 første ledd bokstav e annet punktum.

Matrisen nedenfor gir en skjematisk oversikt over konsekvensene av at unntaket for offentlige heleide selskaper i forvaltningslovens § 6 første ledd bokstav e, oppheves. Matrisen angir med andre ord når inhabilitet automatisk vil inntreffe etter at lovendringen har trådt i kraft. Lovendringen vil særlig få betydning for ledere og medlemmer av styre og bedriftsforsamling i interkommunale selskaper og kommunalt heleide aksjeselskaper. Lovendringen er imidlertid av betydning kun når selskapet har partsstatus.

X = automatisk inhabil (§ 6 første ledd bokstav e)	Leder eller har en ledende stilling	Medlem av styret	Medlem av bedrifts- Forsamling	Medlem av representant- skap	Fullmektig på general- forsamling
Kommunalt foretak (KF)					
Interkommunalt samarbeid (§ 27 – eget rettssubjekt)	X	X			
Vertskommunesamarbeid (koml. § 28 a-k)					
Interkommunalt selskap (IKS)	X	X			
Aksjeselskap (AS)	X	X	X		
Stiftelser	X	X			
Samvirkeforetak	X	X			

Tabell 3 – Automatisk inhabilitet, jf fv. § 6 første ledd bokstav e.

Kriteriene i § 6 første ledd er ment å skulle være frie for subjektiv skjønnsutøvelse og er følgelig relativt enkle å anvende. Inhabilitet vil inntre automatisk i tilfeller som dekkes av § 6 første ledd. Det vil ikke være mulig på en presis måte å fange opp alle tilfeller gjennom en oppstilling som i § 6 første ledd, blant annet fordi omstendigheter samlet sett kan føre til inhabilitet. Reglene i § 6 første ledd er derfor supplert av en skjønnsmessig regel i § 6 andre ledd, som fanger opp andre særegne forhold som kan være egnet til å svekke tilliten til tjenestemannens eller den folkevalgtes upartiskhet.

I forvaltningslovens § 6 andre ledd fremkommer følgende; ”Likeså er han ugild når andre særegne forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet; blant annet skal legges vekt på om avgjørelsen i saken kan innebære særlig fordel, tap eller ulempe for ham selv eller noen som han har nær personlig tilknytning til. Det skal også legges vekt på om ugildhetsinnsigelse er reist av en part”. Ugildhetsreglene får ikke anvendelse dersom det er åpenbart at tjenestemannens tilknytning til saken eller partene ikke vil kunne påvirke hans standpunkt og verken offentlige eller private interesser tilsier at han viker sete, jf § 6 fjerde ledd.

Bestemmelsene i forvaltningsloven § 8 regulerer behandlingen av habilitetsspørsmål. I § 8 annet og tredje ledd fremkommer følgende; ”I kollegiale organ treffes avgjørelsen av organet selv, uten at vedkommende medlem deltar. Dersom det i en og samme sak oppstår spørsmål om ugildhet for flere medlemmer, kan ingen av dem delta ved avgjørelsen av sin egen eller et annet medlems habilitet, med

mindre organet ellers ikke ville være vedtaksført i spørsmålet. I sistnevnte tilfelle skal alle møtende medlemmer delta". "Medlem skal i god tid si fra om forhold som gjør eller kan gjøre ham ugild. Før spørsmålet avgjøres, bør varamann eller annen stedfortreder innkalles til å møte og delta ved avgjørelsen dersom det kan gjøres uten vesentlig tidsspille eller kostnad".

Det er ikke kritikkverdig å være inhabil. Det vil imidlertid kunne være kritikkverdig å ikke ta konsekvensene av det, herunder at folkevalgt eller offentlig tjenestemann ikke opplyser om forhold som gjør eller kan gjøre vedkommende inhabil. Inhabilitet som avklares før et vedtak fattes vil ikke medføre annet enn at vedkommende eventuelt fratrer og at en vararepresentant møter i stede. Hvis et forvaltningsorgan vedtar at en person ikke er inhabil vil vedkommende delta i behandlingen på lik linje med de øvrige medlemmene av organet. Inhabilitet kan defineres som en saksbehandlingsfeil. Et vedtak er imidlertid ugyldig kun hvis den inhabiles stemmegivning har hatt innflytelse på sakens utfall, jf forvaltningslovens § 41.

Endringen i forvaltningslovens § 6 første ledd bokstav e vil ha innvirkning på sammensetningen av styrer og bedriftsforsamlinger i kommende valgperiode. Rekruttering av sentrale politikere og ledere fra administrasjonen i kommunen bør vurderes opp mot habilitetsreglene i forvaltningsloven.

Lov om offentlige anskaffelser

Kommunale selskaper kan være omfattet av lov av 16. juli 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser samt Forskrift om offentlige anskaffelser. Hvilke oppdragsgivere som omfattes av regelverket om offentlige anskaffelser reguleres av § 2 og § 1-2 i henholdsvis lov og forskrift om offentlige anskaffelser. Hvilke kontrakter som omfattet av regelverket fremkommer av § 3 i loven og § 3-1 i forskriften.

Kommunale selskap har et ansvar for å vurdere hvorvidt de er omfattet av regelverket om offentlige anskaffelser. Selskap som er omfattet av regelverket skal påse at anskaffelser av varer og tjenester til enhver tid gjennomføres i tråd med regelverket. Brudd på regelverket vil kunne ha indirekte konsekvenser for eierne i form av økonomiske sanksjoner og svekket omdømme for selskapet.

Regelverket om offentlig støtte

Artikkel 61 i EØS-avtalen forbyr som hovedregel offentlig støtte til næringslivet. Forbudet omfatter ulike offentlige tiltak som vrir eller truer med å vri konkurransen ved å direkte eller indirekte gi økonomiske fordeler til bestemte bedrifter, grupper av bedrifter, visse sektorer eller geografiske områder. Det er imidlertid fastsatt en rekke unntak fra det generelle forbudet mot offentlig støtte.

Regelverket om offentlig støtte setter skranker for kommunens mulighet til å vektlegge ikke-kommersielle hensyn i utøvelsen av eierskapet. Det såkalte markedsinvestorprinsippet anvendes for å avgjøre når det foreligger offentlig støtte. Dersom det offentlige tilfører kapital på andre vilkår enn hva en sammenlignbar privat investor antas å ville ha stilt, foreligger det i utgangspunktet offentlig støtte. Dette innebærer at kommunen må kreve normal markedsmessig avkastning på kapital som er innskutt i et selskap som opererer i konkurranse med andre.

I situasjoner der kommunen eller et kommunalt foretak/selskap forestår både offentlig tjenesteyting og konkurranseutsatt virksomhet kan det oppstå spørsmål om ulovelig kryssubsidiering. Kryssubsidiering fra skjermet til konkurranseutsatt virksomhet kan være i strid med reglene om offentlig støtte, dersom det medfører at den konkurranseutsatte delen av virksomheten får økonomiske fordeler fra offentlige midler. For å dokumentere at det ikke forekommer kryssubsidiering skal det iverksettes effektive tiltak, herunder regnskapsmessig eller organisatorisk skille mellom de ulike delene av virksomheten.

Lov av 27. november 1992 nr 117 om offentlig støtte med tilhørende forskrifter, innehar bestemmelser som skal sikre at norske myndigheter etterlever EØS-avtalens forpliktelser innenfor støtteområdet.² EFTAs overvåkingsorgan (ESA) påser at statsstøtteregelverket overholdes i Norge.

² Fornyings- og administrasjonsdepartementet har utarbeidet "Veileder – EØS-avtalens regler om offentlig støtte". Veilederen har til hensikt å øke kunnskapen og bevisstheten knyttet til regelverket om offentlig støtte.

4.3.2 Stavanger kommunes overordnede prinsipper for eierstyring

Selskapslovgivningen fastsetter de juridiske rammene for eierstyring og selskapsledelse. Lovverket har de siste årene blitt styrket på flere områder knyttet til styring og kontroll av kommunale selskaper. Lovverket kan imidlertid fortsatt fremstå som generelt og tvetydig i mange sammenhenger. Det kan således være nødvendig å supplere selskapslovgivningen med ulike styringsverktøy som kan bidra til å sikre en god eierstyring og selskapsledelse.

Siden slutten av 1990-tallet har det blitt utarbeidet en rekke prinsipper, anbefalinger og retningslinjer for god eierstyring og selskapsledelse (corporate governance). Formålet med de ulike prinsippene og anbefalingene er å avklare roller og sikre ryddige beslutningsprosesser. De skal med andre ord sikre åpne prosesser mellom selskapet og eierne samt skape en felles forståelse for partenes roller og ansvar. De skal videre stimulere til økt verdiskapning gjennom å legge til rette for økt effektivitet og styrket konkurransedyktighet. De skal også bidra til redusere risikoen forbundet med selskapenes virksomhet.

OECD Principles of Corporate Governance utgjør en anerkjent internasjonal standard for god eierstyring og selskapsledelse (Corporate Governance). De generelle prinsippene ble i 2005 supplert av *OECD Guidelines on Corporate Governance of State-owned Enterprises*, som er knyttet til problemstillinger som er særegne for eierstyring og selskapsledelse i offentlige selskaper.

Norsk Utvalg for Eierstyring og Selskapsledelse (NUES) publiserte den 21. oktober 2010 en revidert versjon av norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse.³ Anbefalingene retter seg i første rekke mot selskaper med aksjer notert på regulerte markeder i Norge. Det kan likevel være hensiktsmessig for også andre selskaper å følge anbefalingene. Anbefalingene skal etterleves med utgangspunkt i et "følg eller forklar" prinsipp. Oslo Børs har innført krav om at børsnoterte selskaper årlig skal utarbeide en redegjørelse i samsvar med disse anbefalingene, basert på "følg eller forklar"-prinsippet.

Som det fremkommer av bl.a. *St.meld. nr. 13 (2006-2007) - "Et aktivt og langsiktig eierskap"* har staten utformet egne hovedprinsipper for godt eierskap. Disse prinsippene retter seg mot både heleide og deleide statlige selskaper. Prinsippene er utformet i tråd med allment aksepterte prinsipper for eierstyring.

KS-Eierforum har utarbeidet 19 anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll av kommunalt/fylkeskommunalt eide selskaper og foretak. KS-Eierforum ble etablert våren 2007 etter initiativ fra KS Sentralstyre. Stavanger kommune har vært medlem siden oppstarten i 2007. Det ble avholdt årsmøte i KS-Eierforum den 27. oktober 2010. Årsmøtet vedtok å legge ned KS-Eierforum som eget kompetansenettverk. Virksomheten til KS-Eierforum vil imidlertid bli videreført av KS.

Rogaland Revisjon IKS anvender anbefalingene som en standard for god eierstyring ved selskapskontroller. Det legges opp til at kommuner skal etterleve anbefalingene i tråd med "følg eller forklar"-prinsippet. Vedlegg 7.1 gir en oversikt over hvordan Stavanger kommune følger opp de enkelte anbefalingene fra KS.

Bystyret behandlet den 20. oktober 2008 sak 106/08 – "Stavanger kommunes Eierskapsmelding". I den angjeldende saken ble *Stavanger kommunes overordnede prinsipper for eierstyring* vedtatt som en integrert del av kommunens eierskapsmelding (2008). Prinsippene er utarbeidet med utgangspunkt i bl.a. *OECD Guidelines on Corporate Governance of State-owned Enterprises*, Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse samt statens ti prinsipper for godt eierskap. Prinsippene er imidlertid tilpasset eierskap i kommunal sektor og lokale forhold. Stavanger kommunes overordnede prinsipper for eierstyring fremkommer av tabell 4.

³ Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse kan lastes ned på www.nues.no. På den aktuelle nettsiden finnes det også lenke til *OECD Principles of Corporate Governance*.

Stavanger kommunes overordnede prinsipper for eierstyring	
1.	Eierskapet skal fremme samfunnsansvarlig forretningsdrift og bærekraftig samfunnsutvikling.
2.	Det skal være åpenhet knyttet til Stavanger kommunes eierskap og til selskapenes virksomhet, basert på prinsippet om meroffentlighet.
3.	Stavanger kommune fremmer sine interesser overfor selskapene gjennom generalforsamling og representantskap.
4.	Kommunen gir som eier klare, langsiktige mål for selskapene. Styret er ansvarlig for realisering av målene.
5.	Stavanger kommune forventer at de ulike styrever på uavhengig grunnlag har en aktiv rolle med hensyn til service, kontroll, strategi og ressursituasjon.
6.	Styret skal se til at selskapet utarbeider og følger opp etiske retningslinjer.
7.	Styret forventes å integrere samfunnsansvar i forretningsdriften.
8.	Styrets godtgjøring ligger på moderat nivå og leders lønnsnivå i selskap der kommunen er en betydelig eier skal ligge på et konkurransedyktig nivå.
9.	Langsiktighet i rammeavtalene mellom kommunen og foretakene kombineres med begrenset konkurranseutsetting av kommunale tjenester for å oppnå effektiv ressursutnyttelse.
10.	Avkastningskrav bør være langsiktige, forutsigbare og knyttes til avkastning av innskutt kapital, og bygges inn i eierstrategien for det enkelte selskap.

Tabell 4 – Stavanger kommunes overordnede prinsipper for eierstyring

De overordnede prinsippene for eierstyring er i utgangspunktet gjeldende for samtlige selskaper som inngår i kommunens selskapsportefølje. Stavanger kommune skal utøve eierstyring overfor foretak og selskaper i tråd med de ovennevnte prinsippene. Prinsippene angir også forventninger til selskapenes virksomhet. Disse forventningene er hovedsakelig rettet mot kommunale foretak, interkommunale selskap samt aksjeselskaper der kommunen har en betydelig eierandel. Prinsippene er imidlertid utarbeidet på bakgrunn av allment aksepterte retningslinjer for god eierstyring og selskapsledelse. Det er således naturlig at prinsippene også etterleves av aksjeselskap der kommunen har en lav eierandel.

Stavanger kommunes overordnede prinsipper for eierstyring angir retningslinjer som klargjør rolledelingen mellom eiere, styre og den daglige ledelsen utover det som følger av lovgivningen. Prinsippene skal sikre god eierstyring og selskapsledelse som igjen vil bidra til å sikre høyest mulig verdiskapningen til det beste for eierne, ansatte, kunder og andre interessenter.

De kommunale selskapene forvalter betydelige verdier på vegne av fellesskapet. Det er av den grunn i fellesskapets interesse at selskapene styres og ledes på en betryggende måte. De overordnede prinsippene kan bidra til å styrke tilliten og omdømmet til både kommunen og selskapene. Prinsippene legger bl.a. til rette for ryddige beslutningsprosesser, åpenhet knyttet til kommunens eierstyring og selskapenes virksomhet samt en samfunnsansvarlig forretningsdrift.

Prinsippene dels utdyper og dels går lengre enn gjeldende lovgivning. Prinsippene følges igjen opp av ulike retningslinjer og strategier for kommunens eierstyring og selskapenes virksomhet. I det følgende gis det en kort redegjørelse knyttet til de enkelte prinsippene. Det blir alternativt henvist til kapitler der prinsippene blir drøftet. I redegjørelsen vil prinsippene utdypes, forklares og begrunnes.

Eierskapet skal fremme samfunnsansvarlig forretningsdrift og en bærekraftig samfunnsutvikling. Det forventes at styret integrerer samfunnsansvar i forretningsdriften. Styret skal også påse at selskapet utarbeider og følger opp etiske retningslinjer, jf prinsipp 1, 6 og 7. Det vil redegjøres nærmere for samfunnsansvarlig forretningsdrift i kapittel 4.4.

Det skal være åpenhet knyttet til Stavanger kommunes eierskap og selskapenes virksomhet, basert på prinsippet om meroffentlighet, jf prinsipp 2. Partenes praktisering av åpenhet og innsyn blir i stor grad

regulert av relevante lover og forskrifter. Stavanger kommune forutsetter at selskapene praktiserer åpenhet i tråd med gjeldende lovgivning. Det er hovedsakelig offentlighetsloven og kommuneloven som vil være styrende for hvordan kommunen og selskaper/foretak praktiserer åpenhet og innsyn.

Offentlighetsloven innehar bestemmelser om meroffentlighet. *"Når det er høve til å gjere unntak frå innsyn, skal organet likevel vurdere å gi heilt eller delvis innsyn. Organet bør gi innsyn dersom omsynet til offentleg innsyn veg tyngre enn behovet for unntak"*, jf offl. § 11.

Stavanger kommune skal forvalte eierskapet i tråd med prinsippet om meroffentlighet. Kommunen skal legge til rette for åpne og ryddige beslutningsprosesser. Det skal også legges til rette for åpenhet knyttet til rammene for kommunenes eierstyring. Eierskapsmeldingen skal bidra til å skape åpenhet ved å gi informasjon om prinsipper, strategier, mål og retningslinjer som ligger til grunn for kommunens eierstyring. De selskapsspesifikke eierstrategiene vil sikre åpenhet knyttet til kommunens eierskap i det enkelte selskap.

Det forutsettes at de kommunale selskapene praktiserer åpenhet i tråd med samme prinsipp. Det vil også gjelde selskaper som ikke er omfattet av offentlighetsloven. Selskapene forvalter betydelige verdier på vegne av fellesskapet og er således avhengig av innbyggernes tillit. Åpenhet knyttet til selskapenes virksomhet kan bidra til å styrke tilliten til selskapene. I et konsern skal det være åpenhet knyttet til hele konsernets virksomhet.

Stavanger kommune skal fremme sine interesser overfor selskapene gjennom generalforsamling og representantskap, jf prinsipp 3. Det redegjøres nærmere for eierorganenes sammensetning, oppgaver og myndighet i kapittel 5.5 og 5.6.

Kommunen skal som eier gi klare og langsiktige mål for selskapene. Styret er ansvarlig for realisering av målene, jf prinsipp 4. Stavanger bystyre har vedtatt at det skal utarbeides selskapsspesifikke eierstrategier for selskap som inngår i kommunens eierportefølje. Kommunen vil angi klare og langsiktige mål for det enkelte selskap i de selskapsspesifikke eierstrategiene. Det blir redegjort nærmere for selskapsspesifikke eierstrategier i kapittel 4.3.4 og 5.

Det forventes at de ulike styrene på uavhengig grunnlag har en aktiv rolle med hensyn til service, kontroll, strategi og ressursituasjon, jf prinsipp 5. Styrenes sammensetning, oppgaver og myndighet drøftes i kapittel 4.3.5, 4.4 og 5. I kapitlene blir det angitt forventninger til styrenes virksomhet utover det som følger av selskapslovgivningen.

Styrets godtgjøring skal ligge på moderat nivå og leders lønnsnivå i selskap der kommunen er en betydelig eier skal ligge på et konkurransedyktig nivå, jf prinsipp 8. I kapittel 5 gis det en oversikt over godtgjøringen til styre-/representantskap i selskap som inngår i kommunens selskapsportefølje.

Langsiktighet i rammeavtalene mellom kommunen og foretakene skal kombineres med begrenset konkurranseutsetting av kommunale tjenester for å oppnå effektiv ressursutnyttelse, jf prinsipp 9. Dette prinsippet blir drøftet i eierstrategien overfor de kommunale foretakene som ble vedtatt av bystyret den 20. september 2010. Prinsippet drøftes også i kapittel 5.3.

Avkastningskrav bør være langsiktige, forutsigbare og knyttes til avkastning av innskutt kapital, og bygges inn i eierstrategien for det enkelte selskap, jf prinsipp 10. Dette prinsippet drøftes nærmere i kapittel 4.4.1.

Det legges opp til at Stavanger kommunes overordnede prinsippene for eierstyring skal revideres én gang i valgperioden. Kommunalutvalget vil ha en sentral rolle ved revideringen av de overordnede prinsippene i kraft av å være kommunens utvalg for eierstrategier. De overordnede prinsippene skal endelig godkjennes av bystyret.

4.3.3 Kategorisering av kommunens eierskap

Det kan være hensiktsmessig å kategorisere kommunale selskaper på bakgrunn av målene som ligger til grunn for eierskapet. En slik kategorisering vil tydeliggjøre og skape en felles forståelse for kommunens mål med eierskapet.

I privat sektor vil målet med eierposisjoner som regel være å utvikle selskaper som generer langsiktige verdier for eierne. Målene som ligger til grunn for offentlig eierskap er ofte mer sammensatte. Kravet om finansiell avkastning vil i mange sammenhenger kombineres med en forventning om at selskapene skal ivareta ulike samfunnsmessige hensyn.

Kommunens kapital i selskapene har en alternativ anvendelse. En presis målangivelse og etterfølgende vurdering av måloppnåelse vil gi bedre informasjon om kostnader og gevinster med eierskapet. Klare mål vil således gjøre det lettere å vurdere selskapenes resultater. Klart uttrykte mål vil videre skape forutsigbarhet for selskapene, herunder lette strategiarbeid i saker som krever tilslutning fra eierne.

Staten deler selskapene inn i fire kategorier ut fra målet med eierskapet. Selskapene deles inn i følgende kategorier; *Selskaper med forretningsmessige mål*, *Selskaper med forretningsmessige mål og nasjonal forankring av hovedkontor*, *Selskaper med forretningsmessige mål og andre spesifikt definerte mål* og *Selskaper med sektorpolitiske mål*.

I kommunal sektor er det vanlig å kategorisere selskapene med utgangspunkt i definisjonene finansielt og politisk eierskap. I det følgende vil det redegjøres nærmere for de ulike kategoriene.

Finansielt eierskap

Et rendyrket finansielt eierskap kjennetegnes ved at hovedmålsettingen med eierskapet er å generere størst mulig avkastning på den investerte kapitalen. En videreføring av eierskapet vil således avhenge av den forventede avkastningen knyttet til eierposisjonen.

Eier kan ha en utviklings- og vekststrategi for selskapet og vil således akseptere at overskuddet holdes tilbake i selskapet på kort sikt for å oppnå en høyere avkastning på lang sikt. Dersom selskapet ikke er i en vekstfase og det fremtidige kapitalbehovet er mindre, vil det være naturlig at en finansiell eier forventer at en større andel av overskuddet utdeles som utbytte.

Selskaper som drive kommersiell virksomhet i tråd med bedriftsøkonomiske lønnsomhetskriterier vil ofte ha et finansielt formål. Eierne vil som regel ha et begrenset ansvar.

Politisk eierskap

Selskaper med politisk motivert eierskap utfører som regel lovpålagte oppgaver eller oppgaver som tradisjonelt har blitt ansett som kommunale kjerneoppgaver. Kommunen vil følgelig være en sentral oppdragsgiver for selskapene. Kommunen vil samtidig utøve en aktiv eierstyring i selskaper med politisk motivert eierskap. Kommunen har således en bevisst holdning til selskapenes organisering, virksomhet, strategi mv. som igjen uttrykkes overfor selskapets ledelse gjennom eierorganet.

Selskapene er i begrenset grad underlagt ordinære avkastningskrav. Selskapsorganiseringen skaper imidlertid en forventning om kostnadseffektiv drift. Kommunen vil som eier ofte hefte ubegrenset for selskapenes forpliktelser. Selskaper som operer innenfor tjenesteområder som samferdsel, kultur, VAR, arbeidsmarkedstiltak mv. vil ofte ha et politisk motivert eierskap.

Sammensatt formål

De ovennevnte kategoriene kan imidlertid anses som ytterpunkter. Motivasjonen for eierskapet kan ofte karakteriseres som et balansepunkt mellom finansielt og politisk eierskap. Kommunale selskaper vil for eksempel ofte utføre kommunale kjerneoppgaver i egenregi samtidig som selskapene driver kommersiell virksomhet. Eierskapet kan i slike tilfeller være både finansielt og politisk motivert. Styret har et ansvar for å iverksette effektive tiltak for å forhindre at det foreligger kryssubsidiering

mellom de ulike delene av virksomheten, herunder etablere regnskapsmessige eller organisatoriske skiller mellom virksomhetsområdene.

Målene med eierskapet i det enkelte selskap fremgår av selskapsdokumenter og saksfremlegg som lå til grunn for etableringen av selskapene. Selskapenes virksomhet vil ofte endres over tid på bakgrunn av endringer i eiernes/kundenes behov, rammevilkår, markedsforhold mv. Det kan følgelig være hensiktsmessig å evaluere målene med eierskapet i forbindelse med utformingen og revideringen av eierstrategier for det enkelte selskap.

4.3.4 Selskapsspesifikke eierstrategier

Selskapsspesifikke eierstrategier utgjør et viktig fundament for eierstyringen av det enkelte selskap. Mål og strategier for selskapenes virksomhet framgår av vedtekter, selskapsavtaler, aksjonæravtaler, samarbeidsavtaler mv. Målangivelsen i de ordinære styringsdokumentene er imidlertid ofte generell og er i liten grad gjenstand for revidering. Det kan følgelig være hensiktsmessig å supplere de ordinære styringsdokumentene med en selskapsspesifikk eierstrategi. En klar, presis og oppdatert målangivelse i form av en eierstrategi vil bidra til å skape forutsigbare rammevilkår for selskapene.

Selskapsspesifikke eierstrategier angir også retningslinjer for kommunens eierstyring av det enkelte selskap. De overordnede prinsipper for eierstyring vil ligge til grunn for kommunens eierstyring av det enkelte selskap. Eierstrategiene vil imidlertid supplere de overordnede prinsippene med retningslinjer som er tilpasset selskapenes egenart. De selskapsspesifikke eierstrategiene vil således legge til rette for en aktiv eierstyring av det enkelte selskap.

Stavanger kommune tar sikte på å utforme eierstrategier for det enkelte foretak og selskap som inngår i kommunens selskapsportefølje. Bystyret fattet den 20. oktober 2008 slikt vedtak i sak 106/08; *"Det utarbeides eierstrategi for hvert enkelt foretak og selskap i henhold til prioriteringsrekkefølgen som fremgår av saksfremlegget"*. Rådmannen fremmet følgende forslag til prioriteringsrekkefølge i sak 106/08;

1. Det utvikles en eierstrategi for hvert av de fire kommunale foretakene (KF).
2. Det utvikles en eierstrategi for hvert av de interkommunale selskapene (IKS). Arbeidet drives fram parallelt og i samarbeid med de øvrige eierkommunene.
3. Deretter utvikles det en eierstrategi for 4-6 aksjeselskap (AS). Dette arbeidet drives også fram parallelt og i samarbeid med de øvrige eierkommunene.
4. Ved etablering av nye selskap skal forslag til eierstrategi inngå som en del av rådmannens saksfremlegg.

Kommunalutvalget vil i kraft av rollen som utvalg for eierstrategier være politisk styringsgruppe i arbeidet med å utforme overordnede og selskapsspesifikke eierstrategier. Strategiene skal utarbeides i samråd med selskapenes styre og daglige ledelse, samt med tillitsvalgte representert i prosessen. Eierstrategiene skal endelig godkjennes av bystyret.

Rådmannen bistår kommunalutvalget med å utarbeide forslag til selskapsspesifikke eierstrategier i tråd med prioriteringsrekkefølgen ovenfor. I 2009 igangsatte rådmannen arbeidet med å utforme forslag til eierstrategier for de kommunale foretakene. Eierstrategiene ble utarbeidet i samråd med foretakene. Rådmannen avholdt ett felles og fire individuelle strategimøter med foretakenes daglige ledelse. Daglig leder holdt styret løpende orientert. Forslag til eierstrategier ble videre sendt ut på høring til foretakenes styre. Tillitsvalgte har også vært involvert i arbeidet med å utforme eierstrategiene. Endelig forslag til eierstrategi ble sendt ut på høring til arbeidstakerorganisasjonene.

Kommunalutvalget behandlet forslag til eierstrategier den 15. juni 2010 som sak 1040/10 – "Forslag til eierstrategier for kommunale foretak (KF)". Eierstrategiene overfor de fire kommunale foretakene ble endelig godkjent av bystyret den 20. september 2010 i sak 86/10 – "Forslag til eierstrategier for kommunale foretak (KF)".

Eierstrategiene overfor de kommunale foretakene (KF) skal bidra til å klargjøre kommunens mål og strategier for foretakenes virksomhet. Eierstrategiene skal videre bidra til å avklare roller, ansvar og myndighet for foretakenes styrer og daglige ledelse samt den administrative og politiske ledelsen i kommunen. Eierstrategiene spesifiserer også generelle retningslinjer for samhandlingen mellom foretakene og den kommunale organisasjonen. Eierstrategiene overfor de fire kommunale foretakene er implementert i kapittel 5.3.

Rådmannen har videre tatt initiativ til å utarbeide forslag til eierstrategier overfor interkommunale selskap og aksjeselskap i tråd med prioriteringsrekkefølgen i sak 106/08. Forslagene utarbeides i samarbeid med de øvrige eierkommunene gjennom den regionale eierskapsgruppen. Det kan således være nødvendig å foreta små justeringer i prioriteringsrekkefølgen.

Stavanger bystyre behandlet den 14. juni 2010 sak 54/10 – *”Lyse – Styrets melding til eierne 2010”*. I sak 54/10 ble det varslet at rådmannen ville utarbeide et forslag til eierstrategi overfor Lyse Energi AS i løpet av høsten 2010. Den regionale eierskapsgruppen igangsatte høsten 2010 et arbeid med å utforme forslag til eierstrategi overfor Lyse Energi AS. Forslaget ble behandlet av formannskapet den 09. desember 2010. De tas sikte på at de respektive by-/kommunestyrene vil sluttbehandle forslaget i løpet av første tertial 2011. Rådmannen vil igangsette arbeidet med å utarbeide eierstrategier overfor de interkommunale selskapene i første kvartal 2011.

Rogaland Revisjon IKS utførte en selskapskontroll av Lyse Energi AS i 2007/2008 på vegne av kontrollutvalgene i eierkommunene. I rapporten fra selskapskontrollen ble det anbefalt at eierne utarbeider en eierstrategi overfor selskapet. Stavanger bystyre sluttet seg til anbefalingene i rapporten den 28. april 2008 i sak 38/08. Utviklingen av en eierstrategi overfor Lyse Energi AS er følgelig også et ledd i oppfølgingen av anbefalingene i rapporten fra selskapskontrollen.

En eierstrategi overfor Lyse Energi AS kan bidra til å sikre at aksjonærene utøver en aktiv eierstyring. En aktiv eierstyring kan sikres gjennom en aktiv deltakelse i selskapets eierorgan, å ta initiativ til å innkalle til eiermøter og kontaktmøter mv. Eierstrategien vil også sikre at aksjonærene er tydelige, forutsigbare og langsiktige eiere. Dette kan oppnås ved å uttrykke målene med eierskapet, uttrykke forventninger til avkastning/utbytte, uttrykke forventninger til selskapets risikoeksponering, fastsette retningslinjer for sammensetning av styret mv.

4.3.5 Retningslinjer for eierstyring og selskapsledelse

Opplæringstiltak for folkevalgte

Stavanger kommune skal tilby grunnleggende opplæring i eierstyring og selskapsledelse som en del av folkevalgtopplæringen. Den grunnleggende opplæringen skal følges opp av nye opplæringstiltak som gjennomføres to år inn i valgperioden. Det vil være hensiktsmessig å etablere et opplæringstilbud som er tilpasset ulike målgrupper framfor å vektlegge obligatorisk opplæring.

Opplæringstiltakene skal gi innsikt i de juridiske rammene for eierstyring og selskapsledelse for den enkelte selskapsform. Opplæringstiltakene skal videre gi en oversikt over prinsipper og retningslinjer for kommunens eierstyring. De skal også gi folkevalgte innsikt i oppgaver, myndighet og ansvar som følger rollen som medlem av styre, bedriftsforsamling eller eierorgan.

Høsten 2009 arrangerte Stavanger kommune styrekurs for samtlige styremedlemmer i selskap som inngår i kommunens eierportefølje. Kommunen tar sikte på å tilby grunnleggende opplæring i styrearbeid minimum en gang i valgperioden. Det vil være aktuelt å arrangere styrekurs i samarbeid med de øvrige eierkommunene.

Roller som styremedlem vil innbefatte ansvar og oppgaver som skiller seg fra rollen som folkevalgt. Forvaltning og forretningsdrift preges også av forskjellige kulturer. Folkevalgte som også er

styremedlemmer vil av den grunn ofte ha et behov for en grunnleggende opplæring i styrearbeid. De kommunale selskapene opererer ofte i skjæringspunktet mellom offentlig og forretningsmessig virksomhet. Styremedlemmer som ikke har bakgrunn fra kommunesektoren vil følgelig ha utbytte av innsikt i problemstillinger som er særegne ved styrearbeid i kommunale selskaper.

I eierskapsmeldingen drøftes mange av de samme temaene som det vil være naturlig å berøre i ulike opplæringstiltak, herunder de juridiske rammene for eierstyring og selskapsledelse. Meldingen kan følgelig anvendes som en håndbok i den politiske og administrative eieroppfølgingen. Den vil således utgjøre et supplement til opplæringstiltakene.

Sammensetning av styrer i kommunale selskap

Riktig sammensetning av styrene er av betydning for styrets evne til å forestå en adekvat forvaltning av selskapet i tråd med formålet. Stavanger kommune har som eier et ansvar for å oppnevne styremedlemmer med rett kompetanse og kapasitet til å ivareta et styreverv. Styret skal sammensettes i tråd med gjeldene lovkrav. Sammensetningen av styrene reguleres også av vedtekter, selskapsavtaler og aksjonæravtaler.

Stavanger kommune skal vektlegge krav til kompetanse ved oppnevning av styremedlemmer. Et profesjonelt styre består av personer som utfyller hverandre kompetansemessig. Et styre bør ha både generalist og fagspesifikk kompetanse. Kommunen skal oppnevne styremedlemmer som har kompetanse og egenskaper som bidrar til at styret som et kollegium har evne til å ivareta kommunens interesser i tråd med formålet.

Hvilke kompetanse styret trenger vil bl.a. avhenge av selskapets formål og virksomhet, fasen selskapet befinner seg i og utfordringene selskapet står overfor. Selskaper med et finansielt motivert eierskap er for eksempel underlagt krav om å opptre samfunnsmessig ansvarlig i tillegg til bedriftsøkonomiske lønnsomhetskriterier. Sammensetningen av styret skal tydelig gjenspeile målene med eierskapet, herunder kompetansen som er nødvendig for å realisere målene.

For å sikre at kompetanseaspektet vektlegges ved oppnevning av styremedlemmer kan det være hensiktsmessig å oppstille enkelte generelle kompetansekrav. Disse kompetansekravene bør ligge til grunn for eierorganets oppnevning av styremedlemmer, herunder valgkomiteens utarbeidelse av innstilling vedrørende valg av styremedlemmer. Kompetansekravene som oppstilles i tabell 6 er blant annet basert på anbefalinger fra KS.

Styret skal som kollegium ha erfaring og kompetanse innenfor følgende områder;
1. Kunnskap om selskapets virksomhet, herunder formål, organisering, historie, forretningsområder, lovgivning/forskrifter, strategi, avtaler mv.
2. Bransjekunnskap, herunder kunnskap om trender og utviklingstrekk innenfor bransjen samt kunnskap om konkurrerende virksomheter.
3. Spesialkompetanse og erfaring innen områder som juss, økonomi/finans/regnskap, risikostyring, markedsføring, HMS, tekniske fag mv.
4. Ledelseserfaring og kompetanse knyttet til organisasjonsmessige endringsprosesser.
5. Kompetanse og erfaring knyttet til offentlig forvaltning.
6. Kompetanse og erfaring knyttet til styrearbeid.

Tabell 5 – Kompetansekrav for styret som kollegium

Stavanger kommune har et ansvar for å oppnevne styremedlemmer som besitter nødvendig kompetanse ut i fra selskapets egenart. En faglig forankret styreoppnevning vil skape forutsigbarhet og sikre at den nødvendige kompetansen er representert i styret. Styret har imidlertid et selvstendig ansvar for å kontinuerlig vurdere egen kompetanse opp mot kompleksiteten til virksomheten, eiers mål for virksomheten, utfordringer selskapet står ovenfor mv. Styret skal på eget initiativ tilegne seg nødvendig kompetanse gjennom blant annet styreseminarer.

I det følgende presenteres rutiner og retningslinjer som bør etableres for å evaluere og utvikle styrets kompetanse. Hvorvidt det vil være formålstjenelig å implementere de enkelte rutinene vil bl.a. avhenge av selskapenes størrelse og virksomhet. Rutinene og retningslinjene er basert på anbefalinger fra KS. Styret skal:

- Fastsette instruks for styret og den daglige ledelsen med særlig vekt på en klar intern ansvars- og oppgavefordeling.
- Foreta en egevaluering hvert år både i forhold til kompetanse og utført arbeid.
- Gi mulighet til ekstern styreopplæring. Nye styremedlemmer skal gis opplæring knyttet til ansvar, oppgaver og rollefordeling.
- Gjennomføre egne styreseminarer med fokus på roller, ansvar og oppgaver.
- Fastsette en årlig plan for sitt arbeid med vekt på mål, strategi og gjennomføring.
- Gi en samlet redegjørelse for selskapets styring og ledelse i en årsrapport.

Kommuner har adgang til å oppnevne folkevalgte som styremedlemmer i kommunale selskap. Det har vært vanlig praksis i kommunesektoren at en stor andel av styremedlemmene rekrutteres fra den politiske ledelsen i kommunen. Denne kombinasjonen av roller har ofte vært ansett for å være ønskelig ut fra hensyn til samordning, effektivitet og styring. Interessekonflikter har blitt sett på som lite fremtredende ved politisk representasjon i styret i heleide kommunale selskaper.

Politisk representasjon i styrene har gjort det mulig å benytte seg av styremedlemmenes særlige kyndighet knyttet til selskapet og dets virksomhet ved saksbehandling i kommunale organer. Det har også blitt ansett som enklere å samordne kommunens interesser ved at samme person ivaretar flere funksjoner. Unntaket i forvaltningsloven § 6 bokstav e som har medført at folkevalgte kan være styremedlemmer uten at de er inhabile ved behandling av saker der selskapet er part, har blitt sett på som et virkemiddel for å forhindre at habilitetsspørsmål ble styrende ved valg av organisasjonsform for en virksomhet.

Folkevalgte som innehar styreverv har ofte interesse, kompetanse og erfaring knyttet til eierstyring og selskapsledelse. Fordelene ved politisk representasjon i styrene bør imidlertid vurderes opp mot de nye habilitetsreglene i forvaltningsloven, jf kapittel 4.3.1. Lovendringen medfører at folkevalgte som også er styremedlemmer automatisk blir inhabile ved behandling av saker i kommunale organ der selskapet er part. Det kan være uheldig at sentrale politikere, herunder ordføreren, er inhabile i et betydelig antall saker der kommunale selskaper er part.

Bystyret utgjør eierorganet for kommunale foretak (KF). Foretakenes styrer er følgelig direkte underordnet bystyret. Oppnevning av folkevalgte til styrer i kommunale foretak medfører således at de folkevalgte rapporterer direkte til bystyret. Folkevalgte må vurdere egen habilitet ved behandling av saker som angår foretaket. Dette vil være spesielt aktuelt når foretaket driver næringsvirksomhet i konkurranse med andre.

Rekruttering av styremedlemmer fra administrasjonen bør også vurderes opp mot habilitetsregelen i forvaltningsloven. En offentlig tjenestemann som er styremedlem i et selskap vil være ugild til å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse i en sak som skal behandles i kommunale organ der selskapet er part, jf kapittel 4.3.1. Oppnevning av kommunale ledere kan også skape uklare dobbeltroller ved at det rapporteres til både rådmannen og eierorganet gjennom de ulike rollene. Faglig og administrativ kompetanse kan sikres gjennom rekruttering av tidligere ansatte eller ansatte i annen virksomhet.

Den 01. januar 2010 trådte det i kraft nye valgbarhetsbegrensninger i kommunelovens § 65 nr. 2.⁴ Den inntatte bestemmelsen medfører at rådmannen og rådmannens stedfortreder utelukkes fra valg til styret i kommunale foretak. Med rådmannens stedfortreder siktes det til de personer som har fullmakt til å beslutte utsatt iverksettelse etter lovens § 72 nr. 1 annet punktum. Det vil si personer som trer inn i rådmannens fullmakter i rådmannens fravær, samt personer som har disse fullmaktene i forhold til

⁴ Endret ved lov av 19. juni 2009 nr. 88.

bestemte kommunale foretak som faller innenfor vedkommendes ansvarsområde. Rådmannen kan imidlertid være styremedlem i foretak som inngår i et rettssubjekt som vedkommende ikke innehar rollen som rådmann.

Styrer i kommunale selskaper som inngår i kommunens selskapsportefølje skal sammensettes i tråd med gjeldende lovkrav om kjønnsbalansert sammensetning av styret. Kommune-lovens kapittel 12A angir krav til kjønnsbalansert sammensetning av styrene i kommunalt kontrollerte aksjeselskap. Bestemmelsen krever at hvert kjønn skal være representert med et visst antall medlemmer i styret, tilnærmet likt 40 prosent av styret, der kommuner og/eller fylkeskommuner eier 2/3 eller mer av selskapet, jf kapittel 4.3.1. Styrer i interkommunale selskap (IKS) er underlagt regler om kjønnsbalanse, jf inntaks § 10.

Det kan være hensiktsmessig å etablere særskilte retningslinjer for sammensetning av styrer i en konsernmodell. Styremedlemmer i et morselskap bør ikke sitte i styret til datterselskap siden styret i morselskapet utgjør generalforsamlingen i datterselskapet. Bestemmelsen forhindrer rolleblanding og ivaretar eierorganets kontrollfunksjon overfor styret. Konsernledelsen kan imidlertid være representert i datterselskapenes styrer. Konsernstyret skal påse at det oppnevnes styremedlemmer som har kompetanse og kapasitet til å ivareta styreverv i de ulike datterselskapene.

I en konsernmodell hvor enheter produserer både i egenregi og i konkurranse med andre aktører i et marked skal styret påse at det iverksettes effektive tiltak for å unngå kryssubsidiering. KS anbefaler at det for datterselskap som yter monopoltenester til eier bør vurderes om flertallet av styremedlemmene skal være uavhengige av både konsernstyret og morselskapets administrative ledelse. Dette for å skape den nødvendige avstanden mellom morselskapet og styret i datterselskap som underbygger datterselskapets uavhengighet. KS anbefaler videre at dersom datterselskap er konkurranseeksponert og yter tjenester til morselskapet i konkurranse med andre bør det etableres et tydelig og funksjonelt skille mellom ledelsen i datterselskapet og konsernledelsen for å unngå spørsmål om inhabilitet og rolleblanding i anbudsprosesser.

Oppnevning av styremedlemmer

Styrene i kommunale selskaper skal oppnevnes i tråd med gjeldende lovgivning og bestemmelsene i selskapenes vedtekter, selskapsavtaler eller aksjonæravtaler. Styrene skal videre sammensettes i tråd med generelle og selskapspesifikke retningslinjer som fremkommer av eierskapsmeldingen og de enkelte eierstrategiene.

Styrene oppnevnes formelt av eierorganene. For å sikre at styrene oppnevnes i tråd med de ovennevnte lovkrav, bestemmelser og retningslinjer kan det være hensiktsmessig å oppnevne en valgkomité. Eierorganet bør velge valgkomiteens leder. I selskaper med flere eierkommuner bør valgkomiteens sammensetning gjenspeile eierandel. Flertallet av medlemmene av valgkomiteen bør være uavhengige av styret og ansatte. Valgkomiteen skal avgi innstilling til eierorganet om valg av styre i henhold til lovkrav og kriterier fastsatt av eierne, herunder eiernes kompetansekrav. Valgkomiteens innstilling skal begrunnes.

Flere interkommunale selskap og aksjeselskap i kommunes selskapsportefølje har vedtektsfestet at det skal anvendes valgkomité ved oppnevning av styrer. Bestemmelser for oppnevning av valgkomité og kriterier for valgkomiteens arbeid framgår som regel av vedtektene. For selskaper der det ikke anvendes valgkomité kan det være hensiktsmessig å vurdere vedtektsfesting av valgkomité ved utarbeidelse og revidering av eierstrategi/vedtekter.

For kommunale foretak (KF) skal styret, herunder styrets leder og nestleder, velges av bystyret selv, jf koml. § 65. Bystyrets valgmyndighet kan ikke delegeres. Videre gjelder reglene om forholdstallsvalg og flertallsvalg i koml. §§ 36-37 og 38a, jf § 35 nr 4, ved bystyrets valg av styremedlemmer. Kravene til kjønnsbalanse, jf §§ 36-37 og 38a, vil følgelig gjelde for styrene i kommunale foretak.

Det kan være hensiktsmessig å legge ordningen med numerisk vara til grunn for oppnevningen av vararepresentanter til styrene i kommunale selskaper. Lovgivningen gir mulighet for å oppnevne enten personlig eller numerisk vara. Numerisk vara kan bidra til å sikre kompetanse og kontinuitet i styret. 1. vara kan videre innkalles til styremøtene selv om det ikke er meldt forfall for å sikre best mulig kompetanse og kontinuitet i styret.

Stavanger kommune legger ordningen med numerisk vara til grunn for oppnevning av varamedlemmer til styrene for kommunale foretak (KF). Ordningen med numerisk vara bør innføres for selskaper som er heleide av Stavanger kommune. Sammensetningen av styrer i selskaper med flere eiere vil ofte gjenspeile den enkelte eiers rett til å oppnevne et visst antall styremedlemmer. For disse selskapene kan det være formålstjenelig å videreføre ordningen med personlige varamedlemmer. Dette vil opprettholde den geografiske sammensetningen av styret ved forfall av ordinære styremedlemmer.

Godtgjøring, styreforsikring og registrering av styreverv

Et styreverv i et kommunalt selskap er et personlig verv. Dette vil innebære at styremedlemmene har sin lojalitet til selskapet. Styret skal ivareta selskapets overordnede ledelse, føre tilsyn med daglig leder, behandle overordnede planer, avgi regnskap og budsjett mv. Styremedlemmenes lojalitet til selskapet kan føre til at de ved en interessekonflikt kan komme i en situasjon der de prioriterer selskapets interesser foran kommunens. Denne potensielle rollekonflikten tilsier at kommunens representanter bør bidra til at rollene som folkevalgt og styremedlem er avklart.

Kommunen og selskapene er avhengig av innbyggernes tillit knyttet til styring og forvaltning av fellesskapets verdier. Åpenhet knyttet til folkevalgtes og offentlige tjenestemenns verv i offentlig og privat sektor kan bidra til å unngå mistanke om rolleblanding. For å fremme rolleavklaring og åpenhet har formannskapet vedtatt at de som påtar seg styreverv skal oppfordres til å registrere vervene på www.styrevervregister.no.

Ved fastsetting av styrehonorar vil det være naturlig å ta hensyn til både ansvar, arbeidsbyrde, virksomhetens kompleksitet og honorarnivået i sammenlignbare selskap. Ansvar og arbeidsbyrde avhenger bl.a. av selskapsform, omsetning og konkurranseforhold. Styrets leder bør godtgjøres særskilt. Stavanger kommune skal bidra til å holde honorarene på et moderat nivå, jf kommunens overordnede prinsipper for eierstyring.

Kommunal- og regionaldepartementet fastsatte den 9. juni 2009 forskrift om endringer i forskrifter vedrørende godtgjøring til medlemmer i styrer i kommunale foretak og i interkommunale selskaper.⁵ Forskriftsendringene klargjør at styret i et kommunalt foretak og interkommunalt selskap ikke kan være med å fastsette sin egen godtgjøring. Bystyret skal selv fastsette godtgjøringen til medlemmer av styret i et kommunalt foretak og representantskapet i et interkommunalt selskap.⁶ Formålet med den ovennevnte forskriftsendringen er å unngå mistanke om at styrene påvirker sin egen godtgjøring.

Det er videre fastsatt krav om noter til regnskapet for kommunale foretak i forskrift av 24. august 2006 nr. 1033 om særbudsjett, særregnskap og årsberetning for kommunale og fylkeskommunale foretak § 10. Et nytt femte ledd lyder: Det skal gis opplysninger om ytelser til ledende personer i samsvar med regnskapsloven §§ 7-31, 7-31b og 7-32. Formålet med endringen er at regnskapet for kommunale foretak skal redegjøre for de samlede ytelsene fra foretaket til ledere og styremedlemmer mv.

Styremedlemmer i kommunale foretak mottar godtgjøring i tråd med reglement for folkevalgtes arbeidsvilkår og foretakenes vedtekter. Både reglement for folkevalgtes arbeidsvilkår og foretakenes vedtekter vedtas av Stavanger bystyret. Nivået på godtgjøringen til styremedlemmene blir således

⁵ Se Ot.prp. nr. 17 (2008-09) og Rundskriv om ikraftsetting av endringer i kommuneloven og Svalbardloven (om tillitskapende forvaltning mv. i kommuner og fylkeskommuner) for en videre omtale av endingene.

⁶ jf endringer i forskrift om særbudsjett, særregnskap og årsberetning for kommunale og fylkeskommunale foretak av 24. august 2006 nr. 1033 § 2 første ledd.

fastsatt av bystyret selv, jf endringene i forskrifter vedrørende godtgjøring til medlemmer i styrer i kommunale foretak og interkommunale selskap.

I interkommunale selskap og aksjeselskap blir styrets godtgjøring fastsatt av eierorganet. I enkelte tilfeller vil godtgjøringen være regulert av selskapets vedtekter. I kapittel 5 gis det en oversikt over godtgjøringen til styremedlemmer i foretak, interkommunale selskap og aksjeselskap.

Ansvar for et styremedlems handlinger, eller mangel på handlinger, er uansett selskapsform et personlig ansvar. I vurderingen av hvorvidt det foreligger et erstatningsansvar må det foretas en konkret vurdering av det enkelte styremedlems handlemåte for å fastslå om vilkårene for ansvar er tilfredstilt. Lov om interkommunale selskaper hjemler i § 38 *erstatningsansvar*:

”Deltaker, medlem av representantskapet, styremedlem, daglig leder og medlem av avviklingsstyret, plikter å erstatte skade som vedkommende forsettlig eller uaktsomt volder selskapet, den enkelte deltaker eller andre.

Erstatningsansvar etter første ledd kan lempes for så vidt dette finnes rimelig under hensyn til utvist skyld, skadens størrelse, økonomisk evne og forholdene ellers.”

Aksjeloven regulerer erstatningsansvar i § 17-1 første ledd og straffeansvar i § 19-1 og 19-2:

§ 17-1 første ledd:

”Selskapet, aksjeeier eller andre kan kreve at daglig leder, styremedlem, medlem av bedriftsforsamlingen, gransker eller aksjeeier erstatter skade som de i den nevnte egenskap forsettlig eller uaktsomt har voldt vedkommende”.

§ 19-1 Overtredelse av loven med forskrifter:

(1) Stifter, medlem av styret eller bedriftsforsamlingen, daglig leder, firmategner og revisor som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelse gitt i eller i medhold av loven her, straffes med bøter eller under skjerpene forhold med fengsel i inntil ett år. Medvirkning straffes på samme måte.

§ 19-2 Grov uforstand

(1) Medlem av styret, daglig leder og revisor som viser grov uforstand under utførelsen av sitt verv for selskapet, straffes med bøter eller under skjerpene forhold fengsel i inntil ett år. Det samme gjelder en ledende ansatt som er tildelt myndighet til å treffe beslutning på selskapets vegne innenfor avgrensede saksområder, og som viser grov uforstand under utøvelsen av sin myndighet. Medvirkning straffes på samme måte.

Ansvarsgrunnlaget for erstatnings- og straffeansvar er forsett og uaktsomhet. Det må i tillegg foreligge et økonomisk tap. Det må også foreligge en påregnelig årsakssammenheng mellom ansvarsgrunnlaget og det oppståtte økonomiske tapet. Styrets medlemmer kan ved styreforsikring til en viss grad sikres mot det økonomiske ansvaret. Polisen vil normalt dekke uaktsomme forhold, men ikke grovt uaktsomme eller forsettlige forhold.

KS anbefaler at selskapene tegner styreforsikring for styremedlemmene i selskap med begrenset ansvar. Rådmannen vil framholde at det i utgangspunktet ikke vil være nødvendig å tegne styreforsikring for styremedlemmer som praktiserer godt styrearbeid, ivaretar sine plikter og anvender sine rettigheter som styremedlem, setter av tilstrekkelig tid til å ivareta sitt styreverv mv.

Hvorvidt det likevel kan være hensiktsmessig å tegne styreforsikring vil avhenge av selskapsform, kompleksiteten til virksomheten, markedsfaktor, risiko mv. Stavanger kommunes ståsted i forhold til styreforsikring vil således bero på en helhetsvurdering i det enkelte tilfelle. En slik helhetsvurdering kan bl.a. foretas ved utforming og revidering av selskaps-spesifikke eierstrategier.

4.4 Stavanger kommunes forventninger til selskapene

Kommunale selskaper forvalter betydelige verdier på vegne av fellesskapet i form av infrastruktur, naturressurser, bygg- og anlegg mv. Selskapene forestår viktige samfunnsoppgaver, herunder energiproduksjon, brann- og redningsberedskap, arbeidsmarkedstiltak, renovasjon, vannforsyning samt formidling av kunnskap og ulike kulturuttrykk. De kommunale selskapene generer også verdier for eierne og samfunnet generelt gjennom utbytte, sysselsetting, skatter og avgifter mv.

De kommunale selskapene er således viktige samfunnsaktører i regionen. Stavanger kommune vil som et ledd i en aktiv eierskapspolitikk utforme forventninger til selskapenes utvikling, tjenesteproduksjon, verdiskapning mv. Stavanger kommune forventer blant annet at selskapene forvalter og skaper verdier på en bærekraftig og samfunnsansvarlig måte.

Stavanger kommune skal angi klare, realistiske og etterprøvbare mål og forventninger for selskapenes virksomhet. Styret og den daglige ledelsen i selskapene har et ansvar for å realisere forventningen. Kommunen skal imidlertid utøve eierstyring på et overordnet nivå og ikke gripe inn i styrets myndighetsområde og den daglige ledelsen av selskapene.

Kommunens overordnede prinsipper for eierstyring uttrykker forventninger som er gjeldende for samtlige selskaper. De overordnede prinsippene suppleres av generelle forventninger som fremgår av eierskapsmeldingen. Det uttrykkes videre forventninger som er spesifikke for det enkelte selskap i de selskapsspesifikke eierstrategiene. De følgende avsnittene redegjør nærmere for Stavanger kommunes forventninger til de kommunale selskapene.

4.4.1 Avkastningskrav og utbytteforventninger

Stavanger kommune skal fastsette resultatkrav for selskapene. Resultatkravene omfatter forventninger til avkastning i form av utbytte eller verdistigning på den innskutte kapitalen. Resultatkravene vil imidlertid også kunne omfatte andre parametre som for eksempel kvaliteten på tjenesteleveransene. Fellesnevneren for resultatkravene er at de skal legge til rette for en langsiktig verdiskapning. Kommunen skal i henhold til de overordnede prinsippene for eierstyring oppstille avkastningskrav som er langsiktige, forutsigbare og som knyttes til avkastning av innskutt kapital. Avkastningskravene skal videre bygges inn i eierstrategien for det enkelte selskap.

Stavanger kommunens engasjement i et selskap vil representere en økonomisk risiko for kommunen. Engasjementet bør således legitimeres med utgangspunkt i avkastningskrav eller andre resultatkrav. Resultatkravene er også nødvendige for å kunne vurdere selskapenes utvikling opp mot eiers forventninger. Kommunen forventer en avkastning, gjennom utbytte og verdiøkning på den innskutte kapitalen, som er minst like høy som en alternativ plassering med samme risiko. Resultatkravene for det enkelte selskap vil i stor grad påvirkes av motivasjonen som ligger til grunn for eierskapet.

Avkastningskrav for selskaper med finansielt motivert eierskap

For kommunale selskaper der eierskapet hovedsakelig kan karakteriseres som finansielt motivert, kan avkastningskrav fastsettes med utgangspunkt i kapitalverdimodellen. En forenklet versjon av modellen kan uttrykkes ved følgende formel; $\text{Avkastningskrav} = \text{risikofri rente} + \text{risikopremie}$. Risikofri rente vil i denne sammenheng kunne representere rente på bankinnskudd. Risikopremien vil gjenspeile risikoen forbundet med investeringen. Modellen illustrer alternativkostnaden knyttet til investeringen.

Avkastningskrav for selskaper med politisk motivert eierskap

Kapitalverdimodellen kan også legges til grunn for fastsettelsen av avkastningskrav for selskaper med et politisk motivert eierskap. Det kan imidlertid være nødvendig å korrigere avkastningskravet i den grad selskapene er pålagt oppgaver som kan virke resultatdempende ut i fra bedriftsøkonomiske kriterier. Dette kan betegnes ved følgende formel; $\text{Avkastningskrav} = \text{risikofri rente} + \text{risikopremie} - \text{korrigert for pålagte oppgaver}$. For kommunale selskaper som baserer virksomheten på tilskudd fra

eierne vil det ikke fastsettes avkastningskrav. Det vil imidlertid stilles andre resultatkrav, herunder krav til effektiv drift.

Utbytteforventninger

Stavanger kommune skal uttrykke forventninger til utbytte overfor de kommunale selskapene som inngår i kommunens selskapsportefølje. For enkelte selskap er det vedtektsfestet at det ikke skal utdeles utbytte (Forus Næringspark AS mv.). For andre selskaper vil det ikke være aktuelt å utdele utbytte siden de er avhengige av offentlige tilskudd for å videreføre driften (Brannvesenet Sør-Rogaland IKS mv.). For noen få selskaper er utbyttelnivået regulert i selskapsavtalen/aksjonæravtalen (Lyse Energi AS). Utbytteforventningene vil avhenge av motivasjonen for eierskapet i selskapet.

Det vil være hensiktsmessig å fastsette avkastningskrav/utbytteforventninger i eierstrategiene overfor de enkelte selskapene. For selskaper med flere eiere vil utbytteforventninger kunne koordineres gjennom en felles eierstrategi. Utbytteforventningene vil revideres samtidig med revideringen av eierstrategien. Dette vil forhindre at det blir nødvendig å revidere selskapsdokumenter som vedtekter, selskapsavtaler og aksjonæravtaler.

Utbytteforventningen overfor et selskap kan for eksempel uttrykkes i form av en prosentsats av regnskapsmessig årsresultat. Det kan være hensiktsmessig å korrigere årsresultatet for enkelte poster ved beregning av utbyttegrunnlaget. Utbyttepolitikken vil påvirke kapitaliseringen av selskapene. Kommune kan sikre en effektiv kapitalisering av selskapene ved å balansere forventningen om et høyt utbytte med selskapenes kapitalbehov. Utbyttelnivået bør fastsettes på bakgrunn av en helhetlig vurdering av blant annet følgende moment; selskapets strategi, selskapets livssyklus, selskapets kapitalstruktur, selskapets konkurrenter/bransje, investeringshistorikk og utbyttepolitikken som kontrollfunksjon.

Utbytteforventningene skal klart kommuniseres til selskapene slik at styret kan ta høyde for eiers forventninger ved utformingen av forslag til utbytte. Eierorganene i aksjeselskap og interkommunale selskaper kan ikke fastsette et utbyttelnivå som er høyere enn styrets forslag. En klar og langsiktig utbytteforventning vil skape forutsigbarhet for både kommunen og selskapene.

4.4.2 Samfunnsansvarlig forretningsdrift

Stavanger kommunes eierskap skal fremme samfunnsansvarlig forretningsdrift og en bærekraftig samfunnsutvikling, jf kommunens overordnede prinsipper for eierstyring. De overordnede prinsippene oppstiller også klare forventninger til at styrene i kommunale selskap utarbeider og følger opp etiske retningslinjer samt integrerer samfunnsansvar i forretningsdriften.

De kommunale selskapene forvalter betydelige verdier på vegne av fellesskapet og forestår viktige samfunnsoppgaver. Virksomheten blir også ofte finansiert av offentlige midler. Selskapene vil således utøve samfunnsansvar ved å sikre en sunn forretningsdrift, herunder effektiv tjenesteproduksjon, høy avkastning, sysselsetting og næringsutvikling. Stavanger kommune forventer imidlertid at selskapenes samfunnsansvar også omfatter etiske, miljømessige og sosiale hensyn. Begrepet samfunnsansvar kan bl.a. relateres til likestilling, integrering, arbeid mot korrupsjon, etikk, HMS, åpenhet og innsyn, kvalitet, brukermedvirkning samt ulike miljø- og klimatiltak.

Selskaper som forvalter store verdier på vegne av fellesskapet er avhengig av tillit blant interessentene. En samfunnsansvarlig forretningsdrift kan styrke selskapenes omdømme og troverdighet. Selskapene kan videre styrke markedsposisjonen og konkurranseevnen gjennom å styrke omdømmet. Det er således ikke et motsetningsforhold mellom en effektiv forretningsdrift og en etisk, miljømessig og sosialt forsvarlig drift. Etablering av etterprøvbare indikatorer samt formidling av måloppnåelse er viktige forutsetninger for å kunne anvende samfunnsansvaret i en strategisk sammenheng.

Stavanger kommune forventer at kommunale selskap integrerer etiske, miljømessige og sosiale hensyn utover gjeldende lovkrav. Samfunnsansvar bør integreres i selskapenes strategiarbeid og den løpende virksomhetsstyringen. Styret og den daglige ledelsen i de kommunale selskapene har ansvaret for å

integreere samfunnsansvar i forretningsdriften. Kommunens representanter i eierorganene skal også arbeide for at selskapene inkorporerer samfunnsansvar i forretningsdriften. Stavanger kommune skal også sette samfunnsansvar på dagsorden i dialogen med selskapene. I det følgende blir det redegjort nærmere for enkelte element som inngår i selskapenes samfunnsansvar.

Etiske retningslinjer

Stavanger kommune har utarbeidet en etisk standard for ansatte i kommunen. Den etiske standarden har til hensikt å bevisstgjøre ansatte i forhold til etiske problemstillinger internt i organisasjonen og i relasjonen til interessenter, herunder avklare hva som er rett og galt i gitte situasjoner.

I Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse og i OECDs retningslinjer for eierstyring og selskapsledelse legges det til grunn at styret bør utforme etiske retningslinjer. Kommunal- og regional departementet og KS har i samarbeid utviklet nettstedet *Etikkportalen* som angir eksempler og retningslinjer for arbeidet med etiske retningslinjer i kommunesektoren.

Stavanger kommune forutsetter at de kommunale selskapene utarbeider etiske retningslinjer. Styret har et ansvar for å påse at selskapet utarbeider og følger opp etiske retningslinjer, jf kommunens overordnede prinsipper for eierstyring. De etiske retningslinjene bør være forankret og implementert i organisasjonen som helhet. Selskapene bør aktivt kommunisere retningslinjene overfor interessenter.

Klima og miljø

For å nå nasjonale og internasjonale mål om reduserte klimagassutslipp må staten, fylkeskommuner, kommuner og næringslivet samarbeide om å iverksette tiltak innenfor et bredt spekter av områder. Stavanger kommune bidrar til at mål om utslippsreduksjoner nås gjennom blant annet deltakelse i programmene *Framtidens byer*, *ordførervtalen* (EU programmet Covenant of Mayors) og *ANSWER-prosjektet* (klimabarometeret).

Stavanger kommunes Klima- og miljøplan 2010-2025 angir den politikk kommunen skal utøve for å redusere klimagassutslipp, bevare biologisk mangfold, etablere av et godt bymiljø for kommunens innbyggere mv. Stavanger kommune forventer at de kommunale selskapene bidrar til å realisere målene i miljø- og klimapolitikken. Produktutvikling, produksjon, distribusjon og etterbruk av produkter bør tilpasses en bærekraftig samfunnsutvikling med minst mulig belastning for miljøet. Miljøperspektivet vil utdypes i eierstrategiene overfor selskapene.

Anskaffelser

Stavanger kommune skal etterspørre og forbruke varer og tjenester som er produsert etter høye miljømessige, sosiale og etiske standarder, jf kommunens anskaffelsesstrategi og Handlingsplan for etisk handel. Kommunen har gjennom sitt medlemskap i Initiativ for etisk handel (IEH) forpliktet seg til å utøve samfunnsansvar i forbindelse med gjennomføringen av anskaffelser og oppfølgingen av kontrakter.

Handlingsplan for etisk handel angir krav om at leverandører og avtalepartnere skal respektere grunnleggende menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og ivareta miljøhensyn. Sluttprodukter og innsatsvarer skal være fremstilt under forhold som er forenlige med krav som bygger på sentrale FN-konvensjoner, ILO-konvensjoner og nasjonal arbeidslovgivning på produksjonsstedet.

Handlingsplan for etisk handel inngår som en del av kommunens anskaffelsesstrategi og er således gjeldende for de kommunale foretakene. Stavanger kommune forventer også at de øvrige kommunale selskapene utøver samfunnsansvar i forbindelse med gjennomføring av anskaffelser og oppfølging av kontrakter. Selskapene bør utarbeide egne retningslinjer for etisk handel.

4.4.3 Krav til selskapenes rapportering

Informasjon og rapportering fra selskapene danner grunnlaget for eierstyring, resultatoppfølging og kontroll av selskapene. Stavanger kommune stiller derfor krav til selskapenes rapportering. Stavanger

kommune skal til enhver tid ha relevant, oppdatert og korrekt informasjon om selskapenes virksomhet, organisering og resultater.

Årsregnskap og årsberetning danner et viktig grunnlag for styring, resultatoppfølging og kontroll av selskapene. Årsrapportene suppleres av kvartals- og halvårsrapporter som danner grunnlaget for den løpende oppfølgingen av selskapene. Eiermøter og kontaktmøter er også et viktig ledd i den løpende oppfølgingen av selskapene. De kommunale selskapene skal rapportere i tråd med gjeldende lover og forskrifter. Regnskapsloven regulerer innholdet i den økonomiske rapporteringen i årsregnskapet og årsberetningen, samt stiller krav til rapportering om arbeidsmiljø, likestilling, diskriminering og miljø i årsberetningen. Selskapenes interesser vil imidlertid ofte etterspørre en mer omfattende informasjon om selskapenes utøvelse av samfunnsansvar.

Det er etablert flere internasjonale standarder som kan ligge til grunn for selskapers rapportering om utøvelsen av samfunnsansvar, herunder FNs "Global Compact" og ISO 26000 som er en standard for hvordan organisasjoner kan opptre sosialt ansvarlig. Det globale rapporteringsinitiativet (GRI) omfatter rapportering på den tredelte bunnlinjen, dvs. økonomiske, miljømessige og sosiale resultater.

Staten forventer at selskaper med statlige eierandeler rapporterer om utøvelsen av samfunnsansvar, herunder hvordan det konkret arbeides med dette og hvilke resultater selskapet har oppnådd. Stavanger kommune forventer at også de kommunale selskapene rapporterer om utøvelsen av samfunnsansvar gjennom bl.a. årsrapporter.

Rådmannen skal ha oversikt over selskapsdokumenter som vedtekter, selskapsavtaler, aksjonæravtaler og samarbeidsavtaler. Rådmannen skal videre ha oversikt over årsregnskap, årsberetninger, ulike rapporter og budsjett-dokumenter. Rådmannen skal også motta sakspapirer fra styrer og eierorgan. Matrisen nedenfor redegjør for rapporteringskravene for den enkelte selskapsform.

Rapporteringsmatrise – kommunale foretak og selskap, interkommunale samarbeid mv.			
Selskapsform:	Årsregnskap/ Årsberetning	Eierorgan/årsmøte, Saksliste/sakspapirer	Styremøter, Saksliste/ Sakspapirer
Kommunale foretak (KF)	X		X
Interkommunale selskap (IKS)	X	X	X
Aksjeselskap (AS)	X	X	
Interkommunale samarbeid (§ 27)	X	X	
Samvirkeforetak mv.	X	X	
Stiftelser	X	X	
- <i>Kommunale foretak (KF)</i> – Foretakenes årsregnskap/årsberetning behandles av bystyret som en del av kommunens årsregnskap/årsberetning. Saksliste, saksdokumenter og møteprotokoller fra styremøtene skal oversendes rådmannen, jf kommunelovens § 72. Saksdokumentene skal oversendes uten ugrunnet opphold og senest 6 dager i forkant av styremøtene. - <i>Interkommunale selskaper (IKS) og aksjeselskap (AS)</i> – Rådmannen har en koordinerende funksjon i utøvelsen av kommunens eierskap. Selskapene skal av den grunn oversende årsregnskap/årsberetning samt saksliste, saksdokumenter og møteprotokoller fra representantskapet/generalforsamlingen til rådmannen. Sakspapirene fra eierorganet skal oversendes i god tid og uten ugrunnet opphold for å muliggjøre politisk behandling av enkeltsaker på sakslisten i forkant av møtet i eierorganet. Tidsfrister for innkalling fremkommer av selskapslovgivningen. I den grad selskapene omfattes av offentlighetsloven skal saksliste, saksdokumenter og møteprotokoller fra styremøtene oversendes til rådmannen. - <i>Interkommunalt samarbeid, samvirkeforetak mv.</i> – Årsregnskap/årsberetning samt saksliste, saksdokumenter og møteprotokoller fra eierorganet/årsmøtet skal oversendes til rådmannen. - <i>Stiftelser</i> – Når kommunen er oppretter av en stiftelse, yter tilskudd til stiftelsen eller oppnevner representanter til styret og/eller andre organ skal stiftelsen oversende årsregnskap/årsberetning og saksliste, saksdokumenter og møteprotokoll fra styret/årsmøtet.			

Figur 4 – Rapportering fra kommunale selskap til Stavanger kommune v/ rådmannen

KOSTRA-rapportering fra kommunale selskap

Formålet med rapporteringen fra kommunale foretak (KF) og interkommunale selskap (IKS) er å koble kommunens og særbedriftenes regnskap til konsernregnskap, for dermed å få nøkkeltall som er mer sammenlignbare uavhengig av hvordan tjenestene er organisert i kommunen. Konsolidering til konsern gjøres i SSB. Konsolideringen krever at interne transaksjoner mellom kommunen og KF/IKS er regnskapsført på riktige arter. Dårlig samsvar i regnskapsføringen av disse transaksjonene mellom regnskapene forringer kvaliteten på konsernregnskapstallene. Regnskapsføringen på funksjoner må også være lik i de berørte regnskapene. Det oppfordres derfor til at kommunen og særbedriftene avstemmer transaksjonene i de berørte regnskapene på funksjon(er) og arter seg i mellom før rapportering til KOSTRA.

Hjemmel for innhenting av regnskapsrapportene er forskrift av 21. oktober 2003 nr. 1445 om rapportering fra interkommunale selskaper og kommunale og fylkeskommunale foretak som driver næringsvirksomhet § 1. KRDs rundskriv H30/03 angir mer informasjon om innholdet i rapporteringen og krav til standardisering av regnskapsrapporten, og med særlig informasjon om konvertering av regnskapsinformasjon fra Norsk Standard kontoplan 4102 til KOSTRA-arter.

Flere detaljer om KOSTRA-rapporteringen fra kommunale foretak og interkommunale selskap fremgår av årlig brev fra SSB, samt årlig utgave av Håndbok for KOSTRA-rapporteringen. Fristen for innrapportering er 15. februar. Fristen for å sende oppdaterte rapporter etter publisering er 15. april.

4.5 Tilsyn og kontroll

Rådmannen skal påse at den kommunale forvaltningen er gjenstand for en betryggende egenkontroll. Kontroll av kommunale foretak og selskaper ligger imidlertid utenfor rådmannens myndighetsområde. Den 1. juli 2004 ble det tilføyd et nytt kapittel 12 til kommuneloven. Bystyret har i henhold til kommunelovens kapittel 12 det øverste tilsyns- og kontrollansvaret knyttet til den kommunale forvaltningen. Bystyrets tilsyns- og kontrollfunksjon er delegert til kontrollutvalget. Kontrollen utføres blant annet gjennom regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroller.

Kontrollutvalget har en rolle i oppfølgingen av eierskapet gjennom selskapskontroller. I det følgende redegjøres det nærmere for lovhjemmel, innhold og funksjonen til selskapskontroller. Det blir også redegjort for Stavanger kommunes plan for selskapskontroller for perioden 2008-2011.

Kontrollutvalget

Kontrollutvalgets oppgaver reguleres av kommunelovens § 77 og forskrift av 15. juni 2004 om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner. Bystyret velger selv et kontrollutvalg som skal forestå det løpende tilsyn med den kommunale forvaltningen på vegne av bystyret. Bystyret avgjør selv om kommunen skal ansette egne revisorer, delta i interkommunalt samarbeid om revisjon eller inngå avtale med annen revisor. Vedtaket treffes etter innstilling fra kontrollutvalget. Kontrollutvalget har en bestillerfunksjon overfor valgt revisor.

Kontrollutvalget skal påse at kommunens årsregnskap og kommunale foretaks årsregnskap blir revidert på en betryggende måte. Når kontrollutvalget er blitt forelagt revisjonsberetning fra revisor skal utvalget avgi uttalelse til bystyret før det vedtas av samme organ. Når revisor påpeker forhold i årsregnskapet skal kontrollutvalget påse at dette blir fulgt opp. Kontrollutvalget skal videre gi rapport til bystyret om hvordan bystyrets merknader er fulgt opp.

Kontrollutvalget skal også påse at kommunens virksomhet årlig blir gjenstand for forvaltningsrevisjon. Det skal minst én gang i valgperioden utarbeides en plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Planen utarbeides av kontrollutvalget og vedtas av bystyret. Kontrollutvalget skal avgi rapport til bystyret om hvilke forvaltningsrevisjoner som er gjennomført og resultatene av disse. Kontrollutvalget skal påse at bystyrets vedtak følges opp, herunder rapportere til bystyret om oppfølgingen.

Revisors oppgaver og plikter ved regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon reguleres i forskrift av 15. juni 2004 om revisjon i kommuner og fylkeskommuner mv. Forskriften regulerer også innholdet i regnskapsrevisjonen og forvaltningsrevisjonen.

Kontrollutvalget skal også påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper m.m. Det redegjøres nærmere for selskapskontroller, herunder kontrollutvalgets oppgaver knyttet til selskapskontroller, i neste avsnitt.

Selskapskontroller

Selskapskontroller reguleres av kommunelovens § 80 og forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner. Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper m.m. Kontrollutvalget skal videre utarbeide en plan for gjennomføringen av selskapskontroller som skal vedtas av bystyret. Kontrollutvalget velger selv hvem som skal utføre selskapskontroller på dets vegne.

I kommunelovens § 80 fremkommer det at kontrollutvalget og revisor har, for en nærmere angitt gruppe av selskaper, rett til å kreve de opplysninger som finnes påkrevd for deres kontroll, så vel fra selskapets daglige leder som fra styret og den valgte revisor for selskapet. I den utstrekning det finnes nødvendig, kan kontrollutvalget og kommunens revisor selv foreta undersøkelser i selskapet.

Interkommunale selskaper (IKS) og aksjeselskaper (AS) der en kommune alene eller sammen med andre kommuner eier alle aksjene, og heleide datterselskaper til slike selskaper, omfattes av reglene om selskapskontroll. I aksjeselskap med private eiere er kommunens innsynsrett begrenset til den innsynsretten de øvrige aksjonærene har. Kontrollutvalget kan da påse at kommunens representanter i generalforsamlingen har utøvd sin stemmerett i samsvar med bystyrets forutsetninger og vedtak.

Interkommunale samarbeid § 27, vertskommunesamarbeid § 28 og stiftelser vil ikke omfattes av reglene om selskapskontroll. Kommunale foretak (KF) er en del av kommunen som rettssubjekt og omfattes således ikke av reglene om selskapskontroll. Foretakene vil imidlertid være gjenstand for ordinær regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon.

Bystyret kan fastsette regler for kontrollutvalgets og revisors kontroll med forvaltningen av interessene i selskaper, herunder fastsette hvilke dokumenter mv. som skal sendes kontrollutvalget og revisor. Selskapskontrollen kan omfatte en obligatorisk del som benevnes eierskapskontroll og en frivillig del som kan omfatte forvaltningsrevisjon.

Kontrollutvalget skal påse at det gjennomføres kontroll med forvaltningen av eierinteressene i de selskaper som er omfattet av selskapskontroll, herunder å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser i selskaper gjør dette i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger (eierskapskontroll). Eierskapskontrollen er en kontroll av kommunens forvaltning av eierinteressene, herunder en vurdering av om kommunen har etablert tilfredsstillende retningslinjer for utøvelsen av eierskapet. Forvaltningsrevisjon omfatter en systematisk vurdering av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra bystyrets vedtak og forutsetninger. Forvaltningsrevisjonens innhold reguleres av § 7 i forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner.

Kontrollutvalget fastsetter selv hvordan utført selskapskontroll skal rapporteres til utvalget, herunder hvilket innhold slik rapport skal ha. Et selskap som er omfattet av selskapskontrollen, og den som

utøver kommunens eierfunksjon, skal alltid gis anledning til å gi uttrykk for sitt syn på de forhold som omtales i rapporten. Eventuelle kommentarer skal fremgå av rapporten.

Med utgangspunkt i planen for gjennomføring av selskapskontroll skal kontrollutvalget avgi rapport til bystyret om hvilke kontroller som er gjennomført samt om resultatene av disse.

Plan for selskapskontroll

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at bystyret er konstituert, utarbeide en plan for gjennomføring av selskapskontroll. Planen skal vedtas av bystyret selv som kan delegeres til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden. Bystyret vedtok i juni 2008 følgende plan for selskapskontroller i perioden 2008-2011;

Prioritering av selskapskontroller i perioden 2008-2011	
<i>Interkommunale selskaper, prioritert rekkefølge:</i> 1. Stavangerregionen Havn IKS 2. Brannvesenet Sør-Rogaland IKS 3. IVAR IKS 4. Stavanger 2008 IKS 5. Nytt Konserthus i Stavanger IKS	<i>Kommunalt og fylkeskommunalt heleide aksjeselskaper, prioritert rekkefølge:</i> 1. Forus Næringspark AS 2. Universitetsfondet i Rogaland AS
<i>Kontrollutvalget vil ved senere rullering av planen i tillegg vurdere disse selskapene, som foreløpig ikke har vært prioritert:</i> - Renovasjon IKS - Rogaland Revisjon IKS - Sørmarka flerbrukshall IKS - Nord-Jæren Bompengeselskap AS	

Tabell 6 – Prioriteringsliste for selskapskontroller for perioden 2008-2011

I 2009/2010 ble det gjennomført selskapskontroll av IVAR IKS, Forus Næringspark AS, Sørmarka flerbrukshall IKS og Stavangerregionen Havn IKS. I forrige planperiode ble det gjennomført kontroll av Allservice AS, Invivo AS, IVAR IKS og Lyse Energi AS.

Eierskapskontroll

Selskapenes virksomhet er gjenstand for tilsyn og kontroll gjennom daglig leders internkontroll, styrets kontroll, eventuell internrevisjon og ordinær regnskapsrevisjon. Selskapskontroller innebærer en kontroll av kommunens utøvelse av eierskapet og selskapets oppfølging av bystyrets vedtak og forutsetninger.

Stavanger kommune kan sikre at kommunens interesser ivaretas i selskapet ved å utforme en tydelig eierskapspolitikk, herunder retningslinjer, mål og strategier for eieroppfølgingen. En klart definert eierskapspolitikk vil gjøre det lettere å vurdere hvorvidt eierrepresentantene utøver eierstyring i tråd med bystyrets vedtak og hvorvidt selskapene følger opp styringssignaler fra eier. Eierskapspolitikken vil således understøtte selskapskontrollene. Selskapskontrollene vil igjen bidra til å sikre at Stavanger kommunes eierskapspolitikk implementeres i styringen og driften av de kommunale selskapene.

5. Selskapsformer

5.1 Selskapsformer

I de følgende underkapitlene redegjøres det nærmere for selskapsformer som benyttes ved utskilling av virksomhet eller etablering av ny virksomhet i kommunesektoren. Det blir blant annet redegjort for lovhjemmel, kommunens økonomiske ansvar, arbeidsgivertilhørighet, risiko samt rammene for styring og kontroll knyttet til hver selskapsform. I kapittel 5 inngår også selskapsomtaler av de enkelte selskapene, herunder kommunens eierstrategi overfor selskapene.

Det har vært en betydelig vekst i selskapsorganiseringen de siste 20 årene. Stadig flere kommuner har valgt å skille ut deler av virksomheten i basisorganisasjonen gjennom å etablere ulike selskaper. Selskapsetableringen er delvis et resultat av en økning i antallet selskaps- og organisasjonsformer som kan anvendes ved utskilling av virksomhet. Kommuner forestår oppgaveløsning og tjenesteyting innenfor et bredt spekter av fagområder. Det er således nødvendig å tilpasse organisasjonsformen i henhold til virksomhetens karakter og formål. Nye selskaps- og organisasjonsformer har muliggjort utskilling av nye virksomhetsområder.

Stavanger kommune er deltaker eller har eierinteresser i overkant av 30 foretak, selskap og samarbeid. Kommunen har etablert 4 kommunale foretak (KF). Foretakene er av lovgiver tiltenkt kommunens mer forretningspregede virksomhet. Foretakene forestår virksomhet innenfor tjenesteområder som rengjøring og vedlikehold, parkering, drift av parker og idrettsanlegg, veivedlikehold, formidling av kunnskap og kultur mv.

Kommunen er deltaker i 8 interkommunale selskap (IKS) og 3 interkommunale samarbeid (kompl. § 27). Stavanger kommune er også vertskommune (kompl. § 28 a-k). Interkommunale samarbeid etableres ofte på bakgrunn av en forventning om at samarbeidet vil medføre stordriftsfordeler og andre synergieffekter, herunder en kostnadseffektiv tjenesteproduksjon og bedre kvalitet på tjenestene. De interkommunale selskapene forestår tjenesteproduksjon og oppgaveløsning innenfor VAR-sektoren, revisjon, brann- og redningsberedskap, havnedrift, drift av regionale idrettsanlegg mv.

Stavanger kommune er også aksjonær i om lag 15 aksjeselskap (AS). Ved valg av aksjeselskap som selskapsform oppnås stor fleksibilitet på eiersiden kombinert med et begrenset økonomisk ansvar for aksjonærene. Den økonomiske risikoen for aksjonærene begrenses i utgangspunktet til tap av innskutt aksjekapital. Selskapsformen anvendes innenfor kultur, samferdsel, energi, næringsutvikling mv.

Stavanger kommune er også engasjert i samvirkeforetak (foretak med begrenset ansvar (BA/AL)) og gjensidig forsikringsselskap. Disse selskapsformene er lite anvendt i kommunesektoren og utgjør også en liten andel av kommunes selskapsportefølje. Kommunen er videre oppretter, samarbeidspartner og bidragsyter for en rekke stiftelser.

5.2 Selskapsform som ramme for styring og kontroll

Stavanger kommune står i utgangspunktet fritt til å velge selskapsform ved utskilling eller etablering av ny virksomhet. Det foreligger imidlertid enkelte begrensninger knyttet til valg av selskapsform i selskapslovgivningen samt lover og forskrifter som regulerer tjenesteområdene. Kommuner kan for

eksempel ikke være deltakere i ansvarlige selskap eller kommandittselskap, jf Selskapsloven. Valg av selskapsform blir også regulert av lover og forskrifter innenfor tjenestoområder som for eksempel arbeidsmarkedstiltak og bompengeneinnkreving.

Selskapsorganisering begrunnes ofte med et ønske om en mer kostnadseffektiv tjenesteproduksjon, bedre kvalitet på tjenestene, bedre ansvars- og oppgavefordeling, konkurranseutsetting av tjenester, en mer oversiktlig kommuneorganisasjon, endringer i lovgivning eller rammevilkår samt rekruttering av kompetanse.⁷ I tillegg til de ovennevnte målene er det en rekke hensyn og avveininger som bør inngå i grunnlaget for en beslutning om selskapsorganisering, herunder valg av selskapsform. Figur 5 angir eksempler på vurderinger som bør foretas ved valg av selskapsform.

Vurderinger som bør ligge til grunn for valg av selskapsform	
<i>Økonomiske forpliktelser</i>	Hvilket økonomisk ansvar er det ønskelig å ha knyttet til selskapets forpliktelser. Kommunen vil for eksempel hefte ubegrenset for forpliktelsene til et kommunalt foretak (KF). I et interkommunalt selskap (IKS) vil kommunen hefte ubegrenset for en prosentdel (eierandel) av selskapets forpliktelser. Kommunen vil derimot ha et begrenset ansvar overfor et aksjeselskap (AS).
<i>Skatte- og avgiftsmessige forhold</i>	Selskapsform er for eksempel av betydning for hvorvidt selskapet er berettiget for momskompensasjon (kompensasjonsloven). Selskapsform kan også være av betydning ved vurdering av begrensninger i skatteplikt, herunder ved en helhetlig vurdering av hvorvidt selskapet har erverv til formål.
<i>Fleksibilitet på eiersiden</i>	Selskapsform er av betydning i forhold til hvem som kan være eiere/deltakere. Aksjeselskap (AS) gir stor fleksibilitet på eiersiden og muliggjør samarbeid mellom stat, fylkeskommune, kommuner og private aktører. I et interkommunalt selskap (IKS) kan kun kommuner, fylkeskommuner og andre interkommunale selskap være deltakere. Et kommunalt foretak (KF) er en del av kommunen som rettssubjekt og kan således ikke ha andre eiere. De to sistnevnte selskapsformene åpner ikke opp for privat deltakelse.
<i>Delegasjon av myndighet</i>	Selskaps- og organisasjonsform vil påvirke muligheter/begrensninger i forhold til delegasjon av myndighet.
<i>Forholdet til lover og forskrifter</i>	Selskapsform kan være av betydning i forhold til hvorvidt selskapet er omfattet av ulike lover og forskrifter. Kommunale selskap kan for eksempel være omfattet av lov om offentlige anskaffelser, offentlighetsloven mv.
<i>Behov og mulighet for eierstyring</i>	Selskapsform, herunder selskapslovgivningen, vil påvirke kommunens mulighet til å utøve eierstyring overfor selskapene. I et kommunalt foretak (KF) utgjør bystyret generalforsamlingen. Bystyret har utstrakt mulighet til å utøve eierstyring overfor foretakene, jf koml. kapittel 11. Kommunens styringsmulighet overfor et aksjeselskap (AS) er imidlertid langt mer begrenset. Behovet for styring og kontroll med selskapenes virksomhet må vurderes opp mot selskapenes behov for handlingsrom og kommunens ansvar knyttet til selskapenes forpliktelser. Valg av selskapsform vil følgelig påvirkes av kommunens mål og strategier for virksomheten selskapene skal forestå.
<i>Vurdering av risiko</i>	Risikovurdering i forhold til økonomi, markedsforhold, tjenestene/oppgavene selskapet skal forestå, forholdet til interessenter mv.

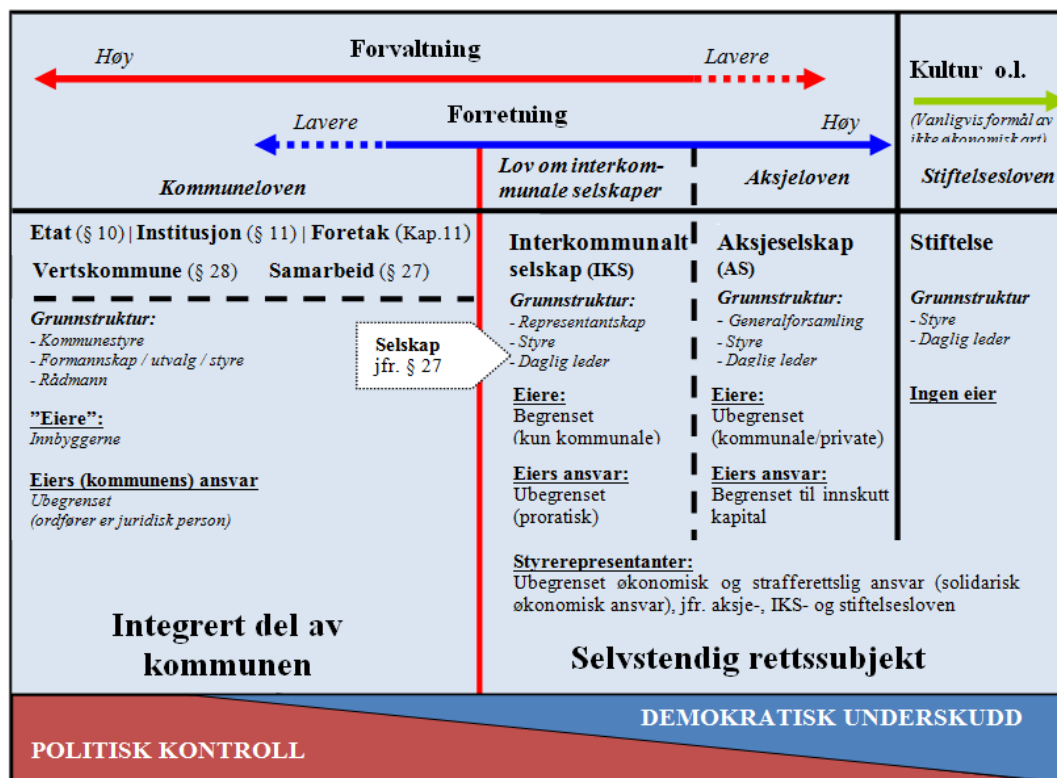
Figur 5 – Avveininger ved valg av selskapsform

Stavanger kommune skal som eier påse at selskapsformen er tilpasset oppgavene og funksjonen som selskapet skal ivareta. Selskapsorganisering innebærer fristilling av virksomhet som igjen medfører at kommunens styring av virksomheten endrer karakter fra tradisjonell etats-/forvaltningsstyring til

⁷ Nordlandsforskning NF-rapport, nr 18/2006 "Styring og kontroll av kommunale selskaper og foretak". I rapporten kartlegges argumenter som ligger til grunn for utskilling av virksomhet i kommunesektoren.

eierstyring. Denne overgangen innebærer som regel en begrensning i kommunens styringsmuligheter. Graden av reell styring av selskapene vil avhenge av selskapsform. Ved valg av selskapsform er det følgelig viktig at kommunen er bevisst i forhold til hvilke begrensninger i styringsmulighetene som er gjeldende for hver selskapsform.

Figur 6 oppstiller alternative organisasjonsmodeller som kan anvendes ved kommunal tjeneste-produksjon og oppgaveløsning. Figuren skisserer styringsmulighetene knyttet til de enkelte selskapsformene. Figuren viser blant annet at selskapsformer som er tiltenkt forretningsmessig virksomhet med et begrenset ansvar for eierne også medfører begrensede styringsmuligheter for eierne.

Figur 6 – Styring og kontroll av kommunale selskaper

I de neste avsnittene blir det redegjort nærmere for kommunens styrings- og kontrollmulighet knyttet til følgende selskaps- og organisasjonsformer; kommunalt foretak (KF), interkommunalt samarbeid (koml § 27), vertskommunesamarbeid (koml § 28), interkommunalt selskap (IKS), aksjeselskap (AS), samvirkeforetak mv. og stiftelser.

I kapittel 5 inngår også omtaler av selskaper som er organisert i henhold til den enkelte selskapsform. Selskapsomtalene gir en oversikt over selskapenes formål og virksomhet, kommunens representasjon i styrende organ, styringsdokumenter, rapporteringsrutiner, nøkkeltall mv.

I kapittel 4.3.4 fremkommer det at Stavanger kommune skal utvikle eierstrategier for de mest sentrale selskapene i kommunens selskapsportefølje. Det er bl.a. utviklet eierstrategier for de fire kommunale foretakene. Selskaps-spesifikke eierstrategier som er vedtatt av bystyret vil inngå i selskapsomtalene i kapittel 5.

5.3 Kommunalt foretak (KF)

Lovgivning og rettslig stilling

Kommunalt foretak (KF) er hjemlet i Lov av 25. september 1992 nr 107. om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven). Lovens kapittel 11 inneholder bestemmelser om kommunalt og fylkeskommunalt foretak. Kommunale foretak omfattes videre av en rekke forskrifter som er fastsatt med hjemmel i kommuneloven.

Kommunale foretak (KF) er på lik linje med kommunale institusjoner, virksomheter mv. en del av kommunen som rettssubjekt. Foretakene er således underlagt bystyret som øverste myndighet. Bystyret fatter bl.a. vedtak om etablering og avvikling, oppnevner styremedlemmer samt fastsetter den ytre rammen for foretakenes virksomhet og styrets myndighet.

Selskapsformens egenhet

Kommunesektoren forestår tjenesteyting innenfor et bredt spekter av fagområder og har således behov for å tilpasse organiseringen av virksomheten i henhold til dens karakter og formål. Lov av 29. januar 1999 nr. 5 om endringer i kommuneloven m.m. (kommunalt og fylkeskommunalt foretak) åpnet opp for at kommuner kan organisere tjenesteproduksjon innenfor rammen av et kommunalt foretak (KF). Lovendringen trådte i kraft 01. januar 2000.

I forarbeidene til kommunelovens kapittel 11⁸ legges det til grunn at kommunale foretak (KF) skal ha en forholdsvis selvstendig rolle innenfor kommunen som rettssubjekt. Organisasjonsmodellen er i utgangspunktet tiltenkt kommunens mer forretningspregede virksomhet. Kommuneloven begrenser imidlertid ikke hvilke oppgaver som foretakene kan forestå.

Lovgiver søker gjennom bestemmelsene i kapittel 11 å legge til rette for en organisasjonsstruktur som ivaretar ønsket om kommunal styring og kontroll samtidig som foretakenes ledelse gis et nødvendig forretningsmessig handlingsrom. Ledelsen i kommunale foretak har et betydelig større handlingsrom enn ledelsen i tradisjonelle kommunale organisasjonsenheter som etater, institusjoner og virksomheter.

Styrende organ

Kommunale foretak (KF) skal ledes av et styre og en daglig leder, jf. koml. § 64. Både styret og daglig leder er obligatoriske organer. Styret er direkte underordnet bystyret som er foretakenes eierorgan.

Bystyret

Stavanger bystyre fatter vedtak om etablering og avvikling av kommunale foretak. Foretakene er en del av kommunen som rettssubjekt. Bystyret er således direkte overordnet styret i et kommunalt foretak og utgjør foretakets generalforsamling. Bystyret fastsetter rammene for styrets myndighet og foretakenes virksomhet gjennom vedtektene.

Stavanger bystyre kan i henhold til koml. § 69 innskrenke styrets myndighet ved å ta inn bestemmelser i vedtektene om at visse vedtak må godkjennes av bystyret. Bystyret kan videre innskrenke styrets myndighet gjennom generelle og individuelle instruksjer. Bystyret behandler også foretakenes budsjett, økonomiplan, årsberetning og årsregnskap. Bystyret påvirker styrets beslutningskompetanse gjennom å direkte eller indirekte fastsette foretakenes budsjettrammer.

Styret, herunder styrets leder og nestleder, velges av bystyret selv, jf § 65. Bystyrets valgmyndighet kan ikke delegeres. Reglene om forholdstallsvalg og flertallsvalg i kommunelovens §§ 36-37 og 38 a, jf § 35 nr 4, er gjeldende ved bystyrets valg av styremedlemmer.

⁸ Ot.prp. nr. 53 (1997-1998) Om lov om interkommunale selskaper og lov om endringer i kommuneloven m.m. (kommunalt og fylkeskommunalt selskap).

Styret

Kommunale foretak (KF) skal ledes av et styre, jf koml. § 64. Styrets myndighet reguleres i § 67. Styret har myndighet til å treffe avgjørelser i alle saker som gjelder foretaket og dets virksomhet. Styret skal også påse at virksomheten drives i samsvar med foretakets formål, vedtekter, kommunens økonomiplan og årsbudsjett samt andre vedtak eller retningslinjer fastsatt av bystyret.

Styret skal i henhold til lovens § 67 nr. 3 føre tilsyn med daglig leders ledelse av virksomheten. Styret plikter å iverksette tiltak hvis det er forhold som tyder på at det er svikt i daglig leders ledelse av virksomheten. Styret representerer foretaket utad og inngår avtaler på kommunens vegne innenfor foretakets formål, jf § 73. Representasjonsretten reguleres av kommuneloven og foretakenes vedtekter.

Kommunelovens § 68 fastsetter forretningsorden for styremøtene i kommunale foretak. I følge koml. § 68 skal styrets møter holdes for lukkede dører dersom ikke kommunestyret har bestemt noe annet i vedtektene. Stavanger bystyre har fastsatt i vedtektene at styremøtene skal holdes for åpne dører.

Styret skal bestå av minst tre medlemmer, jf koml. § 65. Loven fastsetter ingen øvre grense for antallet styremedlemmer. Et flertall av de ansatte kan kreve at inntil en femtedel av styrets medlemmer og varamedlemmer velges blant de ansatte. Valgperioden er to år med mindre annet er fastsatt i vedtektene. Valgperioden kan ikke settes lengre enn fire år. Loven begrenser ikke gjenvalg av styremedlemmer. Bystyret kan når som helst foreta nyvalg av de medlemmer som er valgt av bystyret.

Daglig leder kan ikke være medlem av styret, jf § 65. Styrets tilsynsoppgave overfor daglig leder vil kunne undergraves hvis daglig leder selv er medlem av styret. Den 01. januar 2010 trådte det i kraft nye valgbarhetsbegrensninger i kommunelovens § 65 nr. 2. Den inntatte bestemmelsen medfører at rådmannen og rådmannens stedfortreder utelukkes fra valg til styret i kommunale foretak.

Daglig leder

Kommunale foretak (KF) skal ha en daglig leder som ansettes av styret, jf koml. § 70. Det kan vedtektsfestes at ansettelsesmyndigheten legges til bystyret eller formannskapet. Bystyret kan bestemme at daglig leder skal ansettes på åremål, jf § 24. Daglig leder er direkte underordnet styret og skal følge de retningslinjer og pålegg som gis av styret.

Daglig leders myndighet følger av § 71. Daglig leder forestår den daglige ledelse av foretaket. Den daglige ledelse omfatter ikke saker som etter foretakets forhold er av uvanlig art eller av stor betydning. Beslutningsmyndighet i slike saker kan imidlertid delegeres til daglig leder i enkelttilfeller. Det forutsettes således at saken er kjent for styret på forhånd og at daglig leder får særskilt fullmakt til å avgjøre den. Daglig leder har også beslutningsmyndighet i slike saker dersom styrets beslutning ikke kan avventes uten vesentlig ulempe for foretaket eller kommunen som helhet. Styret skal i så fall snarest mulig underrettes om saken.

Daglig leder har ansvaret for den interne administrative kontroll med foretakets virksomhet. Daglig leder skal påse at foretaket drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner samt at foretaket er gjenstand for betryggende kontroll. Daglig leder er pålagt et særskilt ansvar i forhold til å sørge for at foretakets bokføring er i samsvar med lov og forskrifter samt at formuesforvaltningen er ordnet på en betryggende måte, jf § 71 nr. 2.

Daglig leder representerer foretaket utad i saker som faller innenfor daglig leders myndighet etter § 71, jf § 73 nr 3. Daglig leder har ikke uten særskilt fullmakt myndighet til å representere foretaket i saker som er av uvanlig art eller stor betydning. Styret kan imidlertid med hjemmel i § 73 nr 2 første punktum gi slik fullmakt i enkeltsaker.

Arbeidsgiveransvaret

Kommunale foretak er en del av kommunen som rettssubjekt. Arbeidsgiveransvaret tilligger følgelig Stavanger kommune. Styret har myndighet til å opprette og nedlegge stillinger og til å treffe avgjørelser i personalsaker i den utstrekning annet ikke er bestemt i vedtektene, jf koml. § 67.

Styret skal påse at foretaket har vedtatt en arbeidsgiverstrategi. Kommunale foretak har anledning til å utvikle en egen arbeidsgiverstrategi som er tilpasset foretakets formål, organisasjon og virksomhet. Foretakene kan alternativt vedta at Stavanger kommunes arbeidsgiverstrategi skal ligge til grunn for foretakets virksomhet, jf eierstrategien.

Kommunens personalreglement er gjeldende for kommunale foretak. Styret kan vedta eventuelle tillegg som tar høyde for problemstillinger som er særegne for foretaket. Slike bestemmelser er kun gjeldene dersom de ikke er i strid med gjeldende lover og forskrifter eller sentrale avtaler. Styret kan ved behov vedta at enkelte bestemmelser i kommunens personalreglement ikke skal være gjeldende for foretaket. En slik tilpassning skal forelegges bystyret for endelig godkjenning, jf eierstrategien.

De kommunale foretakene er medlem av Kommunenes Sentralforbund (KS) gjennom sin tilhørighet til Stavanger kommune. Medlemskapet omfatter også KS arbeidsgivervirksomhet. Foretakene er således bundet av gjeldende Hovedavtale og Hovedtariffavtale. Foretakene har adgang til å søke medlemskap i KS Bedrift, jf eierstrategien.

Bystyret har delegert forhandlingsansvaret til foretakene gjennom vedtektene. I foretakenes vedtekter fremkommer følgende; "Daglig leder i samråd med rådmannen ivaretar Foretakets interesser under lokale forhandlinger. Styret vedtar forhandlingsresultatet". Forhandlingsansvaret ved lokal forhandlinger er således delegert til foretaket, jf Hovedavtalen Del B § 5. Brudd i forhandlingene i foretakene får dermed ikke konsekvenser for den øvrige kommunale organisasjonen.

Foretakenes pensjonsansvar i forhold til den ordinære tariffestede tjenestepensjonsordningen skal dekkes gjennom pensjonsordninger hos den leverandør som Stavanger kommune til enhver tid benytter.

Kommunens økonomiske ansvar og risiko

Stavanger kommune er fullt ut ansvarlig for foretakenes forpliktelser som følge av at foretakene er en del av kommunen som rettssubjekt. Foretakene kan således ikke slås konkurs. Dersom foretakenes virksomhet avvikles eller overføres til en annen organisasjonsenhet vil kommunen fortsette å hefte for forpliktelser som foretaket har pådratt kommunen. Foretak kan inngå avtaler på vegne av kommunen men er ikke part i avtalene selv. De kommunale foretakene kan heller ikke være part i rettssaker eller i forhold knyttet til offentlige myndigheter.

Kommunale foretak er underlagt bystyrets budsjettmyndighet. Foretakenes økonomiske disposisjoner skal holdes innenfor de budsjetttrammer som foretaket er direkte eller indirekte underlagt. Foretakene kan ikke foreta disposisjoner som endrer vesentlige elementer i økonomiplanen. Styret kan heller ikke inngå kontrakter som vil påføre kommunen utgifter i et tidsrom utover økonomiplanens gjeldende planperiode, jf koml. § 44 nr 2.

Kommuneloven med tilhørende forskrifter innehar bestemmelser som stiller krav til budsjettering, regnskapsføring, rapportering mv. for kommunale foretak. Forskrift av 24. august 2006 nr. 1033 om særbudsjett, særregnskap og årsberetning for kommunale og fylkeskommunale foretak, fastsetter at bystyrets vedtak om årsbudsjett skal omfatte virksomhet i kommunale foretak. Styret fastsetter foretakets særbudsjett for året i henhold til bystyrets vedtak om årsbudsjett. Daglig leder skal gjennom budsjettåret legge fram rapporter for foretakets styre som viser utviklingen i inntekter og utgifter i henhold til det vedtatte særbudsjett.

Kommunale foretak skal for hvert kalenderår utarbeide særregnskap og årsberetning. Foretakene rapporterer til staten etter forskrift av 15. desember 2000 nr. 1425 om rapporteringer fra kommuner og fylkeskommuner eller Forskrift av 21. oktober 2003 nr. 1445 om rapportering fra interkommunale selskaper og kommunale og fylkeskommunale foretak som driver næringsvirksomhet.

Styring, tilsyn og kontroll

Stavanger kommunes eierstyring av foretakene reguleres bl.a. av kommuneloven, vedtektene og eierstrategiene. Foretakene er en del av kommunen som rettssubjekt og bystyret er således foretakenes øverste myndighet. Eierstyring utøves følgelig gjennom bystyret som er foretakenes eierorgan.

Kommunelovens § 72 regulerer foretakenes forhold til kommunens øvrige administrasjon, herunder rådmannens rolle overfor foretakene. Rådmannen har ikke instruksjons- eller omgjørelsesmyndighet overfor foretakets daglige leder innenfor styrets myndighetsområde, jf § 72 nr. 1. Denne bestemmelsen innebærer et unntak fra rådmannens myndighet etter § 23 nr. 1. Det er bystyret som har instruksjons- og omgjørelsesmyndighet i forhold til styrets vedtak.

Rådmannen har imidlertid myndighet til å instruere foretakets ledelse om at iverksettelsen av en sak skal utsettes til bystyret har behandlet saken, jf § 72 nr. 1. Rådmannen har en generell adgang til å forelegge for bystyret vedtak fattet av foretakets ledelse. Når rådmannen har truffet et vedtak om utsatt iverksettelse kan ikke vedtaket effektueres før bystyret har behandlet saken og eventuelt gitt sin tilslutning. Bystyrets omgjørelsesmyndighet vil i praksis kunne være avkortet dersom et vedtak allerede er iverksatt.

Før styret treffer vedtak i en sak som skal behandles av bystyret, skal rådmannen være gitt anledning til å uttale seg om saken, jf § 72. nr. 2. Dersom rådmannen velger å gi en uttalelse skal denne legges fram for styret ved dets behandling av saken. Rådmannen vil således kunne informere styret om sitt syn på saken slik at styret kan ta dette med i sin vurdering. Foretakene skal oversende sakslistene, saksdokumenter og protokoller fra styremøtene til rådmannen. Sakslistene og saksdokumenter skal oversendes rådmannen uten ugrunnet opphold og senest 6 dager i forkant av styremøtene.

Rådmannen og ordføreren har møte- og talerett i foretakenes styre, jf hhv. § 23 nr 3 og § 9 nr 4. I henhold til lovens § 68 nr 8 har styret adgang til å fatte vedtak i saker som ikke er oppført på sakslisten dersom det er fulltallig. Rådmannen skal imidlertid varsles før saken behandles av styret.

Rådmannen har bygget opp administrativ kapasitet for å styrke rollen som fasilitator for den politiske styringen av foretakene. Rådmannen har imidlertid ikke en formell rolle knyttet til eierstyringen av foretakene. Eierstyring utøves av bystyret med mindre slik myndighet er delegert i henhold til gjeldende lovgivning. Rådmannen vil følgelig ikke utøve eierstyring av foretakene. Rådmannen skal ivareta sin rolle overfor foretakene i tråd med koml. § 72. Foretakenes ledelse har et selvstendig ansvar for å legge til rette for at rådmannen kan ivareta dette ansvaret på en effektiv måte.

Bystyret fører det øverste tilsyn med kommunale foretak. Kontrollutvalget fører tilsyn og kontroll med foretakene på vegne av bystyret, jf koml. kapittel 12, Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner samt Forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner. Kontrollutvalget skal påse at foretakenes årsregnskap blir revidert på en betryggende måte. Foretakene skal videre være gjenstand for forvaltningsrevisjon på lik linje med den øvrige kommunale forvaltningen.

Samhandling, grensesnitt og koordinering

Stavanger kommune ivaretar en rekke roller overfor de kommunale foretakene. Kommunen er bl.a. bestiller, politikkutformer, myndighetsutøver og eier av foretakene. Kommunale foretak er en del av kommunen som rettssubjekt. Kommunen utøver følgelig ikke eierstyring i en tradisjonell forstand. Stavanger kommune søker å skille og opptre ryddig i rollene for å ha legitimitet og troverdighet i utøvelsen av hver rolle. Det er således hensiktsmessig å rendyrke "eierrollen" overfor foretakene.

Stavanger kommune har utarbeidet eierstrategier overfor foretakene som et ledd i profesjonaliseringen av kommunens eierrolle. Eierstrategier for Stavanger Byggdrift KF, Stavanger Natur- og idrettsservice KF, Stavanger Parkeringsselskap KF og Sølverget KF ble vedtatt av bystyret den 20. september 2010 i sak 86/10 – "Forslag til eierstrategier for kommunale foretak (KF)".

Eierstrategiene skal bidra til å tydeliggjøre mål og strategier for kommunens eierstyring og foretakenes virksomhet. De skal videre bidra til å avklare roller, ansvar og myndighet for foretakenes styrende organ samt den administrative og politiske ledelsen i kommunen. Eierstrategiene angir også generelle retningslinjer for samhandlingen mellom foretakene og den kommunale organisasjonen. I strategiene blir det redegjort nærmere for temaene som omtales i kapittel 5.3 i eierskapsmeldingen.

Stavanger kommune har organisert deler av tjenesteproduksjonen og oppgaveløsningen innenfor rammen av en bestiller-utfører-modell. Modellen medfører et organisatorisk skille mellom bestiller- og utførerfunksjonen i kommunen. De fire kommunale foretakene opererer innenfor rammen av det som kan betegnes som en bestiller-utfører-modell. Det er imidlertid kun Stavanger Byggdrift KF og Stavanger Natur- og idrettsservice KF som opererer innenfor en rendyrket versjon av modellen.

Bestiller-utfører-modellen legger bl.a. til rette for at kontrakter og avtaler med interne utførere kan følges opp på samme måte som kontrakter og avtaler med private leverandører av tjenester. En viktig forutsetning i modellen er at en eventuell kvalitetsheving og effektivisering av driften mer enn kompenserer for økte transaksjonskostnader.

Stavanger kommune har de siste årene iverksatt ulike tiltak for å profesjonalisere bestillerfunksjonen. I 2007/2008 ble det utarbeidet en bestillerstrategi for Bymiljø og utbygging (BMU). Bestillerstrategien redegjør for retningslinjer som bestillerenhetene i BMU legger til grunn for bestilling av tjenester fra foretakene. I 2009/2010 utarbeidet kommunen i samråd med foretakene et avtaleverk som regulerer forholdet mellom bestiller- og utførerenhetene.

Foretakene skal gis forutsigbare rammevilkår gjennom inngåelse av langsiktige kontrakter og avtaler. Det legges opp til en avtalestruktur bestående av en Hovedavtale med tilknyttede Oppdragsavtaler. Hovedavtalen omhandler de forhold som vil være felles for samhandlingen mellom bestiller og utfører som kontraktparter uavhengig av oppdragene som skal utføres. Hovedavtalen skal løpe i en periode på fire år. Deretter fornyes avtalen automatisk for ett år om gangen i inntil to år med mindre det foreligger skriftlig varsel om oppsigelse.

Oppdragsavtalene skal spesifisere kvalitetsstandarder og priser for gjennomføringen av de enkelte oppdrag. Oppdragsavtalene skal også avklare andre forhold som er av betydning for utførelsen av det spesifikke oppdraget. Det legges til grunn at oppdragsavtalene har ett års varighet med mulighet for forlengelse med ett år av gangen. Kommunalstyret for miljø og utbygging godkjente i januar 2010 forslag til Hovedavtale samt organisering og bruk av Oppdragsavtaler tilknyttet Hovedavtalen.

Bestiller-utfører-organiseringen mellom BMU som bestiller og foretakene Stavanger Byggdrift KF og Stavanger Natur- og idrettsservice KF som utførerenheter, er ett av kommunalutvalgets prioriterte omstillingsprosjekter. Arbeidet med å gjennomgå bestiller-utfører-organiseringen ble i 2010 innledet med å engasjere eksterne konsulenter som fikk i oppdrag å utrede ulike sider ved prisregimene mellom bestiller- og utførerenhetene. Rådmannen fremmer forslag til mandat og rammer for den videre gjennomføringen av omstillingsprosjektet for politisk behandling våren 2011.

Eierstrategien og avtaleverket skisserer en rekke årshjulsaktiviteter som krever samhandling mellom foretakene og den kommunale organisasjonen. Årshjulsaktivitetene kan hovedsakelig relateres til plan, budsjett og rapporteringsarbeid. I eierstrategien legges det opp til at det skal utarbeides et årshjul som regulerer samhandlingen mellom partene. Et årshjul som redegjør for aktiviteter, milepæler og tidsfrister vil kunne bidra til å gi økt forutsigbarhet og styrke samhandlingen mellom foretakene og den kommunale organisasjonen.

De kommunale foretakene er en del av Stavanger kommune som rettssubjekt. Foretakenes tilknytning til kommunen medfører at foretakene benytter seg av kommunens fellestjenester/støttefunksjoner. Det er ikke etablert en felles praksis som regulerer tjenesteleveransene fra de ulike fagavdelingene til foretakene. I eierstrategien oppstilles generelle retningslinjer som skal ligge til grunn for foretakenes bruk av kommunens fellestjenester.

5.3.1 Stavanger Bygghrift KF

Organisasjonsform og lovhjemmel:

Stavanger Bygghrift KF er organisert som et kommunalt foretak (KF) med hjemmel i kapittel 11 i Lov av 25. september 1992 nr 107. om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).

Stiftelsesdato:

18. september 2000
(Enhetsregisteret)

Styringsdokumenter:

Foretakets virksomhet reguleres hovedsakelig av vedtektene. Bystyret kan fatte vedtak om endringer i vedtektene. Styret skal gis anledning til å uttale seg om forslag til endringer før bystyrets behandling. Gjeldende vedtekter ble fastsatt av bystyret den 20. oktober 2008.

Eiere og eierandeler:

Stavanger Bygghrift KF er en del av Stavanger kommune som rettssubjekt.

Foretakets virksomhet reguleres videre av eierstrategien, avtaler med bestillerenhetene, budsjettvedtak, overordnede strategier og retningslinjer mv.

Formål:

§ 3 Formål:

Foretakets hovedformål er å forestå drifts-, vedlikeholds- og renholdstjenester for bygninger tilhørende Stavanger kommune.

Foretaket kan også tillegges andre oppgaver av Stavanger kommune etter avtale, eks brukertjenester. Foretaket skal fritt kunne konkurrere om oppdrag i markedet innen foretakets formål dersom dette ikke får negative konsekvenser for foretakets primærtjenester overfor kommunen.

Sentrale oppgaver:

Avdelingen *Driftservice* forestår drift og vedlikehold av bygg som forvaltes av Stavanger Eiendom. I tillegg utføres "brukertjenester" der den enkelte virksomhet er kunde. Avdelingen har ansvar for istandsetting og straksvedlikehold av kommunens ca 2.800 boliger, samt enkeltoppdrag. Avdelingen har også ansvaret for drift og vedlikehold av byens skoler, barnehager, sykehjem og kontor-/administrasjonsbygg. Det er utviklet drifts- og vedlikeholdsinstruks for kommunens formålsbygg.

Avdelingen *Miljøservice* forestår renhold av bygg som forvaltes av Stavanger Eiendom. Dette omfatter skoler, barnehager, kontor-/administrasjonsbygg, legevakt og bydelshus. I tillegg utføres utvasking av kommunale boliger når disse istandsettes.

Avdelingen *Kjøkken* ble etablert i januar 2004. Avdelingen leverer mat til sykehjem fra eget produksjonskjøkken. Produksjonskjøkkenet ved Stokka sykehjem ble tatt i bruk i 2006.

Styringsform og styringsorgan:

Styret: Styret består av 5 medlemmer, hvorav 1 medlem med varamedlem velges av og blant de fast ansatte. Bystyret oppnevner 4 medlemmer med varamedlemmer i prioritert rekkefølge, samt styrets leder og nestleder. Valgperioden er 4 år og følger kommunevalgperioden. Styremøtene holdes for åpne dører, jf vedtektenes § 7.

Øverste organ: Stavanger bystyre er foretakets øverste myndighet (eierorgan). Bystyret behandler saker som angår foretaket i henhold til bestemmelsene i kommuneloven med tilhørende forskrifter, vedtektene og eierstrategien.

Forholdet til rådmannen: Rådmannens myndighet overfor foretaket reguleres av kommunelovens § 72, vedtektenes § 10 samt eierstrategien overfor foretaket.

Etablering, oppløsning og avvikling: Bystyret fatter vedtak om etablering samt oppløsning og avvikling av kommunale foretak.

Kommunens representasjon:

Stavanger kommune har oppnevnt følgende medlemmer og varamedlemmer til styret (pr. 01.02.11);

Medlemmer:	Varamedlemmer (numerisk):
Sven Erga, leder	1. Helge D. Andersen
Bjørge Hermansen, nestleder	2. Gry Sørensen
Marit Amundsen	3. Bjarne Kvadsheim
Kåre Mæland	4. Gro Elise Christiansen

Datterselskap og tilknyttede selskap:

Stavanger Byggdrift KF har ikke datterselskap eller tilknyttede selskap.

Kommunens økonomiske engasjement:

Foretaket generer inntekter hovedsakelig gjennom avtaler med bestillerenheter i Stavanger kommune. Det er således bestillerenhetenes budsjett, samt oppdragsavtalene mellom bestiller og utfører det enkelte år, som er styrende for overføringene fra bestiller til foretaket. Aktivitetsnivået i foretaket må tilpasses disse rammene. Stavanger kommune hefter for foretakets samlede forpliktelser.

Kommuneloven med tilhørende forskrifter oppstiller krav til budsjettering, rapportering og årsregnskap for kommunale foretak, herunder også krav om KOSTRA-rapportering.

Nøkkeltall for foretaket:⁹

Regnskapsår (1000 kr)	2009	2008	2007	2006
Resultatregnskap:				
Driftsinntekter	242 529	263 454	225 421	201 565
Brutto driftsresultat	14 981	15 672	9 359	6 773
Netto driftsresultat	15 979	16 335	9 655	7 135
Regnskapsmessig mindreforbruk	15 979	13 735	7 155	4 254
Balanse:				
Omløpsmidler	70 919	61 341	54 799	52 794
Anleggsmidler	140 262	125 690	108 403	94 644
Sum eiendeler	211 181	187 031	163 203	147 439
Kortsiktig gjeld	34 622	38 129	44 798	48 331
Langsiktig gjeld	145 695	128 693	113 373	100 979
Egenkapital	30 865	20 208	5 031	-1 871
Sum egenkapital og gjeld	211 181	187 031	163 203	147 439

År:	2009	2008	2007	2006
Sykefravær:	9,3 %	9,8 %	10,5 %	11,9 %

År:	Styrehonorar:	Revisjonshonorar:	Antall årsverk:
2009	kr. 164.160 (leder - 54.720/medlem- 27.360)	kr. 215.688	257
2008	kr. 151.190	kr. 101.031	242

⁹ Foretakenes regnskap er satt opp i tråd med Forskrift om særbudsjett, særregnskap og årsberetning for kommunale og fylkeskommunale foretak, fastsatt av KRD den 24.08.06 med hjemmel i kommuneloven. Årsregnskapet for Stavanger Parkeringsselskap KF er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk for små foretak, med tillegg for kommunale foretak i henhold til den ovennevnte forskrift.

Rapporteringsrutiner:

Foretakets rapporteringsplikt følger hovedsakelig av kommuneloven og Forskrift om særbudsjett, særregnskap og årsberetning for kommunale og fylkeskommunale foretak.

Enkelt saker av uvanlig art eller stor strategisk betydning, og saker hvor vedtektene i selskapet eller loven krever det, fremmes for bystyret som fatter endelig vedtak.

Samhandling, grensesnitt og koordinering:

Stavanger Eiendom og Stavanger Byggdrift KF har i lengre tid utviklet bestillersystemet "Facility Station". Systemet forventes å gi mer effektive bestillinger, samtidig som dokumentasjonen på utførte oppdrag legger grunnlag for kontraktstyring mellom oppdragsgiver og leverandør.

Stavanger kommunes eierstrategi overfor Stavanger Byggdrift KF:

Gjeldende eierstrategi overfor Stavanger Byggdrift KF ble vedtatt av bystyret den 20. september 2010 i sak 86/10 – "Forslag til eierstrategier for kommunale foretak (KF)".

1. **Stavanger Byggdrift KF skal forestå drifts-, vedlikeholds-, og renholdstjenester for bygninger tilhørende Stavanger kommune. Foretaket kan også forestå produksjon og distribusjon av mat. Foretaket kan videre tillegges andre oppgaver av Stavanger kommune etter avtale.**
 - Foretaket skal være kommunens foretrukne leverandør av de ovennevnte tjenestene. Foretaket skal levere tjenestene i henhold til gjeldende lover og forskrifter samt leveringsbetingelser, kvalitetskrav, priser mv. som er nedfelt i Hovedavtalen og Oppdragsavtalene eller som fremkommer av den enkelte bestilling.
2. **Stavanger Byggdrift KF skal fritt kunne konkurrere om oppdrag i markedet innen foretakets formål, forutsatt at dette ikke får negative konsekvenser for foretakets primærtjenester overfor kommunen.**
 - Foretakets hovedformål er å være en utførerenhet for Stavanger kommune. Oppdrag som utføres for andre kommuner eller private aktører skal følgelig ikke ha en negativ effekt på tjenesteleveransene overfor Stavanger kommune.
 - Foretaket skal etablere et organisatorisk eller regnskapsmessig skille mellom egenregidriften og den kommersielle delen av virksomheten for å unngå mistanke om kryssubsidiering.
3. **Stavanger Byggdrift KF skal ha en betryggende økonomistyring og en kostnadseffektiv tjenesteproduksjon.**
 - Stavanger kommune forventer at foretaket kontinuerlig evaluerer virksomhetsområdene med sikte på identifisering og oppfølging av tiltak som kan bidra til å effektivisere driften. Iverksatte tiltak, herunder effekten av tiltakene, skal rapporteres i foretakets årsberetning. Spesifikke kvalitets- og effektivitetskrav vil nedfelles i blant annet Oppdragsavtalene.
 - Tjenesteproduksjonen skal medføre en lav risiko for bykassen. Foretakets virksomhet skal følgelig preges av en betryggende økonomistyring og en moderat risikoprofil.
4. **Stavanger Byggdrift KF kan innenfor styrets myndighetsområde ta initiativ til å etablere interkommunale samarbeidsløsninger som vil styrke tjenestetilbudet overfor kommunen og gi en kostnadseffektiv tjenesteproduksjon.**
 - Det kan være aktuelt å etablere samarbeidsløsninger ved utførelse av kompetanse- og kapitalintensive oppdrag. Positive synergieffekter skal resultere i lavere priser overfor Stavanger kommune.
5. **Stavanger Byggdrift KF skal kontinuerlig videreutvikle foretakets fagkompetanse innenfor de ulike virksomhetsområdene.**
 - Stavanger kommune forventer at foretaket leverer tjenester av høy kvalitet. Foretaket skal av den grunn søke å opprettholde det faglige nivået gjennom å rekruttere faglært arbeidskraft og iverksette tiltak for å videreutvikle arbeidstakernes fagkompetanse.

6. **Stavanger Byggdrift KF skal utvikle tjenestetilbudet overfor kommunen i tråd med endringer i prioriteringer og behov.**
- Foretakets tjenesteproduksjon skal være nyskapende, fleksibel og tilpassningsdyktig.
7. **Stavanger Byggdrift KF skal bidra til en konstruktiv samhandling med bestillerenhetene. Samhandlingen skal preges av åpenhet, forutsigbarhet og gjensidig respekt for de ulike funksjonene partene ivaretar.**
- Partene har et felles ansvar for å sikre et best mulig tjenestetilbud overfor kommunens innbyggere i forhold til de allokerede ressursene. En god samhandling mellom bestiller- og utførerenhetene vil kunne bidra til å redusere de involverte transaksjonskostnadene.
 - Forholdet mellom foretaket og bestillerenhetene skal være likeverdig og preges av åpenhet ved tildeling, oppfølging og utførelse av egenregioppdrag.
8. **Stavanger Byggdrift KF skal integrere samfunnsansvar i tjenesteproduksjonen. Foretaket skal blant annet ha en klar miljøprofil.**
- Stavanger Byggdrift KF skal utøve samfunnsansvar bl.a. gjennom å iverksette tiltak som bidrar til at kommunen oppfyller målsettinger og forpliktelser innen klima- og miljøpolitikken. Tiltakene skal ta utgangspunkt i innsatsområdene som er nedfelt i kommunedelplanen for klima og miljø samt tilhørende handlings- og tiltaksplaner. Foretaket skal være miljøsertifisert gjennom miljøstyringssystemet *Miljøfyrtårn*. Sertifiseringen stiller en rekke krav til virksomheten innen områder som arbeidsmiljø, energi, avfall, innkjøp/forbruk, transport, estetikk mv. Sertifiseringen bidrar til å øke bevisstheten og heve kunnskapsnivået knyttet til miljøarbeid blant ansatte i foretaket. Miljøsertifiseringen preger de fleste sider ved foretakets virksomhet og bidrar således i stor grad til å styrke foretakets miljøprofil. Stavanger Byggdrift KF skal imidlertid ha et særskilt fokus på tiltak innen følgende innsatsområder;
 - Foretaket skal i henhold til Handlingsplan for etisk handel i Stavanger kommune stille krav til at leverandører og avtaleparter ivaretar miljøhensyn i produksjonen av varer og tjenester. Foretaket har et ansvar for å påse at det stilles miljøkrav både i anbudsprosessen og den videre kontraktsoppfølgingen. Foretaket vil således kunne påvirke miljøet også utenfor regionen gjennom innkjøpspolitikken.
 - Veitransportsektoren står for den største andelen klimagassutslippene i Stavangerregionen. Tiltak rettet inn mot biltransport vil derfor ha stor effekt i forhold til å redusere utslippet av klimagasser. Stavanger kommune skal gå foran ved å velge best mulig teknologi til egne kjøretøy, herunder elektrisitet, biogass, hydrogen mv. Foretaket skal av den grunn velge miljøvennlige alternativ ved fornyelse av bilparken. Stavanger Byggdrift KF har allerede anskaffet biler som drives av gass og inngår avtaler om bruk av klimanøytral gass. Foretaket skal søke å begrense bruken av kjøretøyene.
 - Foretaket skal bidra til å begrense energibruken i egne bygg ved å gjennomføre diverse ENØK-tiltak i samråd med Stavanger Eiendom. Foretaket skal videre bidra til å utvikle og implementere energieffektive løsninger ved vedlikehold og renovering av kommunenes bygningsmasse, jf Energi- og miljøplan for kommunale bygg i Stavanger kommune vedtatt i juni 2008.
 - Stavanger Byggdrift KF skal tilstrebe at virksomheten er mest mulig ressurs-, avfalls- og klimavennlig. Foretaket skal bidra til å utvikle tjenester og driftsformer som gir minst mulig ulempe for miljøet og størst mulig gevinst for kommunen, innbyggerne, sluttbrukere mv. Renholdstjenestene skal utføres med minst mulig bruk av kjemikalier. Foretaket håndterer avfall gjennom renholdstjenestene og produserer bygningsavfall gjennom renovering av kommunens bygningsmasse. Avfallshåndtering skal skje til minst mulig ulempe for miljøet og i tråd med gjeldende forskrifter. Stavanger Byggdrift KF skal legge til rette for gjenbruk og materialgjenvinning.

5.3.2 Stavanger Natur- og idrettsservice KF

Organisasjonsform og lovhjemmel:

Stavanger Natur- og idrettsservice KF er organisert som et kommunalt foretak (KF) med hjemmel i kapittel 11 i Lov av 25. september 1992 nr 107. om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).

Stiftelsesdato:

07. februar 2005
(Enhetsregisteret)

Styringsdokumenter:

Foretakets virksomhet reguleres hovedsakelig av vedtektene. Bystyret kan fatte vedtak om endringer i vedtektene. Styret skal gis anledning til å uttale seg om forslag til endringer før bystyrets behandling. Gjeldende vedtekter ble fastsatt av bystyret den 20. oktober 2008.

Eiere og eierandeler:

Stavanger Natur- og idrettsservice KF er en del av Stavanger kommune som rettssubjekt.

Foretakets virksomhet reguleres videre av eierstrategien, avtaler med bestillerenhetene, budsjettvedtak, overordnede strategier og retningslinjer mv.

Formål:

§ 3 Formål:

Foretakets formål er å være kommunens produsent av tjenester for drift og vedlikehold av idrettsanlegg, idrettshaller, turstier, badeplasser, lekeplasser, nærmiljøanlegg og skjøtsel av naturområder, kulturlandskap og parker. Veivedlikehold som innebærer drift og vedlikehold av kommunens veinett og torgplasser med et særskilt fokus på sentrum.

Foretaket skal sikre Stavanger kommune tilgang på tjenester med høy kvalitet og lav risiko. En rendyrking av driftsmiljøet vil kunne legge et godt grunnlag for å møte fremtidige kompetanse- og markedsmessige utfordringer, herunder kommunens krav til tjenestekvalitet og effektivitet.

Foretaket skal fritt kunne konkurrere om oppdrag i markedet innen foretakets formål, dersom dette ikke får negative konsekvenser for foretakets primærtjenester overfor kommunen.

Tjenesteproduksjonen skal ha en klar miljøprofil og være kostnadseffektiv, nyskapende, fleksibel og tilpasningsdyktig.

Sentrale oppgaver:

For å ivareta de oppgaver som inngår i formålet er foretaket organisert med følgende avdelinger; *Parkvedlikehold* har ansvar for grøntmiljø rundt offentlige bygg, private uteområder, parker, beplantning av kommunale bed, badestrender og friområder. *Veivedlikehold* har ansvar for drift og vedlikehold av trafikkarealer, dvs. veibevaring, trafiksikkerhet, god fremkommelighet, miljø og service. *Anlegg* opparbeider større og mindre grøntanlegg. *Idrett og Bad* har ansvar for drift, tilsyn og vedlikehold av kommunens svømmehaller, idrettshaller og utendørs idrettsanlegg.

Styringsform og styringsorgan:

Styret: Styret består av 5 medlemmer, hvorav 1 medlem med varamedlem velges av og blant de fast ansatte. Bystyret oppnevner 4 medlemmer med varamedlemmer i prioritert rekkefølge, samt styrets leder og nestleder. Valgperioden er 4 år og følger kommunevalgperioden. Styremøtene holdes for åpne dører, jf vedtektenes § 7.

Øverste organ: Stavanger bystyre er foretakets øverste myndighet (eierorgan). Bystyret behandler saker som angår foretaket i henhold til bestemmelsene i kommuneloven med tilhørende forskrifter, vedtektene og eierstrategien.

Forholdet til rådmannen: Rådmannens myndighet overfor foretaket reguleres av kommunelovens § 72, vedtektenes § 10 samt eierstrategien overfor foretaket.

Etablering, oppløsning og avvikling: Bystyret fatter vedtak om etablering samt oppløsning og avvikling av kommunale foretak.

Kommunens representasjon:

Stavanger kommune har oppnevnt følgende medlemmer og varamedlemmer til styret (pr. 01.02.11);

Medlemmer:	Varamedlemmer (numerisk):
Anette Bull, leder	1. Greta Bryne
John Peter Hernes, nestleder	2. Atle Simonsen
Bjørn Kjetil Birkeland	3. Iselin Nybø
Signe Helliesen	4. Tor-Kristian Rønneberg

Datterselskap og tilknyttede selskap:

Stavanger Natur- og idrettsservice KF har ikke datterselskap eller tilknyttede selskap. Foretaket har imidlertid i 2010 igangsatt en prosess for å utrede mulighetene for å etablere et heleid datterselskap (AS).

Kommunens økonomiske engasjement:

Foretaket generer inntekter hovedsakelig gjennom avtaler med Park og vei samt Stavanger Eiendom. Det er således bestillerenhetenes budsjett, samt oppdragsavtalene mellom bestiller og utfører det enkelte år, som er styrende for overføringene fra bestiller til foretaket. Aktivitetsnivået i foretaket må tilpasses disse rammene. Stavanger kommune hefter for foretakets samlede forpliktelser. Kommuneloven med tilhørende forskrifter oppstiller krav til budsjettering, rapportering og årsregnskap for kommunale foretak, herunder også krav om KOSTRA-rapportering.

Nøkkeltall for foretaket:

Regnskapsår (1000 kr)	2009	2008	2007	2006
Resultatregnskap:				
Driftsinntekter	133 348	125 799	109 401	84 356
Brutto driftsresultat	3 645	7 693	4 896	3 625
Netto driftsresultat	6 947	11 086	7 852	5 096
Regnskapsmessig mindreforbruk	6 947	11 086	4 860	5 096
Balanse:				
Omløpsmidler	44 368	36 895	26 194	24 078
Anleggsmidler	115 780	107 193	96 435	70 121
Sum eiendeler	160 148	144 088	122 630	94 199
Kortsiktig gjeld	24 680	18 864	14 238	14 816
Langsiktig gjeld	119 471	113 502	107 319	89 541
Egenkapital	15 997	11 721	1 072	-10 157
Sum egenkapital og gjeld	160 148	144 088	122 630	94 199

År:	2009	2008	2007	2006
Sykefravær:	7,0 %	6,5 %	6,9 %	6,7 %

År:	Styrehonorar:	Revisjonshonorar:	Antall årsverk:
2009	kr. 241.360 (leder - 45.480, medlem - 35.376) ¹⁰	kr. 76.702	144
2008	kr. 226.960	kr. 120.220	150

¹⁰ Det er videre utbetalt kr. 25.752 i honorar til ansattes representant samt kr. 16.000 i honorar til daglig leder, personalleder, markedsrådgiver og økonomileder.

Rapporteringsrutiner:

Foretakets rapporteringsplikt følger hovedsakelig av kommuneloven og Forskrift om særbudsjett, særregnskap og årsberetning for kommunale og fylkeskommunale foretak.

Enkelt saker av uvanlig art eller stor strategisk betydning, og saker hvor vedtektene i selskapet eller loven krever det, fremmes for bystyret som fatter endelig vedtak.

Samhandling, grensesnitt og koordinering:

Kommunalstyret for miljø og utbygging godkjente i januar 2010 forslag til Hovedavtale mellom bestiller og Stavanger Natur- og idrettsservice KF, samt organisering og bruk av Oppdragsavtaler tilknyttet Hovedavtalen.

Stavanger kommunes eierstrategi overfor Stavanger Natur- og idrettsservice KF:

Gjeldende eierstrategi overfor Stavanger Natur- og idrettsservice KF ble vedtatt av bystyret den 20. september 2010 i sak 86/10 – ”Forslag til eierstrategi for kommunale foretak (KF)”.

- 1. Stavanger Natur- og idrettsservice KF skal forestå drift og vedlikehold av turstier, badeplasser, lekeplasser, nærmiljøanlegg, idrettsanlegg, idrettshaller og skjøtsel av naturområder, kulturlandskap og parker. Foretaket skal også forestå veivedlikehold som omfatter drift og vedlikehold av kommunens veinett og torgplasser med et særskilt fokus på sentrum.**
 - Foretaket skal være kommunens foretrukne leverandør av de ovennevnte tjenestene. Foretaket skal levere tjenestene i henhold til gjeldende lover og forskrifter samt leveringsbetingelser, kvalitetskrav, priser mv. som er nedfelt i Hovedavtalen og Oppdragsavtalene eller som fremkommer av den enkelte bestilling.
- 2. Stavanger Natur- og idrettsservice KF skal fritt kunne konkurrere om oppdrag i markedet innen foretakets formål, forutsatt at dette ikke får negative konsekvenser for foretakets primærtjenester overfor kommunen.**
 - Foretakets hovedformål er å være en utførerenhet for Stavanger kommune. Oppdrag som utføres for andre kommuner eller private aktører skal følgelig ikke ha en negativ effekt på tjenesteleveransene overfor Stavanger kommune.
 - Foretaket skal etablere et organisatorisk eller regnskapsmessig skille mellom egenregidriften og den kommersielle delen av virksomheten for å unngå mistanke om kryssubsidiering.
- 3. Stavanger Natur- og idrettsservice KF skal videreutvikle foretakets fagkompetanse innenfor de ulike virksomhetsområdene.**
 - Stavanger kommune forventer at foretaket leverer tjenester av høy kvalitet. Foretaket skal av den grunn søke å opprettholde det faglige nivået gjennom å rekruttere faglært arbeidskraft og iverksette tiltak for å videreutvikle arbeidstakernes fagkompetanse.
- 4. Stavanger Natur- og idrettsservice KF skal kontinuerlig utvikle tjenestetilbudet overfor kommunen i tråd med endringer i prioriteringer og behov.**
 - Foretakets tjenesteproduksjon skal være nyskapende, fleksibel og tilpassningsdyktig.
- 5. Stavanger Natur- og idrettsservice KF skal ha en betryggende økonomistyring og en kostnadseffektiv tjenesteproduksjon.**
 - Stavanger kommune forventer at foretaket kontinuerlig evaluerer virksomhetsområdene med sikte på identifisering og oppfølging av tiltak som kan bidra til å effektivisere driften. Iverksatte tiltak, herunder effekten av tiltakene, skal rapporteres i foretakets årsberetning. Spesifikke kvalitets- og effektivitetskrav vil nedfelles i blant annet Oppdragsavtalene.
 - Tjenesteproduksjonen skal medføre en lav risiko for bykassen. Foretakets virksomhet skal følgelig preges av en betryggende økonomistyring og en moderat risikoprofil.

6. Stavanger Natur- og idrettsservice KF kan innenfor styrets myndighetsområde ta initiativ til å etablere interkommunale samarbeidsløsninger som vil bidra til å styrke tjenestetilbudet overfor kommunen og gi en kostnadseffektiv tjenesteproduksjon.

- Det kan være aktuelt å etablere samarbeidsløsninger ved utførelse av kompetanse- og kapitalintensive oppdrag. Foretaket kan for eksempel sikre en effektiv utnyttelse av kapitalutstyr gjennom et interkommunalt samarbeid. Positive synergieffekter skal resultere i lavere priser overfor Stavanger kommune.

7. Stavanger Natur- og idrettsservice KF skal bidra til en konstruktiv samhandling med bestillerenhetene. Samhandlingen skal preges av åpenhet, forutsigbarhet og gjensidig respekt for de ulike funksjonene partene ivaretar.

- Partene har et felles ansvar for å sikre et best mulig tjenestetilbud overfor kommunens innbyggere i forhold til de allokerte ressursene. En god samhandling mellom bestiller- og utførerenhetene vil kunne bidra til å redusere de involverte transaksjonskostnadene.
- Forholdet mellom foretaket og bestillerenhetene skal være likeverdig og preges av åpenhet ved tildeling, oppfølging og utførelse av egenregioppdrag.

8. Foretaket skal integrere samfunnsansvar i tjenesteproduksjonen. Stavanger Natur- og idrettsservice KF skal blant annet ha en klar miljøprofil.

- Stavanger Natur- og idrettsservice KF skal utøve samfunnsansvar bl.a. gjennom å iverksette tiltak som bidrar til at kommunen oppfyller målsettinger og forpliktelser innen klima- og miljøpolitikken. Tiltakene skal ta utgangspunkt i innsatsområdene som er nedfelt i kommunedelplanen for klima og miljø samt tilhørende handlings- og tiltaksplaner. Foretaket skal være miljøsertifisert gjennom miljøstyringssystemet *Miljøfyrtårn*. Sertifiseringen stiller en rekke krav til virksomheten innen områder som arbeidsmiljø, energi, avfall, innkjøp, transport, estetikk mv. Miljøsertifiseringen preger de fleste sider ved foretakets virksomhet og bidrar således i stor grad til å styrke foretakets miljøprofil. Stavanger Natur- og idrettsservice KF skal imidlertid ha et særskilt fokus på tiltak innen følgende innsatsområder;

- Foretaket skal i henhold til Handlingsplan for etisk handel i Stavanger kommune stille krav til at leverandører og avtaleparter ivaretar miljøhensyn i produksjonen av varer og tjenester. Foretaket har et ansvar for å påse at det stilles miljøkrav både i anbudsprosessen og den videre kontraktsoppfølgingen.
- Stavanger Natur- og idrettsservice KF skal velge miljøvennlige alternativ ved fornyelse av bil- og maskinparken. Foretaket skal også søke å begrense bruken av kjøretøyene.
- Foretaket skal bidra til å begrense utslipp av klimagasser ved å begrense energibruken i egne bygg gjennom å innføre diverse ENØK-tiltak i samråd med Stavanger Eiendom.
- Foretaket bidrar til å utføre tiltak nedfelt i miljødelen i kommunedelplanen for klima og miljø gjennom bl.a. utskiftning av forurensede masser samt drift og vedlikehold av idrettsanlegg, turstier, nærmiljøanlegg, naturområder og parker til det beste for byens innbyggere.
- Stavanger Natur- og idrettsservice KF skal generelt tilstrebe at virksomheten er mest mulig ressurs-, avfalls- og klimavennlig. Foretaket skal bidra til å utvikle tjenester og driftsformer som gir minst mulig ulempe for miljøet og størst mulig gevinst for kommunen og innbyggerne. Avfallshåndtering skal gi minst mulig ulempe for miljøet og være i tråd med gjeldende forskrifter. Foretaket skal legge til rette for gjenbruk og materialgjenvinning.

5.3.3 Stavanger Parkerings- selskap KF

Organisasjonsform og lovhjemmel:

Stavanger Parkeringsselskap KF er organisert som et kommunalt foretak (KF) med hjemmel i kapittel 11 i Lov av 25. september 1992 nr 107. om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).

Stiftelsesdato:

04. april 2002 (Enhetsregisteret)
Registrert i enhetsregisteret 01. september 1996.

Styringsdokumenter:

Foretakets virksomhet reguleres hovedsakelig av vedtektene. Bystyret kan fatte vedtak om endringer i vedtektene. Styret skal gis anledning til å uttale seg om forslag til endringer før bystyrets behandling. Gjeldende vedtekter ble fastsatt av bystyret den 20. oktober 2008.

Eiere og eierandeler:

Stavanger Parkeringsselskap KF er en del av Stavanger kommune som rettssubjekt.

Foretakets virksomhet reguleres videre av eierstrategien, avtaler, budsjettvedtak, overordnede strategier og retningslinjer mv.

Formål:

§ 3 Formål:

Foretakets hovedformål er å forestå all avgiftsbelagt parkering på offentlig vei, og forestå håndheving av parkeringsbestemmelsene og annen trafikkhåndheving som er delegert til Stavanger kommune med hjemmel i Vegtrafikkloven.

Foretaket skal ha ansvar for bygging, drift og vedlikehold av kommunale offentlige parkeringsanlegg utenfor offentlig vei.

Foretaket kan engasjere seg i tiltak som har betydning for parkeringssituasjonen og beslektede tiltak i kommunen. Foretaket kan også engasjere seg i slike oppgaver utenfor Stavanger.

Sentrale oppgaver:

Stavanger Parkeringsselskap KF har blant annet følgende oppgaver:

- Håndheving av statlig regelverk innenfor parkeringshåndheving og forvaltning, etter delegering fra Samferdselsdepartementet.
- Utøvelse av kommunens parkeringspolitikk gjennom drift av kommunens infrastruktur for offentlig parkering.
- Bygge, drifte og eie kommunale parkeringsanlegg utenfor offentlig vei.
- Forretningsmessig utvikling ved deltakelse i konkurranse om oppdrag i det private markedet.

Styringsform og styringsorgan:

Styret: Styret består av 5 medlemmer, hvorav 1 medlem med varamedlem velges av og blant de fast ansatte. Bystyret oppnevner 4 medlemmer med varamedlemmer i prioritert rekkefølge, samt styrets leder og nestleder. Valgperioden er 4 år og følger kommunevalgperioden. Styremøtene holdes for åpne dører, jf vedtektenes § 8.

Øverste organ: Stavanger bystyre er foretakets øverste myndighet (eierorgan). Bystyret behandler saker som angår foretaket i henhold til bestemmelsene i kommuneloven med tilhørende forskrifter, vedtektene og eierstrategien.

Forholdet til rådmannen: Rådmannens myndighet overfor foretaket reguleres av kommunelovens § 72, vedtektenes § 11 samt eierstrategien overfor foretaket.

Etablering, oppløsning og avvikling: Bystyret fatter vedtak om etablering samt oppløsning og avvikling av kommunale foretak.

Kommunens representasjon:

Stavanger kommune har oppnevnt følgende medlemmer og varamedlemmer til styret (pr. 01.02.11);

Medlemmer:	Varamedlemmer (numerisk):
Hanne Berentzen, leder	1. Tina Bru
Trond Birkedal, nestleder	2. Marcela Molina
Eli Vareberg	3. Aravinth Sinevesan
Helge Solum Larsen	4. Christen Minos

Datterselskap og tilknyttede selskap:

Rogaland Parkering AS er et heleid datterselskap (registrert 08.01.09). Selskapets formål er: a) Drift av private parkeringsanlegg/-plasser. b) Selskapet inngår avtale(r) med private eiere om drift av anleggene. c) Selskapet inngår avtale med morselskapet om kjøp av tjenester. d) Selskapet kan engasjere seg i annen virksomhet som har forbindelse til drift av private parkeringsanlegg/-plasser.

Kommunens økonomiske engasjement:

Bykassen yter ikke driftstilskudd til foretaket. Foretaket generer inntekter fra parkeringsavgifter, abonnement og gebyrer. Bystyret vedtar rammen for opptak av lån ved eventuelle investeringsbehov i foretaket. Stavanger kommune hefter for foretakets samlede forpliktelser. Kommuneloven med tilhørende forskrifter oppstiller krav til budsjettering, rapportering og årsregnskap for kommunale foretak, herunder også krav om KOSTRA-rapportering.

Nøkkeltall for foretaket:

Regnskapsår (1000 kr)	2009	2008	2007	2006
Resultatregnskap:				
Driftsinntekter	62 134	62 855	51 353	49 369
Driftsresultat	19 358	22 233	13 345	16 710
Årsresultat	17 575	21 543	15 609	17 135
Balanse:				
Omløpsmidler	180 388	65 208	95 483	65 181
Anleggsmidler	248 105	162 840	96 275	62 339
Sum eiendeler	428 493	228 048	191 759	127 521
Kortsiktig gjeld	17 750	11 362	9 096	8 568
Langsiktig gjeld	256 996	80 514	68 033	16 859
Egenkapital	153 748	136 172	114 629	102 092
Sum egenkapital og gjeld	428 493	228 048	191 759	127 521

Sykefravær:

2009	2008	2007	2006
Totalt 15,1 %	Totalt 8,1 %	Totalt 11 %	Totalt 6,7 %
Langtidsfravær 11,1 %	Langtidsfravær 6 %	Langtidsfravær 7 %	Langtidsfravær n/a %

År:	Styrehonorar:	Revisjonshonorar:	Antall årsverk:
2009	kr. 166.461	kr. 96.851	30,5
2008	kr. 166.608	kr. 76.976	29,5

Rapporteringsrutiner:

Foretakets rapporteringsplikt følger hovedsakelig av kommuneloven og Forskrift om særbudsjett, særregnskap og årsberetning for kommunale og fylkeskommunale foretak.

Enkeltsaker av uvanlig art eller stor strategisk betydning, og saker hvor vedtektene eller loven krever det, fremmes for bystyret som fatter endelig vedtak.

Samhandling, grensesnitt og koordinering:

Stavanger Parkeringsselskap KF har det operative ansvaret for å realisere parkeringspolitikken som vedtas av bystyret.

Foretaket forestår all avgiftspålagt parkering på offentlig vei samt håndheving av parkeringsbestemmelsene og annen trafikkhåndheving som er delegert til kommunen med hjemmel i Vegtrafikkloven.

Stavanger kommunes eierstrategi overfor Stavanger Parkeringsselskap KF:

Gjeldende eierstrategi overfor Stavanger Parkeringsselskap KF ble vedtatt av bystyret den 20. september 2010 i sak 86/10 – ”Forslag til eierstrategier for kommunale foretak (KF)”.

1. Stavanger Parkeringsselskap KF skal bidra til å realisere kommunens parkeringspolitikk.

- Kultur og byutvikling (KBU) utformer forslag til parkeringspolitikk for Stavanger kommune i tråd med gjeldene lover og forskrifter. Parkeringspolitikken skal endelig vedtas av bystyret. Stavanger Parkeringsselskap KF skal ha hovedansvaret for å realisere parkeringspolitikken. Foretaket vil derigjennom også være et redskap knyttet til sentrumsutvikling og realisering av transport- og miljøpolitikken. Stavanger Parkeringsselskap KF har således en viktig funksjon i et byutviklingsperspektiv.

2. Stavanger Parkeringsselskap KF skal forestå all avgiftspålagt parkering på offentlig vei samt håndheving av parkeringsbestemmelsene og annen trafikkhåndheving som er delegert til kommune med hjemmel i Vegtrafikkloven.

- Kultur og byutvikling forvalter skiltmyndighet i Stavanger kommune med hjemmel i vegtrafikkloven § 5 og innfører videre ulike typer trafikk- og parkeringsreguleringer for å ivareta miljøhensyn, trafiksikkerhet, tilgjengelighet og framkommelighet. Dette omfatter; Parkering og stansforbud, boligsoneparkering, avgiftsparkering, varelevering, parkering for bevegelseshemmede, gågater, buss- og taxiholdplasser, kollektivfelt, sykkelfelt, gang og sykkelveier, gangfelt og gatetun.
- Stavanger Parkeringsselskap KF skal forvalte kommunens håndhevingsmyndighet knyttet til den delegerte skiltmyndigheten. Foretaket skal følgelig håndheve parkeringsreguleringer som er hjemlet i Forskrift om offentlig parkeringsregulering og parkeringsgebyr. Stavanger Parkeringsselskap KF skal i tillegg håndheve bestemmelsene om stans og parkering i Forskrift om kjørende og gående trafikk (trafikkreglene).

3. Stavanger Parkeringsselskap KF skal oppføre, drifte og vedlikeholde kommunale offentlige parkeringsanlegg utenfor offentlig vei.

- Kultur og byutvikling utarbeider reguleringsplaner og forestår planlegging av nye parkeringsanlegg. KBU skal benytte seg av foretakets fagkompetanse ved planlegging av nye anlegg. Bystyret fatter endelig vedtak vedrørende oppføring av nye parkeringsanlegg. Stavanger Parkeringsselskap KF har ansvar for å finansiere, oppføre, drifte og vedlikeholde anleggene.

4. Stavanger Parkeringsselskap KF kan engasjere seg i oppgaver som inngår i formålet også utenfor Stavanger kommune.

- Tjenesteyting overfor andre kommuner og private aktører skal hovedsakelig forestås av datterselskap.

5. Stavanger Parkeringsselskap KF skal kontinuerlig videreutvikle foretakets tjenestetilbud i tråd med parkeringspolitiske mål, endrede brukermønstre og teknologisk utvikling innenfor tjenesteområdet.

- Foretaket kan i tillegg til det ordinære tjenestetilbudet engasjere seg i andre tiltak som har betydning for parkeringssituasjonen i kommunen. Foretakets tjenesteproduksjon skal være

nyskapende, fleksibel og tilpasningsdyktig.

6. Foretaket skal sikre en funksjonell organisering av tjenesteproduksjonen, en betryggende økonomistyring og en kostnadseffektiv tjenesteproduksjon.

- Stavanger Parkeringsselskap KF forvalter betydelige verdier på vegne av kommunen. Foretaket skal redusere den økonomiske risikoen for Stavanger kommune gjennom en betryggende økonomistyring.

7. Stavanger Parkeringsselskap KF skal søke å videreutvikle foretakets kompetanse innenfor parkeringsområdet. Stavanger kommune skal nytte seg av foretakets kompetanse ved å aktivt anvende foretaket som høringsinstans i både planarbeid og enkeltsaker.

- Stavanger kommune forventer at foretaket leverer effektive tjenester av høy kvalitet. Foretaket skal av den grunn ha fokus på å rekruttere og beholde kompetente medarbeidere. Foretaket skal iverksette ulike kompetansetiltak som kan bidra til å videreutvikle medarbeidernes fagkompetanse.

8. Stavanger Parkeringsselskap KF skal integrere samfunnsansvar i tjenesteproduksjonen. Foretaket skal blant annet ha en klar miljøprofil.

- Stavanger Parkeringsselskap KF skal utøve samfunnsansvar bl.a. gjennom å iverksette tiltak som bidrar til at kommunen oppfyller målsettinger og forpliktelser innen klima- og miljøpolitikken. Tiltakene skal ta utgangspunkt i innsatsområdene som er nedfelt i kommunedelplanen for klima og miljø samt tilhørende handlings- og tiltaksplaner. Foretaket skal være miljøsertifisert gjennom miljøstyringssystemet *Miljøfyrtårn*. Sertifiseringen stiller en rekke krav til virksomheten innen områder som arbeidsmiljø, energi, avfall, innkjøp, transport, estetikk mv. Miljøsertifiseringen preger de fleste sider ved foretakets virksomhet og bidrar således i stor grad til å styrke foretakets miljøprofil. Stavanger Parkeringsselskap KF skal imidlertid ha et særskilt fokus på tiltak innen følgende innsatsområder;
- Foretaket skal i henhold til Handlingsplan for etisk handel i Stavanger kommune stille krav til at leverandører og avtaleparter ivaretar miljøhensyn i produksjonen av varer og tjenester. Foretaket har et ansvar for å påse at det stilles miljøkrav både i anbudsprosessen og den videre kontraktsoppfølgningen.
- Foretaket skal velge miljøvennlige alternativ ved utskiftninger i bilparken, herunder elektrisitet, biogass, hydrogen mv. Foretaket skal også søke å begrense bruken av kjøretøyene.
- Stavanger Parkeringsselskap KF driver et stadig økende antall parkeringsanlegg. Foretaket skal ha fokus på å redusere energibruken i anleggene ved å innføre energieffektive løsninger i nye parkeringsanlegg og gjennomføre energisparende tiltak i eksisterende anlegg.
- Stavanger kommune har gjennom ulike program og avtaler forpliktet seg til ambisiøse utslippsreduksjoner. Veitransportsektoren står for den største andelen av klimagassutslippene i Stavanger. Parkeringspolitikken kan være et viktig virkemiddel for å redusere utslippene gjennom å stimulere til en økning i kollektiv-, gang-, og sykkelreiser. Foretaket skal således være et virkemiddel i realiseringen av kommunens miljøpolitikk. Stavanger Parkeringsselskap KF skal også på eget initiativ bidra til å redusere utslipp av klimagasser. Foretaket kan redusere utslipp knyttet til bilkjøring bl.a. ved å sikre framkommelighet og tilgjengelighet samt informasjon om ledige parkeringsplasser. Foretaket skal også legge til rette for en økning i antallet ladepunkter for elbiler i Stavanger.
- Stavanger Parkeringsselskap KF skal generelt tilstrebe å gjøre virksomheten mest mulig ressurs-, avfalls- og klimavennlig. Foretaket skal bidra til å utvikle tjenester og driftsformer som gir minst mulig ulempe for miljøet og størst mulig gevinst for kommunen, innbyggerne, kunder mv.

5.3.4 Sølvberget KF

Organisasjonsform og lov hjemmel:

Sølvberget KF er organisert som et kommunalt foretak (KF) med hjemmel i kapittel 11 i Lov av 25. september 1992 nr 107. om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).

Stiftelsesdato:

19. februar 2001
(Enhetsregisteret)

Styringsdokumenter:

Foretakets virksomhet reguleres hovedsakelig av vedtektene. Bystyret kan fatte vedtak om endringer i vedtektene. Styret skal gis anledning til å uttale seg om forslag til endringer før bystyrets behandling. Gjeldende vedtekter ble fastsatt av bystyret den 20. oktober 2008.

Eiere og eierandeler:

Sølvberget KF er en del av Stavanger kommune som rettssubjekt.

Foretakets virksomhet reguleres videre av eierstrategien, avtaler, budsjettvedtak, overordnede strategier og retningslinjer mv.

Formål:

§ 3 Formål:

Foretakets hovedformål er å forestå driften av Stavanger bibliotek og kulturhus, jf bibliotekloven og vedtatte planer. Også Arneageren og Valbergtårnet hører under foretakets ansvarsområder.

Foretaket har ansvar for den kommunale informasjonstjenesten på Sølvberget. Foretaket kan etter avtale med Stavanger kommune tillegges andre oppgaver. Foretaket står ellers fritt til å drive samme type virksomhet eller tjenester overfor andre offentlige instanser eller private institusjoner.

Sentrale oppgaver:

Sølvberget, Stavanger bibliotek og kulturhus ble etablert som et kommunalt foretak (KF) i 2001. I perioden før 2001 var Sølvberget en virksomhet under kommunalavdelingen for kultur, idrett og kirke. Organisasjonen "Sølvberget" ble dannet i 1992 ved sammenslutning av Stavanger bibliotek og Kulturhusadministrasjonen.

Foretaket skal formidle kunnskap, kunst og kultur på en aktuell, variert og inspirerende måte. Som et levende kulturhus tilbyr Sølvberget populære og tilgjengelige møteplasser for alle. Visjonen er at Sølvberget skal være byens kulturelle hjerte og hjerne. Dette realiseres bl.a. gjennom drift av bibliotek, programvirksomhet, utstillinger, nettsider og Kapittelfestivalen. Sølvberget koordinerer også fribyordningen for forfulgte forfattere som har opphold i Stavanger, og er sekretariat for ICORN (The International Cities of Refuge Network).

Bibliotekvirksomheten på Sølvberget består av Musikk- og filmbibliotek, Kultur- og faktabibliotek, Barne- og ungdomsbibliotek og Digitalbibliotek. I tillegg drives flere bydelsrettede tjenester, herunder Madla bibliotek. Det nasjonale Nord-sør kompetansebibliotek er lokalisert til sølvberget.

Styringsform og styringsorgan:

Styret: Styret består av 5 medlemmer, hvorav 1 medlem med varamedlem velges av og blant de fast ansatte. Bystyret oppnevner 4 medlemmer med varamedlemmer i prioritert rekkefølge, samt styrets leder og nestleder. Valgperioden er 4 år og følger kommunevalgperioden. Styremøtene holdes for åpne dører, jf vedtektenes § 7.

Øverste organ: Stavanger bystyre er foretakets øverste myndighet (eierorgan). Bystyret behandler saker som angår foretaket i henhold til bestemmelsene i kommuneloven med tilhørende forskrifter, vedtektene og eierstrategien.

Forholdet til rådmannen: Rådmannens myndighet overfor foretaket reguleres av kommunelovens § 72, vedtektenes § 10 samt eierstrategien overfor foretaket.

Etablering, oppløsning og avvikling: Bystyret fatter vedtak om etablering samt oppløsning og avvikling av kommunale foretak.

Kommunens representasjon:

Stavanger kommune har oppnevnt følgende medlemmer og varamedlemmer til styret (pr. 01.02.11);

Medlemmer:	Varamedlemmer (numerisk):
Ole J. Aga, leder	1. Kate Elin Norland
Merete Eik, nestleder	2. Ellen Nortvedt
Anne Tove Austbø	3. Erlend Jordal
Per A. Thorbjørnsen	4. Eilif Andreas Meland

Datterselskap og tilknyttede selskap:

Sølvberget KF har ikke datterselskap eller tilknyttede selskap.

Kommunens økonomiske engasjement:

Bykassen yter årlig driftstilskudd til Sølvberget KF. Bystyret vedtar årlig ramme i budsjettvedtaket og årsbudsjettet er bindende. Tilsvarende er det bystyret som vedtar rammen for opptak av lån ved eventuelle investeringsbehov i foretaket. Stavanger kommune hefter for foretakets samlede forpliktelser. Kommuneloven med tilhørende forskrifter oppstiller krav til budsjettering, rapportering og årsregnskap for kommunale foretak, herunder også krav om KOSTRA-rapportering.

Nøkkeltall for foretaket:

Regnskapsår (1000 kr)	2009	2008	2007	2006
Resultatregnskap:				
Driftsinntekter	70 304	71 627	67 098	58 004
Brutto driftsresultat	-1 124	1 225	6 193	483
Netto driftsresultat	-669	1 776	6 364	638
Regnskapsmessig mindreforbruk	-36,5	232	967	51
Balanse:				
Omløpsmidler	19 334	20 808	17 351	9 005
Anleggsmidler	43 968	40 057	29 798	26 596
Sum eiendeler	63 302	60 866	47 150	35 601
Kortsiktig gjeld	10 029	11 214	9 217	5 351
Langsiktig gjeld	46 935	41 979	32 914	30 071
Egenkapital	6 339	7 672	5 018	-1 631
Sum egenkapital og gjeld	63 302	60 866	47 150	33 719

Overføringer fra SK:	2009	2008	2007
(1000 kr)	51 616	49 234	45 943

År:	2009	2008	2007	2006
Sykefravær:	3,1 %	5,3 %	4,4 %	3,9 %

År:	Styrehonorar:	Revisjonshonorar:	Antall årsverk:
2009	kr. 222.536	kr. 77.350	63
2008	kr. 169.104	kr. 74.331	60,37

Rapporteringsrutiner:

Foretakets rapporteringsplikt følger hovedsakelig av kommuneloven og Forskrift om særbudsjett, særregnskap og årsberetning for kommunale og fylkeskommunale foretak.

Enkelt saker av uvanlig art eller stor strategisk betydning, og saker hvor vedtektene i selskapet eller loven krever det, fremmes for bystyret som fatter endelig vedtak.

Samhandling, grensesnitt og koordinering:

Grenseflatene mellom Sølvberget KF og enheter i kommunen er hovedsakelig relatert til leieforholdet knyttet til kulturhuset, kulturfaglige prioriteringer og utviklingsoppgaver.

Stavanger kommunes eierstrategi overfor Sølvberget KF:

Gjeldende eierstrategi overfor Sølvberget KF ble vedtatt av bystyret den 20. september 2010 i sak 86/10 – ”Forslag til eierstrategier for kommunale foretak (KF)”.

1. Foretakets hovedformål er å forestå drift av Stavanger bibliotek og kulturhus i tråd med Folkebibliotekloven og vedtatte planer.

- Sølvberget KF skal formidle kunnskap, litteratur, kunst og kultur på en aktuell, variert og inspirerende måte. Sølvberget KF skal befeste posisjonen som regionens best besøkte kulturinstitusjon gjennom et attraktivt tjenestetilbud som utvikles i tråd med endringer i brukermønstre og teknologisk utvikling.
- Foretakets ansvarsområde omfatter også Arneageren og Valbergtårnet. Sølvberget KF skal legge til rette for at områdene fylles med aktiviteter som bidrar til å vitalisere Stavanger sentrum.
- Sølvberget KF står fritt til å drive samme type virksomhet eller tjenester overfor andre offentlige instanser eller private institusjoner. Foretaket skal ha fokus på å sikre en rasjonell og kostnadseffektiv drift. Foretaket skal videre ha fokus på å rekruttere og beholde kompetente medarbeidere for å kunne tilby tjenester av høy kvalitet.

2. Sølvberget, Stavanger bibliotek og kulturhus skal være en av regionens viktigste arenaer for formidling av kunnskap og litteratur.

- Biblioteket skal være en læringsarena med fokus på livslang læring. Biblioteket skal således være en arena for både formell og uformell læring samt litteraturformidling og leseglede. Sølvberget KF skal gjøre bibliotekstjenestene tilgjengelige gjennom å tilby bibliotekstjenester i bydelene. Et godt tjenestetilbud i folke- og skolebibliotekene er viktig for å bygge kunnskaps- og kompetansebyen Stavanger.
- Foretaket skal videreutvikle Sølvberget som regionens litteraturhus med vekt på ytringsfrihet, friby og kulturelt mangfold. Biblioteket skal være en attraktiv arena for litteraturformidling, herunder gi et mangfoldig tilbud innen skjønn- og faglitteratur. Sølvberget KF skal også formidle litteratur gjennom ulike arrangementer, festivaler og nettverk. Sølvberget KF formidler litteratur og fremmer ytringsfrihet bl.a. gjennom å arrangere Kapittel-festivalen, som er Stavangers internasjonale festival for litteratur og ytringsfrihet.

3. Sølvberget, Stavanger bibliotek og kulturhus skal være en av regionens viktigste arenaer for kulturformidling.

- Sølvberget KF skal aktivt formidle kunst og kultur gjennom foretakets faste tjenestetilbud samt ulike utstillinger og kulturarrangementer. Arrangementene skal være aktuelle, ha et variert innhold og et bredt nedslagsfelt.

4. Sølvberget, Stavanger bibliotek og kulturhus skal videreutvikles som en attraktiv møteplass for kommunens innbyggere.

- Sølvberget, Stavanger bibliotek og kulturhus skal være en møteplass for alle grupper gjennom et attraktivt tjenestetilbud, sentral plassering, tilgjengelighet og lav terskel for bruk av tjenestetilbudet. Sølvberget skal således være en møteplass på tvers av samfunnsgrupper og samfunnslag.

5. Sølvberget KF skal tilpasse tjenestetilbudet i tråd med den teknologiske utviklingen innenfor tjenesteområdene.

- Foretaket skal være framtidsrettet blant annet i forhold til å legge til rette for teknologisk infrastruktur som muliggjør tilbud av digitale bibliotek tjenester.

6. Sølvberget KF skal søke å etablere regionale samarbeidsløsninger som kan bidra til å styrke foretakets tjenestetilbud og sikre en kostnadseffektiv drift.

- Regionale samarbeidsløsninger er spesielt aktuelt knyttet til drift av kommunale folkebibliotek. Alle kommuner skal ha et folkebibliotek, jf Folkebiblioteklovens § 4. Folkebiblioteket kan drives av kommunen alene, eller i helt eller delvis driftsfellesskap med annen kommune, fylkeskommunen eller statlig institusjon. Ulike samarbeidsløsninger kan rasjonalisere driften av biblioteket og bidra til å gi innbyggerne et bedre bibliotektilbud gjennom bl.a. kompetanseutvikling, utvikling av teknologisk infrastruktur samt styrking, samordning og utvikling av innholdet i bibliotekene.¹¹

7. Sølvberget KF skal delta i prosjekter og nettverk som bygger opp om foretakets formål og sentrale mål i kommunens kulturpolitikk.

- Sølvberget KF bidrar for eksempel til å styrke og videreutvikle Stavangers profil som litteratur- og ytringsfrihetsbyen gjennom engasjementet i ICORN.

8. Sølvberget KF skal integrere samfunnsansvar i tjenesteproduksjonen. Foretaket skal blant annet ha en klar miljøprofil.

- Sølvberget KF skal utøve samfunnsansvar bl.a. gjennom å iverksette tiltak som bidrar til at kommunen oppfyller målsettinger og forpliktelser innen klima- og miljøpolitikken. Tiltakene skal ta utgangspunkt i innsatsområdene som er nedfelt i kommunedelplanen for klima og miljø samt tilhørende handlings- og tiltaksplaner. Foretaket skal være miljøsertifisert gjennom miljøstyringssystemet *Miljøfyrtårn*. Sertifiseringen stiller en rekke krav til virksomheten innen områder som arbeidsmiljø, energi, avfall, innkjøp, transport, estetikk mv. Miljøsertifiseringen preger de fleste sider ved foretakets virksomhet og bidrar således i stor grad til å styrke foretakets miljøprofil. Sølvberget KF skal imidlertid ha et særskilt fokus på tiltak innen følgende innsatsområder;
 - Foretaket skal i henhold til Handlingsplan for etisk handel i Stavanger kommune stille krav til at leverandører og avtaleparter ivaretar miljøhensyn i produksjonen av varer og tjenester. Foretaket har et ansvar for å påse at det stilles miljøkrav både i anbudsprosessen og den videre kontraktsoppfølgningen.
 - Foretaket skal velge miljøvennlige alternativ ved anskaffelser av kjøretøy. Foretaket skal også bidra til å begrense bilbruken ved å tilby bibliotek tjenester i bydelene (selvforsynte nærmiljø).
 - Sølvberget KF skal søke å begrense energibruken i byggene som foretaket disponerer gjennom å innføre diverse ENØK-tiltak i samråd med Stavanger Eiendom. Foretaket skal også bidra med informasjon og profilering av klima- og miljøarbeidet i byggene.
 - Sølvberget KF skal tilstrebe at virksomheten er mest mulig ressurs-, avfalls- og klimavennlig. Foretaket skal bidra til å utvikle tjenester og driftsformer som gir minst mulig ulempe for miljøet og størst mulig gevinst for kommunen, innbyggerne, brukere mv. Sølvberget KF skal legge til rette for økt gjenbruk gjennom å utvikle foretakets bibliotek tjenester. Sølvberget KF skal også ta i bruk ny teknologi og nye medier som kan bidra til å redusere belastningen for miljøet.

¹¹ I St.meld.nr.23 (2008-2009) Bibliotek – Kunnskapsallmenning, møtestad og kulturarena i ei digital tid – varsles det at departementet ønsker å stimulere til regionale samarbeidsløsninger.

5.4 Interkommunalt samarbeid (koml. kapittel 5)

Kapittel fem i kommuneloven regulerer to organisasjonsmodeller for interkommunalt samarbeid. Lovens § 27 og § 28 a-k innehar bestemmelser om henholdsvis Interkommunalt samarbeid (IS) og Vertskommunesamarbeid.

Interkommunalt samarbeid (IS), koml. § 27

Lovgivning og rettslig stilling

Interkommunale samarbeid (IS) reguleres av bestemmelsene i § 27 i Lov av 25. september 1992 nr 107. om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).

Selskapsformens egenhet

To eller flere kommuner og/eller fylkeskommuner kan opprette et eget styre til løsning av felles oppgaver. Kommunestyret og fylkestinget gjør selv vedtak om opprettelse av slikt styre. Private aktører er følgelig utelukket fra deltakelse i et interkommunalt samarbeid (IS). Et interkommunalt samarbeid kan gjennom vedtektene gis ansvar og myndighet som medfører at samarbeidet har status som eget rettssubjekt.

Vedtektene for det interkommunale styret skal inneholde bestemmelser om a) styrets sammensetning og hvordan det utpekes, b) området for styrets virksomhet, c) hvorvidt deltakerkommunene skal gjøre innskudd til virksomheten, d) hvorvidt styret har myndighet til å ta opp lån eller på annen måte pådra deltakerne økonomiske forpliktelser, e) uttreden fra eller oppløsning av samarbeidet.

Styrende organ

Et interkommunalt samarbeid ledes av et styre. Bystyret kan selv gi styret myndighet til å treffe avgjørelser som angår virksomhetens drift og organisering. Styrets ansvar, myndighet og oppgaver skal angis i vedtektene. Styret kan ansette en daglig leder som øverste administrative leder.

Arbeidsgiveransvaret

Interkommunale samarbeid kan ha fast ansatte. Arbeidsgiveransvaret vil tilligge det interkommunale samarbeidet (IS).

Kommunens økonomiske ansvar og risiko

Den enkelte kommune og fylkeskommune kan med ett års skriftlig varsel si opp sitt deltakerforhold i et interkommunalt samarbeid og kreve seg utløst av det. Utløsningssummen fastsettes til andelens nettoverdi ved oppsigelsesfristens utløp, men ikke til mer enn verdien av de midler vedkommende kommune har skutt inn.

Oppsigelse av avtale om interkommunalt styre kan bringes inn for departementet. Departementet kan gi pålegg om at samarbeidet skal fortsette i et nærmere bestemt tidsrom eller inntil videre, hvor samfunnsmessige interesser eller hensynet til samarbeidende kommuner tilsier dette.

Styring, tilsyn og kontroll

Vedtektene til et interkommunalt samarbeid (IS) fastsettes av deltakerkommunene. Bystyret fastsetter således rammen for styrets myndighet og samarbeidets forhold til deltakerkommunene.

Samhandling, grensesnitt og koordinering

Interkommunalt samarbeid (IS) er en organisasjonsform som er relativt lite benyttet de siste årene. Stavanger kommune er deltaker i Rogaland Kontrollutvalgsekretariat (IS), Jæren friluftsråd og Ryfylke friluftsråd som er organisert som egne rettssubjekter med hjemmel i kommunelovens § 27.

Vertskommunesamarbeid, koml. § 28 a – k

Lovgivning og rettslig stilling

Vertskommunesamarbeid reguleres av bestemmelsene i § 28 a-k i Lov av 25. september 1992 nr 107. om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven). Samarbeidet er ikke et eget rettssubjekt.

Selskapsformens egenhet

En kommune kan overlate utførelsen av lovpålagte oppgaver, herunder delegere myndighet til å treffe vedtak som omtalt i forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav a (offentlig myndighetsutøvelse) til en vertskommune hvis den aktuelle lov ikke er til hinder for det, jf § 28 a. Det er ikke mulig å overføre myndighet mellom ulike forvaltningsnivå. For kommunal virksomhet som ikke er lovpålagt vil overføring av myndighet hovedsakelig kunne skje på et rent privatrettslig grunnlag. Bystyret skal selv inngå en skriftlig samarbeidsavtale om vertskommunesamarbeid. Loven oppstiller minstekrav til innholdet i avtalen, jf § 28 e.

Kommunelovens §§ 28b og 28c regulerer henholdsvis *Administrativt vertskommunesamarbeid* og *Vertskommunesamarbeid med felles folkevalgt nemnd*. I et administrativt vertskommunesamarbeid kan en kommune avtale med en annen kommune (vertskommune) at vertskommunen skal utføre oppgaver og treffe avgjørelser etter delegert myndighet fra samarbeidskommunen i enkeltsaker eller typer av saker som ikke er av prinsipiell betydning. Delegasjon av myndighet skjer ved at bystyret selv gir instruks til egen rådmann om delegasjon til rådmannen i vertskommunen.

Kommuner som deltar i et vertskommunesamarbeid, kan avtale å opprette én felles folkevalgt nemnd i vertskommunen. Deltakerkommunene kan delegere til nemnda myndighet til å treffe vedtak også i saker av prinsipiell betydning. Dette skal skje ved at kommunestyrene selv delegerer samme kompetanse til nemnda. Nemnda kan delegere til vertskommunens administrasjon myndighet til å treffe vedtak i enkeltsaker eller typer av saker som ikke er av prinsipiell betydning.

Styrende organ

I et administrativt vertskommunesamarbeid delegerer samarbeidskommuner myndighet til rådmannen i vertskommunen. I et vertskommunesamarbeid opprettet i medhold av § 28 c delegeres myndighet til en felles folkevalgt nemnd. Hver av deltakerne skal være representert med to eller flere representanter i nemnda. Nemnda velger selv leder og nestleder blant sine medlemmer.

Arbeidsgiveransvaret

Arbeidsgiveransvaret tilligger vertskommunen.

Kommunens økonomiske ansvar og risiko

Det økonomiske oppgjøret mellom kommunene og vertskommunen skal angis i samarbeidsavtalen. Nærmere regler for uttreden og avvikling av samarbeidet skal også angis i samarbeidsavtalen. Hver deltaker kan si opp deltakerforholdet sitt med ett års skriftlig varsel, men er deltakerkommunene enige, kan samarbeidsforholdet oppløses raskere.

Styring, tilsyn og kontroll

Folkevalgte organer i en vertskommune har ikke instruksjons- eller omgjøringsmyndighet ved delegert myndighet, jf §§ 28b nr. 1 og 28c nr. 3. En samarbeidskommune kan gi vertskommunen instruks om utøvelsen av den delegerte myndighet i saker som alene gjelder samarbeidskommunen eller berørte innbyggere. For vedtak vertskommunen treffer etter delegasjon fra en samarbeidskommune, har samarbeidskommunen samme omgjøringsmyndighet som etter forvaltningsloven § 35 første ledd. Klage på vedtak fattet av vertskommunen blir regulert av §§ 28 f og 28 g.

Samhandling, grensesnitt og koordinering

Organisasjonsmodellen er lite anvendt. Stavanger kommune er imidlertid vertskommune knyttet til bl.a. skatteoppkreverfunksjonen for Kvitsøy kommune.

5.4.1 Rogaland Kontrollutvalgssekretariat IS

Organisasjonsform og lovhjemmel:

Rogaland Kontrollutvalgssekretariat IS er organisert som et interkommunalt samarbeid med hjemmel i § 27 i Lov av 25. september 1992 nr 107. om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).

Stiftelsesdato:

30. juni 2004
(Enhetsregisteret)

Styringsdokumenter:

Virksomheten til Rogaland Kontrollutvalgssekretariat IS reguleres av vedtektene datert 17.09.04.

Vedtektsendringer skal i henhold til § 17 i vedtektene behandles av styret før de deretter eventuelt vedtas av kommunestyret i de respektive eierkommunene. I tilfeller der det ikke blir fattet samsvarende vedtak, gjelder det som flertallet av by-/kommunestyrene har sluttet seg til.

Det er også inngått en samarbeidsavtale mellom kommunene i Sør-Rogaland. Kommunene som har inngått samarbeidsavtalen forplikter seg til å bruke Rogaland Kontrollutvalgssekretariat IS til å levere sekretariatstjenester for kontrollutvalget inntil avtalen sies opp.

Eiere og eierandeler:

Kommunenes eier- og ansvarsandel er fastlagt som en prosentandel i forhold til aktivitetsnivå:

Stavanger kommune	35 %
Sandnes kommune	35 %
Sola kommune	10 %
Strand kommune	10 %
Randaberg kommune	5 %
Rennesøy kommune	5 %

Delingsforholdet blir justert ved opptak av nye kommuner eller uttrede av kommuner.

Formål:

§ 3 Formål:

Formålet med kontrollutvalgssekretariatet er å;

1. Tilby sekretariatstjenester til kontrollutvalgene i de kommunene som har inngått samarbeidsavtalen.
2. Kontrollutvalgssekretariatet skal drives i balanse, slik at inntekter fra kommunen dekker kostnadene.

Sentrale oppgaver:

Med bakgrunn i at sekretariatsfunksjonen for kontrollutvalgene ikke kan legges til kommunens administrasjon og at heller ikke kommunens revisor kan utøve denne funksjonen, besluttet kommunene i Sør-Rogaland å opprette et interkommunalt sekretariat. Samarbeidet består av 16 kommuner, hvorav 6 kommuner er eierkommuner. Følgende kommuner inngår i samarbeidet:

Stavanger kommune*	Time kommune	Forsand kommune
Sandnes kommune*	Bjerkreim kommune	Sokndal kommune
Sola kommune*	Lund kommune	Finnøy kommune
Strand kommune*	Gjesdal kommune	Kvitsøy kommune
Randaberg kommune*	Hå kommune	
Rennesøy kommune*	Hjelmeland kommune	*Eierkommuner

Klepp kommune har i tillegg inngått en fireårig avtale om kjøp av tjenester fra 01. januar 2008.

Sekretariatet har i henhold til samarbeidsavtalen følgende oppgaver:

- Utøve sekretariatstjenester for kontrollutvalgene i henhold til kommunelovens § 77, forskrift om

- kontrollutvalg med kommentarer og annet lovmateriale.
- Påse at de saker som behandles av kontrollutvalgene er forsvarlig utredet og at utvalgenes vedtak blir iverksatt.
- Drive sekretariatet i tråd med vedtektene og inngått samarbeidsavtale mellom eierkommuner og samarbeidskommuner.
- Drive sekretariatet etter selvkost og i balanse.

Styringsform og styringsorgan:

Styret: Kontrollutvalgssekretariatet blir ledet av et styre og en daglig leder. Styret består av 6 medlemmer med personlige varamedlemmer. Det oppnevnes 1 medlem og varamedlem i hver av eierkommunene. Funksjonstiden følger kommevalgperioden på 4 år. Gjenvalg kan finne sted. Styret velger selv leder og nestleder, som sammen utgjør styrets arbeidsutvalg og forhandlingsutvalg. De ansatte velger 1 medlem med møte, tale- og forslagsrett, men uten stemmerett.

Øverste organ: Styret er samarbeidets øverste organ. Hvis samarbeidet får flere enn 7 eierkommuner skal det oppnevnes et representantskap som skal være samarbeidets øverste myndighet, jf § 16 i vedtektene.

Etablering, oppløsning og avvikling: Bystyret fatter selv vedtak om etablering og oppløsning av interkommunalt samarbeid organisert i tråd med kompl. § 27.

Kommunens representasjon:

Stavanger kommune har oppnevnt følgende medlem til styret (pr. 01.02.11)

Medlem:
Cecilie Bjelland

Datterselskap og tilknyttede selskap:

Rogaland Kontrollutvalgssekretariat IS har ikke datterselskap eller tilknyttede selskap.

Kommunens økonomiske engasjement:

Ved etableringen foresto eierkommunene et kapitaltilskudd til etablering på totalt kr. 600.000, hvorav Stavanger kommunes andel utgjorde kr. 210.000. Kommunen innbetaler et avtalt grunnbeløp til dekning av kontrollutvalgssekretariatets tjenester i henhold til § 14 i vedtektene. Dette har ført til at kommunen har fått refundert en del av grunnbeløpet med renter de siste årene. For 2009 fikk eier- og samarbeidskommunene tilbakeført kr. 250.000.

Nøkkeltall for foretaket:¹²

Regnskapsår (1000 kr)	2009	2008	2007	2006
<i>Resultatregnskap:</i>				
Driftsinntekter	2 617	2 482	2 234	2 336
Brutto driftsresultat	431	503	271	303
Netto driftsresultat	509	594	335	333
Årsresultat	0	0	0	0
<i>Balanse:</i>				
Omløpsmidler	2034	1 679	1 821	1 747
Anleggsmidler	-	-	-	-
Sum eiendeler	2 868	2 311	2 258	2 017
Kortsiktig gjeld	771	339	652	710
Langsiktig gjeld	1 262	1 041	834	521
Egenkapital	835	931	772	786
Sum egenkapital og gjeld	2 868	2 311	2 258	2 017

¹² Regnskapet er satt opp iht. de kommunale regnskapsreglene i kommunelovens § 48 nr. 6, jf forskrift om årsregnskap og årsberetning av 15. november 2000.

År:	Sykefravær:	Antall årsverk:
2009	12 % ¹³	2,8
2008	1,8 %	2,8

Rapporteringsrutiner:

Årsberetning og årsregnskap legges fram for bystyret. Enkelt saker av uvanlig art eller stor strategisk betydning skal behandles av bystyret før endelig beslutning fattes styret.

Samhandling, grensesnitt og koordinering:

Administrasjonen har plikt til å bistå Rogaland Kontrollutvalgssekretariat IS med å fremskaffe dokumenter og informasjon i saksforberedelsene til kontrollutvalget. Kontrollutvalget rapporterer direkte til bystyret.

Stavanger kommunes eierstrategi overfor Rogaland Kontrollutvalgssekretariat IS:

Stavanger kommune vil utarbeide selskapsspesifikke eierstrategier for kommunale foretak, selskap og samarbeid som inngår i kommunens eierportefølje. Eierstrategiene vil utarbeides i henhold til prioriteringsrekkefølgen som fremkommer i bystyresak 106/08.

5.4.2 Ryfylke Friluftsråd

Organisasjonsform og lovhjemmel:

Ryfylke Friluftsråd er organisert som et interkommunalt samarbeid med hjemmel i § 27 i Lov av 25. september 1992 nr 107. om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).

Stiftelsesdato:

01. januar 1978
(Enhetsregisteret)

Styringsdokumenter:

Virksomheten til Ryfylke Friluftsråd reguleres av vedtektene. Gjeldende vedtekter trådte i kraft 01. januar 2010.

Vedtektsendringer fastsettes av årsmøtet med 2/3 flertall. Medlemskommunene får tilsendt vedtektsendringene for endelig godkjenning. Svarfrist for medlemskommunene er 6 uker. Dersom ingen kommune har satt seg imot endringene innen den tid, er vedtektsendringene godkjent, jf vedtektenes § 6.

Eiere og eierandeler:

Stavanger kommune
Sandnes kommune
Strand kommune
Sauda kommune
Suldal kommune
Hjelmeland kommune
Randaberg kommune
Rennesøy kommune
Finnøy kommune
Forsand kommune
Kvitsøy kommune

Formål:

§ 2 Formål:

Rådets oppgaver er i samarbeid med medlemskommunene, statlige og fylkeskommunale etater og andre interesserte å virke for:

- Sikring, tilrettelegging og drift av områder for friluftsliv av forskjellige slag til allment bruk med tanke på medlemskommunenes befolkning i en eller flere av rådets kommuner.
- Større forståelse for friluftsområdenes betydning, bedre friluftskultur og utbredelse av friluftsliv.

¹³ Det totale sykefraværet i 2009 er preget av langtidsfravær blant få ansatte.

Sentrale oppgaver:

Rådets oppgave er å sikre, tilrettelegge og drive områder for friluftsliv av forskjellige slag til allmenn bruk for medlemskommunenes befolkning. Friluftsrådet hadde i 2009 ansvaret for drift og vedlikehold av 86 friluftsområder i 11 kommuner. Disse er tilrettelagt for båtliv, tur- og skiaktiviteter, fiske og andre former for friluft- og idrettsaktiviteter.

Styringsform og styringsorgan:

Styret: Samarbeidet ledes av et styre og en daglig leder, jf vedtektenes §§ 3 og 4. Styret består av 11 medlemmer som velges av årsmøtet. Styrets leder velges av årsmøtet for 1 år om gangen, mens styrets øvrige medlemmer velges for 2 år om gangen. Valg skjer etter innstilling fra valgkomité, bestående av 3 medlemmer valgt av årsmøtet.

Arbeidsutvalg: Styrets leder og inntil 4 styremedlemmer utgjør arbeidsutvalget i styret. Styret beslutter opprettningen av arbeidsutvalg. Funksjonstiden er 1 år.

Øverste organ: Årsmøtet er rådets øverste organ. Årsmøtet avholdes hvert år innen utgangen av april måned. Til årsmøtet oppnevner kommunene representantene for 4 år (følger valgperioden) slik:

Kommuner med inntil 30.000 innbyggere	2 representanter
Kommuner med inntil 31.000 – 50.000 innbyggere	3 representanter
Kommuner med over 50.000 innbyggere	5 representanter

Medlemskommunene skal sørge for at det velges et tilstrekkelig antall representanter og vararepresentanter til årsmøtet. I tillegg skal medlemskommunene oppnevne to representanter (en av hvert kjønn) som kan velges som representant og vararepresentant i styret, jf § 3 Pkt 1 c. Medlemmene av styret skal være politisk valgt for den kommunale valgperioden.

Etablering, oppløsning og avvikling: Bystyret fatter selv vedtak om etablering og oppløsning av interkommunalt samarbeid organisert i tråd med koml. § 27.

Kommunens representasjon:

Stavanger bystyre oppnevner 5 representanter til årsmøtet, samt et tilstrekkelig antall vararepresentanter. Stavanger kommune har oppnevnt følgende medlemmer til årsmøtet (pr. 01.02.11)

Medlem:

Helge Gabrielsen
Olaug Tveit Pedersen
Heine Vestvik Nilsen
Turid Haaland Wiersholm
Kjetil Clementsen

Varamedlem:

Anne Thomasgaard
Lars Petter Myhre
Elisabeth Klette
Leif Arne Moi Nilsen
Einar Martin Fevang
Brit Norheim Larsen

Datterselskap og tilknyttede selskap:

Ryfylke Friluftsråd har ikke datterselskap eller tilknyttede selskap.

Helge Gabrielsen og Turid Haaland Wiersholm er oppnevnt som henholdsvis medlem og varamedlem av styret.

Kommunens økonomiske engasjement:

Kommunene er ikke ansvarlig for friluftsrådets forpliktelser utover den årlige medlemskontingenten, jf vedtektenes § 5. Kontingenten fastsettes av årsmøtet og samsvarer med folketallet ved siste årsskifte. Driftskontingenten var kr 8,65 per innbygger i 2009. Driftskontingenten justeres for prisstigning med utgangspunkt i kommunal deflator fra 01. januar 2010.

Investeringskontingent foreslås av årsmøtet. Årsmøtets vedtak om investeringskontingent krever påfølgende godkjenning av medlemskommunene for å kunne effektueres.

Dersom en kommune ønsker å melde seg ut, skal dette skje skriftlig etter gyldig kommunestyrevedtak og trer i kraft ett år etter utgangen av kalenderåret. Et medlem som trer ut har intet krav på noen del av rådets eiendeler, jf vedtektenes § 7.

Nøkkeltall for foretaket:

Regnskapsår (1000 kr)	2009	2008	2007	2006
Resultatregnskap:				
Driftsinntekter	5 483	5 545	5 035	4 327
Driftsresultat	-1 035	83	412	219
Årsresultat	-999	219	482	1 216
Balanse:				
Omløpsmidler	2 959	4 630	4 222	3 020
Anleggsmidler	6 143	4 802	4 814	4 949
Sum eiendeler	9 101	9 433	9 037	6 709
Kortsiktig gjeld	868	1 226	1 111	543
Langsiktig gjeld	513	70	270	473
Egenkapital	6 011	7 009	6 174	5 692
Sum egenkapital og gjeld	9 101	9 433	9 037	6 709

År:	Overføringer fra SK:	Styrehonorar:	Revisjonshonorar:	Antall årsverk:
2009	kr. 1 090 000	kr. 110.360	kr. 48.500	6,4
2008	kr. 968 000	kr. 110 327	kr. 42.000	6,4

Rapporteringsrutiner:

Årsberetning og årsregnskap legges frem for bystyret. Enkeltsaker av uvanlig art eller stor strategisk betydning og saker hvor vedtektenes i friluftsrådet krever det, fremmes for bystyret i forkant av behandlingen i årsmøtet. Bystyret skal også godkjenne enkelte vedtak som fattes av årsmøtet, jf vedtektenes.

Samhandling, grensesnitt og koordinering:

Ryfylke Friluftsråd er et eget rettssubjekt. I planarbeid som for eksempel kommuneplanen, tiltak i forbindelse med forvaltning av regionale friluftsområder mv. samarbeider ansvarlige fagenheter i kommunen direkte med friluftsrådet.

Stavanger kommunes eierstrategi overfor Ryfylke Friluftsråd:

Stavanger kommune vil utarbeide selskapsspesifikke eierstrategier for kommunale foretak, selskap og samarbeid som inngår i kommunens eierportefølje. Eierstrategiene vil utarbeides i henhold til prioriteringsrekkefølgen som fremkommer i bystyresak 106/08.

5.4.3 Jæren Friluftsråd

Organisasjonsform og lovhjemmel:

Jæren Friluftsråd er organisert som et interkommunalt samarbeid med hjemmel i § 27 i Lov av 25. september 1992 nr 107. om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).

Stiftelsesdato:

24. november 1987 (Enhetsregisteret). Opprettet 16. mars 1950 som Nord-Jæren Friluftsråd. Friluftsrådet skiftet navn til Jæren Friluftsråd i 1972.

Styringsdokumenter:

Virksomheten til Jæren Friluftsråd reguleres av vedtektene. Gjeldende vedtekter er datert 15. mars 2006.

Vedtektsendringer behandles av representantskapet i ordinært årsmøte og krever ¾ flertall. Vedtektsendringene er avhengig av godkjenning i samtlige medlemskommuner, jf vedtektenes § 15.

Eiere og eierandeler:

Stavanger kommune
Sandnes kommune
Sola kommune
Randaberg kommune
Klepp kommune
Time kommune
Hå kommune
Gjesdal kommune

Formål:

§ 4 Organisasjonens formål:

I samarbeid med medlemskommunene, statlige og fylkeskommunale etater og andre interesserte å arbeide for:

- Sikre, tilrettelegge og drive områder av forskjellig slag som regionens befolkning kan bruke til friluftsliv og naturopplevelser.
- Øke forståelsen og innsikt for friluftslivets betydning for helse, trivsel og naturkunnskap.
- Tilrettelegge for idretts- og sportsaktiviteter som kan forenes med allmenne friluftsinnteresser i de områder som organisasjonen forvalter.

Sentrale oppgaver:

Friluftsrådets oppgaver er å sikre, tilrettelegge og drive områder av forskjellig slag til allmenn bruk for medlemskommunenes befolkning og tilrettelegge for friluftaktiviteter i de områdene som friluftsrådet forvalter. Vel 28.000 da. friområder forvaltes i dag som rekreasjonsområder. Friluftsrådet eier og har driftsansvaret for campingplassen på Ølberg, informasjonssenteret "Friluftshuset på Orre", Friluftsgarden Mån samt ski- og turanlegg inkl. Friluftstunet i Brekko. Rådet har forvalteransvar for Friluftsfyret Kvassheim.

Styringsform og styringsorgan:

Jæren Friluftsråd er et interkommunalt samarbeid, jf koml. § 27. I og med at ikke-kommunale virksomheter er medlem i rådet, er dette løst i vedtektene ved at disse medlemmene er avskåret fra deltakelse i rådets beslutningsorgan.

Styret: Styret består av 8 medlemmer med personlige varamedlemmer og velges blant medlemskommunenes representanter, slik at hver kommune har ett styremedlem hver. Styret velges av representantskapet på årsmøtet etter innstilling fra valgkomité. Styrets leder velges av representantskapet for 1 år om gangen, mens styrets øvrige medlemmer velges for 2 år om gangen.

Arbeidsutvalg: Styrets leder og 2 styremedlemmer utgjør administrasjonsutvalget i styret. Vedtak rapporteres til styret.

Øverste organ: Representantskapet er friluftsrådets øverste organ. Representantskapets årsmøte avholdes hvert år innen utgangen av mars måned. Representantene velges av kommunestyrene etter følgende forholdstall:

Kommuner med inntil 30.000 innbyggere	3 representanter
Kommuner med inntil 31.000 – 50.000 innbyggere	4 representanter
Kommuner med over 50.000 innbyggere	6 representanter

Det velges like mange vararepresentanter. Representantskapets leder og nestleder trenger ikke være medlem av representantskapet. De har ikke stemmerett i møtet med mindre de er representanter.

Etablering, oppløsning og avvikling: Bystyret fatter selv vedtak om etablering og oppløsning av interkommunalt samarbeid organisert i tråd med koml. § 27.

Kommunens representasjon:

Stavanger bystyre oppnevner 6 medlemmer med personlige varamedlemmer til representantskapet. Stavanger kommune har oppnevnt følgende medlemmer og varamedlemmer (pr. 01.02.11)

Medlem:

Ellen Marie Nordtveit
Thorill Nordgren
Leif Arne Moi Nilsen
Tor Ytre-Arne
Marit Hølland Paulsen
Bjarne Kvadsheim

Varamedlem:

Tina Bru
Lars Petter Myhre
Turid H Wiersholm
Lill Qvigstad
Guri Tysse
Mette Alsvik

Tor Ytre-Arne og Marit Hølland Paulsen er oppnevnt som henholdsvis medlem og varamedlem av styret.

Datterselskap og tilknyttede selskap:

Jæren Friluftsråd har ikke datterselskap eller tilknyttede selskap.

Kommunens økonomiske engasjement:

Representantskapet fastsetter i årsmøtet tilskuddet fra kommunene for neste års budsjett i samsvar med folketallet ved budsjettårets begynnelse, jf vedtektenes § 12b. Vedtak om endring utover siste års indeksregulering, må godkjennes av samtlige kommuner for å være gyldig. Representantskapet kan vedta å ta opp lån til kapitalformål, nedbetaling av eldre gjeld og til likviditetsformål innenfor rammen av godkjent årsbudsjett og en eventuell økonomiplan, jf § 13. Et medlem som trer ut av samarbeidet har intet krav på noen del av organisasjonens eiendeler.

Nøkkeltall for foretaket:

Regnskapsår (1000 kr)	2009	2008	2007	2006
<i>Resultatregnskap:</i>				
Driftsinntekter	12 919	9 478	5 753	5 207
Driftsresultat	240	2 324	463	394
Årsresultat	810	381	631	394
<i>Balanse:</i>				
Omløpsmidler	9 001	7 879	6 055	4 332
Anleggsmidler	7 115	6 988	1 728	1 492
Sum eiendeler	16 115	14 868	7 784	5 825
Kortsiktig gjeld	1 416	940	1 726	1 237
Langsiktig gjeld	7 043	6 659	0	0
Egenkapital	7 657	7 268	6 057	4 588
Sum egenkapital og gjeld	16 115	14 868	7 784	5 828

År:	Overføringer fra SK:	Styrehonorar:	Revisjonshonorar:	Antall ansatte:
2009	kr. 1 090 000	kr. 52.250	kr. 25.026	6
2008	kr. 968 000	kr. 46.200	kr. 30.713	6

Rapporteringsrutiner:

Årsberetning og årsregnskap fremmes for bystyret. Enkelt saker av uvanlig art eller stor strategisk betydning, og saker hvor vedtektene krever det, fremmes for bystyret i forkant av behandling i representantskapet.

Samhandling, grensesnitt og koordinering:

I planarbeid som for eksempel kommuneplan, tiltak i forbindelse med forvaltning av regionale friluftsområder mv. samarbeider ansvarlige fagenheter i kommunen direkte med friluftsrådet.

Stavanger kommunes eierstrategi overfor Jæren Friluftsråd:

Stavanger kommune vil utarbeide selskapsspesifikke eierstrategier for kommunale foretak, selskap og samarbeid som inngår i kommunens eierportefølje. Eierstrategiene vil utarbeides i henhold til prioriteringsrekkefølgen som fremkommer i bystyresak 106/08.

5.5 Interkommunalt selskap (IKS)

Lovgivning og rettslig stilling

Interkommunalt selskap (IKS) reguleres av Lov av 29. januar 1999 nr. 6. om interkommunale selskaper (intkomsel). Selskapsformen reguleres videre av forskrifter fastsatt med hjemmel i lov om interkommunale selskaper. Selskaper organisert i medhold av lov om interkommunale selskaper er egne rettssubjekt og således adskilt fra de deltakende kommuner og fylkeskommuner. Interkommunalt selskap kan ha rettigheter, forpliktelser og partsstilling overfor domstol og andre myndigheter, jf intkomsel. § 2.

Interkommunale selskaper vil følgelig inngå avtaler med tredjeperson som selvstendig part. Selskapenes partsstilling overfor domstolene innebærer bl.a. at det er selskapet som vil være saksøker eller saksøkt og som en eventuell dom retter seg mot. Selskapenes partsstilling overfor andre myndigheter innebærer bl.a. at selskapet selv kan søke om tillatelser mv. samt at offentlige vedtak kan være rettet mot selskapet.

Selskapsformens egenhet

Et interkommunalt samarbeid organisert i medhold av den ovennevnte lov kan bare ha kommuner, fylkeskommuner og andre interkommunale selskaper (IKS) som deltakere. Andre rettssubjekt som helt ut eies av kommuner/fylkeskommuner (eks. aksjeselskap) kan således ikke være deltakere.

Loven regulerer ikke hvilken virksomhet som interkommunale selskap kan forestå. Selskapsformen kan benyttes ved alle typer virksomhet som deltakerne blir enige om å organisere på denne måten, dersom ikke kommuneloven selv eller annen lovgivning krever en annen organisasjonsform. Reglene for interkommunale selskaper er imidlertid ikke utformet med tanke på virksomhet der innslaget av offentlig myndighetsutøvelse er fremtredende.¹⁴ Selskapsformen kan være egnet for oppgaver der det kan være stordriftsfordeler eller andre synergieffekter ved å løse oppgavene i fellesskap med andre kommuner og/eller fylkeskommuner.

Det skal opprettes en skriftlig selskapsavtale for interkommunale selskaper. Kommunestyret skal selv vedta selskapsavtalen. Intkomsel. § 4 tredje ledd regulerer hva selskapsavtalen i det minste skal angi. Selskapsavtalen skal bl.a. angi selskapets navn og formål, deltakere, antall medlemmer av styret og representantskapet, deltakernes eierandeler og innskuddsplikt mv. Endringer i selskapsavtalen som gjelder forhold som er omtalt i § 4 tredje ledd, skal vedtas av kommunestyret selv. Andre endringer kan vedtas av representantskapet med tilslutning fra minst to tredeler av de avgitte stemmer.

Selskapsavtalen kan regulere andre forhold enn dem som er nevnt som obligatoriske i loven. Det er viktig at deltakerne allerede ved stiftelsen av selskapet er bevisst hvilke selskapsforhold som bør reguleres i selskapsavtalen og om representantskapet skal kunne foreta endringer i selskapsavtalen.

Styret og daglig leder er gitt en forholdsvis stor handlefrihet i forhold til deltakerne, men likevel slik at deltakerne har en overordnet kontroll. I et kommunalt foretak (KF) er dette utgangspunktet gjenstand for flere modifikasjoner som følge av at organisasjonsformen er en del av vedkommende kommune. I interkommunale selskap (IKS) er ledelsen gitt større handlefrihet, men også her er det lagt vekt på at deltakerne skal ha større mulighet til styring og kontroll enn det aksjeselskapsformen legger opp til.

Styrende organ

Formålet angir den ytre rammen for selskapets virksomhet og må derfor angi en saklig begrensning for hva selskapet kan drive med. Angivelse av formålet vil avspeile de oppgaver deltakerne har tillagt selskapet. Ved fastsettelse av formålet vil deltakerne måtte vurdere hvor stor frihet de ønsker at

¹⁴ Se *Ot.prp. nr. 53 (1997-98) Om lov om interkommunale selskaper og lov om endringer i kommuneloven m.m. (kommunalt og fylkeskommunalt foretak)* for en nærmere redegjørelse for bakgrunnen for selskapsformen.

selskapets styrende organer skal ha når det gjelder virksomhetens omfang og art. Interkommunale selskaper skal ledes av et representantskap, styre og daglig leder, jf §§ 6, 10 og 14.

Representantskap

Et interkommunalt selskap skal ha et representantskap hvor samtlige deltakere er representert med minst en representant. Kommunestyret oppnevner selv sine representanter, herunder bestemmer om representantene skal velges ved forholdsvalg eller flertallsvalg. Det skal oppnevnes minst like mange varamedlemmer som faste medlemmer. Representantskapet velger selv sin leder og nestleder hvis ikke annet er fastsatt i selskapsavtalen. Medlemmene velges for fire år om ikke annet er fastsatt i selskapsavtalen. Den enkelte deltaker kan foreta nyvalg av sine medlemmer i valgperioden.

Medlemmene av representantskapet behøver etter loven ikke være medlemmer av kommunestyret. Kommunelovens regler om valgbarhet gjelder heller ikke for representantskapets medlemmer, med mindre det er fastsatt i selskapsavtalen at de skal gjelde. Medlemmene kan gis et ulikt antall stemmer/stemmevekt. Det stemmetall det enkelte representantskapsmedlem har skal fremgå av selskapsavtalen. Regler for innkalling og saksbehandling i representantskapet angis i §§ 8 og 9.

Deltakerne utøver sin myndighet i selskapet gjennom representantskapet. Representantskapet er selskapets øverste myndighet og behandler saker som etter loven eller selskapsavtalen skal behandles i representantskapet. Dette gjelder bl.a. fastsetting av årsregnskap, årsberetning, styrehonorar, budsjett, økonomiplan og valg av revisor, samt vedtak om salg eller pantsettelse av fast eiendom eller andre større kapitalinvesteringer, eller vedtak om å foreta investeringer som er av vesentlig betydning for selskapet eller en eller flere av deltakerne.

Det enkelte medlem representerer sin respektive kommune i selskapsforholdet. Vedkommende kommune har instruksjonsrett overfor sine medlemmer i representantskapet. Dette innebærer at flertallet i kommunestyret eller det organ som har fått myndighet til det, kan gi sine representanter instruks om stemmegivningen i representantskapet. Der det ikke foreligger noen instruks, er det opp til representantskapsmedlemmene å stemme etter sin egen vurdering i de konkrete saker som er til behandling innen rammen av lov, selskapsavtale og alminnelige krav til lojalitet mot selskapet og den kommune vedkommende representerer, jf forarbeidene til loven.

Det bør fastsettes klare retningslinjer som sikrer at kommunens interesser ivaretas på en helhetlig måte gjennom eierorganet. Nedenfor skisseres enkelte moment som kan bidra til å sikre en tilfredsstillende behandling av saker i representantskapet. De generelle retningslinjene vil spesifiseres i eierstrategiene overfor det enkelte interkommunale selskap.

1. Sakspapirene til representantskapet i interkommunale selskaper skal i henhold til inntektsl. sendes ut 4 uker før møtene. Forsvarlig politisk behandling i eierkommunene av sentrale saker på sakskartet, herunder koordinering og forberedelse i forhold til øvrige eiere, krever at innkalling og sakspapirene er mottatt minst 4 uker på forhånd.
2. Enkelsaker av uvanlig art eller stor strategisk betydning, og saker hvor vedtektene eller loven krever det, skal fremmes for relevant politisk organ i forkant av behandling i representantskapet. Eventuelle saksområder som representantene skal følge opp særskilt eller som krever politisk behandling i forkant av representantskapets behandling, vil spesifiseres i de selskaps-spesifikke eierstrategiene.
3. Kommunes representantskapsmedlemmer har et selvstendig ansvar for å holde seg informert om saker som angår selskapet, herunder politiske vedtak. De har også et ansvar i forhold til å få avklart hva som er kommunens politikk på saksområder som skal behandles av representantskapet.
4. I tråd med innspill ved kommunalutvalgets behandling av sak om kommunens overordnede prinsipper for eierstyring den 27. mai 2008, bør kommunens representantskapsgruppe utpeke en

fast koordinator som avklarer kommunens mål og strategier, og sikrer at representantene er orientert om og voterer i tråd med kommunens interesser.

5. Kommunalutvalget har i kraft av å være kommunens utvalg for eierstrategier et ansvar i forhold til å bistå representantene med å avklare hva som er kommunens politikk på aktuelle saksområder, herunder kommunens eierstrategi.
6. Rådmannen har også en rolle i forhold til å bistå kommunens representanter med å avklare hva som er kommunens eierstrategi, ståsted i enkeltsaker, eierorganets myndighet og ansvar i henhold til lov og forskrifter mv. Rådmannen har videre et ansvar for å videreformidle administrative innstillinger/vedtak som er av betydning for selskapene. Rådmannen har også et ansvar for å påse at politiske vedtak blir iverksatt gjennom representantenes votering i representantskapet.

Styret

Interkommunale selskap skal ha et styre på minst tre medlemmer. Styremedlemmene velges av representantskapet. Styremedlemmene velges for to år med mindre annet er avtalt. Valgperioden kan ikke settes lengre enn til fire år. Representantskapet kan når som helst fjerne et styremedlem som det selv har valgt. Representantskapet velger styrets leder og nestleder med mindre det er fastsatt i selskapsavtalen at valget foretas av styret selv. De ansattes rett til å velge representanter til styret reguleres av lovens § 8, åttende til tiende ledd, og svarer til regler i aksjeloven/allmennaksjeloven.

Det er etter loven ikke noe vilkår at styremedlemmene er medlemmer av kommunestyret, og kommunelovens valgbarhetsbestemmelser gjelder heller ikke. Det er ikke adgang til å etablere en ordning hvor styremedlemmene oppnevnes av deltakerkommunene. Loven er ikke til hinder for at styremedlemmer kan gjenvelges når tjenestetiden er ute. Lovens §§ 11 og 12 angir regler for henholdsvis innkalling og saksbehandling i styret.

Styrets myndighet reguleres av lovens § 13. Forvaltningen av selskapet hører under styret, som har ansvar for en tilfredsstillende organisasjon av selskapets virksomhet. Styret skal påse at virksomheten drives i samsvar med selskapets formål, selskapsavtalen, selskapets årsbudsjet og andre vedtak og retningslinjer fastsatt av representantskapet, og skal sørge for at bokføringen og formuesforvaltningen er gjenstand for betryggende kontroll. Styret skal videre føre tilsyn med daglig leders ledelse av virksomheten.

Styrets ansvar er et overordnet ansvar som omfatter både driftsmessige og økonomiske aspekter. Det er styrets ansvar å påse at formålet blir realisert på en mest mulig regningssvarende måte innenfor rammen av de tilgjengelige ressurser, dvs. at ressursene blir utnyttet mest mulig effektivt. Styret har instruksjons- og omgjøringsmyndighet i forhold til daglig leders disposisjoner. Dersom styret har mistanke om at daglig leder svikter, plikter styret å gripe inn.

Styret er underordnet representantskapet som selskapets øverste myndighet, og må rette seg etter instruksjoner og pålegg fra representantskapet, dersom annet ikke fremgår av lovens bestemmelser eller av selskapsavtalen. Den enkelte deltakerkommune har ingen instruksjonsrett overfor styret eller enkeltmedlemmer av styret slik de har overfor sine representantskapsmedlemmer.

Daglig leder

Interkommunale selskap skal ha en daglig leder. Daglig leder forestår den daglige ledelse av selskapet og skal følge de retningslinjer og pålegg som styret har gitt. Den daglige ledelse omfatter ikke saker som etter selskapets forhold er av uvanlig art eller av stor betydning. Slike saker kan daglig leder bare avgjøre når styret i den enkelte sak har gitt daglig leder myndighet til det, eller når styrets beslutning ikke kan avvendes uten vesentlig ulempe for selskapets virksomhet. Styret skal i så fall snarest mulig underrettes om saken.

Arbeidsgiveransvaret

Daglig leder ansettes av styret med mindre det er vedtektsfestet at daglig leder skal ansettes av representantskapet. Daglig leder er ansatt i selskapet og er omfattet av bl.a. arbeidsmiljøloven. De ansatte i et interkommunalt selskap har selskapet som sin arbeidsgiver, med daglig leder som øverste administrative leder. Det tilligger styret å påse at det utarbeides en arbeidsgiverstrategi og etiske retningslinjer for selskapet, dersom ikke annet er bestemt i selskapsavtalen. Loven regulerer de ansattes representasjonsrett i styret.

Kommunens økonomiske ansvar og risiko

Den enkelte deltakerkommune hefter ubegrenset for en prosent- eller brøkdel av selskapets forpliktelser. Den enkelte deltakers ansvar for selskapsforpliktelsene svarer til deltakerens eierandel i selskapet med mindre annet fremgår av selskapsavtalen. Ved opptak av nye deltakere må ansvarsdelen endres, og nye deltakere vil bli ansvarlige etter sin andel også for selskapets eldre gjeld dersom intet annet fremgår av selskapsavtalen.

At den enkelte deltakers ansvar er "ubegrenset" innebærer at deltakeren hefter med hele sin formue - både andel av selskapsformuen og den øvrige formuen - for sin del av selskapets totale forpliktelser. En selskapskreditor må først gjøre sitt krav gjeldende mot selskapet. Dersom kreditor ikke oppnår dekning av selskapet innen 14 dager regnet fra påkrav, kan kreditor kreve den enkelte deltaker direkte for deltakerens andel av forpliktelsen.

Den enkelte deltaker plikter ikke å gjøre innskudd i selskapet i større utstrekning enn det som følger av selskapsavtalen eller loven. Selskapene kan derfor ikke uten særskilt hjemmel i selskapsavtalen kreve at deltakerne f.eks. skal dekke underskudd eller bidra med nye midler til utvidelse av virksomheten. Omfanget av en eventuell innskuddsplikt skal være uttømmende regulert i selskapsavtalen. Plikt til å foreta andre ytelser overfor selskapet må også være avtalt og ligge innenfor rammene av gjeldende lovgivning.

Interkommunale selskap skal sette opp et årsbudsjett slik at det gir et realistisk bilde av virksomheten og det forventede økonomiske resultatet av driften. Dersom budsjettet forutsetter tilskudd fra deltakerne, er budsjettet ikke endelig før deltakerkommunenes budsjetter er behandlet, jf koml. § 45 nr 4. Er det grunn til å anta budsjettavvik, skal styret straks gi melding til representantskapet som skal behandle saken. Styret skal redegjøre for grunnen til budsjettavviket og legge frem forslag til revidert budsjett. Representantskapet skal en gang i året vedta selskapets økonomiplan som skal gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver de 4 neste regnskapsår.

Selskapet kan ikke ta opp lån med mindre det er særskilt fastsatt i selskapsavtalen at selskapet skal ha slik adgang. Når det foreligger slik adgang skal det i selskapsavtalen være fastsatt en høyeste ramme for selskapets samlede låneopptak. Selskapet kan ta opp lån til kapitalformål, konvertering av eldre gjeld eller likviditetsformål. Selskapets vedtak om opptak av lån må godkjennes av departementet.

Utdeling av selskapets midler beslattes av representantskapet etter forslag fra styret eller med styrets samtykke etter at regnskapet for siste regnskapsår er fastsatt. Utdeling kan bare beslattes dersom midlene ikke trengs til betaling av selskapsforpliktelser eller til selskapets virksomhet. Utdeling kan ikke beslattes ensidig av representantskapet, herunder utdeling utover det beløp som er foreslått eller akseptert av styret. Representantskapet kan imidlertid redusere utdelingen eller beslutte at et forslag om utdeling ikke skal etterkommes. Det skal i så fall gjøres vedtak om ny disponering av midlene.

Styring, tilsyn og kontroll

Stavanger kommunes eierstyring av interkommunale selskap (IKS) reguleres bl.a. av inntkomsel. med tilhørende forskrifter, selskapsavtaler og eierstrategier. Kommunens eierstyring skal kun utøves gjennom representantskapet som er selskapets eierorgan, jf § 7.

Lov om interkommunale selskaper gir deltakerne en større grad av styring og kontroll enn hva aksjeloven gir aksjonærene i et aksjeselskap. Graden av styring og kontroll må ses i sammenheng med

deltakernes ubegrensede ansvar for forpliktelsene til et interkommunalt selskap. Det kan videre fastsettes i selskapsavtalen at visse arter av saker som ellers vil høre under styret må godkjennes av representantskapet. Dette bidrar til å styrke deltakernes styringsmulighet knyttet til nærmere bestemte saker. Innenfor sitt myndighetsområde har representantskapet, i kraft av sin stilling som selskapets øverste myndighet, instruksjons- og omgjøringsmyndighet overfor andre selskapsorganer. Denne adgangen gjelder bare så langt selskapet ikke er bundet overfor tredjeperson.

Av forskrifter til lov om interkommunale selskaper følger regler om årsbudsjett og økonomiplan, og krav til årsregnskap og årsberetning. Av forskriftene følger også regler om periodevis rapportering, samt krav om KOSTRA-rapportering.

Interkommunale selskaper er videre omfattet av bestemmelsene om selskapskontroll i kommunelovens kapittel 12 samt forskriftene om revisjon og kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner.

Samhandling, grensesnitt og koordinering

Stavanger kommune ivaretar flere roller overfor de interkommunale selskapene som krever ulike former for samhandling mellom selskapene og den kommunale organisasjonen. Kommunen opptrer bl.a. som bestiller overfor selskapene. Renovasjonen IKS leverer renovasjonstjenester til Stavanger kommune i egenregi. Selskapene utøver også myndighet på vegne av kommunen. Brannvesenet Sør-Rogaland IKS ivaretar og utøver kommunens plikter, oppgaver og myndighet i henhold til Brann- og eksplosjonsvernloven.

Kommuner og/eller fylkeskommuner oppretter interkommunale selskaper på bakgrunn av et behov/ønske om å løse oppgaver i fellesskap. Organisasjonsmodellen krever således samhandling og koordinering mellom de ulike deltakerne knyttet til utøvelsen av eierrollen. Deltakerkommunene vil bl.a. søke å utarbeide felles eierstrategier overfor selskapene.

Den enkelte deltakerkommune kan med ett års skriftlig varsel si opp sitt deltakerforhold i selskapet og kreve seg utløst av dette. I selskapsavtalen kan det fastsettes en annen oppsigelsestid. Uttreden kan erklæres ensidig fra den som ønsker å tre ut, og uten at det i forhold til de andre deltakerne er nødvendig å angi noen særskilt grunn for ønsket om uttreden. Utløsningssummen fastsettes til andelens nettoverdi ved oppsigelsesfristens utløp. Utløsningssummen kan likevel ikke overstige verdien av deltakerens innskudd. Utløsningssummen skal utbetales straks.

Dersom en deltaker vesentlig misligholder sine forpliktelser i selskapsforholdet, kan de øvrige deltakere enstemmig beslutte at vedkommende deltaker skal utelukkes fra selskapet. Den som er besluttet utelukket, skal underrettes skriftlig, og deltakerens representanter i representantskapet må umiddelbart fratre.

Selskapet kan oppløses dersom deltakerne er enige om det. Det enkelte kommunestyre eller fylkesting treffer selv vedtak i saken. Oppløsning av selskapet må godkjennes av departementet. Dersom departementet samtykker i oppløsningen av selskapet, oppnevner representantskapet straks et avviklingsstyre. Selskapets styre trer ut av funksjon når avviklingsstyret er valgt. Avviklingsstyret har myndighet til å foreta de disposisjoner som trengs for å avvikle selskapet.

Stavanger kommune er deltaker i følgende interkommunale selskap (IKS):

IVAR IKS	43,59 %	Nytt konserthus i Stavanger IKS	89,00 %
Brannvesenet Sør-Rogaland IKS	51,00 %	Stavangerregionen Havn IKS	80,69 %
Renovasjonen IKS	50,00 %	Sørmarka flerbrukshall IKS	64,02 %
Rogaland Revisjon IKS	31,95 %	Multihallen og Storhallen IKS	62,40 %

Tabell 7 – Interkommunale selskaper (IKS)

5.5.1 IVAR IKS

Organisasjonsform og lovhemmel:

IVAR IKS er organisert som et interkommunalt selskap (IKS) med hjemmel i Lov av 29. januar 1999 nr. 6. om interkommunale selskaper (intkomsel.).

Styringsdokumenter:

Virksomheten til IVAR IKS reguleres blant annet av selskapsavtalen. Selskapsavtalen for Interkommunalt vann-, avløps- og renovasjonsverk - IVAR IKS - ble vedtatt av Stavanger bystyre i mars 2001. Selskapsavtalen er revidert i 2004 og 2007 som følge av rullerende eierbrøk.

Representantskapet kan vedta å endre selskapsavtalen med 2/3 flertall, bortsett fra §§ 1, 2, 3, 4, 8, 9 og 15 som også krever vedtak i kommunestyrene.

Selskapsavtalens § 17 oppstiller krav om at det for hvert tjeneste-/samarbeidsområde skal opprettes tjenesteavtaler.

Avtalene med den enkelte kommune skal inneholde:

- spesifikasjon av tjenesten i form av omfang, kvalitet og varighet
- avregnings- og betalingsvilkår
- eventuelle andre forhold

Formål:

§ 3-1 Selskapets formål er å;

- levere drikkevann til eierkommunene
- motta og behandle avløpsvann fra eierkommunene
- motta og behandle avfall fra eierkommunene

Selskapet kan også påta seg andre arbeidsoppgaver eierne og selskapet måtte bli enige om. Selskapet kan inngå samarbeidsavtaler med kommuner, andre selskaper og virksomheter. Selskapet kan delta på eiersiden i andre selskaper når dette ligger innenfor de rammer kommuneloven og eventuelle andre lover/forskrifter angir for kommunenes deltakelse i selskaper/forretningsdrift, jf §§ 3-2, 3-3 og 3-4.

Sentrale oppgaver:

Det interkommunale samarbeidet på VAR-området ble innledet i 1952 da det interkommunale vannverket med ansvar for vannforsyningen til kommunene Stavanger, Hetland og Madla ble etablert. I løpet av perioden 1962-1978 sluttet kommunene Klepp, Randaberg, Sandnes og Hå seg til samarbeidet. Utover 1970-tallet ble det også åpnet for en utvidelse av samarbeidet, og i 1977 forelå en utredning av felles avløpssystem og renovasjon som ledet til at Interkommunalt vann-, avløps- og renovasjonsverk – IVAR – ble dannet 1. oktober 1979. Selskapet har i dag 11 deltakerkommuner.

Deltakerkommunene har i stor grad overført beslutningsmyndighet knyttet til vann-, avløps- og renovasjonssektoren til IVAR IKS. Selskapet har forpliktet seg til å levere vann inn til kommunegrensene og forestå henting av avløpsvann fra kommunegrensene til sentralanlegg. Tilsvarende er det selskapet som mottar og behandler innsamlet avfall fra eierkommunene eller gjennom selskaper som kommunene måtte ha avtaler om innsamling med. IVAR samarbeider med andre fagmiljøer som bidrar til utvikling av miljøriktige og kostnadseffektive VAR-tjenester.

Stiftelsesdato:

01. desember 1999
(Enhetsregisteret). IVAR ble etablert 01. oktober 1979.

Eiere og eierandeler:

Stavanger kommune	43,594 %
Sandnes kommune	22,315 %
Sola kommune	7,624 %
Hå kommune	5,634 %
Klepp kommune	5,615 %
Time kommune	5,605 %
Gjesdal kommune	3,568 %
Randaberg kommune	3,522 %
Rennesøy kommune	1,292 %
Finnøy kommune	1,033 %
Kvitsøy kommune	0,197 %

Eierandel (A) er den andel kommunens innbyggertall (B) utgjør av samtlige kommuners innbyggertall (C), dvs. $A = B/C$. Eierbrøken justeres hvert 4 år med utgangspunkt i innbyggertall.

Vann: IVAR tar ut råvann fra kildene og behandler/reenser dette før det transporteres i hovedledning til kommunene. Den enkelte kommune sørger for drift og vedlikehold av kommunens interne vannledningsnett og har ansvar for å få vannet levert videre til den enkelte forbruker enten det er en bedrift, institusjon eller privat husstand.

Avløp: IVAR tar imot avløpsvann fra kommunenes interne avløpssystemer og sørger for transport til større renseanlegg som f.eks. IVAR sentralrenseanlegg Nord-Jæren (SNJ) i Mekjarvik. I 2009 behandlet IVAR 49 mill. m³ avløpsvann. Tilførte vannmengder fra Stavanger kommune utgjorde 28,7 mill. m³ i 2009. IVAR undersøker jevnlig hvordan virksomheten påvirker sjø og vassdrag. Dette gjøres gjennom resipientundersøkelser. Som for vann er det kommunen selv som sørger for drift og vedlikehold av kommunens interne avløpssystem inn mot sluttbrukere.

Renovasjon: Den enkelte kommune har ansvaret for å samle inn avfallet fra husstandene i kommunen. IVAR sørger for etablering og drift av mottak- og behandlingsanlegg for alt avfall som kommunene samler inn. IVAR driver gjenvinningsstasjonene på Forus og Sele. IVAR er medeier i forbrenningsanlegget på Forus. På Hogstad i Sandnes driver IVAR komposteringsanlegg for organisk avfall. IVAR drev Sele avfallsplass som tok imot avfall som skulle deponeres. Med bakgrunn i forbudet mot deponering av biologisk nedbrytbart avfall ble Sele avfallsplass stengt i 2009. Ellers behandles avfall til gjenvinning i samsvar med avtaler som IVAR har inngått med ulike bedrifter, herunder Fretex Vest-Norge AS som tar imot papp og papir. Private bedrifter sørger for behandling og gjenvinning av ulike avfallsfraksjoner.

I 2009 kastet private husholdninger i IVAR-regionen 107 933 tonn avfall. Dette utgjør 386 kg pr. innbygger, en reduksjon på 3,3 % i forhold til 2008.

Styringsform og styringsorgan:

Styret: Styret består av 7 medlemmer med personlige varamedlemmer. Fem av styrets medlemmer med varamedlemmer velges av representantskapet etter forslag fra eierkommunene. To av styrets medlemmer med varamedlemmer velges av og blant selskapets ansatte. Medlemmene fordeles slik:

Stavanger kommune	2
Sandnes kommune	1
Kommunene Kvitsøy/Randaberg/Sola/Rennesøy/Finnøy, til sammen	1
Kommunene Klepp/Hå/Time/Gjesdal, til sammen	1
Ansatte	2

Styret velger selv leder og nestleder. Styremedlemmene velges for 2 år om gangen når ikke annet er fastsatt i selskapsavtalen eller avtalt. Valgperioden kan ikke settes lengre en 4 år, jf inntakssel. § 10.

Representantskapet: Representantskapet består av 23 medlemmer med fordeling basert på folketallet i de respektive kommuner, men slik at hver deltakerkommune får minst en representant, og slik at ingen kommune får flertall alene. Representantskapet velger selv leder og nestleder. By- og kommunestyrene oppnevner sine medlemmer og varamedlemmer for en periode på 4 år som følger kommunevalgperioden. Medlemmene fordeles slik:

Stavanger kommune	9 medlemmer	Gjesdal kommune	1 medlem
Sandnes kommune	4 medlemmer	Kvitsøy kommune	1 medlem
Sola kommune	2 medlemmer	Randaberg kommune	1 medlem
Hå kommune	1 medlem	Rennesøy kommune	1 medlem
Klepp kommune	1 medlem	Finnøy kommune	1 medlem
Time kommune	1 medlem		

Etablering, oppløsning og avvikling: Bystyret fatter vedtak om etablering, opptak av nye deltakere, uttreden samt oppløsning og avvikling av interkommunale selskap.

Kommunens representasjon:

Stavanger kommune har oppnevnt følgende medlemmer og varamedlemmer til representantskapet (pr. 01.02.11);

Medlemmer:

Kjell Erik Grøsfjeld
Tone Brandtzæg
Bjørn Kjetil Birkeland
Lars Anders Myhre
Jone Andersen

Gert H. Englien
Helge Solum Larsen
Kjetil Clementsen

Niels Skramstad

Varamedlemmer:

1. Janne Johnsen
2. Per Olav Hansson
3. Saad Farooq Shezead

1. Oddvar Våge
2. Nina Galta
3. Knut Rendalen

1. Bertha Veggeberg
1. Gry Sørensen

1. Steinar Torgersen
2. Brit Norheim Larsen

1. Marcela Molina

Datterselskap og tilknyttede selskap:

IVAR Næring AS	100,0 %
SVAR AS	50,00 %
Stølskraft AS	50,00 %
Hå Biopark AS	50,00 %
AGWA AS	40,49 %
Forus Energi- gjenvinning KS	44,44 %
Forus Energi- gjenvinning 2 AS	43,00 %
Rekom AS	5,00 %

Iselin Nybø og Terje Handeland er oppnevnt til selskapets styre.

Kommunens økonomiske engasjement:

Stavanger kommune betaler for tjenestene som IVAR IKS leverer, jf tjenesteavtalen. Eierkommunene er utad pro rata ansvarlige for de lån selskapet opptar i henhold til eierandel. Rammen for selskapets låneopptak er begrenset oppad til kr 1.5 milliarder, jf § 15-1. Kommunenes garantiansvar for de lån selskapet opptar fordeler seg i forhold til eierandelen i selskapet. Selskapsavtalens § 16 regulerer selskapets mulighet til å bygge opp fond for gjennomføring av investeringer og til nødvendig driftskapital. Fondsoppbyggingen skal stå i forhold til selskapets oppgaver og forpliktelser. Utdeling av selskapets midler reguleres av inntkomsel. § 29.

Nøkkeltall for selskapet:

Regnskapsår (1000 kr)	2009	2008	2007	2006
Resultatregnskap:				
Driftsinntekter	352 602	326 475	305 691	295 197
Driftsresultat	7 898	24 581	37 688	46 099
Ordinært resultat før skatt	-24 351	-23 498	-611	17 524
Balanse:				
Omløpsmidler	63 587	69 030	107 573	106 610
Anleggsmidler	1 424 803	1 446 065	1 420 406	1 372 851
Sum eiendeler	1 488 390	1 515 096	1 527 979	1 479 461
Kortsiktig gjeld	58 061	77 859	58 998	65 373
Langsiktig gjeld	962 882	946 053	952 944	894 859
Egenkapital	467 448	491 183	516 037	519 229
Sum egenkapital og gjeld	1 488 390	1 515 096	1 527 979	1 479 461

År:	2009	2008	2007	2006
Sykefravær:	5,66 %	4,08 %	2,93 %	5,34 %

År:	Honorar - styre/representantskap:	Revisjonshonorar:	Antall årsverk:
2009	kr. 436 135	kr. 206 365	98,2
2008	kr. 411 500	kr. 166 000	87,7

Rapporteringsrutiner:

Enkelt saker av uvanlig art eller stor strategisk betydning, og saker hvor vedtektene eller loven krever det, fremmes for bystyret i forkant av behandling i representantskapet. I saker av regional strategisk betydning har selskapet benyttet eiermøter.

Samhandling, grensesnitt og koordinering:

I strategisk planlegging og reguleringsplaner er det samarbeid med IVAR om kommunalteknisk infrastruktur. Tilsvarende samarbeider fagenheter i kommunen med IVAR om planlegging og gjennomføring av enkeltprosjekter.

Stavanger kommunes eierstrategi overfor IVAR IKS:

Stavanger kommune vil utarbeide selskapsspesifikke eierstrategier for kommunale foretak, selskap og samarbeid som inngår i kommunens eierportefølje. Eierstrategiene vil utarbeides i henhold til prioriteringsrekkefølgen som fremkommer i bystyresak 106/08.

5.5.2 Brannvesenet Sør-Rogaland IKS

Organisasjonsform og lovhjemmel:

Brannvesenet Sør-Rogaland IKS er organisert som et interkommunalt selskap (IKS) med hjemmel i Lov av 29. januar 1999 nr. 6. om interkommunale selskaper (intkomsel.).

Stiftelsesdato:

22. april 2004
(Enhetsregisteret)

Styringsdokumenter:

Virksomheten til Brannvesenet Sør-Rogaland IKS reguleres hovedsakelig av selskapsavtalen. Selskapsavtalen ble vedtatt av Stavanger bystyre den 08. desember 2003. Selskapsavtalen ble sist revidert i september 2010. Eierbrøken ble da justert med utgangspunkt i den relative befolkningsveksten som har vært i perioden 2004-2010.

Representantskapet kan i henhold til selskapsavtalens § 8-2 vedta å endre selskapsavtalen med 2/3 flertall hvor annet ikke fremgår av loven eller er i motstrid med andre særskilte bestemmelser i selskapsavtalen.

Eiere og eierandeler:

Stavanger kommune	51,0 %
Sandnes kommune	24,5 %
Sola kommune	9,0 %
Randaberg kommune	3,7 %
Klepp kommune	3,4 %
Time kommune	3,3 %
Gjesdal kommune	3,2 %
Rennesøy kommune	1,4 %
Kvitsøy kommune	0,5 %

Formål:**§ 1-3 Formål:**

Selskapets formål er å dekke alle kommunenes plikter, oppgaver og behov i henhold til brann- og eksplosjonsvernlovens krav til kommunene, herunder:

- ulykkes- og katastrofesituasjoner som brann, redning, drukning og akutt forurensing
- nødalarmtjenester (110)
- feiing og tilsyn med fyringsanlegg
- aktivt arbeide med forebyggende tiltak mot brann og ulykker
- aktivt søke å selge tjenester knyttet til forebyggende og beredskapsrelaterte tjenester
- inngå samarbeidsavtaler med kommuner, andre selskaper og virksomheter

Selskapet kan påta seg andre arbeidsoppgaver eierne og selskapet måtte bli enige om.

Sentrale oppgaver:

Brannvesenet Sør-Rogaland IKS har ansvaret for alle lovpålagte oppgaver i eierkommunene i henhold til brann- og eksplosjonsvernloven med tilhørende forskrifter. Selskapet har ansvaret for brann- og redningsberedskap samt brannforebyggende arbeid og kontrollopgaver. Selskapet forestår akuttinnsats gjennom bl.a. utrykning til trafikkulykker, branner, hjertestans, dykkeroppdrag og ulykker til sjøs.

Feievesenet utfører feiing og tilsyn med røykkanaler og fyringsanlegg og driver med motivasjons- og informasjonstiltak om brannfaren ved fyring.

Selskapet har videre ansvaret for interkommunal Nødsentral brann for 19 kommuner i Sør-Rogaland. Nødsentralen mottar nødmeldinger på telefon 110 og styrer varsling og utalarmering til de respektive kommunene.

Miljørettet helsevern og skjenkekontroll for 17 kommuner er også lagt inn under Brannvesenet Sør-Rogaland IKS gjennom særskilte tjenesteavtaler. Interkommunalt utvalg for akutt forurensning (IUA) har også tilknytning til selskapets virksomhet. Det samme gjelder lager og materiell som kommunene har ansvar for i forhold til sivilforsvaret.

Brannvesenet Sør-Rogaland IKS er delt inn i følgende avdelinger: Brannforebyggende avdeling, Nødsentral brann, Beredskapsavdelingen, Miljørettet helsevern og skjenkekontroll, Plan og personalavdeling samt Økonomi og merkantil avdeling.

Styringsform og styringsorgan:

Styret: Styret består av syv medlemmer med personlige varamedlemmer. Eierkommunene har fire representanter i styret som formelt velges av representantskapet etter innstilling fra valgkomité. Valgkomiteen oppnevnes av representantskapet. Selskapsavtalens § 3-2 oppstiller kriterier for valgkomiteens arbeid med hensyn til sammensetningen av styret. Representantskapet kan endre disse kriteriene med 2/3 flertall. Styrets leder og nestleder velges av representantskapet. Valgperioden for styrets medlemmer er to år. Tre styremedlemmer med personlige varamedlemmer velges av og blant selskapets fast ansatte.

Representantskapet: Representantskapet består av 16 medlemmer med fordeling i hovedsak basert på folketall i de respektive kommuner, men slik at hver deltakerkommune får minst en representant og ingen kommune får flertall alene. Kommunestyrene oppnevner sine representanter for 4 år om gangen (følger valgperioden). Representantskapet velger selv leder og nestleder. I henhold til selskapsavtalens § 3-1 skal kommunene ha følgende representasjon;

Stavanger kommune	6	Klepp kommune	1
Sandnes kommune	3	Gjesdal kommune	1
Sola kommune	1	Kvitsøy kommune	1
Randaberg kommune	1	Rennesøy kommune	1
Time kommune	1		

Kommunene har jf selskapsavtalens § 3-1, delegert til representantskapet myndighet som følger av Lov av 14. juni 2002 nr. 20 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlige stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann – og eksplosjonsvernloven) med tilhørende forskrifter. Rammen for delegering omfatter ikke viktige og prinsipielle saker som loven legger til bystyret selv.

Brannsjef: Selskapet skal ha en daglig leder som innehar tittel og funksjon som brannsjef. Brannsjef forestår den daglige ledelsen av selskapet og er direkte underordnet styret. Brannsjef er videredelegert representantskapets myndighet etter brann- og eksplosjonsvernloven.

Etablering, oppløsning og avvikling: Bystyret fatter vedtak om etablering, opptak av nye deltakere, uttreden samt oppløsning og avvikling av interkommunale selskap.

Kommunens representasjon:

Stavanger kommune har oppnevnt følgende medlemmer og varamedlemmer til representantskapet (pr. 01.02.11);

Medlemmer:

Tone Brandtzæg
Jone Andersen
Leif Arne Moi Nilsen
Iselin Nybø
Kjetil Clementsen

Kate Elin Nordland

Varamedlemmer:

1. Per Olav Hanssen
1. Anne Beth Jacobsen
1. Bertha Veggeberg
1. Thor Bjarne Bore
1. Guri Tysse
2. Arne Sørås
1. Karl Anders Nilsen

Datterselskap og tilknyttede selskap:

Brannvesenet Sør-Rogaland IKS har ikke datterselskap eller tilknyttede selskaper.

Per-Endre Bjørnevik (leder) og Tina Bru er oppnevnt som henholdsvis medlem og varamedlem av styret.

Kommunens økonomiske engasjement:

Stavanger kommune yter årlig driftstilskudd til Brannvesenet Sør-Rogaland IKS. Driftstilskuddet fordeles hovedsakelig med utgangspunkt i deltakernes eierandel. Tilskudd til miljørettet helsevern fordeles etter innbyggertall. Utgiftene til sivilforsvar dekkes av Stavanger kommune som får refundert noe av disse utgiftene fra oppdragskommuner. Skjenkekontrollen fordeler sine kostnader etter antall bestilte skjenke- og salgskontroller.

Deltakerne er utad pro rata ansvarlige for de lån selskapet opptar i henhold til eierandel. Rammen for låneopptak er begrenset oppad til 10 MNOK, jf selskapsavtalens § 7-1. Selskapet har i medhold av selskapsavtalens § 7-2 anledning til å bygge opp fond for gjennomføring av investeringer og til nødvendig driftskapital. Fondsoppbygging skal stå i forhold til selskapets oppgaver og forpliktelser.

Nøkkeltall for selskapet:

Regnskapsår (1000 kr)	2009	2008	2007	2006
<i>Resultatregnskap:</i>				
Driftsinntekter	176 790	166 169	147 070	135 833
Driftsresultat	4 393	278	- 13 084	-3 536
Ordinært resultat	5 609	1 841	- 12 048	- 2 599
<i>Balanse:</i>				
Omløpsmidler	84 623	76 843	21 701	30 855
Anleggsmidler	23 697	23 708	26 880	28 082
Sum eiendeler	108 319	100 551	48 581	58 937
Kortsiktig gjeld	69 887	64 197	14 700	16 654
Langsiktig gjeld	23 649	27 179	26 547	19 348
Egenkapital	14 784	9 174	7 333	22 934
Sum egenkapital og gjeld	108 319	100 551	48 581	58 937

Overføringer fra	2011	2010	2009	2008
Stavanger kommune:	85 200	83 100	79 200	68 300

År:	2009	2008	2007	2006
Sykefravær:	3,9 %	4,5 %	4,8 %	5,7 %

År:	Honorar - styre/representantskap:	Revisjonshonorar:	Antall ansatte:
2009	kr. 362 000	kr. 60 776	365
2008	kr. 376 640	kr. 70 525	344

Rapporteringsrutiner:

Enkeltsaker av uvanlig art eller stor strategisk betydning, og saker hvor vedtektene eller loven krever det, fremmes for bystyret i forkant av behandling i representantskapet. Selskapets administrasjon har gjennomført dialogmøter med administrasjonen i eierkommunene om våren etter at regnskapet er avlagt og før rammene for ny økonomiplan skal legges.

Samhandling, grensesnitt og koordinering:

I strategisk planlegging, som kommuneplanen og reguleringsplaner, er selskapet en aktør som ivaretar de oppgavene som selskapet er delegert, herunder også som høringspart. Det er samarbeid om beredskap med ansvarlige fagenheter i kommunen.

Stavanger kommunes eierstrategi overfor Brannvesenet Sør-Rogaland IKS:

Stavanger kommune vil utarbeide selskapsspesifikke eierstrategier for kommunale foretak, selskap og samarbeid som inngår i kommunens eierportefølje. Eierstrategiene vil utarbeides i henhold til prioriteringsrekkefølgen som fremkommer i bystyresak 106/08.

5.5.3 Renovasjonen IKS

Organisasjonsform og lovhjemmel:

Renovasjonen IKS er organisert som et interkommunalt selskap (IKS) med hjemmel i Lov av 29. januar 1999 nr. 6. om interkommunale selskaper (intkomsel.).

Styringsdokumenter:

Virksomheten til Renovasjonen IKS reguleres blant annet av selskapsavtalen. Selskapsavtalen ble vedtatt av Stavanger bystyre den 12. desember 2004 i sak 132/04. Representantskapet kan endre selskapsavtalen med 2/3 flertall, hvor annet ikke fremgår av lov, jf selskapsavtalens § 8-2.

Stavanger bystyre vedtok også en eieravtale i sak 132/04. Eieravtalen regulerer forholdet mellom deltakerkommunene, samt hvordan eierkommunene skal opptre overfor selskapet.

Selskapet skal på forretningsmessig grunnlag inngå skriftlige avtaler (tjenesteavtaler) med eierne samt eventuelle andre kunder, leverandører eller samarbeidspartnere, jf punkt 10. i eieravtalen og § 8-1 i selskapsavtalen. Eierkommunene har inngått en hovedavtale med morselskapet og driftsavtaler med datterselskapet Renovasjonen Egenregi AS.

Formål:

§ 1-3 Formål:

Selskapet er eierkommunenes konsernselskap som eier datterselskaper for innsamling og transport av husholdningsavfall (egenregi) og annen virksomhet. Selskapet utvikles og drives som et korrektiv i markedet.

Stiftelsesdato:

06. desember 2004
(Enhetsregisteret). Selskapet ble satt i drift i januar 2006.

Eiere og eierandeler:

Stavanger kommune	50,0 %
Sandnes kommune	50,0 %

Kommunene Stavanger og Sandnes skal være likeverdige eiere av Renovasjonen IKS, jf punkt 4. i eieravtalen.

Sentrale oppgaver:

Renovasjonen IKS er organisert som et konsern bestående av morselskapet (RIKS) og de to heleide datterselskapene Renovasjonen Egenregi AS og Renovasjonen Næring AS. Datterselskapene er etablert for å skape et klart skille mellom egenregioppgaver og forretningsvirksomhet. I 2009 tok konsernet hånd om 72 680 tonn avfall fra husholdninger og næringskunder.

Renovasjonen Egenregi AS: Selskapet utfører oppdrag i forbindelse med innsamling og transport av husholdningsavfall for kommunene Stavanger og Sandnes. Selskapet er gebyrfinansiert og virksomheten skal drives til selvkost. Selskapet driver sin virksomhet i henhold til EØS-reglene for produksjon av tjenester i egenregi. Selskapet har ikke erverv til formål og det er ikke anledning å utdele utbytte eller yte konsernbidrag.

Renovasjonen Næring AS: Selskapet forestår innsamling av næringsavfall og innsamling av husholdningsavfall fra andre enn kommunene Stavanger og Sandnes, samt annen tilknyttet virksomhet. Selskapet kan inngå samarbeid med andre virksomheter, herunder delta i andre virksomheter på eiersiden, drive handel og utleievirksomhet, samt rådgivningsvirksomhet. Selskapets virksomhet drives på forretningsmessig basis.

Styringsform og styringsorgan:

Styret: Konsernstyret består av 6 medlemmer med personlige varamedlemmer, hvorav 4 medlemmer med personlige varamedlemmer velges av eierkommunene. Representantskapet velger styrets medlemmer og varamedlemmer etter innstilling fra valgkomité. Valgkomiteen velges av representantskapet. Ansatte har lovbestemt styrerepresentasjon med varamedlemmer i henhold til inntaksmess. Konsernstyret er generalforsamling for datterselskapene.

I 2007 ble det tilføyd et nytt fjerde avsnitt i selskapsavtalens § 3-2 som angir følgende; Valgperioden til styremedlemmer er 2 år. Gjenvall kan finne sted. For å sikre at ikke alle medlemmer er på valg samtidig kan representantskapet i det enkelte tilfelle velge ett eller flere styremedlemmer med avvikende valgperiode.

Representantskapet: Representantskapet består av 8 medlemmer. Hver deltaker oppnevner 4 medlemmer med personlige varamedlemmer. Valgperioden er 4 år og følger kommunevalgperioden. Representantskapet velger selv leder og nestleder. Daglig leder og styreleder har møteplikt i representantskapsmøtene. Alle styremedlemmer har møte- og talerett dersom representantskapet i den enkelte sak ikke har vedtatt noe annet. Representantskapets myndighet og oppgaver reguleres av inntaksmess. og selskapsavtalens § 4-2.

Etablering, oppløsning og avvikling: Bystyret fatter vedtak om etablering, opptak av nye deltakere, uttreden samt oppløsning og avvikling av interkommunale selskap.

Kommunens representasjon:

Stavanger kommune har oppnevnt følgende medlemmer og varamedlemmer til representantskapet (pr. 01.02.11);

Medlemmer:

Bjørn Kjetil Birkeland
Torstein Tvedt Solberg
Leif Arne Moi Nilsen
Turid Haaland Wiersholm

Varamedlemmer:

Tone Brandtzæg
Kari Raustein

Eli K. Vareberg er oppnevnt som leder av styret.

Datterselskap og tilknyttede selskap:

Renovasjonen Egenregi AS	100 %
Renovasjonen Næring AS	100 %

Datterselskapene ble stiftet 21. desember 2005, med regnskapsmessig virkning fra 01. januar 2006.

Kommunens økonomiske engasjement:

Selskapets ordinære drift skal ikke være avhengig av tilskudd fra kommunene, jf § 7-1. Stavanger kommune har inngått en hovedavtale med morselskapet som regulerer samhandlingen mellom partene. Datterselskapene utfører tjenester som er underlagt denne avtalen. For innsamling og transport av husholdningsavfall inngås det toårige driftsavtaler med datterselskapet Renovasjonen Egenregi AS. I tillegg kommer definerte tilleggstjenester.

Selskapet har adgang til å oppta lån, og pantsette selskapets eiendeler for gjennomføring av investeringer eller dekke driftskostnader. Den samlede lånegjeld er oppad begrenset til 25 MNOK, jf § 7-2. Langsiktig gjeld til Stavanger kommune utgjør pr 31.12.09 kr 8,250 MNOK. Den enkelte deltaker er utad pro rata ansvarlig for de lån selskapet opptar i henhold til eierandel. Selskapet har anledning til å bygge opp fond for gjennomføring av investeringer til nødvendig driftskapital. Fondsoppygging skal stå i forhold til selskapets oppgaver og forpliktelser, jf § 7-3.

I henhold til punkt 7 i eieravtalen skal eierkommunene behandle eventuell avkastning av sin investering i selskapet gjennom vedtak i representantskapet. Eierkommunene plikter å ta hensyn til selskapets finansielle situasjon og ivareta en forsvarlig oppbygging av reserver i selskapet slik at det er i stand til å oppfylle sitt formål.

Nøkkeltall for selskapet:

Regnskapsår (1000 kr/konsern)	2009	2008	2007	2006
<i>Resultatregnskap:</i>				
Driftsinntekter	122 677	115 155	94 365	85 211
Driftsresultat	7 519	2 664	2 702	3 567
Ordinært resultat	5 355	907	1 970	2 181
<i>Balanse:</i>				
Omløpsmidler	59 656	42 087	35 033	24 962
Anleggsmidler	37 300	32 373	20 320	17 836
Sum eiendeler	96 956	74 460	55 354	41 226
Kortsiktig gjeld	44 889	31 841	25 650	17 703
Langsiktig gjeld	40 725	36 631	24 653	30 568
Egenkapital	11 343	5 987	5 079	-7 046
Sum egenkapital og gjeld	96 956	74 460	55 354	41 226

År:	2009	2008	2007
Sykefravær:	12,8 % (L 9,8 %)	10,2 % (L 7,3 %)	13,1 % (L 10,9 %)

År:	Honorar - styre:	Revisjonshonorar:	Antall årsverk:
2009	kr. 228 121	kr. 211 642	88
2008	kr. 201 288	kr. 58 475	84

Rapporteringsrutiner:

Enkelt saker av uvanlig art eller stor strategisk betydning, og saker hvor vedtektene eller loven krever det, fremmes for bystyret i forkant av behandling i representantskapet.

Samhandling, grensesnitt og koordinering:

Partene skal søke å dyktiggjøre hverandre i forhold til de respektive rollene som utfører og bestiller, slik at resultatmålene i tjenesteavtalene oppnås. Videre er det sentralt i planleggingen av utbyggingsområder å ta hensyn til tilrettelegging for effektive renovasjonstjenester.

Stavanger kommunes eierstrategi overfor Renovasjonen IKS:

Stavanger kommune vil utarbeide selskapsspesifikke eierstrategier for kommunale foretak, selskap og samarbeid som inngår i kommunens eierportefølje. Eierstrategiene vil utarbeides i henhold til prioriteringsrekkefølgen som fremkommer i bystyresak 106/08.

5.5.4 Rogaland Revisjon IKS

Organisasjonsform og lovhjemmel:

Rogaland Revisjon IKS er organisert som et interkommunalt selskap (IKS) med hjemmel i Lov av 29. januar 1999 nr. 6. om interkommunale selskaper (intkomsel.).

Stiftelsesdato:

28. juni 2004
(Enhetsregisteret)

Styringsdokumenter:

Virksomheten til Rogaland Revisjon IKS reguleres av selskapsavtalen som ble vedtatt av bystyret 22. juni 2004. Selskapsavtale ble korrigert den 31. desember 2005 for bortfall av Time kommune. Representantskapet kan fatte vedtak om endring av selskapsavtalen, jf intkomsel. § 4.

Sytten¹⁵ kommuner i Sør-Rogaland, Midt-Rogaland og Nord-Jæren samt Rogaland fylkeskommune opprettet den 1. juli 2004 en felles revisjonsenhet i Rogaland. De daværende tre distriktsrevisjonene og fylkeskommunens revisjonsenhet inngår i selskapet. Det er inngått en samarbeidsavtale datert 31. desember 2005 mellom kommunene og fylkeskommunen som regulerer forholdet mellom deltakerne og selskapet.

Hver av deltakerkommunene og fylkeskommunen har inngått likelydende avtaler om revisjonstjenester fra selskapet. Avtalene spesifiserer omfanget av tjenesteleveransen, utgiftsdekning, samt regler for oppsigelse av tjenesteavtalen.

Eiere og eierandeler:

Stavanger kommune	31,95 %
Sandnes kommune	15,90 %
Sola kommune	5,67 %
Randaberg kommune	2,59 %
Gjesdal kommune	2,54 %
Rennesøy kommune	0,89 %
Kvitsøy kommune	0,15 %
Eigersund kommune	3,79 %
Bjerkreim kommune	0,71 %
Finnøy kommune	0,81 %
Forsand kommune	0,29 %
Hjelmeland kommune	0,80 %
Hå kommune	4,16 %
Lund kommune	0,89 %
Sokndal kommune	0,94 %
Strand kommune	2,92 %
Rogaland FK	25,0 %

Eierandel og ansvarsdel samsvarer med deltakernes innskudd til selskapets driftsfond på 4 MNOK.

Formål:

§ 4 Formål og ansvarsområde

Rogaland Revisjon IKS skal utføre lovpålagte revisjonsoppgaver for deltakerne. Selskapet kan utføre andre revisjonsoppdrag og rådgivning for deltakerne. Selskapet kan også utføres revisjonsoppdrag og rådgivning for andre selskaper.

Sentrale oppgaver:

Rogaland Revisjon IKS skal utføre revisjon i og ha tilsyn med deltakerkommunene i henhold til kommunelovens kapittel 12 samt forskrift om revisjon og kontrollutvalg i kommuner/fylkesk. Dette omfatter regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroller samt andre oppdrag som Rogaland Revisjon IKS kan utføre i henhold til gjeldende lover/forskrifter.

Styringsform og styringsorgan:

Styret: Styret består av 6 medlemmer med personlige varamedlemmer, hvorav 5 av styrets medlemmer og varamedlemmer velges av representantskapet. Ett styremedlem med varamedlem velges av og blant de fast ansatte. Når ikke annet fremgår av selskapsavtalen velges styrets medlemmer for to år, og valgperioden kan ikke settes lengre enn 4 år. Representantskapet velger styrets leder og nestleder. Representantskapets leder og nestleder er valgkomité for styret.

¹⁵ Sytten kommuner samt Rogaland fylkeskommune etablerte Rogaland Revisjon IKS. Time kommune trakk seg imidlertid ut av selskapet i 2005.

Representantskapet: Representantskapet består av ett medlem med personlig varamedlem fra hver av de 17 deltakerne. Ved voteringer vektet den enkelte kommunes stemme svarende til deltakernes eierandel i selskapet med utgangspunkt i fremmøtte deltakere. Stavanger kommune har således 31,95 av 100 stemmer. Representantskapet velger selv leder og nestleder. Når ikke annet fremgår av selskapsavtalen gjelder oppnevningen for 4 år, jf inntaksmøte § 6.

Etablering, oppløsning og avvikling: Bystyret fatter vedtak om etablering, opptak av nye deltakere, uttreden samt oppløsning og avvikling av interkommunale selskap.

Kommunens representasjon:

Stavanger kommune har oppnevnt følgende medlemmer og varamedlemmer til representantskapet (pr. 01.02.11);

Medlemmer:

Björg Tysdal Moe

Varamedlemmer:

1. Kjetil Clementsen
2. Per-Endre Bjørnevik

Datterselskap og tilknyttede selskap:

Rogaland Revisjon IKS har ikke datterselskap eller tilknyttede selskaper.

Åsleik Rannestad er oppnevnt som styremedlem.

Kommunens økonomiske engasjement:

Stavanger kommune betaler for tjenester i henhold til tjenesteavtalen. Før budsjettåret utarbeides det et rammebudsjett som selskapet oversender kommunens kontrollutvalg. Kontrollutvalget avgir innstilling om neste års budsjetttramme til bystyret. Rammen fastsettes videre av bystyret i vedtaket om budsjett/økonomiplan.

Eierkommunene er utad pro rata ansvarlige for de lån selskapet opptar i henhold til eierandel. Rammen for selskapets låneopptak er begrenset oppad til 4 MNOK, jf selskapsavtalens § 12. I henhold til inntaksmøte § 29 kan utdeling av selskapets midler besluttet av representantskapet etter forslag fra styret, eller med stryets samtykke, etter at regnskapet for siste regnskapsår er fastsatt.

Nøkkeltall for selskapet:

Regnskapsår (1000 kr)	2009	2008	2007	2006
<i>Resultatregnskap:</i>				
Driftsinntekter	16 246	16 172	13 793	13 707
Driftsresultat	46	658	-415	1 021
Ordinært resultat	346	1 203	242	967
<i>Balanse:</i>				
Omløpsmidler	19 574	19 831	19 289	17 332
Anleggsmidler	3 308	3 239	2 960	2 508
Sum eiendeler	22 881	23 070	22 250	19 840
Kortsiktig gjeld	3 441	4 135	4 845	4 227
Langsiktig gjeld	10 753	10 594	10 267	8 717
Egenkapital	8 687	8 341	7 137	6 894
Sum egenkapital og gjeld	22 881	23 070	22 250	19 840

År:	2009	2008	2007	2006
Sykefravær:	3,7 %	2,4 %	5,0 %	9,3 %

År:	Honorar - styre/representantskap:	Revisjonshonorar:	Antall ansatte:
2009	kr. 178 000	kr. 37 000	19
2008	kr. 172 000	kr. 35 500	19

Rapporteringsrutiner:

Enkeltsaker av uvanlig art eller stor strategisk betydning, og saker hvor vedtektene eller loven krever det, fremmes for bystyret i forkant av behandling i representantskapet.

Selskapet har med hjemmel i tjenesteavtalen etablert en praksis med 2-3 kundemøter som avholdes med rådmannen. Selskapet rapporterer tertialvis til kontrollutvalget med kopi til rådmannen.

Samhandling, grensesnitt og koordinering:

Ansvars- og oppgavefordelingen knyttet til tjenestene som selskapet utfører er regulert av kommuneloven med tilhørende forskrifter.

Bystyret vedtar plan for forvaltningsrevisjon og selskapskontroller, mens kontrollutvalget har bestillerfunksjonen. Revisjonen orienterer kontrollutvalget om planer, status og resultat av arbeidet. Resultatene av selskapskontroller fremmes for bystyret som fatter endelig vedtak, herunder oppfølgingstiltak.

Stavanger kommunes eierstrategi overfor Rogaland Revisjon IKS:

Stavanger kommune vil utarbeide selskapsspesifikke eierstrategier for kommunale foretak, selskap og samarbeid som inngår i kommunens eierportefølje. Eierstrategiene vil utarbeides i henhold til prioriteringsrekkefølgen som fremkommer i bystyresak 106/08.

5.5.5 Nytt konserthus i Stavanger IKS

Organisasjonsform og lov hjemmel:

Nytt konserthus i Stavanger IKS er organisert som et interkommunalt selskap (IKS) med hjemmel i Lov av 29. januar 1999 nr. 6. om interkommunale selskaper (intkomsel.).

Stiftelsesdato:

24. mai 2006
(Enhetsregisteret)

Styringsdokumenter:

Virksomheten til Nytt konserthus i Stavanger IKS reguleres hovedsakelig av selskapsavtalen. Selskapsavtalen ble vedtatt av Stavanger bystyre den 13. februar 2006. Selskapsavtalen ble sist revidert den 28. april 2008.

Eiere og eierandeler:

Stavanger kommune	89,0 %
Rogaland FK	11,0 %

Endringer i selskapsavtalen kan gjøres av representantskapet med 2/3 flertall, bortsett fra §§ 1, 2, 3, 4, 5 og 8 som også krever vedtak i bystyret/fylkestinget.

Formål:

§ 4 Formål

Selskapet har et ikke ervervsmessig formål som består i å oppføre og eie nytt konserthus i Stavanger. Selskapet skal oppføre parkeringsanlegg i tilknytning til konserthuset, ny kulturskole, avdeling av videregående skole, utvidet kai og ny infrastruktur.

Selskapet skal videre utrede og foreslå selskapsform for driften av nytt konserthus og dagens konserthus.

Selskapet kan delta på eiersiden i aksjeselskaper og andre selskaper og inngå samarbeidsavtaler med kommuner, andre selskaper og virksomheter når dette bidrar til å oppfylle selskapets formål.

Sentrale oppgaver:

Bystyret behandlet den 13. februar 2006 sak 0002/06 – ”Nytt konserthus for Stavangerregionen – oppstart og organisering”. Dette var den sjette gangen bystyret behandlet en sak vedrørende nytt konserthus for Stavangerregionen. Konserthuset hadde da vært under planlegging i omlag fem år. Bystyret vedtok i den angjeldende saken at byggeprosjektet skulle igangsettes. Det ble videre vedtatt å etablere selskapet Nytt konserthus i Stavanger IKS som fikk i oppdrag å forestå planlegging og gjennomføring byggeprosjektet. Byggestart for Bjergsted-utbyggingen ble markert 1. oktober 2008. Den offisielle åpningen av konserthuset er berammet til 15. september 2012.

Nytt konserthus skal realiseres innenfor en kostnadsramme på 1225 MNOK. Selskapet skal også forestå prosjektering og oppføring av parkeringsanlegget i tilknytning til konserthuset (P-arketten). Parkeringsanlegget skal finansieres og drives av Stavanger Parkeringsselskap KF. Selskapet skal videre oppføre ny kulturskole, avdeling av videregående skole (Stavanger katedralskole) for musikk, dans og drama samt utvidet kai og ny infrastruktur. Prosjektene har en samlet kostnadsramme som beløper seg til omlag kr 2.1 mrd.

Nytt konserthus i Stavanger IKS skal også utrede og foreslå endelig selskapsform for drift av nytt og eksisterende konserthus, herunder avklare skatte- og avgiftsmessige forhold knyttet til valg av selskapsstruktur og driftskonsept.

Styringsform og styringsorgan:

Styret: Styret består av 5 medlemmer med personlige varamedlemmer. Styrets medlemmer med varamedlemmer velges av representantskapet. Ett styremedlem skal velges etter forslag fra fylkeskommunens medlem i representantskapet. Stavanger Symfoniorkester og Stavanger konserthus har én observatør hver i styret. Styremedlemmene velges for 4 år. Styret velger selv leder og nestleder. Styret fungerer til nytt styre er valgt og konstituert. Styret ansetter daglig leder.

Representantskapet: Representantskapet har 2 medlemmer med personlige varamedlemmer. Representantskapets medlemmer har ulik stemmerett og fordelingen av representanter og stemmevekt er som følger;

Stavanger kommune	1 medlem	9 stemmer
Rogaland Fylkeskommune	1 medlem	1 stemme

Stavanger bystyre og Rogaland fylkesting velger de respektive medlemmer og varamedlemmer. Valgperioden følger kommunevalgperioden. Representantskapet fungerer til nytt representantskap er valgt og konstituert. Representantskapet velger selv leder og nestleder.

Etablering, oppløsning og avvikling: Bystyret fatter vedtak om etablering, opptak av nye deltakere, uttreden samt oppløsning og avvikling av interkommunale selskap.

Kommunens representasjon:

Stavanger kommune har oppnevnt følgende medlem og varamedlem til representantskapet (pr. 01.02.11);

Medlem:
Leif Johan Sevland

Varamedlem:
Björg Tysdal Moe

Datterselskap og tilknyttede selskap:

Nytt konserthus i Stavanger IKS har ikke datterselskap eller tilknyttede selskap.

Følgende representanter er oppnevnt til styret i selskapet.

Medlemmer:
Christine Sagen Helgø
Cecilie Bjelland

Varamedlemmer:
Kjell Erik Grøsfjeld
Terje Rønnevik

Kommunens økonomiske engasjement:

Byggeprosjektet har en kostnadsramme på 1 225 MNOK. Deltakerne har bidratt med følgende innskudd til selskapskapitalen; Stavanger kommune - kr 89.000 og Rogaland Fylkeskommune - kr 11.000. Stavanger kommune er alene ansvarlig for selskapets samlede forpliktelser, jf § 3. Det skal ikke foretas utdelinger fra selskapet til eierne.

Selskapet kan ta opp lån til kapitalformål og til konvertering av eldre gjeld. Selskapet kan også ta opp lån til likviditetsformål. Slikt lån må gjøres opp før regnskapsavslutning for inneværende budsjettår. Den samlede lånegjeld er begrenset oppad til 600 MNOK. Foreligger det regnskapsunderskudd som etter økonomiplanen skal dekkes over flere år, kan motsvarende lån tilbakebetales over samme tidsrom. Selskapet kan ikke stille garanti eller pantsette sine eiendeler som sikkerhet for andres økonomiske forpliktelser.

En deltaker kan med ett års skriftlig varsel si opp sitt deltakerforhold i selskapet og kreve seg utløst av dette. Stavanger kommune kan imidlertid ikke si opp sitt deltakerforhold dersom selskapet har langsiktig gjeld. Ved uttreden og avvikling av selskapet skal utløsningssum og likvidasjonsutbytte ikke utdeles eierne, men etter deltakernes beslutning tilfalle et ideelt formål.

Nøkkeltall for selskapet:

Regnskapsår (1000 kr)	2009	2008	2007	2006
<i>Resultatregnskap:</i>				
Driftsinntekter	15 817	10 685	16 694	1 517
Driftsresultat	10 898	4 874	14 682	406
Ordinært resultat	3 675	2 428	15 193	2 584
<i>Balanse:</i>				
Omløpsmidler	391 475	236 833	161 617	147 402
Anleggsmidler	203 677	45 419	14 660	0
Sum eiendeler	595 151	282 253	176 278	147 402
Kortsiktig gjeld	32 232	10 646	7 051	144 718
Langsiktig gjeld	538 938	251 100	151 349	-
Egenkapital	23 982	20 306	17 877	2 684
Sum egenkapital og gjeld	595 151	282 253	176 278	147 402

År:	Honorar - styre:	Revisjonshonorar:	Antall årsverk:
2009	kr. 220 000	kr. 91 000	7
2008	kr. 230 000	kr. 33 636	8

Rapporteringsrutiner:

Enkeltsaker av uvanlig art eller stor strategisk betydning, og saker hvor vedtektene eller loven krever det, fremmes for bystyret i forkant av behandling i representantskapet.

Samhandling, grensesnitt og koordinering:

Selskapets virksomhet er et ledd i realiseringen av Bjergstedvisjonen. Visjonen er at Bjergsted skal være et nasjonalt kraftsenter for musikk og kunst, og inneholde et konserthus av internasjonal standard.

Stavanger kommunes eierstrategi overfor Nytt konserthus i Stavanger IKS:

Stavanger kommune vil utarbeide selskapsspesifikke eierstrategier for kommunale foretak, selskap og samarbeid som inngår i kommunens eierportefølje. Eierstrategiene vil utarbeides i henhold til prioriteringsrekkefølgen som fremkommer i bystyresak 106/08.

5.5.6 Stavangerregionen Havn IKS

Organisasjonsform og lovhjemmel:

Stavangerregionen Havn IKS er organisert som et interkommunalt selskap (IKS) med hjemmel i Lov av 29. januar 1999 nr. 6. om interkommunale selskaper (intkomsel.).

Stiftelsesdato:

15. mars 2000
(Enhetsregisteret)

Styringsdokumenter:

Virksomheten til Stavangerregionen Havn IKS reguleres av selskapsavtalen. Gjeldende selskapsavtale ble vedtatt av Stavanger bystyre den 26. april 2010.

Eiere og eierandeler:

Stavanger kommune	80,69 %
Sola kommune	16,75 %
Randaberg kommune	1,37 %
Rennesøy kommune	1,19 %

Forslag til endring av selskapsavtalen kan fremmes av styret, representantskapet eller én/ flere av deltakerne. Styret skal i alle tilfelle få anledning til å uttale seg om forslag til endring av selskapsavtalen, før disse fremmes for behandling hos deltakerne. Selskapsavtalen kan endres ved at deltakerne gjør et likelydende vedtak om dette, jf selskapsavtalens § 15.

Formål:

§ 3 Formål

Selskapets formål er å sikre regionen en konkurransedyktig og miljøvennlig infrastruktur for sjøtransport samt å ivareta de oppgaver som er tillagt kommunene etter havne- og farvannsloven. Driften av havneanleggene kan utføres av egne selskap(er).

Selskapet kan inngå samarbeidsavtaler med kommuner, andre selskaper og virksomheter. Selskapet kan delta på eiersiden i andre selskaper når dette ligger innenfor selskapets formål.

Sentrale oppgaver:

Stavanger interkommunale havn (SIH) ble opprettet 01. januar 1992 som et interkommunalt havnesamarbeid mellom Stavanger, Randaberg og Rennesøy. SIH var ansvarlig for all offentlig havnedrift i de tre kommunene og utøvet havnestyrets oppgave etter havneloven. I år 2000 ble havnevirksomheten i Sola kommune innlemmet samtidig som Stavanger Interkommunale Havn IKS ble dannet med hjemmel i lov om interkommunale selskaper samt havne- og farvannsloven.

Fra 01. januar 2007 ble selskapet omorganisert til Stavangerregionen Havn IKS og Stavangerregionen Havnedrift AS. Den viktigste årsaken til endringen var å skille forvaltning og drift. Selskapet ble i 2010 tildelt status som utpekt havn av Fiskeri- og kystdepartementet – som én av fem havner i Norge, jf ny havne- og farvannslov som trådte i kraft 1. januar 2010. De utpekte havnene er særlig viktige for å utvikle en effektiv og sikker sjøtransport for personer og gods.

Stavangerregionen Havn IKS er morselskapet i et konsern bestående av de to datterselskapene Stavangerregionen Havnedrift AS og Stavangerregionen Havn Eiendom AS. Selskapet har også eierandeler i Risavika Havn AS og Risavika Eiendom AS. Selskapet eier og forvalter maritim infrastruktur, ivaretar myndighets- og forvaltningsmessige oppgaver, bygger og eier offentlige havner og havneterminaler, er en aktiv pådriver for utvikling av maritim infrastruktur i regionen mv.

Stavangerregionen Havnedrift AS forestår drift og vedlikehold av havneareal og terminaler samt andre aktiviteter tilknyttet havnedriften.

Stavangerregionen Havn Eiendom AS forestår eiendomsforvaltning av bygg i Risavika.

Styringsform og styringsorgan:

Styret: Styret består av 7 medlemmer med personlige varamedlemmer. Representantskapet velger styrets medlemmer og varamedlemmer for en periode på 4 år. Ved suppleringsvalg kan kortere tjenestetid fastsettes. Representantskapet velger også styrets leder og nestleder. Deltakerkommunene skal ha følgende representasjon i styret; Stavanger kommune (3), Sola kommune (2), Randaberg kommune (1), Rennesøy kommune (1). Kystverket har rett til å møte som observatør med talerett.

Representantskapet: Representantskapet er selskapets øverste organ og består av 5 medlemmer med personlige varamedlemmer. Representantskapets medlemmer skal ha ulik stemmerett. Stavanger kommunes 2 representanter har 4 stemmer hver. Stavanger kommune har derved 8 av 15 stemmer i representantskapet. Representantskapets medlemmer velges for 4 år og følger kommunevalgperioden. Representantskapet velger selv sin leder og nestleder.

Etablering, oppløsning og avvikling: Bystyret fatter vedtak om etablering, opptak av nye deltakere, uttreden samt oppløsning og avvikling av interkommunale selskap.

Kommunens representasjon:

Stavanger kommune har oppnevnt følgende medlemmer og varamedlemmer til representantskapet (pr. 01.02.11);

Medlemmer:

Bjørn Ketil Birkedal
Hilde Karlsen

Varamedlemmer:

Tone Brandtzæg
Torgrim Olsen

Følgende medlemmer og varamedlemmer er valgt til styret;

Medlemmer:

Leif Johan Sevland
Odd Kristian Reme
Marit Amundsen

Varamedlemmer:

Christine S. Helgø
Greta Bryne
Trond Birkedal

Datterselskap og tilknyttede selskap:

Stavangerregionen	100 %
Havnedrift AS	
Stavangerregionen Havn	100 %
Eiendom AS	
Risavika Havn AS	45 %
Risavika Eiendom AS	20 %

Aksjeposten i Risavika Havne-Service AS (30 %) ble solgt våren 2010.

Kommunens økonomiske engasjement:

Deltakerkommunene er utad pro rata ansvarlige for de lån selskapet opptar i henhold til den eierandel kommunen har i selskapet. Selskapets låneramme er oppad begrenset til 300 MNOK.

Nøkkeltall for selskapet:

Regnskapsår (1000 kr/konsern)	2009	2008	2007	2006
Resultatregnskap:				
Driftsinntekter	74 590	98 894	82 740	97 010
Driftsresultat	14 714	39 673	32 986	48 586
Ordinært resultat	15 091	31 878	34 624	51 628
Balanse:				
Omløpsmidler	28 703	54 923	86 320	109 482
Anleggsmidler	640 738	597 357	544 713	483 213
Sum eiendeler	669 441	652 280	631 133	592 695
Kortsiktig gjeld	11 044	26 014	26 173	12 883
Langsiktig gjeld	165 332	148 960	154 949	166 683
Egenkapital	493 065	477 306	450 011	413 129
Sum egenkapital og gjeld	669 441	652 280	631 133	592 695

År:	Sykefravær:	Honorar – styre/representantskap:	Antall årsverk:
2009	5,5 %	kr. 212 000 (fast godtgjøring)	22
2008	7,5 %	kr. 265 000	20

Rapporteringsrutiner:

Selskapet tar sikte på å fremme ”styrets melding til eierne” minst en gang i valgperioden. Første versjon ble vedtatt av styret den 02.09.10.

Enkelt saker av uvanlig art eller stor strategisk betydning, og saker hvor vedtektene eller loven krever det, fremmes for bystyret i forkant av behandling i representantskapet.

Samhandling, grensesnitt og koordinering:

Stavangerregionen Havn IKS forestår forvaltning, drift og utbygging av viktig infrastruktur i regionen. Fagenheter i kommunen samhandler med selskapet i forbindelse med strategisk planlegging, reguleringsplaner mv.

Stavanger kommunes eierstrategi overfor Stavangerregionen Havn IKS:

Stavanger kommune vil utarbeide selskapsspesifikke eierstrategier for kommunale foretak, selskap og samarbeid som inngår i kommunens eierportefølje. Eierstrategiene vil utarbeides i henhold til prioriteringsrekkefølgen som fremkommer i bystyresak 106/08.

5.5.7 Sørmarka Flerbrukshall IKS

Organisasjonsform og lovhjemmel:

Sørmarka flerbrukshall IKS er organisert som et interkommunalt selskap (IKS) med hjemmel i Lov av 29. januar 1999 nr. 6. om interkommunale selskaper (intkomsel.).

Stiftelsesdato:

28. mars 2007
(Enhetsregisteret)

Styringsdokumenter:

Virksomheten til Sørmarka flerbrukshall IKS reguleres blant annet av selskapsavtalen som ble vedtatt av Stavanger bystyre den 06. februar 2007 i sak 04/07. Selskapsavtalen ble sist revidert den 07. desember 2009. Selskapsavtalen kan endres av representantskapet med 2/3 flertall, hvor annet ikke fremgår av lov eller selskapsavtalen.

I sak 04/07 vedtok Stavanger bystyre også en samarbeidsavtale, datert 04. desember 2006, der kommunene Stavanger, Sandnes, Sola og Randaberg forplikter seg til deltakelse i oppføring, eierskap og drift av prioriterte regionale idrettsanlegg.

Eiere og eierandeler:

Stavanger kommune	64,02 %
Sandnes kommune	23,55 %
Sola kommune	8,41 %
Randaberg kommune	4,02 %

Eierbrøken er fast med unntak av en eventuell inntreden av nye deltakere i selskapet.

Formål:**§ 1-3 Formål og ansvarsområde:**

Selskapet har som formål å oppføre, eie og drive flerbrukshallen i Sørmarka. Selskapet skal dekke samtlige kostnader i forbindelse med driften av anlegget.

Flerbrukshallen skal være et anlegg både for lek på is og aktive idrettsutøvere og spesielt stimulere barn og unges interesse for fysisk aktivitet.

Selskapet kan inngå samarbeidsavtaler med andre kommuner, andre selskaper, andre virksomheter, organisasjoner og enkeltpersoner. Selskapet kan påta seg andre arbeidsoppgaver eierne og selskapet måtte bli enige om.

Sentrale oppgaver:

Samarbeidsavtalen, datert 04. desember 2006, forplikter kommunene til å delta i realiseringen av de tre regionale idrettsanleggene; Sørmarka flerbrukshall (Sørmarka Arena) i Stavanger, Multi-/friidrettshallen (Sandneshallen) i Sandnes og Storhallen (Randaberg Arena) i Randaberg. Sørmarka flerbrukshall IKS har ansvaret for å oppføre, eie og drive Sørmarka Arena. Den offisielle åpningen av Sørmarka Arena ble markert i oktober 2010.

Sørmarka Arena med sine 15.000 m² med isflate har internasjonale mål både for kunstløp, lengdeløp og curling. Rogalands høyeste (17 m) innendørs klatrevegg på nesten 1000 m² er også lokalisert til Sørmarka Arena. I tillegg blir det lagt til rette for skøyteopplæring, hurtigløp (kortbane), hockey, isdans og andre aktiviteter på indre isflate.

Formålet og visjonen for de regionale idrettsanleggene er at de skal styrke idrettens funksjon og plass i regionen. Sørmarka Arena skal være en hall for både lek og aktiv idrett. Anlegget skal legge til rette for bedre folkehelse gjennom å gi mulighet for utøvelse av fysisk aktivitet. Idrett og fysisk aktivitet i regi av lag, foreninger og idrettsorganisasjoner skal derfor prioriteres. Driften skal spesielt innrettes for å stimulere barn og unges interesse for idrett og fysisk aktivitet.

Styringsform og styringsorgan:

Styret: Styret skal ha 5 medlemmer med personlige varamedlemmer. Minst ett av styrets medlemmer skal ha idrettsfaglig kompetanse. Styret velger selv sin leder og nestleder. Valgperioden er 2 år (alternativt 4 år). Gjenvalg kan finne sted. For å sikre at ikke alle styremedlemmer er på valg samtidig, kan representantskapet i det enkelte tilfelle velge ett eller flere styremedlemmer med avvikende valgperiode, dog ikke lengre enn 4 år.

Representantskapet: Representantskapet består av 4 medlemmer. Bystyret oppnevner 1 medlem med personlig varamedlem for 4 år som følger valgperioden. Representantskapet velger selv leder og nestleder. Representantskapet skal oppnevne valgkomité for valg av styrets medlemmer. Kriteriene som legges til grunn for valg av styremedlemmer skal sikre at styret settes sammen på en måte som avspeiler bredde i kompetanse og kjønnsbalanse, samtidig som deltakerkommunenes interesser ivaretas. Kriteriene kan endres av representantskapet med 2/3 flertall. Styremedlemmene velges av representantskapet etter innstilling fra valgkomité.

Etablering, oppløsning og avvikling: Bystyret fatter vedtak om etablering, opptak av nye deltakere, uttreden samt oppløsning og avvikling av interkommunale selskap.

Kommunens representasjon:

Stavanger kommune har oppnevnt følgende medlem og varamedlem til representantskapet (pr. 01.02.11);

Medlem:

Terje Rønnevik

Varamedlem:

Bjørn Ketil Birkedal

Per A. Thorbjørnsen og Nina Galta er oppnevnt som henholdsvis medlem og varamedlem av styret.

Datterselskap og tilknyttede selskap:

Sørmarka flerbrukshall IKS har ikke datterselskap eller tilknyttede selskap.

Kommunens økonomiske engasjement:¹⁶

Realiseringen av Sørmarka Arena medfører en investeringskostnad på 222,875 MNOK for deltakerkommunene. Deltakerne har med utgangspunkt i eierbrøk forpliktet seg til følgende innskudd: Stavanger kommune 142,700 MNOK, Sandnes kommune 52,493 MNOK, Sola kommune 18,747 MNOK og Randaberg kommune 8,935 MNOK, jf § 2-1 i selskapsavtalen.

Innskuddet skal fordeles over perioden 2007 – 2010 eller som driftstilskudd tilsvarende renter og

¹⁶ Nøkkeltall for selskapet vil presenteres i eierskapsmeldingen fra første hele driftsår for Sørmarka Arena.

avdragsutgiftene i selskapets låneperiode. I tillegg til å finansiere selskapets kapitalkostnader gjennom driftstilskudd har deltakerne ytt ordinært driftstilskudd til selskapet i oppstartsfasen.

Avgiftsmessige forhold knyttet til oppføring og drift av Sørmarka Arena er avklart med Skatt Vest. Selskapet/deltakerne vil måtte finansiere i overkant av 6 MNOK som følge av tilbakegående avgiftsoppgjør.

Selskapet kan i henhold til selskapsavtalens § 7-1 oppta lån og pantsette selskapets eiendeler for gjennomføring av investeringer, konvertering av eldre gjeld og til likviditetsformål så fremt den samlede lånegjeld ikke overstiger 222,875 MNOK. Kommunene er utad pro rata ansvarlige for de lån selskapet opptar i henhold til den enkelte kommunes eierandel i selskapet.

Representantskapet kan ikke treffe vedtak om utdeling av selskapets midler. Deltakerkommunene kan få seg forelagt en sak fra representantskapet om ekstraordinær utdeling av selskapets midler. Slik beslutning krever enstemmig vedtak blant deltakerkommunene.

Rapporteringsrutiner:

Enkelt saker av uvanlig art eller stor strategisk betydning, og saker hvor vedtektene eller loven krever det, fremmes for bystyret i forkant av behandling i representantskapet.

Samhandling, grensesnitt og koordinering:

Selskapet skal sammen med deltakerkommunene utvikle et attraktivt idrettsanlegg. Brukerne og idrettens styrende organ skal sikres innflytelse ved planlegging og drift av anlegget.

Stavanger kommunes eierstrategi overfor Sørmarka Flerbrukshall IKS:

Stavanger kommune vil utarbeide selskapsspesifikke eierstrategier for kommunale foretak, selskap og samarbeid som inngår i kommunens eierportefølje. Eierstrategiene vil utarbeides i henhold til prioriteringsrekkefølgen som fremkommer i bystyresak 106/08.

5.5.8 Multihallen og Storhallen IKS

Organisasjonsform og lovhemmel:

Multihallen og Storhallen IKS er organisert som et interkommunalt selskap (IKS) med hjemmel i Lov av 29. januar 1999 nr. 6. om interkommunale selskaper (intkomsel.).

Stiftelsesdato:

15. oktober 2009
(Enhetsregisteret)

Styringsdokumenter:

Virksomheten til Multihallen og Storhallen IKS reguleres hovedsakelig av selskapsavtalen som ble vedtatt av Stavanger bystyret den 21. september 2009. Selskapsavtalen ble sist revidert den 20. september 2010. Selskapsavtalen kan endres av representantskapet med 2/3 flertall, når annet ikke fremgår av lov eller selskapsavtalen.

Eiere og eierandeler:

Stavanger kommune	62,4 %
Sandnes kommune	32,5 %
Randaberg kommune	5,1 %

Samarbeidsavtalen, datert 04. desember 2006, ligger til grunn for oppføringen av Sandneshallen og Randaberg Arena, herunder etableringen av Multihallen og Storhallen IKS.

Formål:

§ 1-3 Formål og ansvarsområde

Selskapet har som formål å oppføre, eie og drive multi-/friidrettshallen i Sandnes og Storhallen for fotball i Randaberg. Selskapet skal dekke samtlige kostnader i forbindelse med driften av anleggene.

De to innendørs anleggene skal være både for lek, mosjon og aktive idrettsutøvere og spesielt stimulere barn og unges interesse for fysisk aktivitet.

Det er selskapets formål å gjennom aktivt og målrettet samarbeid med andre interkommunale selskaper innen idrettsområdet, å ha høy effektivitet i driften av hallene og god samordning av åpningstider, adgangssystem mv. Selskapets virksomhet skal være kjennetegnet av stort fokus på brukervennlighet.

Selskapet kan inngå samarbeidsavtaler med andre kommuner, andre selskaper, andre virksomheter, organisasjoner og enkeltpersoner. Selskapet kan påta seg andre arbeidsoppgaver eierne og selskapet måtte bli enige om.

Sentrale oppgaver:

Samarbeidsavtalen forplikter kommunene Stavanger, Sandnes, Sola og Randaberg til å delta i realiseringen av prioriterte regionale idrettsanlegg. Sola kommune har valgt å kun delta i realiseringen av Sørmarka Arena, herunder inngå som deltaker i driftsselskapet Sørmarka flerbrukshall IKS. De øvrige kommunene valgte av den grunn å etablere Multihallen og Storhallen IKS, som har som formål å oppføre, eie og drive Sandneshallen og Randaberg Arena.

De tre idrettsanleggene skal imidlertid fremstå som et mest mulig enhetlig tilbud overfor publikum. Driften av anleggene søkes løst på en effektiv måte med en begrenset organisasjon, herunder én daglig leder. Det legges vekt på å få i stand samarbeidsløsninger mellom driftsselskapene innenfor rammene av gjeldende lover og forskrifter.

Sandneshallen vil være en av Norges mest moderne treningshaller tilrettelagt for friidrett. Anlegget vil også ha fasiliteter for styrketrening, klatring, ballspill og ordinære hallaktiviteter, gymnastikk samt større arrangementer. Sandneshallen med sine 7 500 m² vil videre være et av landets beste tilbud for eliteutøvere som satser på å hevde seg i internasjonale friidrettsøvelser. Den offisielle åpningen av Sandneshallen er berammet til august 2011.

Randaberg Arena er først og fremst en fotballhall. Hallen er imidlertid også tilrettelagt for håndball, volleyball og kulturarrangementer. Randaberg Arena har en grunnflate på 9.500 m². Hallen imøtekommer behovet for treningsanlegg, herunder behov for innendørstrening på vinterstid, og blir således en viktig faktor for å utvikle både bredde og elitesatsing innen fotball, håndball, volleyball mv. Randaberg Arena vil ferdigstilles i 2012.

Styringsform og styringsorgan:

Styret: Styret skal ha 5 medlemmer med personlige varamedlemmer. Samarbeidskommunene skal ha ett styremedlem hver. Minst ett av styrets medlemmer skal ha idrettsfaglig kompetanse. Øvrige kriterier for valg av styre fremkommer av selskapsavtalens § 3-1. Styret velger selv sin leder og nestleder. Valgperioden er 2 år (alternativt 4 år). For å sikre at ikke alle styremedlemmer er på valg samtidig, kan det i det enkelte tilfelle velges ett eller flere styremedlemmer med avvikende valgperiode, dog ikke lengre enn 4 år.

Representantskapet: Representantskapet består av 3 medlemmer. Bystyret oppnevner 1 medlem med personlig varamedlem for 4 år som følger valgperioden. Representantskapet velger selv leder og nestleder. Representantskapet oppnevner valgkomité. Styret velges av representantskapet etter innstilling fra valgkomiteen.

Etablering, oppløsning og avvikling: Bystyret fatter vedtak om etablering, opptak av nye deltakere, uttrede samt oppløsning og avvikling av interkommunale selskap.

Kommunens representasjon:

Stavanger kommune har oppnevnt følgende medlem og varamedlem til representantskapet (pr. 01.02.11);

Medlem:

Terje Rønnevik

Varamedlem:

Sissel Knutsen Hegdal

Datterselskap og tilknyttede selskap:

Multihallen og Storhallen IKS har ikke datterselskap eller tilknyttede selskap.

Per A. Thorbjørnsen og Nina Galta er oppnevnt som henholdsvis medlem og varamedlem av styret.

Kommunens økonomiske engasjement:¹⁷

Realiseringen av Sandneshallen og Randaberg Arena medfører en investeringskostnad på henholdsvis 67,8 og 92,2 MNOK for deltakerkommunene. Den enkelte deltaker har forpliktet seg til følgende andel av det totale innskuddet på 160 MNOK: Stavanger kommune 99,840 MNOK, Sandnes kommune 52,000 MNOK og Randaberg kommune 8,160 MNOK, jf § 2-1 i selskapsavtalen. Innskuddet skal fordeles over byggeperioden eller som driftstilskudd tilsvarende renter og avdragsutgiftene i selskapets låneperiode.

Selskapet kan i henhold til selskapsavtalens § 7-1 oppta lån og pantsette selskapets eiendeler for gjennomføring av investeringer, konvertering av eldre gjeld og til likviditetsformål så fremt den samlede lånegjeld ikke overstiger 160 MNOK. Kommunene er utad pro rata ansvarlige for de lån selskapet opptar i henhold til den enkelte kommunes eierandel i selskapet.

Selskapet kan bygge opp fond for gjennomføring av investeringer og til nødvendig driftskapital. Fondsoppbygging skal stå i forhold til selskapets oppgaver og forpliktelser.

Selskapsavtalens § 7-4 og inntomsel. § 29 regulerer utdeling av selskapets midler.

Rapporteringsrutiner:

Enkelt saker av uvanlig art eller stor strategisk betydning, og saker hvor vedtektene eller loven krever det, fremmes for bystyret i forkant av behandling i representantskapet.

Samhandling, grensesnitt og koordinering:

Selskapet skal sammen med deltakerne utvikle attraktive idrettsanlegg for både bredde- og toppidrettsutøvere. Driften av anleggene skal særskilt tilrettelegges for barn og unge. Brukerne og idrettens styrende organ skal sikres innflytelse ved planlegging og drift av anleggene.

Stavanger kommunes eierstrategi overfor Multihallen og Storhallen IKS:

Stavanger kommune vil utarbeide selskapsspesifikke eierstrategier for kommunale foretak, selskap og samarbeid som inngår i kommunens eierportefølje. Eierstrategiene vil utarbeides i henhold til prioriteringsrekkefølgen som fremkommer i bystyresak 106/08.

¹⁷ Nøkkeltall for selskapet vil presenteres i eierskapsmeldingen fra første hele driftsår for Sandneshallen.

5.6 Aksjeselskap (AS)

Lovgivning og rettslig stilling

Aksjeselskap (AS) reguleres av Lov av 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskap (aksjeloven) samt forskrifter fastsatt med hjemmel i aksjeloven. Allmennaksjeselskap (ASA) reguleres av Lov av 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper (allmennaksjeloven).

Selskapsformen ASA er beregnet på selskaper der det er stor aksjespredning, og der det er ønskelig at selskapet skal kunne hente inn kapital gjennom emisjoner rettet mot allmennheten. Selskapsformen AS er beregnet på selskaper med en begrenset krets av eiere, og er følgelig den formen som i hovedsak er aktuell for kommuner å benytte. Aksjeselskaper er selvstendige rettssubjekter.

Selskapsformens egenhet

Et aksjeselskap (AS) skal ha en aksjekapital på minst kr. 100.000. Aksjekapitalen skal være fordelt på én eller flere aksjer som rettighetene som aksjeeier knytter seg til. Et grunnleggende element ved selskapsformen er at aksjeeierne ikke hefter overfor kreditorene for selskapets forpliktelser. Det økonomiske ansvaret for aksjeeierne er således begrenset til den innskutte aksjekapitalen.

Et aksjeselskap skal til enhver tid ha en egenkapital som er forsvarlig ut fra risikoen ved og omfanget av virksomheten i selskapet. Hvis det antas at egenkapitalen er lavere enn forsvarlig skal styret straks behandle saken og innen rimelig tid innkalle generalforsamlingen og gi den en redegjørelse for selskapets økonomiske stilling, herunder foreslå tiltak. Hvis styret ikke finner grunnlag for å foreslå tiltak, eller slike tiltak ikke lar seg gjennomføre, skal det foreslå selskapet oppløst. Et aksjeselskap kan gå konkurs i motsetning til interkommunale selskaper og kommunale foretak.

Aksjeloven angir i utgangspunktet ingen begrensninger for hvem som kan være aksjeeiere, og gir således stor fleksibilitet på eiersiden. Selskapsformen åpner opp for at ulike forvaltningsnivå samt private aktører kan være aksjeeiere i samme selskap. Staten, fylkeskommuner, kommuner og private kan følgelig være aksjonærer i samme selskap. Selskapsformen legger således til rette for offentlig-privat samarbeid. Det kan imidlertid stilles krav i vedtektene til aksjeeiernes egenskaper, herunder for eksempel at selskapet kun skal ha kommunale eiere.

For å stifte et aksjeselskap skal den eller de som skal tegne aksjer i selskapet (stifterne), opprette et stiftelsesdokument. Aksjeloven angir minstekrav til stiftelsesdokumentet. Stiftelsesdokumentet skal bl.a. inneholde selskapets vedtekter. Vedtektene skal angi selskapets virksomhet, aksjekapitalens størrelse, antallet styremedlemmer, hvilke saker som skal behandles på ordinær generalforsamling mv.

Styrende organ

Aksjeeierne utøver den øverste myndighet i selskapet gjennom generalforsamlingen, jf asl. § 5-1. Et aksjeselskap skal ledes av et styre og en daglig leder, jf §§ 6-1 og 6-2. Aksjelovens § 6-35 angir bestemmelser om bedriftsforsamling.

Generalforsamling

Aksjeeierne utøver den øverste myndighet i selskapet gjennom generalforsamlingen (eierorganet). Generalforsamlingen kan treffe vedtak i alle saker som angår selskapets virksomhet og organisering, med mindre loven forbeholder avgjørelsesmyndigheten for andre selskapsorganer. Aksjeeierne kan ikke intervenere i selskapets drift og organisering uten at dette skjer i form av et vedtak fattet av generalforsamlingen i tråd med aksjeloven.

Det skal avholdes ordinær generalforsamling innen seks måneder etter utgangen av hvert regnskapsår, for behandling av årsregnskap og årsberetning samt andre saker som etter loven eller vedtektene hører

inn under generalforsamlingen. Styret skal innkalle til ekstraordinær generalforsamling når aksjeeiere som representerer minst en tidel av aksjekapitalen krever å få behandlet en bestemt sak. Styret kan også innkalle til ekstraordinær generalforsamling på eget initiativ.

Aksjeloven oppstiller krav til innkalling, stemmegivning, møteregele mv. for generalforsamlingen. Styret skal sende en skriftlig innkalling til aksjeeierne senest en uke før møtet skal avholdes. En lengre frist kan fastsettes i vedtektene. En aksjeeier har rett til å få behandlet en sak på generalforsamlingen. Saken skal meldes skriftlig til styret sammen med et forslag til beslutning eller en begrunnelse for at saken settes på dagsordenen. Aksjeeierne kan om nødvendig også fremme forslag om granskning på generalforsamlingen.

Aksjeeierne har rett til å møte i generalforsamlingen. Ordfører vil ofte møte i generalforsamlingen, jf. koml. § 9. Dersom ordfører selv ikke møter, kan kommunen være representert ved en fullmektig som legger frem skriftlig og datert fullmakt. Bystyret kan i forkant av en generalforsamling treffe vedtak som binder representantens stemmegivning. I selskaper hvor kommunen eier samtlige aksjer, kan bystyret beslutte at et samlet bystyre skal utgjøre generalforsamlingen.

Styret

Et aksjeselskap skal ha et styre med minst 3 medlemmer. I selskaper med aksjekapital på mindre enn 3 MNOK kan styret likevel ha færre medlemmer. Har selskapet bedriftsforsamling skal styret bestå av minst 5 medlemmer. Generalforsamlingen velger styrets medlemmer og varamedlemmer. Dette gjelder ikke for medlemmer som skal velges av og blant de ansatte eller dersom selskapet har bedriftsforsamling. Tjenestetiden er 2 år med mindre det er vedtektsfestet en kortere eller lengre tjenestetid (maksimalt 4 år).

Styret har det overordnede ansvaret for forvaltningen av selskapet. Styret skal føre tilsyn med den daglige ledelse og selskapets virksomhet for øvrig, herunder holde seg orientert om selskapets økonomiske stilling og påse at dets virksomhet, regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll. I selskaper der de ansatte har representasjon i styret, skal styret fastsette en styreinstruks som gir nærmere regler om styrets arbeid og saksbehandling. Styret må ikke foreta noe som er egnet til å gi visse aksjeeiere eller andre en urimelig fordel på andre aksjeeieres eller selskapets bekostning.

Daglig leder

Aksjeselskap skal ha en daglig leder. I selskaper med aksjekapital på mindre enn 3 MNOK kan styret likevel bestemme at selskapet ikke skal ha daglig leder. Daglig leder tilsettes av styret hvis det ikke er vedtektsfestet at dette skal gjøres av et annet selskapsorgan. Daglig leder står for den daglige ledelse av selskapets virksomhet og skal følge de retningslinjer og pålegg styret har gitt. Den daglige ledelse omfatter ikke saker som etter selskapets forhold er av uvanlig art eller stor betydning.

Bedriftsforsamling

I selskaper med flere enn 200 ansatte er bedriftsforsamling obligatorisk. Det kan imidlertid inngås avtale mellom selskapet og de ansatte eller deres fagforeninger om at selskapet ikke skal ha en bedriftsforsamling. Bedriftsforsamling kan for øvrig etableres som en frivillig ordning. To tredeler av medlemmene velges av generalforsamlingen. En tredel av medlemmene velges av og blant de ansatte. Generalforsamlingen kan når som helst og uten nærmere begrunnelse fjerne medlemmer som den selv har oppnevnt. Bedriftsforsamlingen velger selv en leder blant sine medlemmer.

Bedriftsforsamlingen skal føre tilsyn med styrets og daglig leders forvaltning av selskapet, og gi uttalelse til generalforsamlingen om hvorvidt styrets forslag til resultatregnskap og balanse bør godkjennes og om styrets forslag om anvendelse av overskudd eller dekning av tap. Etter forslag fra styret treffer bedriftsforsamlingen avgjørelse i saker som gjelder 1) Investeringer av betydelig omfang i forhold til selskapets ressurser. 2) Rasjonalisering eller omlegging av driften som vil medføre større endring eller omdisponering av arbeidsstyrken. Bedriftsforsamlingen kan vedta anbefalinger til styret om hvilken som helst sak.

Arbeidsgiveransvaret

Et aksjeselskap er et selvstendig rettssubjekt. Arbeidstakerne har selskapet som arbeidsgiver. Daglig leder er øverste administrative leder. Aksjeloven regulerer de ansattes rett til representasjon i selskapenes styrende organ.

Kommunens økonomiske ansvar og risiko

Aksjelovens § 2-1 innehar bestemmelser om ansvarsbegrensning for aksjeeierne. Aksjeeierne hefter ikke overfor kreditorene for selskapets forpliktelser. Aksjeeierne plikter ikke å gjøre innskudd i selskapet eller i tilfelle i selskapets konkursbo i større utstrekning enn det som følger av grunnlaget for aksjetegningen. Kommunens økonomiske ansvar og risiko vil således i utgangspunktet kun være knyttet til den innskutte kapitalen.

Utdeling fra selskapet kan bare skje etter reglene om utbytte, kapitalnedsetting, fusjon eller fisjon av selskaper, og tilbakebetaling etter oppløsning. Som utdeling regnes enhver overføring av verdier som direkte eller indirekte kommer aksjeeieren til gode. Aksjelovens kapittel 8 regulerer utdeling av utbytte. Beslutning om utdeling av utbytte treffes av generalforsamlingen etter at styret har lagt frem forslag om utdeling eller annen anvendelse av overskudd. Det kan ikke besluttet utdelt høyere utbytte enn styret har foreslått eller godtar. Styret skal til enhver tid påse at selskapet har en egenkapital som er forsvarlig ut fra risikoen ved og omfanget av virksomheten.

Innenfor rammen av aksjeloven kan det vedtektsfestes handlingsregler for disponering overskudd, herunder utdeling av utbytte. Dersom selskapet ved sin virksomhet ikke skal ha til formål å skaffe aksjeeierne økonomisk utbytte, skal vedtektene inneholde bestemmelser om anvendelse av overskudd og av formuen ved oppløsning.

Styring, tilsyn og kontroll

Stavanger kommunes styringsmuligheter overfor et aksjeselskap reguleres av aksjeloven. Aksjeeierens begrensede økonomiske ansvar impliserer at aksjeeierne har en lavere grad av styring og kontroll enn hva som er tilfellet for selskapsformer der eierne har et ubegrenset ansvar. Aksjeeierne kan likevel utøve innflytelse over selskapet gjennom generalforsamlingen, herunder gjennom valg til styrende organer, fastlegging av selskapets formål og øvrige vedtekter mv.

En aksjeeiers mulighet til å utøve en aktiv eierstyring vil videre bero på vedkommendes eierandel. Det er derfor viktig at eierandelen er tilpasset motivasjonen som ligger til grunn for eierskapet. Dersom kommunen har strategiske målsetninger for sitt eierskap bør kommunen ha kontroll med selskapet ved å erverve 50 % eller mer av de stemmeberettigede aksjene. Dersom eierskapet er av en mer finansiell karakter er det mindre betydningsfullt hvor stor andel av selskapet kommunen eier.

100 % (aksjer og stemmer)

I et heleid selskap kan en aksjeeier fatte vedtak på generalforsamlingen uten å måtte ta hensyn til rettighetene til andre aksjeeiere. Generalforsamlingen kan ikke treffe noen beslutning som er egnet til å gi visse aksjeeiere en urimelig fordel på andre aksjeeieres eller selskapets bekostning, jf asl. § 5-21.

90 % (aksjer og stemmer)

Dersom en aksjonær eier over ni tideler av aksjekapitalen og stemmene i et aksjeselskap, kan vedkommende majoritetsaksjonær tvangsutløse de øvrige aksjonærene i selskapet.

67 % (stemmer)

Vedtak om endring av selskapets vedtekter forutsetter minst to tredeler av stemmene. Det samme gjelder beslutninger om fusjon eller fisjon, vedtak om forhøyelse eller nedsettelse av aksjekapitalen, opptak av konvertible lån, vedtak om omdanning og vedtak om oppløsning av selskapet. Dette er en sentral grense dersom kommunen ønsker kontroll med disse beslutningene.

50 % (stemmer)

Eksempel på beslutninger som fattes med alminnelig flertall er valg av styremedlemmer, godkjenning av årsregnskap og vedtak om utdeling av utbytte. Vedtekter og aksjonæravtaler kan regulere krav om bredere, men ikke snevrere tilslutning ved slike saker.

34 % (stemmer)

Dersom en aksjeeier har mer enn en tredjedel av stemmene, vil denne normalt ha negativ kontroll over flere av de vesentligste beslutningene som fattes i eierorganet. Dette gjelder særlig vedtektsendringer.

Samhandling, grensesnitt og koordinering

Stavanger kommune ivaretar flere roller overfor de kommunale aksjeselskapene. Kommunen er aksjeeier, kunde, samarbeidspartner mv. Selskapene bidrar også til å realisere kommunes politikk innenfor ulike fagområder. Prinsippet om likebehandling av aksjonærene ligger til grunn for kommunens utøvelse av de ulike rollene overfor aksjeselskapene.

Aksjonæravtaler benyttes ofte for å spesifisere og klargjøre forholdet mellom aksjonærene innenfor ulike saksområder. Aksjonæravtalen kan regulere eierspørsmål som for eksempel stemmerett, fordeling av styreplasser, innsynsrett, innskuddsplikt og forkjøpsrett.

Aksjeloven oppstiller krav til transaksjoner mellom selskapet og aksjeeiere. Aksjeloven innehar bestemmelser som blant annet medfører at en avtale mellom selskapet og en aksjeeier ikke er bindende for selskapet uten at avtalen godkjennes av generalforsamlingen. Hvorvidt avtalen skal godkjennes av generalforsamlingen vil imidlertid avhenge av dens karakter og verdi i forhold til aksjekapitalen.

Beslutning om oppløsning og avvikling av et selskap treffes av generalforsamlingen med flertall som for vedtektsendring når ikke noe annet er bestemt i lov. Generalforsamlingen velger et avviklingsstyre som trer i stedet for styret og daglig leder. Avviklingsstyret foretar nødvendige disposisjoner med sikte på avvikling av selskapet.

Stavanger kommune har eierandeler i følgende aksjeselskap:

Selskap	Eierandel	Selskap	Eierandel
Lyse Energi AS	43,68 %	Forus Industri AS	34,00 %
Forus Næringspark AS	49,00 %	Museum Stavanger AS	50,00 %
Rogaland Teater AS	25,50 %	Nord-Jæren Bompengeselskap AS	16,67 %
SF Kino Stavanger/Sandnes AS	33,15 %	Buøy Invest AS	10,00 %
Universitetsfondet for Rogaland AS	36,30 %	Gladmat AS	4,00 %
Stavanger Sentrum AS (STAS)	40,00 %	Blue Planet AS	2,56 %
Filmkraft Rogaland AS	35,00 %	Måltidets Hus AS	1,71 %
Invivo AS	100,0 %	Lysefjorden Utvikling AS	9,60 %
Allservice AS	50,38 %	Ryfast AS	28,56 %

Tabell 8 – Aksjeselskap (AS)

5.6.1 Lyse Energi AS

Organisasjonsform og lovhjemmel:

Lyse Energi AS er organisert som et aksjeselskap med hjemmel i Lov av 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskap (aksjeloven). Lyse Energi AS er morselskapet i Lyse-konsernet.

Stiftelsesdato:

17. juni 1998
(Enhetsregisteret).

Styringsdokumenter:

Virksomheten til Lyse Energi AS reguleres blant annet av vedtektene. Vedtektene for Lyse Energi AS ble vedtatt på ekstraordinær generalforsamling den 26. november 1998. Vedtektene ble endret på ekstraordinær generalforsamling den 15. januar 2000. Vedtektsendringer krever tilslutning fra minst 2/3 av den representerte aksjekapital, samt tilslutning fra minst 5 aksjonærer.

Vedtektene suppleres av en aksjonæravtale som ble vedtatt av eierkommunene den 17. juni 1998. Aksjonæravtalen regulerer bl.a. vilkårene for ansvarlig lånekapital og disponering av overskudd.

Aksjonærene har høsten 2010 utarbeidet et utkast til eierstrategi overfor Lyse-konsernet. De respektive by- og kommunestyrene skal behandle strategien våren 2011. Strategien regulerer kommunenes eierstyring og uttrykker mål, forventninger og strategier for selskapets virksomhet.

Eiere og eierandeler:

Stavanger kommune	43,676 %
Sandnes kommune	19,531 %
Sola kommune	8,741 %
Time kommune	5,832 %
Klepp kommune	4,229 %
Hå kommune	3,785 %
Randaberg kommune	3,279 %
Eigersund kommune	2,951 %
Strand kommune	2,532 %
Rennesøy kommune	1,150 %
Hjelmeland kommune	0,994 %
Gjesdal kommune	0,933 %
Finnøy kommune	0,909 %
Lund kommune	0,713 %
Bjerkreim kommune	0,512 %
Kvitsøy kommune	0,233 %

Formål:

§ 3 Selskapets formål er å:

- Skape verdier for kundene, eierne og samfunnet
- Sørge for en sikker og rasjonell energiforsyning til selskapets kunder
- Være en kundeorientert, konkurransedyktig aktør og en attraktiv samarbeidspartner
- Kunne tilby kundeløsninger som gir kunden valgfrihet og mulighet for effektive og miljøvennlige energiløsninger
- Delta i næringsutvikling og næringsvirksomhet med relevans til kjernevirksomhetene, enten selv eller i samarbeid med andre, gjennom etablering, aksjekjøp, sammenslutning m.v.

Sentrale oppgaver:

Lyse Energi AS er morselskap i Lyse-konsernet og har som viktigste oppgave å ivareta eierrollen i de hel- og deleide datterselskapene. På vegne av konsernet ivaretar selskapet fellesfunksjoner knyttet til økonomi og finans, organisasjon og sikkerhet, teknologi samt kommunikasjon og samfunnsansvar. Sentrale staber i morselskapet leverer tjenester til datterselskaper gjennom avtaler inngått på et forretningsmessig grunnlag.

Lyse Energi AS:	Driftsinntekter:	Resultat etter skatt:	Antall ansatte:
2009/MNOK	211	370	96

Lyse Elnett AS: Selskapet eier og har overordnet driftsansvar for all elnettvirksomhet i Lyses konsesjonsområde. Konsesjonsområdet omfatter 11 kommuner i Ryfylke og på Jæren. Selskapet har i tillegg anleggskonsesjoner i 8 kommuner. Elnettvirksomheten er en monopolbasert tjeneste, og er

derfor underlagt særskilt myndighetskontroll av Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) som har fastsatt nærmere rammer for virksomheten. Lyse Elnett AS har 125.000 elnettkunder og ca 12.000 km linjer og kabler. I 2009 fikk selskapet bygd 175 km ny elnettrasèer og tilknyttet 2262 nye nettkunder.

Lyse Elnett AS:	Driftsinntekter:	Resultat etter skatt:	Antall ansatte:
2009/MNOK	792	83	15

Lyse Infra AS: Selskapet skal forestå all virksomhet knyttet til utbygging, drift og vedlikehold i Lyse-konsernet. Selskapet bygger og drifter prosessanlegg og infrastruktur for el, gass, varme, kjøling, bredbånd, telekommunikasjon og kraftproduksjon på oppdrag fra Lyse-konsernets datterselskaper. Selskapet har også eksterne kunder. Lyse Infra AS står for prosjektledelsen i større prosjekter, herunder utbyggingen av Jørpelandsvassdraget med 2 kraftverk for Jørpeland Kraft AS. Lyse Infra AS har i 2009 bygd 175 km elnettrasèer, 21 km gasstrasèer, 16 km fjernvarme/-kjøletrasèer og 190 km bredbåndtrasèer.

Lyse Infra AS:	Driftsinntekter:	Resultat etter skatt:	Antall ansatte:
2009/MNOK	975	13	343

Lyse AS: Selskapet forestår markedsføring, salgs- og kundeserviceoppgaver for samtlige av konsernets produkter som tilbys i sluttbrukermarkedet. Lyse-konsernets vedtatte strategiske føringer innebærer en selskapsutvikling mot flerprodukts-/flernyttelseselskap. Lyse AS er også kontraktsmotpart på vegne av alle produkteiere mot kundene og ivaretar fakturerings-tjenestene. Selskapet har hovedtyngden av sitt marked i Sør-Rogaland.

Lyse AS:	Driftsinntekter:	Resultat etter skatt:	Antall ansatte:
2009/MNOK	422,4	-12,3	158

Lyse Produksjon AS: Selskapet eier kraftverk og har ansvar for vannhusholdningen og produksjonsstyringen. 35 % av selskapets krafttilgang kommer fra 12 heleide kraftverk i Sør-Rogaland, hvor selskapet sammen med Lyse Infra AS står for den tekniske drift og vedlikehold av anleggene. Øvrig krafttilgang kommer fra 41,1 % eierandel i Sira-Kvina kraftselskap, 18,0 % i Ulla-Førre verkene og 66,7 % i Jørpeland Kraft AS. I tillegg er Lyse Produksjon AS eier og konsesjonshaver for distribusjonsnettet i Lysebotn. Selskapets kraftproduksjon selges til spotpris utenom den andel som dekker selskapets konsesjonskraftforpliktelser. Selskapet hadde en samlet netto produksjon gjennom året på 6,1 TWh.

Lyse Produksjon AS:	Driftsinntekter:	Resultat etter skatt:	Antall ansatte:
2009/MNOK	1 940	492	20

Lyse Handel AS: Selskapet er konsernets redskap i engrosmarkedet for kraft og valuta. Lyse-konsernet har samlet all krafthandelsaktivitet i et eget selskap for å rendyrke kompetansen på området og for å samle håndteringen av kraftpris- og valutarisiko på et sted. Selskapets oppgave er å optimalisere verdien av konsernets produksjonsportefølje gjennom handel i engrosmarkedet, samtidig som risikoen holdes på et akseptabelt nivå.

Lyse Handel AS:	Driftsinntekter:	Resultat etter skatt:	Antall ansatte:
2009/MNOK	1 249	8,4	14

Lyse Neo AS: Selskapets formål er ressurseffektiv og framtidsrettet produksjon, distribusjon og salg av energi – naturgass og varme. Utbygging og markedsaktiviteter skjer i samordning med flere andre selskaper i Lyse-konsernet. Distribusjonsnettet for gass er på totalt 461 km, hvorav 27 km ble idriftsatt i 2009. Det er videre bygget 6 km fjernvarmenett og 3 km fjernkjølenett i 2009, slik at total lengde er på henholdsvis 61 og 22 km.

Lyse Neo AS:	Driftsinntekter:	Resultat etter skatt:	Antall ansatte:
2009/MNOK	244,9	-16,3	13

Altibox AS: Selskapet formål er å utvikle, levere og drifte løsninger innen telekommunikasjons-tjenester til utbyggere av fibernett som ønsker å tilby denne typen tjenester til sine kunder. Det leveres internett, tv, telefoni, mobiltelefon og alarm gjennom fibernettet. Altibox som er utviklet av Lyse-konsernet, er et samarbeid mellom 35 partnere i Norge og 6 partnere i Danmark. Ved utgangen av 2009 hadde Altibox AS 175 912 aktive fiberkunder, hvorav 46 846 Lyse-kunder.

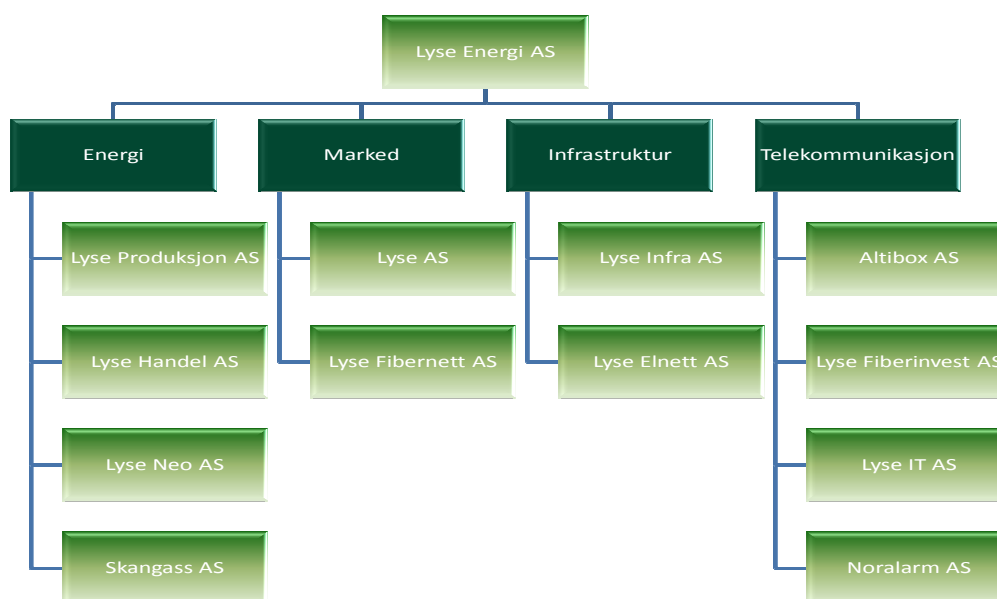
Altibox AS:	Driftsinntekter:	Resultat etter skatt:	Antall ansatte:
2009/MNOK	850	-22,1	90

Lyse Fibernett AS: Selskapets formål er å eie og forvalte fibernett og annen teleinfrastruktur, samt annen virksomhet i tilknytning til dette. Lyse Fibernett AS har også ansvar for leveranse av intern-kommunikasjon i Lyse-konsernet og tilbyr også konsulenttjenester innen fiberutbygging.

Lyse Fibernett AS:	Driftsinntekter:	Resultat etter skatt:	Antall ansatte:
2009/MNOK	54,6	4,8	6

NordAlarm AS: Selskapets formål er å selge, installere/levere og drifte alarm- og sikkerhetstjenester i proff- og privatmarkedet. Selskapet er underleverandør av operative tjenester til alarmkonseptet til Altibox AS.

NordAlarm AS:	Driftsinntekter:	Resultat etter skatt:	Antall ansatte:
2009/MNOK	46,2	-7,0	35

Styringsform og styringsorgan:

Styret: Styret består av 8 medlemmer med personlige varamedlemmer, hvorav 6 utpekes av selskapets aksjonærer og 2 av og blant de ansatte. De ansatte oppnevner også en observatør med møte- og talerett. Rogaland fylkeskommune har også anledning til å oppnevne en observatør. Leder av bedriftsforsamlingen og adm. direktør har møte og talerett i styret.

Styret skal ha følgende sammensetning; Stavanger 2 medlemmer; Sandnes 1 medlem; Sola, Randaberg, Rennesøy og Kvitsøy 1 medlem; Klepp, Time, Hå og Gjesdal 1 medlem; Eigersund,

Bjerkreim, Sokndal, Lund, Strand, Hjelmeland og Finnøy 1 medlem; Ansatte 2 medlemmer.

Styret, herunder leder og nestleder, utpekes av bedriftsforsamlingen etter innstilling fra valgkomité valgt av generalforsamlingen. Styrets medlemmer velges for 2 år om gangen. Det er vedtatt en styreinstruks som har til formål å gi en oversikt over oppgaver, ansvar og funksjoner som tilligger styret i Lyse Energi AS.

Bedriftsforsamling: Bedriftsforsamlingen består av 66 medlemmer med personlige varamedlemmer, hvorav 44 medlemmer oppnevnes av selskapets aksjonærer, i generalforsamlingen. 1/3 velges av og blant selskapets ansatte. Bedriftsforsamlingen velges for 4 år. Aksjonæravtalen regulerer antallet medlemmer fra hver eierkommune:

Stavanger kommune	17	Eigersund kommune	2	Kvitsøy kommune	1
Sandnes kommune	8	Lund kommune	1	Gjesdal kommune	1
Sola kommune	3	Randaberg kommune	1	Hjelmeland kommune	1
Hå kommune	2	Rennesøy kommune	1	Bjerkreim kommune	1
Klepp kommune	2	Finnøy kommune	1		
Time kommune	2	Strand kommune	1		

Generalforsamling: Den ordinære generalforsamlingen avholdes hvert år innen utgangen av april og behandler saker i henhold til aksjeloven samt vedtektene/aksjonæravtalen. På generalforsamlingen representerer hver aksje en stemme.

Kommunens representasjon:

Følgende medlemmer og varamedlemmer er oppnevnt til bedriftsforsamlingen (pr. 01.02.11);

Medlemmer:	Varamedlemmer:
Odd Jo Forsell	1. Anne Rettedal Ekeli
Helge Gabrielsen	2. Erlend Jordal
Sigurd Vik	3. Marit Roalsø Sirevåg
Olav T. Laake	1. Kåre Walvik
Mimmi Skadberg	2. Greta Bryne
Lars Anders Myhre	3. Olaug T. Pedersen
Björg Hermansen	4. Torstein Tvedt Solberg
Trond Birkedal	1. Bertha Veggeberg
Leif Arne Moi Nilsen	2. Atle Simonsen
Marit Amundsen	3. Kjell Tjosevik
Gro Elise Christiansen	4. Turid H. Wiersholm
	5. Thomas Hillestad
Per A. Thorbjørnsen	1. Lill Qvigstad
Iselin Nybø	2. Kolbein Lunde
	3. Ruth Vihovde
Per-Endre Bjørnevik	1. Kjetil Clementsen
Björg Tysdal Moe	2. Bjarne Bjelland
Bjarne Kvadsheim	1. Kate Elin Norland
Nordal Torstensen	1. Tor-Kristian Rønneberg
	2. Jan Løndalen
	3. Ingvar Omdal

Datterselskap, tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet:

Lyse Elnett AS	100 %
Lyse Sentralnett AS	100 %
Lyse AS	100 %
Lyse Handel AS	100 %
Lyse Produksjon AS	100 %
Lyse Neo AS	100 %
Altibox AS	100 %
Lyse Infra AS	100 %
Lyse Fiberinvest AS	100 %
Lyse Fibernett AS	100 %
Forus Energigjenvinning AS	100 %
Altibox Danmark A/S	100 %
Viken Fibernett AS	100 %
NorAlarm AS	90,30 %
Nordic LNG AS	80,20 %
Østfold Fibernett AS	72,20 %
Jørpeland Kraft AS	67,67 %
Skangass AS	67,10 %
Hå Biopark AS	50,00 %
Jæren Fjernvarme AS	49,00 %
Forus Energigjenvinning KS	44,44 %
Forus Energigjenvinning 2 AS	43,00 %
Sira Kvina Kraftselskap DA	41,10 %
Norwegian Hard Rock Drilling AS	39,05 %
Hadeland og Ringerike Bredbånd AS	34,00 %
Skagerak Fibernett AS	34,00 %
Energiparken AS	33,33 %
Dalane Breibånd AS	33,33 %
Vici Ventus Technology AS	33,33 %
Risavika Gas Centre AS	25,00 %
Angle Wind AS	19,87 %
Ulla-Førre verkene	17,96 %

Kommunens økonomiske engasjement:

Ansvarlige eierlån i Lyse Energi AS har en avtalefestet rent på 3 mnd NIBOR tillagt 2 %. Stavanger kommunes ansvarlige lån til Lyse var pr 31.12.09 på 1,22 mrd kroner. Betaling av avdrag startet i 2009 og nedbetalingstiden er 30 år. Utbytte til eierne for regnskapsåret 2009 var på 327 MNOK, av dette var Stavanger kommunes andel 142,8 MNOK. Konsernets utbyttepolitikk er fastlagt i aksjonæravtalen. Det fremgår indirekte av aksjonæravtalen at 60 % av overskudd etter skatt skal tilbakeføres eierne som utbytte beregnet med utgangspunkt i norske regnskapsregler (NGAAP).

Nøkkeltall for selskapet:¹⁸

Regnskapsår (MNOK)	2009	2008	2007	2006
<i>Resultatregnskap:</i>				
Driftsinntekter	4 273	4 395	3 310	3 545
Driftsresultat	1 637	2 445	1 201	1 752
Ordinært resultat	485	966	523	979
<i>Balanse:</i>				
Omløpsmidler	1 993	2 604	1 547	1 237
Anleggsmidler	14 931	13 498	13 104	11 752
Sum eiendeler	16 924	16 102	14 651	12 989
Kortsiktig gjeld	3 422	4 534	3 777	3 191
Langsiktig gjeld	9 366	8 222	7 337	6 961
Egenkapital ¹⁹	4 136	3 346	3 537	2 836
Sum egenkapital og gjeld	16 924	16 102	14 651	12 989

År:	2009	2008	2007	2006
Sykefravær:	4,53 %	3,68 %	3,85 %	4,05 %

År:	Honorar - styret:	Revisjonshonorar: ²⁰	Antall årsverk:
2009	Styreleder kr.175.000/nestleder kr. 120.000/medlem kr. 80.000	kr. 190.000	842
2008	Styreleder kr.175.000/nestleder kr. 120.000/medlem kr. 80.000	kr. 180.000	783
2007	Styreleder kr.130.000/nestleder kr. 100.000/medlem kr. 65.000	kr. 170.00	688

År:	2010	2009	2008
Utbytte fra Lyse:	142,8	156,3	135,8

Rapporteringsrutiner:

Enkelt saker av uvanlig art eller stor strategisk betydning, og saker hvor vedtektene eller loven krever det, fremmes for bystyret i forkant av behandling i bedriftsforsamling og/eller generalforsamling.

Lyse presenterer ”styrets melding til eierne” minst én gang i løpet av valgperioden. Denne meldingen kommer i tillegg til ordinære års- og halvårsrapporter. Lyse har avlagt ”styrets melding til eierne” i 2007 og 2010.

Samhandling, grensesnitt og koordinering:

Kommunen samhandler med Lyse i forbindelse med næringsutvikling, miljøprosjekter, langtidsplaner for kommunalteknisk infrastruktur, rullering av kommuneplanen mv.

I saker av uvanlig art eller stor strategisk betydning avholdes eiermøte, for å innhente råd og synspunkter i forkant av beslutninger i de formelle organ.

¹⁸ Nøkkeltall fra Lyse-konsernet. Regnskapet er avlagt i samsvar med IFRS-reglene.

¹⁹ Egenkapital inkludert minoritetsinteresser.

²⁰ Lyse Energi AS.

Stavanger kommunes eierstrategi overfor Lyse Energi AS:

Stavanger kommune utarbeider selskapsspesifikke eierstrategier i henhold til prioriteringsrekkefølgen som fremkommer i bystyresak 106/08. Eierstrategi overfor Lyse Energi AS vil behandles av bystyret våren 2011.

5.6.2 Forus Næringspark AS

Organisasjonsform og lov hjemmel:

Forus Næringspark AS er organisert som et aksjeselskap med hjemmel i Lov av 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskap (aksjeloven).

Stiftelsesdato:

21. november 1968
(Enhetsregisteret).

Styringsdokumenter:

Virksomheten til Forus Næringspark AS reguleres hovedsakelig av vedtektene. Vedtektene ble sist endret på generalforsamlingen den 25. april 2007.

Eiere og eierandeler:

Stavanger kommune	49,0 %
Sandnes kommune	49,0 %
Sola kommune	2,0 %

Vedtektsendringer vedtas av generalforsamlingen og krever tilslutning fra aksjonærer som minst representerer 2/3 av selskapets aksjekapital.

Formål:

§ 2 Formål;

Selskapets formål er alene eller i samarbeid med andre offentlige og/eller private virksomheter å erverve, tilrettelegge og utnytte tomtearealer i Stavanger-regionen i samsvar med de til enhver tid gjeldende offentlige arealplaner for områder som forutsettes utlagt til næringsvirksomhet eller offentlige formål som har tilknytning til næringsvirksomhet. Tomtene kan selges eller bortfestes og selskapet kan likeledes forestå oppføring av bygg til næringsvirksomhet og foreta utleie eller salg av bygg til dette formål.

Selskapet kan videre engasjere seg i drift og vedlikehold av kommunalteknisk infrastruktur i næringsområder og inngå avtaler med kommuner om dette.

Selskapet kan alene eller sammen med andre kommunale/interkommunale organ også engasjere seg i virksomhet som direkte eller indirekte forventes å gi ny næringsvirksomhet i Stavanger-regionen. Vedtak om engasjement etter dette ledd krever ¾ flertall i styret.

Selskapet skal ikke gi utbytte og eventuelt overskudd skal hvert år tillegges selskapets formue. Ved eventuell likvidasjon skal selskapets formue fordeles på medlemskommunene i forhold til det antall aksjer hver enkelt kommune eier.

Sentrale oppgaver:

Forus Næringspark er en av de største næringsparkene i Norge. Over 2400 selskaper og 35.000 arbeidsplasser er lokalisert til Forus. Hovedvirksomheten til Forus Næringspark AS er utvikling av arealer til næringsvirksomhet. Selskapet kjøper råmarksarealer, utarbeider reguleringsplaner, utvikler arealer gjennom masseutskiftning og tilrettelegger kommunalteknisk anlegg og selger byggemodne næringsarealer. Selskapet er også engasjert i øvrige prosjekter som bidrar til å styrke næringslivet i Stavanger-regionen og dermed stimulerer til salg av flere næringsstomter. Endringen i formålet i 2007

hadde til hensikt å understreke at Stavanger-regionen er Næringsparkens virkeområde.

Forus Utvikling AS er et heleid datterselskap som ble stiftet i juni 2005. Selskapets formål er å finansiere og opparbeide rekkefølgetiltak i henhold til særskilte bestemmelser i de godkjente reguleringsplaner for Forus Næringspark samt også til fremtidige reguleringsplaner for næringsarealer mellom E 39, Solasplitten og Åsenveien. Eventuelle overskudd fra selskapets virksomhet kan bare anvendes i overensstemmelse med selskapets formål. Det kan ikke utdeles utbytte.

Forus Parkering AS er et heleid datterselskap som ble etablert i september 2008. Selskapet er meldt oppløst og kreditorvarsel er utsendt. En av parkeringstomtene er solgt til selskapet Forus Parkering Vest AS.

Greater Stavanger Economic Development AS (Stavanger-regionen Næringsutvikling AS) ble stiftet i 2007 som et heleid datterselskap av Forus Næringspark AS. Greater Stavanger har i henhold til vedtektenes § 2 som formål at selskapet skal initiere, utvikle og støtte samarbeidstiltak som styrker Stavanger-regionens posisjon som konkurransedyktig og bærekraftig region med høy verdiskapnings-evne, herunder inkludert leveranse av næringsutviklingstjenester og markedsføringstjenester. Selskapet kan også delta i andre selskap med samme formål. Selskapet skal ikke gi utbytte og eventuelt overskudd skal hvert år tillegges selskapets formue.

Gjesdal Næringspark AS ble etablert i 2007. Forus Næringspark AS og Gjesdal kommune har hver hatt en eierandel på 50 % i selskapet. Selskapets formål er besittelse og utvikling av fast eiendom, drift og forvaltning av næringsområder, samt rådgivning og deltakelse i andre virksomheter. Aksjene til Forus Næringspark AS er pr. 20. desember 2010 overdratt vederlagsfritt til Gjesdal kommune.

Ipark Eiendom AS eies av Smedvig Eiendom AS (54,5 %) og FNP (45,5 %). Aksjeposten ble overtatt fra stiftelsen Rogaland Kunnskapspark 11. januar 2008. Selskapet har som formål å utvikle eiendommer på universitetsområdet i Stavanger til en moderne innovasjonspark.

Styringsform og styringsorgan:

Styret: Styret består av 9 medlemmer med personlige varamedlemmer valgt av generalforsamlingen slik at aksjeklasse A, B og C velger 3 styremedlemmer hver, alle med personlige varamedlemmer. Styremedlemmene velges for 2 år. Generalforsamlingen velger styrets leder og nestleder.

Representantskapet: Representantskapet består av 30 medlemmer med personlige varamedlemmer som velges av generalforsamlingen slik at aksjeklasse A, B og C velger 10 representanter hver, alle med personlige varamedlemmer. Medlemmer og varamedlemmer velges for 2 år om gangen. Leder og nestleder av representantskapet velges av generalforsamlingen.

Det er tillagt representantskapet i selskapet å treffe vedtak om låneopptak, om pantsettelse av selskapets eiendeler og garantistillelse i forbindelse med selskapets låneopptak og søknad om garanti hos tredjepart. Videre tilligger det representantskapet å behandle regnskap og årsberetning.

Generalforsamling: Den ordinære generalforsamlingen avholdes hvert år innen utgangen av juni. På generalforsamlingen har hver aksje en stemme. Generalforsamlingen ledes av representantskapets leder.

Kommunens representasjon:

Følgende medlemmer og varamedlemmer er oppnevnt til styret (pr. 01.02.11);

Medlemmer:

Leif Johan Sevland
Christine Sagen Helgø
Björg Tysdal Moe

Varamedlemmer:

1. Sissel K. Hegdal
2. Erlend Jordal
1. Per A. Thorbjørnsen

Datterselskap og tilknyttede selskap:

Forus Utvikling AS	100 %
Greater Stavanger AS	100 %
Ipark Eiendom AS	45,5 %
Forus Parkering AS	100 %
Gjesdal Næringspark AS	50,0 %

Følgende medlemmer og varamedlemmer er oppnevnt til representantskapet (pr. 01.02.11);

Medlemmer:

Robert Bergerud
Shanaz Sultani
Odd Kristian Reme
Hilde Karlsen
Trond Birkedal
Gro Elise Christiansen
Iselin Nybø
Per Inge Torkelsen
Per-Endre Bjørnevik

Kate Elin Norland

Varamedlemmer:

1. Elisabeth Schanche
2. Homayoon Iranpour
1. Torstein Tvedt Solberg
2. Nina Galta
1. Leif Arne Moi Nilsen
2. Kjell Tjosevik
1. Thor Bjarne Bore
2. Randi Bergslien
1. Kjetil Clementsen
2. Marit Hølland Paulsen
1. Bjarne Kvadsheim

Kommunens økonomiske engasjement:

Eierkommunene har i forbindelse med stiftelsen av datterselskapet Forus Utvikling AS inngått avtale om å stille garanti. Stavanger kommune garanterer for 40 % av lån på inntil 110 MNOK som Forus Utvikling AS tar opp i forbindelse med etablering av kollektivakse/rekkefølgetiltak gjennom Forus Næringspark, jf bystyrets vedtak den 20. september 2010 i sak 84/10.

Stavanger kommune yter et årlig tilskudd til Greater Stavanger på kr. 40,- pr. innbygger, tilsvarende ca 5 MNOK. Selskapet mottar også konsernbidrag fra Forus Næringspark AS.

Nøkkeltall for selskapet:

Regnskapsår (1000 kr)	2009	2008	2007	2006
<i>Resultatregnskap:</i>				
Driftsinntekter	58 987	82 041	52 600	161 468
Driftsresultat	20 913	23 278	23 037	65 982
Ordinært resultat	14 975	-19 275	22 312	46 907
<i>Balanse:</i>				
Omløpsmidler	553 336	440 635	401 286	478 378
Anleggsmidler	100 399	119 206	57 267	13 175
Sum eiendeler	653 735	559 741	458 554	491 553
Kortsiktig gjeld	267 030	191 480	73 332	109 137
Langsiktig gjeld	13 448	9 978	7 663	27 171
Egenkapital	373 257	358 282	377 577	355 245
Sum egenkapital og gjeld	653 735	559 741	458 554	491 553

År:	Honorar – styret/leder rep. skapet:	Revisjonshonorar:	Antall årsverk:
2009	kr. 590.400	kr. 329.078	4
2008	kr. 593.412	kr. 162.500	5

Nøkkeltall 2009:	Ordinært resultat	Konsernbidrag til selskapet
Forus Utvikling AS	kr. -222.228	-
Forus Parkering AS	kr. -259.756	kr. 360.772
Greater Stavanger AS	kr. -4 162.180	kr. 5 780.805
Gjesdal Næringspark AS	kr. -1 729.671	-
Ipark Eiendom AS	kr. 6 000.060	-

Rapporteringsrutiner:

Enkeltsaker av uvanlig art eller stor strategisk betydning, og saker hvor vedtektene eller loven krever det, fremmes for bystyret i forkant av behandling i generalforsamling.

Det avholdes årlige eiermøter med representanter fra den administrative og politiske ledelsen i eierkommunene.

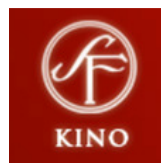
Samhandling, grensesnitt og koordinering:

Sentrale kontaktpunkt mellom kommunen og selskapet knytter seg til områder som langtidsplaner for kommunalteknisk infrastruktur, samferdsel og næringsarealer. I regional oppgaveløsning knyttet til næringsutvikling og tiltak i strategisk næringsplan er selskapet en sentral aktør på vegne av eierkommunene.

Stavanger kommunes eierstrategi overfor Forus Næringspark AS:

Stavanger kommune vil utarbeide selskapsspesifikke eierstrategier for kommunale foretak, selskap og samarbeid som inngår i kommunens eierportefølje. Eierstrategiene vil utarbeides i henhold til prioriteringsrekkefølgen som fremkommer i bystyresak 106/08.

5.6.3 SF Kino Stavanger/ Sandnes AS

Organisasjonsform og lov hjemmel:

SF Kino Stavanger/Sandnes AS er organisert som et aksjeselskap med hjemmel i Lov av 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskap (aksjeloven).

Stiftelsesdato:

04. juli 2000
(Enhetsregisteret).

Styringsdokumenter:

Virksomheten til SF Kino Stavanger/Sandnes AS reguleres av vedtektene. Vedtektene ble revidert da SF Kino AS kom inn som ny eier på ekstraordinær generalforsamling den 13. mars 2008. Aksjene ble overdratt fra Kino 1 AS.

Eiere og eierandeler:

Stavanger kommune	33,15 %
Sandnes kommune	17,85 %
SF Kino AS	49,00 %

Vedtektsendringer vedtas av generalforsamlingen. Når ikke annet er bestemt i vedtektene gjelder aksjelovens § 5-18 som tilsier at beslutningen krever tilslutning fra minst 2/3 så vel av de avgitte stemmer som av den aksjekapital som er representert på generalforsamlingen.

Formål:**Formål § 3:**

Selskapets formål er å drive kinematografvirksomhet samt annen virksomhet som naturlig er knyttet til dette. Herunder skal selskapet;

- Tilby et allsidig utvalg av film basert på kvalitetskriterier.
- Vie filmtilbud til barn og unge spesiell oppmerksomhet.
- Fremme respekt for filmen som kunstart og kinoen som kulturinstitusjon.
- Formidle kunnskap og informasjon om selskapets kulturelle virksomhet.
- Drive annen aktivitet som understøtter kjernevirksomheten, enten næringsutvikling og næringsvirksomhet med relevans til kjernevirksomheten, enten selv eller i samarbeid med andre.

Sentrale oppgaver:

Selskapet driver kinovirksomhet i Stavanger og Sandnes, med hovedkontor i Stavanger. SF Kino Stavanger har 8 kinosaler med til sammen 1081 sitteplasser. SF Kino Stavanger var den første kinoen i Norden som åpnet en luksussal. SF Kino Sandnes har 7 kinosaler med til sammen 893 sitteplasser. Sal 7 er en luksussal med 56 seter, på linje med luksussalen i Stavanger. Selskapet driver også kioskvirksomhet ved kinoene.

Totalbesøket i 2009 var på 818.754, noe som utgjør en oppgang på 7 % fra 2008. Norske filmers andel av besøket var på 17 %. Billettomsetningen i 2008 ble på kr 72 503.705, noe som utgjør en oppgang på 12,2 % fra 2008. Selskapet formidlet 289 titler i 2009.

I 2009 arrangerte selskapet i samarbeid med Den Norske Filmfestivalen, Stavanger kommune og Sandnes kommune og med støtte fra Rogaland fylkeskommune samt Film & Kino, den 2. publikumsfestivalen i Stavanger/Sandnes som en del av Den Norske Filmfestivalen i Haugesund.

Styringsform og styringsorgan:

Styret: Styret består av 7 medlemmer. Fem medlemmer med personlige varamedlemmer velges av generalforsamlingen. I tillegg velges 2 medlemmer av og blant de ansatte. Valgperioden er 2 år.

Generalforsamling: Når ikke annet er bestemt i vedtektene, avholdes generalforsamling hvert år innen utgangen av juni jf. aksjeloven. På ordinær generalforsamling skal årsregnskap og årsberetning behandles, herunder utdeling av utbytte, samt andre saker som i henhold til lov eller vedtekter hører under generalforsamlingen.

Kommunens representasjon:

Følgende medlemmer og varamedlemmer er oppnevnt til styret (pr. 01.02.11);

Medlemmer:

John Peter Hernes
Nina Galta

Varamedlemmer:

Per A. Thorbjørnsen
Terje Rønnevik

Datterselskap og tilknyttede selskap:

Filmweb AS	3,18 %
Filmparken AS	1,50 %
Kinovasjon Norge AS	6,83 %
Sandnes Sentrum AS	-

Kommunens økonomiske engasjement:

Selskapets aksjekapital er på 1 MNOK, med 1 000.000 aksjer pålydende kr 1. Stavanger kommunes aksjeandel i selskapet utgjør kr 331.500.

Nøkkeltall for selskapet:

Regnskapsår (1000 kr)	2009	2008	2007	2006
Resultatregnskap:				
Driftsinntekter	91 336	82 861	71 802	72 005
Driftsresultat	12 074	6 977	2 835	295
Ordinært resultat	9 307	6 624	2 240	319
Balanse:				
Omløpsmidler	52 263	42 602	33 211	31 936
Anleggsmidler	13 229	15 748	20 346	26 540
Sum eiendeler	65 492	58 350	53 557	58 477
Kortsiktig gjeld	16 489	13 512	10 342	13 822
Langsiktig gjeld	8 565	13 707	18 708	22 388
Egenkapital	40 438	31 131	24 507	22 266
Sum egenkapital og gjeld	65 492	58 350	53 557	58 477

År:	2009	2008	2007	2006
Sykefravær:	7,0 %	5,0 %	1,4 %	2,0 %

År:	Honorar - styret:	Revisjonshonorar:	Antall årsverk:
2009	kr. 148.000	kr. 103.648	32,8
2008	kr. 172.250	kr. 200.055	32,2

År:	Besøktall:	Billettomsättning:
2009	818.754	72 504 MNOK
2008	765.960	61 843 MNOK
2007	706.497	55 606 MNOK

Rapporteringsrutiner:

Enkeltsaker av uvanlig art eller stor strategisk betydning, og saker hvor vedtektene eller loven krever det, fremmes for bystyret i forkant av behandling i generalforsamling.

Samhandling, grensesnitt og koordinering:

Selskapet har en kulturpolitisk oppgave mht. å fremme respekt for filmen som kunstart og kinoen som kulturinstitusjon. Selskapet arbeider i samråd med Stavanger kommune med planer om å øke antallet saler samt oppgradering og modernisering av eksisterende saler.

Stavanger kommunes eierstrategi overfor SF Kino Stavanger/Sandnes AS:

Stavanger kommune vil utarbeide selskapsspesifikke eierstrategier for kommunale foretak, selskap og samarbeid som inngår i kommunens eierportefølje. Eierstrategiene vil utarbeides i henhold til prioriteringsrekkefølgen som fremkommer i bystyresak 106/08.

5.6.4 Rogaland Teater AS

Organisasjonsform og lovhjemmel:

Rogaland Teater AS er organisert som et aksjeselskap med hjemmel i Lov av 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskap (aksjeloven).

Stiftelsesdato:

06. juni 1947
(Enhetsregisteret).

Styringsdokumenter:

Virksomheten til Rogaland Teater AS reguleres av vedtektene. Vedtektene ble sist endret i ekstraordinær generalforsamling den 24. april 2009. Det ble da vedtatt å avvikle selskapets bedriftsforsamling.

Eiere og eierandeler:

Stavanger kommune	25,56 %
Rogaland fylkeskommune	7,77 %
Staten	66,67 %

Vedtektsendringer fastsettes av generalforsamlingen med mer enn 2/3 av de avgitte stemmer, etter at forslaget har vært forelagt Kulturdepartementet, Stavanger kommune og Rogaland fylkeskommune til uttalelse.

Formål:

§ 2 Selskapets virksomhet og forretningskontor:

Rogaland Teater AS driver teatervirksomhet i Stavanger og omliggende region og på turneer.

Sentrale oppgaver:

Hovedvirksomheten til Rogaland Teater er å formidle teater av høy kunstnerisk kvalitet til regionens

innbyggere. Barne- og ungdomsteateret er en integrert og viktig del av teaterets virksomhet.

Repertoaret i 2009 innholdt 17 produksjoner, hvorav 4 samarbeidsproduksjoner. Rogaland Teater formidlet totalt 655 arrangementer med et samlet besøk på 92 407 i 2009, hvorav 90.188 publikummere relatert direkte til teatervirksomheten. Det ble vist 184 forestillinger der barn og unge var hovedmålgruppen. Samlet besøk på disse forestillingene, inkludert voksne, var på 31 953.

Styringsform og styringsorgan:

Styret: Styret består av syv medlemmer. Tre medlemmer med ett upersonlig varamedlem velges av staten (A-aksjonær), og ett medlem med personlig varamedlem velges hver av Stavanger kommune (B-aksjonær) og Rogaland fylkeskommune (C-aksjonær). To medlemmer velges av og blant selskapets fast tilsatte eller helårsengasjerte, hvorav én fra det kunstneriske og én fra øvrig personalet.

Styremedlemmene har en funksjonstid på 4 år. Styrets leder og nestleder velges av generalforsamlingen. Styrets leder velges blant de styremedlemmene som er valgt av A-aksjonæren.

Generalforsamling: Når ikke annet er bestemt i vedtektene, avholdes ordinær generalforsamling hvert år innen utgangen av juni, jf aksjeloven. Innkalling til ordinær generalforsamling skal skje skriftlig til aksjeeierne senest tre uker før generalforsamlingen, jf vedtektenes § 9.

Teatersjef og direktør: Styret tilsetter teatersjef og direktør. Teatersjefen er selskapets daglige leder. Teatersjefen treffer avgjørelser om repertoar og øvrige kunstneriske spørsmål innenfor den økonomiske rammen styret har fastsatt. Direktøren skal sørge for at selskapets bokføring er i samsvar med lov og forskrifter, og at formuesforvaltningen er ordnet på en betryggende måte.

Kommunens representasjon:

Følgende medlem og varamedlem er oppnevnt til styret (pr. 01.02.11);

Medlemmer:
Odd Jo Forsell

Varamedlemmer:
Sissel Knutsen Hegdal

Datterselskap og tilknyttede selskap:

Rogaland Teater AS har ikke datterselskap eller tilknyttede selskap.

Kommunens økonomiske engasjement:

Aksjekapitalen i selskapet utgjør kr. 108.000, fordelt på 720 A-aksjer, 276 B-aksjer og 84 C-aksjer hver pålydende kr 100. Stavanger kommunes tilskudd til Rogaland Teater AS utgjorde i 2009 kr 13 551.000. Teateret kan ikke utbetale utbytte til eierne.

Nøkkeltall for selskapet:

Regnskapsår (1000 kr)	2009	2008	2007	2006
<i>Resultatregnskap:</i>				
Driftsinntekter	83 659	86 123	82 021	86 898
Driftsresultat	2 246	-8 497	1 638	1 833
Ordinært resultat	2 684	- 6 829	3 122	2 911
<i>Balanse:</i>				
Omløpsmidler	10 694	10 834	26 811	29 494
Anleggsmidler	43 963	41 961	35 384	24 027
Sum eiendeler	54 658	52 796	62 195	53 520
Kortsiktig gjeld	14 746	15 504	17 183	16 414
Langsiktig gjeld	12 505	12 569	13 461	13 486
Egenkapital	27 407	24 723	31 552	23 620
Sum egenkapital og gjeld	54 658	52 796	62 195	53 520

År:	2009	2008	2007	2006
Sykefravær:	8,7 %	6,8 %	5,3 %	4,9 %

År:	Honorar - styret:	Revisjonshonorar:	Antall fast ansatte:
2009	kr. 161.640	kr. 109.100	90
2008	kr. 159.910	kr. 133.800	87

År:	2009	2008	2007	2006
Overføringer fra SK:	kr. 13 551.000	kr. 12 403.000	kr. 11 939.000	kr. 10 164.000

Rapporteringsrutiner:

Enkeltsaker av uvanlig art eller stor strategisk betydning, og saker hvor vedtektene eller loven krever det, fremmes for bystyret i forkant av behandling i generalforsamling.

Samhandling, grensesnitt og koordinering:

Rogaland Teater er som regionens eneste institusjonsteater viktig for kommunen og dens innbyggere.

Stavanger kommunes eierstrategi overfor Rogaland Teater AS:

Stavanger kommune vil utarbeide selskapsspesifikke eierstrategier for kommunale foretak, selskap og samarbeid som inngår i kommunens eierportefølje. Eierstrategiene vil utarbeides i henhold til prioriteringsrekkefølgen som fremkommer i bystyresak 106/08.

5.6.5 Universitetsfondet for Rogaland AS

Universitetsfondet for Rogaland A/S

Organisasjonsform og lovhjemmel:

Universitetsfondet i Rogaland AS er organisert som et aksjeselskap med hjemmel i Lov av 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskap (aksjeloven).

Stiftelsesdato:

25. oktober 2000
(Enhetsregisteret).

Styringsdokumenter:

Virksomheten til Universitetsfondet for Rogaland AS reguleres av vedtektene datert 25. oktober 2000. Endringer i vedtektene vedtas av generalforsamlingen. Når ikke annet er bestemt i vedtektene gjelder aksjelovens § 5-18 som tilsier at beslutningen krever tilslutning fra minst 2/3 så vel av de avgitte stemmer som av den aksjekapital som er representert på generalforsamlingen.

Eiere og eierandeler:

Stavanger kommune	36,32 %
Rogaland fylkeskommune	37,37 %
Sandnes kommune	13,16 %
Haugesund kommune	7,89 %
Sola kommune	5,26 %

Formål:

§ 3 Formål:

Selskapet har som formål å sikre et best mulig tilbud av undervisning og forskning på universitetsnivå innen fagområder som dekker regionens behov, og som yter vesentlige bidrag til landets samlede kunnskapsbehov. Selskapet skal arbeide for at nødvendige bygg for slike formål blir reist.

Selskapet skal medvirke til et nært samarbeid og samspill med offentlig og privat virksomhet og lokalt næringsliv, samt å sikre kvalitet på et internasjonalt nivå og et bredt internasjonalt samarbeid.

Selskapet skal være et rådgivende organ for tomteoppkjøp og arealdisponeringer i universitetsområdet på Ullandhaug.

Selskapet kan i forbindelse med arbeidet for å realisere selskapets formål også eie og forvalte eiendommer som benyttes til høyere undervisnings- og forskningsformål. Selskapet har ikke erverv som formål, og aksjeutbytte kan ikke utdeles.

Sentrale oppgaver:

Utvalget for høyere utdanning og forskning, Fondet for høyere utdanning og forskning samt Stiftelsen Rogaland Studiesenter (opprettet i 1972) ble i 1998 slått sammen til en stiftelse med navnet Universitetsfondet for Rogaland. Stiftelsen Fremmedspråk ble innlemmet i Fondet for høyere utdanning og forskning i 1995. I 2000 ble stiftelsen omdannet til aksjeselskap under navnet Universitetsfondet for Rogaland AS.

Fondets midler skal bl.a. gå til å sikre UiS et internasjonalt nivå, stimulere til samarbeid innen universitets- og høgskolesektoren i Rogaland og bidra til økt offentlig forskning i Rogaland. Fondet kan videre delta med utredninger og analyser bl.a. for å styrke Studentbyen Stavanger, campusutvikling på Ullandhaug samt etter- og videreutdanning på universitets- og høgskolenivå.

Styringsform og styringsorgan:

Styret: Styret består av fra 9 til 11 medlemmer med personlige varamedlemmer valgt av generalforsamlingen. Aksjonærene foreslår 7 av styrets medlemmer, mens Kunnskapsdepartementet foreslår 1 medlem og generalforsamlingen foreslår 1-3 medlemmer. Medlemmene foreslått av aksjonærene har følgende fordeling: Rogaland fylkeskommune 2, Stavanger kommune 2, kommunene Sandnes, Haugesund og Sola 1 medlem hver. Styret velges for 4 år om gangen.

Styret har et særlig ansvar for å følge opp at midler ytt som tilskudd til vitenskapelige forskning mv. virkelig benyttes til slike formål.

Generalforsamling: Når ikke annet er bestemt i vedtektene, avholdes ordinær generalforsamling hvert år innen utgangen av juni, jf aksjeloven.

Råd: Selskapet kan knytte til seg et råd på inntil 25 medlemmer bestående av representanter fra offentlig og privat sektor. Rådet og dets leder oppnevnes av styret som også fastsetter rådets størrelse og oppnevningsperiode. Rådet skal tjene som et rådgivende og kontaktfremmende nettverk for selskapets virksomhet.

Kommunens representasjon:

Følgende medlemmer og varamedlemmer er oppnevnt til styret (pr. 01.02.11);

Medlemmer:

Leif Johan Sevland
Odd Kristian Reme

Varamedlemmer:

1. Eli Aga
1. Nina Galta

Datterselskap og tilknyttede selskap:

Universitetsfondet for Rogaland AS har ikke datterselskap eller tilknyttede selskap.

Kommunens økonomiske engasjement:

I forbindelse med selskapets virksomhet og engasjement i tomteområdet til Universitet i Stavanger, betaler kommunen en andel av utgiftene til tomtekjøpet, jf fylkestingets vedtak i sak 57/66. Fylkeskommunen sin andel utgjør 80 %, Stavanger sin andel 15 %, Sandnes har en andel på 3,5 % og Sola kommune 1,5 %. Stavanger kommunes tilskudd til Universitetsfondet for Rogaland AS var i 2009 på kr 202.000.

Nøkkeltall for selskapet:

Regnskapsår (1000 kr)	2009	2008	2007	2006
<i>Resultatregnskap:</i>				
Driftsinntekter	1 106	1 084	1 075	1 055
Driftsresultat	-13	53	442	306
Ordinært resultat	-11 537	-21 989	3 243	8 076
<i>Balanse:</i>				
Omløpsmidler	160 727	163 171	163 799	157 505
Anleggsmidler	1 951	2 000	2 050	2 100
Sum eiendeler	162 678	165 171	165 849	159 605
Kortsiktig gjeld	79 942	70 899	49 586	46 586
Langsiktig gjeld	0	0	0	0
Egenkapital	82 736	94 272	116 262	113 019
Sum egenkapital og gjeld	162 678	165 171	165 849	159 605

År:	Honorar - styret:	Revisjonshonorar:	Antall fast ansatte:
2009	kr. 202.500	kr. 22.751	0
2008	kr. 205.000	kr. 20.751	0

Rapporteringsrutiner:

Enkelt saker av uvanlig art eller stor strategisk betydning, og saker hvor vedtektene eller loven krever det, fremmes for bystyret i forkant av behandling i generalforsamling.

Samhandling, grensesnitt og koordinering:

I regional oppgaveløsning knyttet til utvikling av undervisnings- og forskningskompetansemiljøer er selskapet en sentral aktør på vegne av eierkommunene. Selskapet har en særskilt rolle i forhold til å medvirke til å sikre et bredt internasjonalt samarbeid og kvalitetsnivå.

Stavanger kommunes eierstrategi overfor Universitetsfondet for Rogaland AS:

Stavanger kommune vil utarbeide selskapsspesifikke eierstrategier for kommunale foretak, selskap og samarbeid som inngår i kommunens eierportefølje. Eierstrategiene vil utarbeides i henhold til prioriteringsrekkefølgen som fremkommer i bystyresak 106/08.

5.6.6 Invivo AS

INVIVO

Organisasjonsform og lovhemmel:

Invivo AS er organisert som et aksjeselskap med hjemmel i Lov av 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskap (aksjeloven).

Stiftelsesdato:

09. juli 1991
(Enhetsregisteret).

Styringsdokumenter:

Virksomheten til Invivo AS reguleres av vedtektene. Vedtektsendringer vedtas formelt av generalforsamlingen etter foregående behandling i bystyret. Vedtektene ble sist endret på ordinær generalforsamling den 29. april 2010. Det ble da vedtatt å endre selskapets formålsparagraf.

Eiere og eierandeler:

Stavanger kommune	100 %
-------------------	-------

Formål:

§ 3 Formål

Som arbeidsmarkedstiltak skal selskapet stimulere til utvikling gjennom produksjon og tjenester som er verdiskapende for den enkelte og for samfunnet.

Selskapets virkemidler er:

- Produktutvikling
- Tilrettelagt arbeid
- Tjenesteytende arbeid
- Salgsvirksomhet
- Annen egnet næringsvirksomhet
- Tilstrebing av selvstendighet, medbestemmelse og ansvar for de ansatte

Sentrale oppgaver:

Som attføringsbedrift driver Invivo AS tjenesteytende virksomhet, der salg av tiltaksplasser til stat og kommuner utgjør den primære virksomheten. Ca 50 % av salgsinntektene genereres imidlertid fra egenproduksjon der kundene er det private næringslivet. Invivo AS eier eget bygg på Åsen i Stavanger. I tillegg har selskapet virksomhet i leide lokaler i nærheten av hovedkontoret samt ved Universitetet i Stavanger. Selskapet disponerer til sammen ca 4000 m².

Avdelingen Arbeid med bistand skiftet navn til Attføringsavdelingen høsten 2009. Avdelingen hadde pr. 31. desember 2009 19 jobbkonsulenter fordelt på tiltaket Arbeid med bistand (AB), prosjektet Vilje Viser Vei – Oppsøkende jobbkonsulenter (OJ) som er det gamle Fontenehuset, prosjektet Studier med Bistand (SB) og prosjektet Avklaring i samarbeid med bl.a. Strandsonen AS.

Selskapet har fram til 31. desember 2010 hatt 116 godkjente VTA plasser. Avdelingene i Varig Tilrettelagt Arbeid (VTA) tilbyr arbeidstakerne arbeid innen bl.a. mekanisk produksjon, pakking og adressering/utsending, kopi- og grafiske tjenester, kantinetjenester, Rent i Stavanger-prosjektet, catering og produksjon av Elvarm-ovner/varmelister.

Selskapet har ca 170 ansatte, herunder ca 55 arbeidsledere/jobbkonsulenter/administrativt ansatte og 116 VTA-plasser. Det er videre ca 150 personer i AB, ca 24 deltakere i Studier med bistand og ca 12 deltaker i OJ. Selskapet har i tillegg arbeidet med 19 avklaringssaker i perioden etter august 2009.

Datterselskapet Elvarm AS drives som et rent salgsselskap og sortimentet har i sin helhet bestått av elektriske varmelister/panelovner i forskjellige utførelser. Ovnene produseres av Invivo AS og selges i det profesjonelle markedet.

Invivo AS har tatt initiativ til å etablere en ressursgruppe for tilrettelagt arbeid i regi av Næringsforeningen i Stavanger-regionen. Dette for å knytte nærmere bånd til næringslivskunder og for å «normalisere» bedriften og styrke dens profil. Tilsvarende bedrifter i regionen er nå tilknyttet denne ressursgruppen.

Styringsform og styringsorgan:

Styret: Styret består av 5 medlemmer med personlige varamedlemmer, hvorav 3 medlemmer er foreslått av bystyret for valgperioden. To styremedlemmer med personlige varamedlemmer velges av og blant de ansatte. Styrets leder velges av styret selv hvert annet år, jf vedtektenes § 6.

Generalforsamling: I henhold til vedtektene avholdes ordinær generalforsamling hvert år innen utgangen av april. Aksjeeierne skal varsles om tidspunktet for generalforsamlingen, slik at de innen fristen på 4 uker kan melde saker til styret de ønsker behandlet på den ordinære generalforsamlingen.

Oppløsning og avvikling: Vedtak om oppløsning av selskapet må på forhånd være forelagt de statlige tilskottsinstitusjonene for uttalelse.

Kommunens representasjon:

Følgende medlemmer og varamedlemmer er oppnevnt til styret (pr. 01.02.11);

Medlemmer:

Kåre Vierdal
Arnt H. Steinbakk
Ingrid Schjelderup

Varamedlemmer:

Hild Sømnes
Oddrun Strand Rangnes
Bjarne Kvadsheim

Datterselskap og tilknyttede selskap:

Elvarm AS 100 %

Kommunens økonomiske engasjement:

I henhold til inngått avtale mellom NAV og kommunene, betaler Stavanger kommune en andel knyttet til VTA-plasser. For 2009 utgjorde dette ca. 3,4 mill kr. Regnskapet for 2009 viser et positivt resultat på ca. 1,58 MNOK som bl.a. skal benyttes til å styrke bedriftens mål i tråd med vedtektenes § 5 og relevante forskrifter. Stavanger kommune er eneste aksjonær. Aksjekapitalen utgjør kr 400.000.

Nøkkeltall for selskapet:

Regnskapsår (konsern/1000 kr)	2009	2008	2007	2006
<i>Resultatregnskap:</i>				
Driftsinntekter	41 420	39 953	37 328	34 362
Driftsresultat	2 270	1 929	3 160	2 282
Ordinært resultat	1 579	1 525	2 419	1 532
<i>Balanse:</i>				
Omløpsmidler	13 037	12 666	14 555	10 633
Anleggsmidler	30 563	29 949	27 654	28 433
Sum eiendeler	43 600	42 615	42 209	39 067
Kortsiktig gjeld	6 770	6 299	6 335	5 630
Langsiktig gjeld	19 170	20 235	21 318	21 300
Egenkapital	17 260	16 081	14 555	12 136
Sum egenkapital og gjeld	43 600	42 615	42 209	39 067

År:	2009	2008	2007	2006
Sykefravær:	5,6 %	6,3 %	7,5 %	6,4 %

År:	Honorar - styret:	Revisjonshonorar:	Antall ansatte:
2009	kr. 150.000	kr. 85.700	170
2008	kr. 155.000	kr. 88 640	170

År:	2009	2008	2007	2006
Antall deltakere:	319	305	260	232
Ledere:	55	55	46	43

Rapporteringsrutiner:

Enkelt saker av uvanlig art eller stor strategisk betydning, og saker hvor vedtektene eller loven krever det, fremmes for bystyret i forkant av behandling i generalforsamling.

Samhandling, grensesnitt og koordinering:

Stavanger kommune delfinansierer varig tilrettelagte arbeidsplasser (VTA). Stavanger kommune er representert i et samarbeidsorgan mellom Invivo AS og NAV.

Stavanger kommunes eierstrategi overfor Invivo AS:

Stavanger kommune vil utarbeide selskapsspesifikke eierstrategier for kommunale foretak, selskap og samarbeid som inngår i kommunens eierportefølje. Eierstrategiene vil utarbeides i henhold til prioriteringsrekkefølgen som fremkommer i bystyresak 106/08.

5.6.7 Allservice AS

Organisasjonsform og lovhjemmel:

Allservice AS er organisert som et aksjeselskap med hjemmel i Lov av 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskap (aksjeloven).

Stiftelsesdato:

13. juni 1972
(Enhetsregisteret).

Styringsdokumenter:

Virksomheten til Allservice AS reguleres av vedtektene datert 25. mai 2000.

Vedtektsendringer vedtas av generalforsamlingen. Når ikke annet er bestemt i vedtektene gjelder aksjelovens § 5-18 som tilsier at beslutningen krever tilslutning fra minst 2/3 så vel av de avgitte stemmer som av den aksjekapital som er representert på generalforsamlingen.

Eiere og eierandeler:

Stavanger kommune	50,38 %
Rogaland fylkeskommune	29,59 %
Sandnes kommune	9,97 %
Sola kommune	5,75 %
Randaberg kommune	1,35 %
Time kommune	1,01 %
Gjesdal kommune	0,85 %
Klepp kommune	0,37 %
Strand kommune	0,34 %
Hjelmeland kommune	0,17 %
Private	0,22 %

Formål:

§ 3 Formål

Selskapets formål er gjennom næringsvirksomhet å skape grunnlag for attføring av yrkeshemmede. Formålet med attføringsvirksomheten er avklaring og kvalifisering med sikte på formidling til ordinært arbeidsliv eller utdanning. Bedriften kan også i begrenset omfang gi tilbud om varig sysselsetting for personer som ikke er aktuelle for åpent arbeidsmarked, eller for andre sysselsettingstiltak.

Sentrale oppgaver:

Allservice AS selger attføringstjenester hovedsakelig til stat (NAV) og kommuner samt produkter og tjenester til eksterne kunder. Konsernet hadde pr. 31. desember 2009 137 årsverk. Selskapet tilbyr tiltaksplasser innenfor følgende attføringsområder: Avklaring, Kvalifisering og Tilrettelagt arbeid (TA), AB, APS, VTA og AMB plasser. Attføringen skjer bl.a. i følgende bransjer: bilverksted, catering, parkpatrulje, adressering, pakking/montering, service/vedlikehold, læringsnettverket og utleie/utprøving i eksterne bedrifter.

Kvaleberg Industri AS er et arbeidssamvirke (VTA) for ca. 45 yrkeshemmede og er et heleid datterselskap av Allservice AS. Bedriftens mål er å skape varige arbeidsplasser tilpasset de som ikke uten videre kan dra nytte av andre tilbud fra arbeidsmarkedsetaten. Det drives også aktivt attføringsarbeid for de som har ressurser til og ønske om overføring til ordinært arbeid.

Styringsform og styringsorgan:

Styret: Styret består av 7 medlemmer. Hvert år velges 2 styremedlemmer med en funksjonstid på to år, og 2 varamedlemmer med en funksjonstid på 1 år. To styremedlemmer med personlige varamedlemmer velges av og blant de ansatte. De ansattes representanter/vararepresentanter velges i to valgkretser, dvs. fra de fast ansatte og fra de yrkeshemmede. Valgperioden er to år. Styreleder velges av generalforsamlingen ved særskilt valg for ett år om gangen.

Generalforsamling: Når ikke annet er bestemt i vedtektene, avholdes generalforsamlingen hvert år innen utgangen av juni måned, jf aksjeloven.

Attføringsutvalg: Vedtektenes § 7 hjemler at selskapet skal ha et attføringsutvalg. Utvalgets

sammensetning og funksjonsområde følger av de til enhver tid gjeldende retningslinjer.

Kommunens representasjon:

Følgende medlemmer og varamedlemmer er oppnevnt til styret (pr. 01.02.11);

Medlemmer:

Karl Jan Søyland
Per-Endre Bjørnevik

Varamedlem:

Marit H. Paulsen

Datterselskap og tilknyttede selskap:

Kvaleberg Industri AS 100 %

Allservice AS hadde også en aksjepost i Hvarings AS som ble solgt i 2009.

Kommunens økonomiske engasjement:

Kommunen kjøper arbeidsplasser i datterselskapet Kvaleberg Industri AS. Tiltaksplassene finansieres med både kommunale og statlige midler. Stavanger kommunes andel av aksjekapitalen i selskapet utgjør kr 1 489.736 av total kr 2 957.600.

Nøkkeltall for selskapet:

Regnskapsår (konsern/1000 kr)	2009	2008	2007	2006
Resultatregnskap:				
Driftsinntekter	39 206	48 856	56 841	53 731
Driftsresultat	487	-4 435	-398	-1 302
Ordinært resultat	-149	-5 971	-1 010	-1 548
Balanse:				
Omløpsmidler	13 760	12 403	16 774	16 583
Anleggsmidler	31 647	35 467	41 600	34 377
Sum eiendeler	45 408	47 870	58 375	50 960
Kortsiktig gjeld	6 812	8 781	12 647	13 811
Langsiktig gjeld	15 472	16 445	17 203	7 687
Egenkapital	21 928	21 813	27 784	28 795
Sum egenkapital og gjeld	45 408	47 870	58 375	50 960

År:	2009	2008	2007	2006
Sykefravær:	21,1 %	11,7 %	11,1 %	13,5 %

År:	Honorar - styret:	Revisjonshonorar:	Antall årsverk:
2009	kr. 273.000	kr. 235.000	137
2008	kr. 325.000	kr. 184.000	152

År:	2009	2008	2007	2006
Antall deltakere:	222	282	303	292
Ledere:	30	42	37	41

Rapporteringsrutiner:

Enkeltsaker av uvanlig art eller stor strategisk betydning, og saker hvor vedtektene eller loven krever det, fremmes for bystyret i forkant av behandling i generalforsamling.

Samhandling, grensesnitt og koordinering:

Stavanger kommune og staten (NAV) finansierer varig tilrettelagte arbeidsplasser (VTA). NAV legger føringer for hvilke tiltak selskapet kan tilby, herunder antallet tiltaksplasser.

Stavanger kommunes eierstrategi overfor Allservice AS:

Stavanger kommune vil utarbeide selskapsspesifikke eierstrategier for kommunale foretak, selskap og samarbeid som inngår i kommunens eierportefølje. Eierstrategiene vil utarbeides i henhold til prioriteringsrekkefølgen som fremkommer i bystyresak 106/08.

5.6.8 Forus Industri AS

Organisasjonsform og lovhjemmel:

Forus Industri AS er organisert som et aksjeselskap med hjemmel i Lov av 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskap (aksjeloven).

Stiftelsesdato:

02. desember 1963
(Enhetsregisteret).

Styringsdokumenter:

Virksomheten til Forus Industri AS reguleres hovedsakelige av vedtektene. De gjeldende vedtektene ble vedtatt på generalforsamlingen den 23. april 2003.

Vedtektsendringer vedtas av generalforsamlingen. Når ikke annet er bestemt i vedtektene gjelder aksjelovens § 5-18 som tilsier at beslutningen krever tilslutning fra minst 2/3 så vel av de avgitte stemmer som av den aksjekapital som er representert på generalforsamlingen.

Eiere og eierandeler:

Stavanger kommune	34,0 %
Rogaland fylkeskommune	23,7 %
Sandnes kommune	19,8 %
10 mindre aksjonærer	22,5 %

Formål:

§ 1 Formål

Forus Industri AS har til formål gjennom fabrikasjon, tjenesteyting og annen næringsvirksomhet å skape grunnlag for sysselsetting og kompetanseutvikling av yrkeshemmede og andre med behov for opplæring.

Sentrale oppgaver:

Forus Industri AS har sin virksomhet lokalisert på Forus i Stavanger. Selskapet driver produksjons- og servicevirksomhet innen flere forretningsområder, herunder medisinsktekniske tjenester og produkter, tekniske hjelpemiddelprodukter og tjenester, mekanisk produksjon, produksjon av plastprodukter og verktøysliping for industrien. Selskapet ble i 2009 Equass-godkjent. Equass er et europeisk system for kvalitetssikring av leverandører av sosiale tjenester, med ekstern revisjon og sertifisering.

Laborémus AS var et heleid datterselskap av Forus Industri AS. Virksomhetsområdene omfattet kursvirksomhet, vikartjeneste for barnehager/SFO og rekrutteringsoppdrag til faste stillinger. Det ble vedtatt å avvikle selskapet i 2010.

Styringsform og styringsorgan:

Styret: Styret består av 4 medlemmer med 2 varamedlemmer i rekkefølge. Generalforsamlingen velger styrets leder og nestleder, samt styremedlemmer og varamedlemmer. De ansatte velger 2 styremedlemmer med varamedlemmer. Styrets medlemmer velges for 2 år alternerende.

Representasjon som styremedlem har en aldersbegrensning oppad til 70 år, jf § 4. En representant fra Arbeidsmarkedsetaten innkalles til styremøtene og kan delta uten stemmerett, jf § 4.

Generalforsamling: Ordinær generalforsamling avholdes innen utgangen av april måned. Det innkalles til ordinær generalforsamling skriftlig av styret senest to uker før generalforsamlingen skal avholdes. Aksjeeierne skal varsles om tidspunkt for generalforsamlingen i god tid slik at de innen en frist på 3 uker kan melde inn saker de ønsker behandlet av generalforsamlingen. Aksjeeierne kan være representert ved en fullmektig med skriftlig fullmakt. Hver aksje representerer en stemme.

Kommunens representasjon:

Følgende medlemmer og varamedlemmer er oppnevnt til styret (pr. 01.02.11);

Medlemmer:

Kåre Reiten
Leif Arne Moi Nilsen

Varamedlemmer:

1. Jorunn Frafjord Follesø
1. Turid H. Wiersholm

Datterselskap og tilknyttede selskap:

Det ble vedtatt å avvikle det heleide datterselskapet Laborémus AS i 2010.

Kommunens økonomiske engasjement:

Kommunen kjøper tiltaksplasser, som finansieres med både kommunale og statlige midler. Selskapets aksjekapital, kr 2 530.000, består av 253 aksjer à kr 10.000 lydende på navn. Aksjenes omsettelighet skal være begrenset slik at salg eller annen form for overdragelse ikke kan finne sted uten styrets godkjenning. Stavanger kommune eier 86 aksjer. Selskapets overskudd skal forbli i bedriften og disponeres til formål som styrker framtidig drift.

Nøkkeltall for selskapet:

Regnskapsår (konsern/1000 kr)	2009	2008	2007	2006
<i>Resultatregnskap:</i>				
Driftsinntekter	69 084	85 129	83 254	67 479
Driftsresultat	-11 925	3 712	5 305	3 052
Ordinært resultat	-11 101	3 710	5 846	3 251
<i>Balanse:</i>				
Omløpsmidler	37 563	43 391	45 232	38 995
Anleggsmidler	51 849	57 896	52 031	50 246
Sum eiendeler	89 411	101 286	97 262	89 241
Kortsiktig gjeld	14 229	12 000	10 725	9 614
Langsiktig gjeld	5 567	5 967	6 366	6 766
Egenkapital	67 600	78 700	74 992	69 147
Sum egenkapital og gjeld	89 411	101 286	97 262	89 241

År:	2009	2008	2007	2006
Sykefravær:	10,5 %	10,0 %	12,5 %	7,9 %

År:	Honorar - styret:	Revisjonshonorar:	Antall årsverk:
2009	kr. 196.000	kr. 247.000 (eks. mva)	100,5
2008	kr. 231.000	kr. 183.500 (eks. mva)	95

År:	2009	2008	2007	2006
Antall deltakere:	50	47	61	57
Ledere:	49	45	43	38

Rapporteringsrutiner:

Enkelt saker av uvanlig art eller stor strategisk betydning, og saker hvor vedtektene eller loven krever det, fremmes for bystyret i forkant av behandling i generalforsamling.

Samhandling, grensesnitt og koordinering:

Kommunens grenseflate mot selskapet knytter seg bl.a. til tiltaksplasser. Statlig engasjement, herunder medfinansiering, er avgjørende for å få på plass varige løsninger.

Stavanger kommunes eierstrategi overfor Forus Industri AS:

Stavanger kommune vil utarbeide selskapsspesifikke eierstrategier for kommunale foretak, selskap og samarbeid som inngår i kommunens eierportefølje. Eierstrategiene vil utarbeides i henhold til prioriteringsrekkefølgen som fremkommer i bystyresak 106/08.

5.6.9 Oversikt over andre aksjeselskap

Selskap	%	Formål	Tilskudd	Årsresultat
Museum Stavanger AS	50	Selskapets formål er bl.a. å forestå den overordnede administrative forvaltningen av stiftelsene Stavanger Museum, Rogaland Kunstmuseum og Samling Halvdan Hadsten. Selskapet ble stiftet 07. juni 2010. Sissel Knutsen Hegdal og Terje Rønnevik er oppnevnt som styremedlemmer. Kjetil Clementsen og Marit Jelsa er oppnevnt som varamedlemmer.	-	-
Stavanger Sentrum AS (STAS)	40	Nettverkselskap mellom kommunen og sentrumsforeningene som skal videreutvikle Stavanger sentrum som en attraktiv arena for handel, kultur og opplevelser. Ove Rødstøl og Siri Aavitsland er oppnevnt som henholdsvis medlem og varamedlem.	1 760.000	172.045
Filmkraft Rogaland AS	35	Selskapet skal styrke filmbransjen i Rogaland gjennom arbeid med faglig og kunstnerisk utvikling, samt tilrettelegging for en bærekraftig næringsutvikling i bransjen. Sigurd Vik og Nina Galta er oppnevnt som henholdsvis medlem og varamedlem av styret.	1 530.000	0
Ryfast AS	28,56	Selskapet skal finansiere deler av utbyggingen av Ryfast, tilføre godkjente prosjekter kapital, herunder lån som forrentes og inndras ved oppkreving av bompenger, samt administrere denne ordningen inntil lånene er nedbetalt. Bjarne Kvadsheim og Ellen Marie Nordtveit er oppnevnt som henholdsvis medlem og varamedlem av styret.	-	-
Nord-Jæren Bompengeselskap AS	16,67	Selskapet skal finansiere deler av utbyggingen av Transportsystemet på Nord-Jæren, tilføre godkjente prosjekter kapital, herunder lån som forrentes og inndras ved oppkreving av bompenger, samt administrere denne ordningen inntil lånene er nedbetalt. Leidulf Skjørestad og Ove Rødstøl er oppnevnt som henholdsvis medlem og varamedlem av styret.	-	3 900.000

Buøy Invest AS	10	Erverve, eie og forvalte eiendommer på Buøy i Stavanger (Rosenbergtomten). Kristine C Hernes er oppnevnt som styremedlem.	-	11 103.026
Lysefjorden Utvikling AS	9,6	Selskapet skal utvikle Lysefjorden som et attraktivt reisemål som gir grunnlag for næringsutvikling i og rundt fjorden. Per A. Thorbjørnsen og Ruth Vihovde Vestvik er oppnevnt som henholdsvis medlem og varamedlem av styret.	320.000	-437.124
Gladmat AS	4,0	Selskapet skal fremme publikums interesse for mat gjennom bl.a. gladmatfestivalen. Anna-Marie Antonius er oppnevnt som styremedlem.	700.000	49.302
Blue Planet AS	2,56	Selskapet driver nettverksarbeid for næringer tilknyttet industriell akvakultur og sjømat.	-	-111.441
Måltidets Hus AS (tidligere Fagforum for Mat og Drikke AS)	1,71	Selskapet skal arbeide for å fremme kvalitet, nyskapning og et konkurransedyktig matmiljø i hele verdikjeden.	-	46.739

5.7 Stiftelse, Samvirkeforetak (SA) og Gjensidig forsikringsselskap

Stiftelse

Lovgivning og rettslig stilling

Stiftelser reguleres av Lov av 15. juni 2001 nr 59 om stiftelser (stiftelsesloven) med tilhørende forskrifter. En stiftelse er selveiende og skiller seg således fra de andre selskapsformene ved at den ikke har eiere eller deltakere.

Selskapsformens egenhet

En stiftelse kan defineres som en formuesverdi som ved testament, gave eller annen rettslig disposisjon selvstendig er stilt til rådighet for et bestemt formål av ideell, humanitær, kulturell, sosial, utdanningsmessig, økonomisk eller annen art. En rettsdannelse som oppfyller disse vilkårene er en stiftelse etter stiftelsesloven, uavhengig av om den er betegnet som legat, institusjon, fond eller annet.

En stiftelse kan være en alminnelig stiftelse eller en næringsdrivende stiftelse. En næringsdrivende stiftelse er en stiftelse som driver næringsvirksomhet selv eller som på grunn av avtale, eller som eier av aksjer eller selskapsandeler, har bestemmende innflytelse over næringsvirksomhet utenfor stiftelsen. En stiftelse har slik bestemmende innflytelse når stiftelsen eier så mange aksjer eller andeler av et selskap at de representerer flertallet av stemmene, eller stiftelsen har rett til å velge eller avsette et flertall av styremedlemmene. Alminnelige stiftelser er stiftelser som ikke er næringsdrivende.

Den som skal opprette en stiftelse skal utarbeide et stiftelsesdokument som inneholder stiftelsens formål, eiendeler som skal brukes som grunnkapital, styrets sammensetning, stiftelsens vedtekter mv. Stiftelsesloven angir minstekrav til vedtektenes innhold. Stiftelsestilsynet fører tilsyn med stiftelser, herunder fører stiftelsesregister der alle stiftelser skal være registrert.

Styrende organ

En stiftelse skal ledes av et styre, jf stiftl. § 26. Stiftelsen kan ha en daglig leder, jf § 34. Det kan også vedtektsfestes at en stiftelse skal ha andre organer enn styre og daglig leder, jf § 36.

Styre

Enhver stiftelse skal ha et styre. I stiftelser som har en grunnkapital på tre millioner kroner eller mer, skal styret ha minst tre medlemmer. Styret skal ha en leder. Styrelederen velges av styret, hvis ikke noe annet er bestemt i vedtektene. Stiftelseslovens §§ 27 og 27a angir krav til styrets sammensetning, herunder krav til kjønnsrepresentasjon når kommuner oppnevner styremedlemmer. Styret tjenestegjør i fire år, hvis ikke noe annet er fastsatt i stiftelsens vedtekter.

Forvaltningen av stiftelsen hører under styret som er stiftelsens øverste organ. Styret skal sørge for at stiftelsens formål ivaretas, og at utdelinger foretas i samsvar med vedtektene. Styret skal påse at regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll. Styrets saksbehandling reguleres av stiftl. §§ 31, 32 og 33 og eventuelt vedtektene.

Daglig leder

Hvis ikke noe annet er fastsatt i vedtektene, kan styret ansette en daglig leder. Næringsdrivende stiftelser som nevnt i stiftl. § 4 annet ledd bokstavene a og b, som har en grunnkapital på tre millioner kroner eller mer skal ha en daglig leder. I slike stiftelser kan daglig leder ikke velges til styreleder.

Daglig leder står for den daglige ledelse av stiftelsens virksomhet og skal følge de retningslinjer og pålegg styret har gitt. Den daglige ledelse omfatter ikke saker som etter stiftelsens forhold er av uvanlig art eller stor betydning. Daglig leder skal sørge for at stiftelsens regnskap er i samsvar med lov

og forskrifter, og at formuesforvaltningen er ordnet på en betryggende måte. Daglig leder har rett og plikt til å delta i styrets behandling av saker og til å uttale seg, hvis ikke noe annet er bestemt av styret i den enkelte sak.

Andre organ

I vedtektene kan det bestemmes at stiftelsen skal ha andre organer enn styre og daglig leder, jf § 36. Det kan fastsettes at slike organer skal ha myndighet til å velge styremedlemmer, fastsette styrets godtgjørelse, føre tilsyn med stiftelsens virksomhet, avgi uttalelse om årsregnskap og årsberetning mv. Vedtektene kan også fastsette at stiftelsen skal ha et saksforberedende, rådgivende eller besluttede organ som fullt ut er underlagt styrets omgjørings- og instruksjonsmyndighet. Annen myndighet enn det som følger av § 36 kan ikke legges til slike organer.

Arbeidsgiveransvaret

Arbeidsgiveransvaret tilligger stiftelsen. Lovens §§ 41 og 42 regulerer ansattes rett til representasjon i styret i næringsdrivende stiftelser.

Kommunens økonomiske ansvar og risiko

Stiftelser skal ved opprettelsen ha en grunnkapital på minst kr. 100.000. Stiftelsens kapital skal forvaltes på en forsvarlig måte, slik at det til enhver tid tas tilstrekkelig hensyn til sikkerheten og mulighetene for å oppnå en tilfredsstillende avkastning for å ivareta stiftelsens formål.

Utdeling av stiftelsens midler vedtas av styret. Utdelingene skal være i samsvar med stiftelsens formål. Det kan ikke foretas utdelinger til oppretteren, til oppretterens nærstående, eller til selskap der noen av disse hver for seg eller til sammen har bestemmende innflytelse. Oppretteren, oppretterens nærstående, styremedlem, observatør, person med verv i organ som nevnt i § 36 og daglig leder kan heller ikke ha lån i stiftelsen. Det samme gjelder sikkerhetsstillelse til fordel for disse personene.

Når stiftelsen først er opprettet har stifterne ikke lengre rådighet over formuesverdien som er overført stiftelsen, jf § 3. Kommunens økonomiske ansvar og risiko vil således knyttes til formuesverdien overført til en stiftelse eller eventuelle tilskudd som ytes til stiftelsen.

Styring, tilsyn og kontroll

En stiftelse kan være en egnet organisasjonsform for løsning av bestemte oppgaver som man ønsker å skille ut og gi full selvstendighet. Siden en stiftelse er selveiende kan en kommune ikke utøve eierstyring overfor stiftelsen. Kommunen har heller ikke råderett over formuesverdien som er overført stiftelsen. Oppretterne kan imidlertid ha innflytelsen over enkelte saksområder ved å vedtektsfeste at stiftelsen skal ha andre organ enn styre og daglig leder, jf § 36.

Samhandling, grensesnitt og koordinering

Stiftelseslovens kapittel 6 innehar bestemmelser om omdanning av stiftelser, herunder bestemmelser om opphevelse og avvikling av stiftelser. Stiftelsesloven angir relativt omfattende bestemmelser for saksbehandling ved opphevelse og avvikling av en stiftelse. Vilkårene for opphevelse er strenge og krever godkjennelse av stiftelsestilsynet.

Stiftelsene der Stavanger kommune er oppretter eller yter tilskudd ivaretar oppgaver innenfor en rekke sektorer. De fleste stiftelsene har imidlertid et formål som kan relateres til kultursektoren. Organisasjonsformen er relativt lite benyttet av kommunen de siste årene, og anses som uegnet dersom kommunen ønsker en form for styring, tilsyn eller kontroll over stiftelsens virksomhet.

Stiftelsene er selveiende og kommunen utøver dermed ikke eierstyring overfor stiftelsene. Omtaler av de enkelte stiftelsene inngår følgelig ikke i kommunens eierskapsmelding. Det blir imidlertid redegjort for organisasjonsformen for å presentere de ulike organisasjonsmodellene som er aktuelle ved etablering og utskilling av kommunal virksomhet. Kapittel 5.7.1 gir en oversikt over stiftelser der Stavanger kommune er oppretter eller har en interesse knyttet til enhetens virksomhet.

Samvirkeforetak (SA) og Gjensidig forsikringsselskap

Samvirkeforetak (SA)

Lov av 29. juni 2007 nr. 81 om samvirkeforetak (samvirkelova) trådte i kraft 01. januar 2008. Samvirkelag som stiftes etter lovens ikrafttreden, skal registreres med organisasjonsformen samvirkeforetak (SA). Eldre samvirkeforetak og økonomiske foreninger, som i dag er registrert som foretak med begrenset ansvar (BA), blir først underlagt samvirkeloven fra 01. januar 2013, med mindre de selv bestemmer seg for å registreres som samvirkeforetak (SA) på et tidligere tidspunkt.

Stavanger kommune er deltaker i Region Stavanger BA som er organisert som et andelslag med begrenset ansvar (BA). Region Stavanger BA må følgelig omdannes innen 01. januar 2013. Ved omdanning må blant annet foretaksnavnet endres og vedtektene må tilpasses samvirkeloven fullt ut. Endringene må være meldt til Foretaksregisteret før utløpet av overgangsperioden og senest tre måneder etter at endringene ble vedtatt. Kapittel 5.7.2 redegjør nærmere for virksomheten og organiseringen til Region Stavanger BA med utgangspunkt i gjeldende regelverk.

Stavanger kommune er også deltaker i Biblioteksentralen AL som er organisert som et andelslag med begrenset ansvar.

Gjensidig forsikringsselskap

Kommunal Landspensjonskasse Gjensidig Forsikringsselskap (KLP) er organisert som et gjensidig forsikringsselskap (GFS). Et gjensidig forsikringsselskap er et forsikringsselskap som er stiftet og eid av forsikringstagerne selv. Dette innebærer at kunde- og eiergruppen er sammenfallende. Det redegjøres nærmere for organiseringen og virksomheten til KLP i kapittel 5.7.3.

5.7.1 Stiftelser

Stiftelse:	Formål:	Tilskudd:
Stiftelsen Rogalandsforskning	Stiftelsen skal bl.a. drive forskning, utvikling og nyskaping i aktivt samarbeid med private og offentlige virksomheter og andre forsknings- og høyere utdanningsmiljøer. Stiftelsen har eierinteresser i IRIS.	
Stiftelsen Rogaland Kunnskapspark	Stiftelsen har til formål å utvikle areal på Ullandhaug, stå for fellestjenester for å rekruttere og bidra til utviklingen av forsknings- og utviklingsmiljøer og bedrifter med høy faglig profil, samt å bistå ved etableringen av nye firmaer som baserer seg på kunnskapsintensive forretningsideer. Stiftelsen kan delta i andre virksomheter som ligger innenfor stiftelsens arbeidsområde.	
Stiftelsen Stavanger Forum	Stiftelsens formål er å eie minst 2/3 av aksjene i Stavanger Forum AS som initierer, markedsfører og gjennomfører utstillinger, konferanser, kongresser etc. i Stavanger-regionen.	
Stavanger Museum	Stiftelsen skal bl.a. dokumentere og formidle kunnskap om natur, kultur, sosialt liv, industri og maritim virksomhet. Stavanger Museums virksomhet forvaltes av Museum Stavanger AS fra 07. juni 2010.	6 665.000

Norsk Oljemuseum	Museet er et nasjonalt senter for formidling av informasjon og kunnskaper til allmennheten om petroleumsvirksomhetens utvikling og betydning for det norske samfunn.	1 663.000
Stiftelsen Stavanger Symfoniorkester	Stiftelsen har som formål å formidle orkestermusikk på høyt kunstnerisk nivå. Dette ivaretas gjennom konserter samt lyd- og bildeproduksjoner. I tillegg skal orkesteret medvirke til å øke forståelsen av og interessen for musikk.	15 200.000
Stiftelsen Internasjonalt Hus	Stiftelsen skal være et miljø for formidling av informasjon og kunnskaper til allmennheten om flerkulturelle og internasjonale spørsmål.	2 730.000
Stiftelsen Offshore Northern Seas (ONS)	Stiftelsen Offshore Northern Seas eier og driver ONS arrangementet som er den nest største olje- og gassutstilling og konferanse i verden.	
Rogaland Arboret	Rogaland Arboret skal være et arboret for Rogaland fylke der det skal plantes eksemplarer av vårt lands trær og busker, søke å bevare en del av den naturlige vegetasjon, samt plante trær og busker fra andre land. Arboretet skal være en parkmessig del av et terreng hvor folk kan ferdes.	438.000
Stiftelsen Stavanger Konserthus	Stiftelsen er under avvikling. Nytt konserthus i Stavanger IKS skal videreføre driften av konserthuset (Kuppelhallen).	
Stiftelsen Krisesenteret i Stavanger	Stiftelsen driver krisesenter for mishandlede og voldtatte kvinner og er et lavterskeltilbud der kvinner kan komme alene eller sammen med sine barn.	567.000
Stiftelsen Stavanger Ishall	Stiftelsen har til formål å drive Stavanger Ishall.	3 192.000
Stiftelsen Utstein Kloster	Museum, konferanse- og selskapslokaler samt konsertarena.	436.000
Stiftelsen Norsk Lydinstitutt Stavanger	Arne Dørumsgaards samlinger.	2 153.000
Stiftelsen Det Norske Utvandrersenter	Dokumentasjon, forskning og formidling av norsk migrasjonshistorie.	530.000
Musikkhuset i Bjergsted	Eier av Musikkhuset og seksjoner i Bjergsted Terrasse.	
Stiftelsen Utleieboliger i Stavanger	Eier boliger som leies ut til personer under 30 år med svak økonomi og i fast arbeid.	
Vinterlandbruks-skulen på Jæren	Studium på høyskolenivå innen landbruksnæringen.	

North Sea Society Stavanger	Samarbeid mellom sjøfartsmuseene i Nordsjø-byer.	
Stavanger Fjordsightseeing	Støtte tiltak som fremmer turisme i Stavanger-regionen.	
Stiftelsen Ung Agenda 21	Stiftelsens organiserer en internasjonal miljøkonferanse for barn med ca. 2 års intervaller samt andre aktiviteter som skal generere miljøaktivitet blant barn.	
Rogaland Kunstmuseum	Samlinger og temporære utstillinger. Stiftelsens virksomhet forvaltes av Museum Stavanger AS fra 07. juni 2010.	2 245.000
Rogaland kunstnersenter	Kompetansesenter for kunstnere, for det offentlige, for næringslivet og for publikum.	453.000
Stiftelsen Preikestolen	Stiftelsens oppgaver videreføres av Lysefjorden Utvikling AS.	
Vestlandske skolemuseum/ Stavanger Museum	Museum. Stiftelsens virksomhet forvaltes av Museum Stavanger AS fra 07. juni 2010.	

Tabell 9 – Oversikt over stiftelser (oversikten er ikke uttømmende)

5.7.2 Region Stavanger BA

Stavanger
regionen

Organisasjonsform og lovhjemmel:

Region Stavanger BA er organisert som et BA som ikke er regulert av egen lov. Fra 01. januar 2013 skal Region Stavanger BA omdannes til et samvirkeforetak (SA) som reguleres av lov av 29. juni 2007 nr. 81 om samvirkeforetak (samvirkelova).

Stiftelsesdato:

30. september 2003
(Enhetsregisteret).

Styringsdokumenter:

Virksomheten til Region Stavanger BA reguleres av vedtektene som ble vedtatt på stiftelsesmøtet den 30. september 2003. Vedtektene ble sist endret den 24. april 2008.

Vedtektsendringer kan fattes på ordinært og ekstraordinært årsmøte og da med minst tre firedeler av de avgitte stemmer, jf vedtektenes § 6.

Eiere og eierandeler:

Stavanger kommune
Sandnes kommune
Sola kommune
Randaberg kommune
Time kommune
Klepp kommune
Hå kommune
Gjesdal kommune
Ca 150 næringsmedlemmer

Formål:

§ 1 Formål

Foretakets formål er å være et felles salgs- og markedsføringsorgan for bedrifter, kommuner og organisasjoner som har interesser knyttet til reiselivsnæringen og profilering av regionen.

Foretaket skal gjennom samling og koordinering av krefter og interesser arbeide for en sunn utvikling

i reisenæringen for å sikre økt sysselsetting og verdiskapning. Foretaket har et ideelt formål i å være en organisasjon som gjør markedsarbeide på vegne av kommuner og reiselivsnæringen. Foretaket har ikke erverv til formål.

Foretaket skal markedsføre regionen som reisemål overfor konferanse- og ferie/fritidsmarkedet, samt bidra til helhetlig markedsføring av Stavanger-regionen som bo-, arbeids-, og opplevelsessted. Mål for denne innsatsen nedfelles i kontinuerlige strategi- og markedsplaner.

Foretaket skal ivareta vertskapsfunksjonen i de kommunene som har avtale om dette og ha en koordinerende funksjon for vertskapsrollen innenfor regionen. Videre skal foretaket være en aktiv pådriver for aktiviteter og prosesser som har betydning for reiselivsnæringen. Foretaket skal være reiselivets representant i relevante lokale, nasjonale og internasjonale fora.

Sentrale oppgaver:

Foretaket er et felles destinasjonsselskap for bl.a. kommunene Gjesdal, Hå, Klepp, Randaberg, Sola, Sandnes, Stavanger og Time. Som medlemmer av foretaket kan det opptas bedrifter, kommuner og organisasjoner med tilknytning til eller interesse for reiselivet og profilering av regionen. Foretakets virksomhet finansieres gjennom driftstilskudd fra medlemskommunene, hoteller og andre bedrifter innen reiselivsnæringen. I tillegg har foretaket inntekter fra diverse prosjekter og egen virksomhet. Foretakets hovedoppgaver angis i det vedtektsfestede formålet.

Styringsform og styringsorgan:

Styret: Styret har 9 medlemmer som velges av årsmøtet etter innstilling fra valgkomité. I tillegg velges 3 vararepresentanter med møterett. Årsmøtet velger også styrets leder. Medlemmene velges for to år om gangen og kan gjenvelges. Valgene foretas slik at det sikres både kontinuitet og rullering. Styresammensetningen skal være kompetansebasert, men representativitet både i forhold til ulike delelementer av reiselivet og geografisk kompetanse for regionen skal bestrebes. Styret vedtar strategi og leder foretaket i tråd med vedtektene.

Styret skal videre påse at foretaket har en administrativ ordning som er forsvarlig i forhold til de oppgaver og forpliktelser organisasjonene har påtatt seg. Styret ansetter daglig leder. Daglig leder deltar på styremøtene og årsmøtene uten stemmerett.

Årsmøte: Årsmøtet er foretakets øverste organ og avholdes hvert år innen utgangen av april. Årsmøtet skal innkalles med minst 6 ukers varsel. Forslag fra medlemmene skal være styret i hende minst 4 uker før årsmøtet. Styret sender ut dagsorden senest 2 uker før årsmøtet. Ekstraordinært årsmøte avholdes når styret eller minst en tredel av foretakets medlemmer krever det.

Hvert medlem stemmer i forhold til foregående års årsbidrag, dog begrenset oppad til 20 % av totalt innbetalte kontingenter foregående år. Årsmøtet behandler bl.a. styrets årsberetning, revidert årsregnskap, spørsmål om eksklusjon av medlemmer, fastsette generelle retningslinjer for årsavgift, valg i henhold til vedtektene mv.

Kommunens representasjon:

Stavanger kommune deltar og stemmer på årsmøtet i tråd med vedtektene.

Årsmøtet har oppnevnt Svein Arild Holmen som styremedlem.

Datterselskap og tilknyttede selskap:

Fjord Norge AS	12 aksjer
GuideCompaniet AS	149 aksjer
Fagforum for Mat og Drikke AS (Måltidets Hus AS)	3 aksjer

Kommunens økonomiske engasjement:

Medlemskap betinger innbetaling av årsbidrag som fastsettes av årsmøte etter innstilling fra styret. Stavanger kommunes medlemskontingent utgjorde kr. 21 pr innbygger i 2010.

Nøkkeltall for foretaket:

Regnskapsår (1000 kr)	2009	2008	2007	2006
<i>Resultatregnskap:</i>				
Driftsinntekter	13 005	11 521	11 595	14 463
Driftsresultat	46	-1 133	-943	1 957
Ordinært resultat	89	-1 080	-883	2 220
<i>Balanse:</i>				
Omløpsmidler	2 999	3 495	5 196	5 698
Anleggsmidler	82	82	82	82
Sum eiendeler	3 082	3 577	5 278	5 781
Kortsiktig gjeld	1941	2 525	3 146	2 765
Langsiktig gjeld	0	0	0	0
Egenkapital	1 141	1 051	2 132	3015
Sum egenkapital og gjeld	3 082	3 577	5 278	5 781

År:	Honorar - styret:	Revisjonshonorar:	Antall fast ansatte:	Sykefravær
2009	kr. 0	kr. 16.000	9	2,0 %
2008	kr. 0	kr. 55.600	9	2,1 %

Rapporteringsrutiner:

Enkelt saker av uvanlig art eller stor strategisk betydning, og saker hvor vedtektene krever det, fremmes for bystyret i forkant av behandling i årsmøtet.

Samhandling, grensesnitt og koordinering:

Som destinasjonsselskap for Stavanger-regionen bidrar selskapet bl.a. til å markedsføre regionen samt å fremme sysselsetting og verdiskapning i regionen.

Stavanger kommunes eierstrategi overfor Region Stavanger BA:

Stavanger kommune vil utarbeide selskapsspesifikke eierstrategier for kommunale foretak, selskap og samarbeid som inngår i kommunens eierportefølje. Eierstrategiene vil utarbeides i henhold til prioriteringsrekkefølgen som fremkommer i bystyresak 106/08.

5.7.3 Kommunal Landspensjonskasse (KLP)

Organisasjonsform og lovhjemmel:

Kommunal Landspensjonskasse Gjensidig Forsikringsselskap (KLP) er organisert som et gjensidig forsikringsselskap (GFS). KLP omfattes bl.a. av finansieringsvirksomhetsloven.

Stiftelsesdato:

01. januar 1949
(Enhetsregisteret).

Styringsdokumenter:

Virksomheten til Kommunal Landspensjonskasse (KLP) reguleres bl.a. av vedtektene, som sist ble endret på generalforsamlingen den 03. mai 2010, og godkjent av Finanstilsynet den 26. juli 2010.

Vedtektsendringer vedtas av generalforsamlingen etter innstilling fra styret. Beslutningen krever tilslutning fra minst to tredeler av de avgitte stemmer og endringen må godkjennes av Finanstilsynet for å være gyldig.

Eiere og eierandeler:

Kommuner/ fylkeskommuner	60 %
Helseforetak	28 %
Bedrifter	12 %

Formål:

§ 1-2 Formålet

Selskapets formål er å ivareta medlemmenes behov for tjenstepensjonsordninger. Selskapet kan også enten selv eller gjennom deltakelse i andre selskaper tilby andre pensjons- og forsikringsprodukter, og kan delta i eller drive enhver virksomhet som naturlig henger sammen med forsikringsvirksomhet og enhver annen virksomhet som er tillatt for livsforsikringsselskaper, herunder administrasjon og forvaltning av pensjonskasser.

Sentrale oppgaver:

Det gjensidige selskapet KLP eies av kunder med offentlig tjenstepensjon i selskapet. I 2009 utgjorde eierne 331 kommuner og fylkeskommuner, 25 statlige helseforetak og 2.500 bedrifter med tilknytning til offentlig sektor. KLP er markedets ledende leverandør av tjenstepensjon til offentlig sektor og virksomheter med tilknytning til denne. Konsernet lever produkter og tjenester innen pensjon og pensjonskassetjenester, bank, forsikring, fond og kapitalforvaltning samt eiendom.

Kommunal Landspensjonskasse er morselskapet i KLP-konsernet. Selskapet er et gjensidig livsforsikringsselskap som tilbyr tjenester innen kollektiv livsforsikring og offentlig tjenstepensjon. *KLP Skadeforsikring AS* er leverandør av tingskadeforsikring til kommuner og tilbyr også private forsikringsprodukter primært rettet mot offentlig ansatte. *KLP Kommunekreditt AS* er opprettet for å øke kommuners og offentlige virksomheters tilgang til finansiering. *KLP Banken AS* er en nettbank med spare- og lånetilbud spesielt rettet mot ansatte i virksomheter med pensjonsordning i KLP.

KLP Eiendom AS er utvikler og forvalter av eiendom i Norge og Danmark. *KLP Fondsforvaltning AS* og *KLP Kapitalforvaltning ASA* forvalter midlene til Kommunal Landspensjonskasse, men forestår også forvaltning for eksterne kunder. *KLP Forsikringsservice AS* er leverandør av tjenester til pensjonskassene i kommunal sektor. *KLP Bedriftspensjon AS* tilbyr innskudds- og foretakspensjon til bedrifter i privat og offentlig sektor. Figuren nedenfor gir en oversikt over konsernstrukturen.

KLP legger vekt på at kundene og eierens midler ikke skal investeres i virksomhet som er til skade for mennesker og miljø. KLP var derfor det første forsikringsselskapet som innførte etiske krav til all investeringsvirksomhet. Selskaper som ikke tilfredsstiller kravene offentliggjøres og ekskluderes fra KLPs investeringsportefølje.

Styringsform og styringsorgan:

Som gjensidig selskap er alle kunder med offentlig pensjonsordning i KLP samtidig eiere. Kundene og eierne vil således ha sammenfallende interesser. Rollene som eier og kunde er følgelig ikke rendyrket på samme måte som for de øvrige kommunale selskapene.

Styret: Styret i KLP består av åtte medlemmer med inntil like mange varamedlemmer. Fem medlemmer med varamedlemmer velges av de medlemmene i representantskapet som er valgt av generalforsamlingen. To medlemmer og varamedlemmer velges av og blant de ansatte i KLP. Ett medlem med personlig varamedlem oppnevnes av arbeidstakerorganisasjonen som har flest

medlemmer med pensjonsrettigheter i KLP. Det oppnevnes i tillegg to observatører med tale- og forslagsrett fra arbeidstakerorganisasjonene som er nr to og tre med hensyn til antallet medlemmer.

Styret velges for to år om gangen, og slik at halvparten er på valg hvert år. Representantskapet velger styrets leder og nestleder. Styret skal forvalte selskapet i samsvar med lovgivning, vedtektene og generalforsamlingens beslutninger. Styrets oppgaver reguleres av relevant lovgivning og vedtekts § 3-16. Styret ansetter bl.a. Konsernsjef.

Representantskapet: Representantskapet består av 45 representanter med vararepresentanter, hvorav 24 representanter med 12 vararepresentanter som velges av generalforsamlingen, 6 representanter med vararepresentanter som oppnevnes av arbeidstakerorganisasjonene og 15 representanter med 5 vararepresentanter som velges av og blant de ansatte i KLP. Representantskapet, samt dets leder og nestleder, velges med en tjenestetid på to år. Representantskapet velger selv sin leder og nestleder.

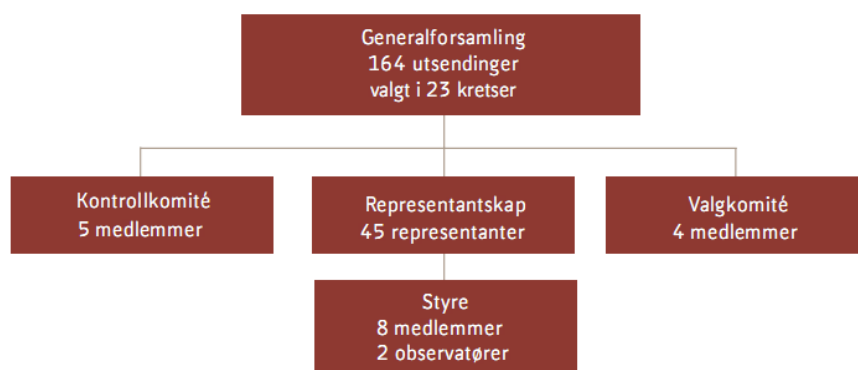
Representantskapet har de oppgaver som påligger en bedriftsforsamling etter allmennaksjeloven. Det skal føre tilsyn med styrets og Konsernsjefens forvaltning av selskapet. Representantskapet skal bl.a. oppnevne fem av styrets medlemmer, gi uttalelse til generalforsamlingen om styrets forslag til årsregnskap og årsberetning bør godkjennes, vedta instruks for kontrollkomiteen, vedta instruks for valgkomiteen samt oppnevne valgkomiteens medlemmer og varamedlemmer.

Generalforsamling: Generalforsamlingen er selskapets øverste myndighet. Selskapets medlemmer velger utsendinger som har møte-, tale- og stemmerett i generalforsamlingen. Selskapet deles inn i valgkretser. Den enkelte valgkrets velger et antall utsendinger til generalforsamlingen avhengig av det samlede premievolum i selskapets fellsordninger som betales av valgkretsens medlemmer. Valgmøtene avholdes innen utgangen av mars måned hvert annet år. Valgmøtet forberedes og gjennomføres av et valgstyre.

Generalforsamlingen innkalles av styret ved skriftlig henvendelse til de valgte utsendingene til generalforsamlingen, senest 14 dager før møtet skal avholdes. Hver utsending har én stemme. Ordinær generalforsamling avholdes hvert år innen utgangen av juni måned. Generalforsamlingen skal bl.a. velge medlemmer til representantskapet, godkjenne årsregnskap og årsberetning samt velge medlemmer og varamedlemmer til kontrollkomiteen.

Valgkomité: Selskapet skal ha en valgkomité med fire medlemmer og ett varamedlem. Valgkomiteen skal foreslå kandidater ved valg av kontrollkomiteen, medlemmene av representantskapet som velges av generalforsamlingen samt styremedlemmer som velges av de generalforsamlingsvalgte medlemmer i representantskapet.

Kontrollkomité: Selskapet skal ha en kontrollkomité som består av minst fire medlemmer og ett varamedlem. Komiteen skal føre tilsyn med selskapets virksomhet og har for øvrig oppgaver og myndighet som følger av forsikringsvirksomhetsloven og instruks fastsatt av representantskapet.

Kommunens representasjon:

Stavanger kommunes representasjon i KLPs styrende organer:

Representantskapet:

Inger Østensjø

Utsendinger til generalforsamlingen fra Rogaland valgkrets (2010-2012):

Björg Tysdal Moe

Inger Østensjø

Trond Birkedal (vara)

Datterselskap og tilknyttede selskap:

KLP Skadeforsikring AS

KLP Bankholding AS

KLP Eiendom AS

KLP Fondsforvaltning AS

KLP Kapitalforvaltning ASA

KLP Forsikringsservice AS

KLP Bedriftspensjon AS

KLP Alternative Investments

Oversikten er ikke uttømmende.

Kommunens økonomiske engasjement:

Alt overskudd i KLP tilbakeføres i prinsippet til kundene/eierne. Det skjer i form av styrking av bl.a. eiernes egenkapitalinnskudd i KLP og direkte tilbakeføring av overskudd til kundenes premiefond. For 2009 fikk KLP et driftsresultat på 9 milliarder kroner. Av dette ble 2,4 milliarder tilbakeført kundenes premiefond og 6,6 milliarder gikk til styrking av soliditeten. Stavanger kommune har fått tilbakeført 33,38 MNOK for 2009. Dette er eksklusive kommunale foretak.

Tilvekst i egenkapitalen skjer gjennom KLPs resultat og innskudd fra kundene. Medlemmene plikter å betale egenkapitaltilskudd i den utstrekning det er nødvendig for å gi KLP tilfredsstillende soliditet, jf vedtektenes § 2-3. Tilskuddet fastsettes i forhold til premiereserven og beregnes særskilt for den enkelte fellesordning av KLPs styre for det enkelte kalenderår. Underskudd som måtte oppstå i KLP dekkes av medlemmene i forhold til den premiereserve som er beregnet for deres pensjonsordning.

Tabellen nedenfor viser KLPs avkastning på egenkapitaltilskuddene (utbytte) siste 5 år. Utbyttet fratrasket pengemarkedsrenten for samme år viser den meravkastning kommunen har hatt som følge av eierinvesteringen i KLP.

	2005	2006	2007	2008	2009	Gj. snitt
Utbytte	5,71 %	6,55 %	7,52 %	2,15 %	5,15 %	5,42 %
Pengemarkedsrente	2,22 %	3,10 %	4,96 %	6,23 %	2,45 %	3,79 %
Meravkastning	3,49 %	3,45 %	2,56 %	-4,08 %	2,70 %	1,62 %

Egenkapitalen var pr. 31. desember 2009 på 9 642 MNOK, herav egenkapitaltilskudd på 5 107 MNOK. Stavanger kommunes eierandel i KLP utgjorde pr. 31. desember 2009 84,186 MNOK.

Nøkkeltall for selskapet:

Regnskapsår (Millioner kroner)	2009	2008	2007	2006
Resultatregnskap:				
Driftsinntekter	19 493	22 715	26 257	27 716
Driftsresultat	3 163	2 300	3 874	3 737
Ordinært resultat	738	397	267	169
Balanse:				
Omløpsmidler	91 465	89 388	96 745	83 835
Anleggsmidler	132 398	112 508	97 710	92 325
Sum eiendeler	223 863	201 896	194 455	176 160
Kortsiktig gjeld	5 995	4 334	8 142	8 892
Langsiktig gjeld	204 246	184 103	176 291	157 011
Ansvarlig lånekapital	3 980	5 022	3 420	4 422
Egenkapital	9 642	8 437	6 603	5 835
Sum egenkapital og gjeld	223 863	201 896	194 455	176 160

År: (konsern)	Honorar – styrende organ:	Revisjonshonorar:	Antall ansatte:
2009	1,86 MNOK	5,4 MNOK	742
2008	1,86 MNOK	7,3 MNOK	685

Rapporteringsrutiner:

KLP rapporterer til eierne/kundene og andre interessenter gjennom ordinære årsrapporter, halvårsrapporter og kvartalsrapporter. KLP rapporterer også om ansvarlige investeringer, samfunnsansvar, miljø mv. i form av egne rapporter.

Samhandling, grensesnitt og koordinering:

Som markedsleder av pensjon til kommunal sektor, er KLP høringsinstans i alle betydelige saker som angår pensjonsregelverket i offentlig sektor. Blant annet i forbindelse med utformingen av regelverket for offentlig tjenstepensjon i sammenheng med pensjonsreformen som vil gjelde fra 2011.

Stavanger kommunes eierstrategi overfor Kommunal Landspensjonskasse (KLP):

Stavanger kommune vil utarbeide selskapsspesifikke eierstrategier for kommunale foretak, selskap og samarbeid som inngår i kommunens eierportefølje. Eierstrategiene vil utarbeides i henhold til prioriteringsrekkefølgen som fremkommer i bystyresak 106/08.

6. Resultatrapportering

6.1 Finansielle nøkkeltall

Selskapenes resultatrapportering er et viktig fundament for en aktiv eierstyring. Rapporteringen gir eierne informasjon om selskapenes økonomiske utvikling og finansielle stilling. Kommunale selskap rapporterer i økende grad også ikke-finansielle nøkkeltall. Rapporteringen av slike nøkkeltall er en følge av lovkrav samt et økt fokus på god eierstyring og selskapsledelse, samfunnsansvar, etikk mv. Den samlede rapporteringen gir et grunnlag for å vurdere selskapenes utvikling og resultater i henhold til kommunens mål og strategier for det enkelte selskap.

I selskapsomtalen i kapittel 5 presenteres enkelte ikke-finansielle nøkkeltall. Denne rapporteringen omfatter blant annet honorar til selskapenes styrende organ, honorar til revisor, sykefravær og antall årsverk. I kapittel 6.2 sammenstilles enkelte finansielle nøkkeltall for utvalgte selskap som inngår i kommunens selskapsportefølje. Tabell 10 gir en definisjon av nøkkeltallene som presenteres i kapittel 6.2. Ved analyse av finansielle nøkkeltall for kommunale selskap er det nødvendig å ta høyde for at selskapene kan være pålagt å realisere politisk motiverte formål som ikke nødvendigvis er forenelige med bedriftsøkonomiske prinsipper.

Nøkkeltall:	Definisjon:	Vurdering:			
Egenkapitalandel (%)	$\frac{\text{Sum egenkapital} * 100}{\text{Sum egenkapital} + \text{gjeld}}$	Svak < 10 %	Tilfredsstillende 10-17 %	God 18-40 %	Meget god > 40 %
Egenkapitalrentabilitet (%)	$\frac{\text{Ordinært resultat før skatt} \times 100}{(\text{Sum egenkapital i år (x-1)} + \text{Sum egenkapital i år (x)}) / 2}$	Svak 0-8	Tilfredsstillende 9-15	God 16-23	Meget god > 23
Likviditetsgrad	$\frac{\text{Omløpsmidler}}{\text{Kortsiktig gjeld}}$	Svak 0,5-0,99	Tilfredsstillende 1-1,49	God 1,5-2	Meget god > 2
Gjeldsgrad	$\frac{\text{Sum Gjeld}}{\text{Sum Egenkapital}}$	Svak 20-8	Tilfredsstillende 7-3	God 2-1	Meget god < 1

Tabell 10 – Definisjon av finansielle nøkkeltall

6.2 Selskapenes finansielle stilling

Kommunale foretak

Tabell 11 viser utviklingen i egenkapitalen til de kommunale foretakene i perioden 2006-2009. Stavanger Byggdrift KF, Stavanger Natur- og idrettsservice KF, Stavanger Parkeringsselskap KF og Sølvberget KF har hatt en vekst i egenkapitalen i den aktuelle perioden på henholdsvis 32,73, 26,15, 51,65 og 7,97 MNOK.

Foretak: (MNOK)	EK 31.12.09	EK 31.12.08	EK 31.12.07	EK 31.12.06
Stavanger Bygghrift KF	30,86	20,20	5,03	-1,87
Stavanger Natur og idrettsservice KF	15,99	11,72	1,07	-10,16
Sølvberget KF	6,34	7,67	5,02	-1,63
Stavanger Parkering KF	153,74	136,17	114,63	102,09

Foretak: (MNOK)	Netto driftsresultat	Egenkapitalandel (%)	Egenkapitalrentabilitet (%)	Likviditetsgrad	Gjeldsgrad
Stavanger Bygghrift KF	15,979	14,61	62,57	2,04	5,84
Stavanger Natur og idrettsservice KF	6,946	9,99	50,12	1,79	9,01
Sølvberget KF	-0,669	10,01	-9,55	1,93	8,98
Stavanger Parkering KF	17,575	35,88	12,12	10,16	1,78

Tabell 11 – Kommunale foretak – finansielle nøkkeltall

I tabell 11 fremkommer det at Stavanger Bygghrift KF hadde et netto driftsresultat for 2009 på 15,979 MNOK (16,335 MNOK i 2008). Foretaket har en tilfredsstillende egenkapitalandel og gjeldsgrad samt en meget god egenkapitalrentabilitet og likviditetsgrad. Stavanger Natur- og idrettsservice KF hadde et netto driftsresultat for 2009 på 6,946 MNOK (11,086 MNOK i 2008). Foretaket har en tilfredsstillende egenkapitalandel, god likviditetsgrad, en meget god egenkapitalrentabilitet samt en svak gjeldsgrad.

Sølvberget KF hadde et negativt netto driftsresultat for 2009 på 0,669 MNOK (1,776 MNOK i 2008). Foretaket har en svak egenkapitalrentabilitet og gjeldsgrad, tilfredsstillende egenkapitalandel, samt en god likviditetsgrad. Stavanger Parkeringsselskap KF hadde et årsresultat for 2009 på 17,575 MNOK (21,543 MNOK i 2008). Foretaket har en god egenkapitalandel og gjeldsgrad, en meget god likviditetsgrad samt en tilfredsstillende egenkapitalrentabilitet.

Interkommunale selskaper (IKS)

Selskap:	Resultat før skatt- MNOK	Egenkapitalandel (%)	Egenkapitalrentabilitet (%)	Likviditetsgrad	Gjeldsgrad
IVAR IKS	-24,351	31,40	-5,1	1,1	2,18
Brannvesenet Sør-Rogaland IKS	5,609	13,6	46,8	1,2	6,3
Renovasjonen IKS	7,408	11,7	85,5	1,3	7,5
Rogaland Revisjon IKS	0,481	38,0	5,6	5,7	1,6
Stavangerregionen Havn IKS	15,803	73,7	3,3	2,6	0,4

Tabell 12 – Interkommunale selskap - finansielle nøkkeltall

I tabell 12 fremkommer det at IVAR IKS hadde et negativt resultat for 2009 på 24,351 MNOK (-23,5 MNOK i 2008). Områdene vann, avløp, renovasjon og tilknyttede selskap hadde et årsresultat på henholdsvis 1,76, -19,56, -8,84 og 2,91 MNOK. IVAR IKS har en svak egenkapitalrentabilitet, tilfredsstillende likviditetsgrad samt en god egenkapitalandel og gjeldsgrad.

Brannvesenet Sør-Rogaland IKS hadde et resultat i 2009 på 5,6 MNOK (1,84 MNOK i 2008). I følge styrets beretning skyldes overskuddet i hovedsak reduserte utgifter til pensjon mv. samt merinntekter. Selskapets inntekter stammer hovedsakelig fra tilskudd som ytes av deltakerne. Selskapet har en meget god egenkapitalrentabilitet samt en tilfredsstillende egenkapitalandel, likviditetsgrad og gjeldsgrad.

Renovasjonen IKS hadde et resultat før skatt på 7,42 MNOK i 2009 (ordinært resultat 5,3 MNOK). Selskapet har styrket resultatet betydelig fra 2008 (2,0/1,1 MNOK). Renovasjonen Næring AS forestår

skattepliktig virksomhet. Renovasjonen Egenregi AS forestår gebyrfinansiert virksomhet som drives til selvkost. Selskapet har en meget god egenkapitalrentabilitet samt en tilfredsstillende likviditetsgrad, gjeldsgrad og egenkapitalandel.

Rogaland Revisjon IKS hadde i 2009 et resultat på 0,48 MNOK (ordinært resultat 0,34 MNOK). Resultatet er svekket i forhold til 2008 (1,67/1,20 MNOK). Selskapet har en god egenkapitalandel og gjeldsgrad, svak egenkapitalrentabilitet, samt en meget god likviditetsgrad.

Stavangerregionen Havn IKS hadde i 2009 et resultat på 15,8 MNOK (ordinært resultat 15,0 MNOK). Resultatet er svekket i forhold til 2008 (34,0/31,8 MNOK). Selskapet har en meget god gjeldsgrad, likviditetsgrad og egenkapitalandel samt en svak egenkapitalrentabilitet.

Aksjeselskap (AS)

Selskap: (konsern)	Resultat før skatt- MNOK	Egenkapitalandel (%)	Egenkapitalrentabilitet (%)	Likviditetsgrad	Gjeldsgrad
Lyse Energi AS	1 128,792	41,6*	30,2	0,6**	3,1
Forus Næringspark AS	19,870	56,2	5,4	2	0,8
SF Kino Stavanger /Sandnes AS	12,789	61,7	35,7	3,2	0,6
Invivo AS	1,579	40,5	9,4	1,9	1,5
Allservice AS	-0,149	48,3	-0,7	2	1,1
Forus Industri AS	-11,1	75,6	-15,2	2,6	0,3

*inkl. ansvarlig eierlån, **Likviditetsgraden er 1,46 (tilfredsstillende) dersom regnskapet var ført etter "god norsk regnskapsskikk".

Tabell 13 – Aksjeselskap - finansielle nøkkeltall

Lyse-konsernet hadde et resultat for 2009 på 1 128,79 MNOK (ordinært resultat 484,7 MNOK). Resultatet er svekket i forhold til 2008 (2 022,64/966,44 MNOK). Lyse hadde en egenkapitalandel inklusive ansvarlige eierlån på 41,6 %. Egenkapitalandelen kan karakteriseres som meget god. Lyse hadde videre en meget god egenkapitalrentabilitet. Likviditetsgraden på 0,6 kan karakteriseres som svak. Regnskapet til Lyse er utarbeidet i samsvar med IFRS-reglene, og posten "derivater" er balanseført. Likviditetsgraden ville vært 1,46 eller "Tilfredsstillende" dersom regnskapet var ført etter "god norsk regnskapsskikk". Gjeldsgraden er tilfredsstillende.

Forus Næringspark AS hadde i 2009 et resultat på 19,87 MNOK (ordinært resultat 14,97 MNOK). Selskapet har styrket resultatet i forhold til 2008 (-16,35/-19,27 MNOK). Selskapet har en meget god egenkapitalandel, likviditetsgrad og gjeldsgrad samt en svak egenkapitalrentabilitet.

SF Kino Stavanger/Sandnes AS hadde i 2009 et resultat på 12,78 MNOK (ordinært resultat 9,30 MNOK). Selskapet har styrket resultatet betydelig de siste årene (8,82/6,62 MNOK i 2008). Selskapet har en meget god egenkapitalandel, egenkapitalrentabilitet, likviditetsgrad og gjeldsgrad.

Invivo AS hadde et resultat på 1,579 MNOK i 2009 (1,525 MNOK i 2008). Selskapet har en meget god egenkapitalandel, en tilfredsstillende egenkapitalrentabilitet samt en god likviditetsgrad og gjeldsgrad. Allservice AS hadde i 2009 et resultat på -0,149 MNOK (-5,971 MNOK i 2008). Selskapet har hatt et negativt resultat de siste årene, men har redusert underskuddet betydelig i 2009 som følge av pågående omstillingsarbeid. Selskapet har en meget god egenkapitalandel og likviditetsgrad, en gjeldsgrad som kan karakteriseres som god samt en svak egenkapitalrentabilitet.

Forus Industri AS hadde i 2009 et resultat på -11,1 MNOK (3,7 MNOK i 2008). I følge styrets beretning er hovedårsaken til det svake resultatet at selskapet har mistet avtalen om produksjon av bilskilt. Omstillingsarbeid pågår. Selskapet har en meget god egenkapitalandel, likviditetsgrad og gjeldsgrad samt en svak egenkapitalrentabilitet.

7. Vedlegg

7.1 KS-Eierforum – Anbefalinger om eierstyring og selskapsledelse

KS-Eierforum – Anbefaling om eierskap, selskapsstyring og kontroll av kommunalt/fylkeskommunalt eid selskap og foretak		
Anbefaling om eierskap mv.	Status: ²¹	Kommentar:
1. Obligatorisk opplæring av og informasjon til folkevalgte.	(Ja)	Se kapittel 4.3.5
2. Utarbeidelse av eierskapsmeldinger.	Ja	Det er utarbeidet eierskapsmeldinger for årene 2007/2008, 2009 og 2010.
3. Utarbeidelse og revidering av selskapsstrategi og selskapsavtale/vedtekter.	(Ja)	Se bl.a. kapittel 4.3.4.
4. Vurdering og valg av selskapsform.	Ja	Se kapittel 5.2.
5. Fysisk skille mellom monopol og konkurransevirkosomhet.	Ja	Se bl.a. kapittel 4.3.1 og eierstrategien overfor de kommunale foretakene.
6. Tilsyn og kontroll med kommunale foretak og med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper.	Ja	Se kapittel 4.5.
7. Sammensetning og funksjon til eierorgan.	Ja	Se kapittel 4.3.5, 5.5 og 5.6.
8. Gjennomføring av eiermøter.	Ja	Se bl.a. kapittel 4.2.2
9. Eiers krav til profesjonelle styrer i kommunal sektor.	Ja	Se kapittel 4.3.5 og 5.
10. Valgkomité for styreutnevnelser i aksjeselskap og interkommunale selskap.	(Ja)	Se kapittel 4.3.5, 5.5 og 5.6.
11. Rutiner for kompetansevurdering av selskapsstyrene.	Ja	Se kapittel 4.3.5
12. Styresammensetning i konsernmodell.	Ja	Se kapittel 4.3.5
13. Oppnevning av vararepresentanter.	(Ja)	Se kapittel 4.3.5
14. Habilitetsvurderinger og politisk representasjon i styrene.	Ja	Se kapittel 4.3.1 og 4.3.5.
15. Kjønnnsrepresentasjon i styrene.	Ja	Se kapittel 4.3.1 og 4.3.5.
16. Godtgjøring og registrering av styreverv.	Ja	Se kapittel 4.3.5 og 5.
17. Arbeidsgivertilhørighet i selvstendige rettssubjekt.	Ja	Se kapittel 5.3, 5.4, 5.5, 5.6 og 5.7.
18. Utarbeidelse av etiske retningslinjer.	Ja	Se kapittel 4.3.2 og 4.4.
19. Administrasjonssjefens rolle i kommunale og fylkeskommunale foretak.	Ja	Se kapittel 5.3 og eierstrategien overfor de kommunale foretakene.

²¹ Kolonnen "Status" angir hvorvidt Stavanger kommune følger den enkelte anbefalingen fra KS-eierforum. De kommunale selskapene vil ofte ha ansvaret for den operative oppfølgingen av den enkelte anbefaling. Parentes illustrerer at kommunen har en intensjon om å følge anbefalingen eller velger kun å følge enkelte av punktene som inngår i anbefalingen.

7.2 Avviklede selskap (siste 5 år)

Selskap	Formål	Avviklet/avhendet
Tungenes ferjeterminal AS	Bompengeinnkreving.	Avviklet – 2007
Skog AS	Skogrøkt.	Aksje avhendet – 2008
Sola Terminalbygg AS	Sikre det økonomiske grunnlaget for videre utbygging av terminalbygget ved Stavanger Lufthavn, Sola.	Avviklet – 2008
Ryfylkevegen AS	Bedre kommunikasjonen i Ryfylke.	Avviklet – 2009
Ryfylkesambandet AS	Totalfinansiering av Ryfast.	Avviklet – 2009
Stavanger 2008 IKS	Forberede, gjennomføre og evaluere markeringen kulturhovedstadsåret.	Avviklet – 2010

STAVANGER KOMMUNE

Haakon VII's gate 11, 4005 Stavanger.
Telefon 04005. Faks 51 50 70 20
E-post: postmottak@stavanger.kommune.no
www.stavanger.kommune.no